Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Twain, Mark.; af Mark Twain ; af Forfatteren avtoriseret Oversættelse ved C.L. With.
Titel | Title:	Fra Mississippifloden : Skildringer
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : J. H. Schubothe, 1883
Fysiske størrelse | Physical extent:	264 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

58,- 178

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 08995 0

REX/S

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Fra Mississippifloden.

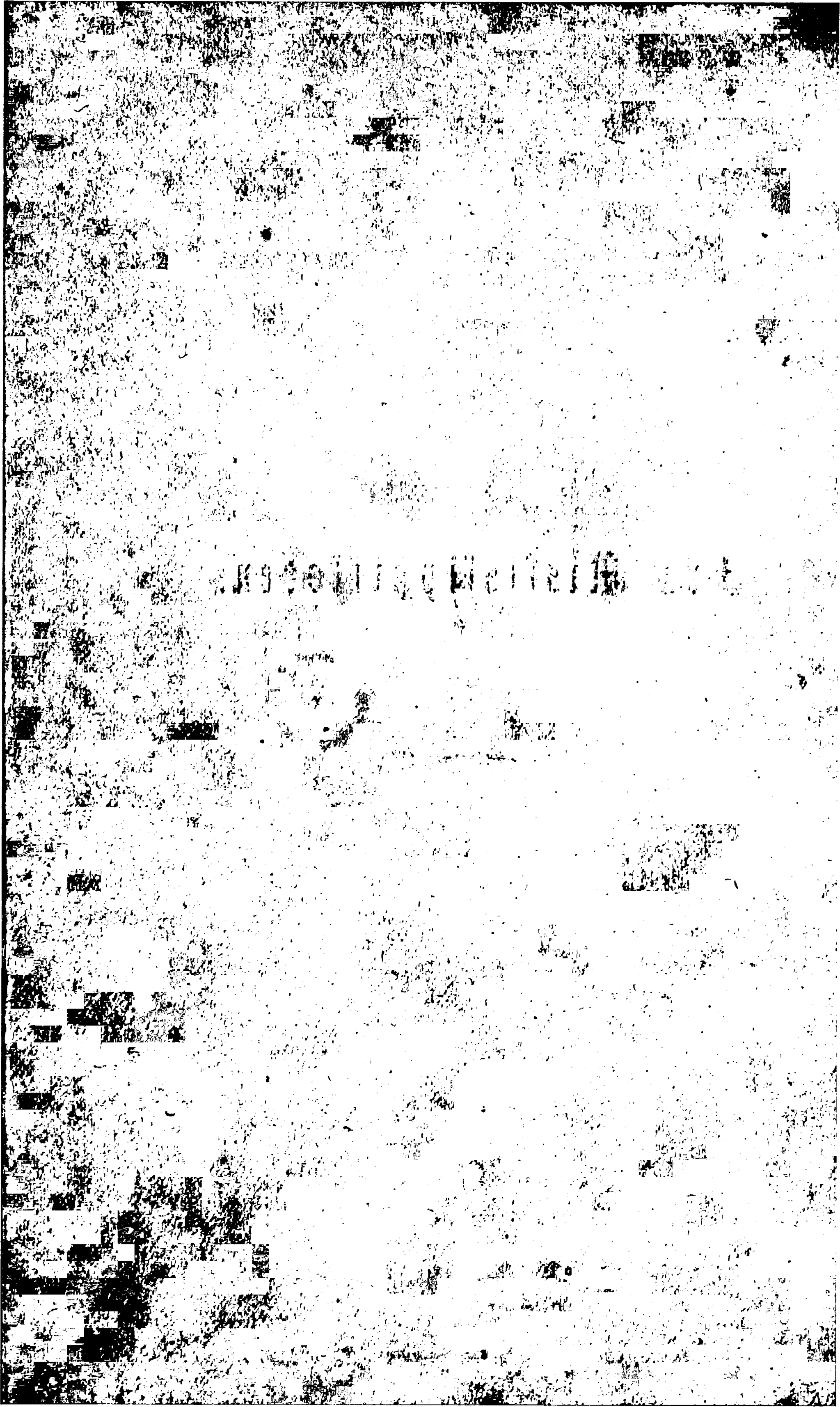

Fra Mississippifloden

Skildringer

af

Mark Twain.

Af Forfatteren autoriseret Oversættelse

ved

C. L. With.

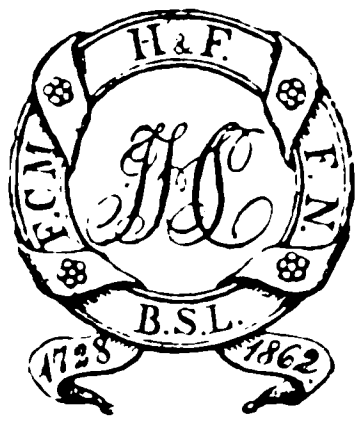

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

Græbes Bogtrykkeri.

1883.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indholdsfortegnelse.

		Side.
Første Kapitel.	Mississippifloden og dens Historie .	1
Andet Kapitel.	Floden og dens Opdagere	10
Tredie Kapitel.	Skildringer fra Fortiden	17
Fjerde Kapitel.	Et Afsnit af mit Levnetsløb . . .	40
Femte Kapitel.	Jeg kommer tilbage til Hjorden . .	41
Sjette Kapitel.	Paa Rejse incognito	52
Syvende Kapitel.	Mit Incognito exploderer	56
Ottende Kapitel.	Fra Cairo til Hickmann	65
Niende Kapitel.	I Ilden	71
Tiende Kapitel.	Røvere	79
Ellevte Kapitel.	Et Finger-Aftryk og hvad der fulgte deraf	90
Tolvte Kapitel.	Hvorlunde vi solgte Skindet, førend Bjørnen var skudt	110
Trettende Kapitel.	Næsten utroligt	116
Fjortende Kapitel.	Vicksburg under Krigen	119
Femtende Kapitel.	Professorens Historie	130
Sextende Kapitel.	Gold Dusts Endeligt	139
Syttende Kapitel.	Fabrikation og Forfalskning . . .	140
Attende Kapitel.	Slotte og Kulturtilstande	147
Nittende Kapitel.	Sydens Hovedstad	152
Tyvende Kapitel.	Hygiejne og Følelse	156

		Side
En og tyvende Kapitel.	Kunsten at begrave	160
To og tyvende Kapitel.	Hvad der skal „ses"	166
Tre og tyvende Kapitel.	Gamle Bekjendte	174
Fire og tyvende Kapitel.	Erindringer fra Fortiden . .	188
Fem og tyvende Kapitel.	Mit Barndomshjem	196
Sex og tyvende Kapitel.	Før og nu	203
Syv og tyvende Kapitel.	Flere Barndoms-Erindringer .	215
Otte og tyvende Kapitel.	En Ærkeengel	231
Ni og tyvende Kapitel.	Langs den øvre Flod . . .	236
Tredivte Kapitel.	En Foredragsholder	244
En og tredivte Kapitel.	Betragtninger og Slutning .	253

Første Kapitel.

Mississippifloden og dens Historie.

Mississippi er en mærkelig Flod, vel værd at læse om og studere lidt nærmere; der er ikke det mindste hverdagsagtige ved den, tværtimod er den original helt igjennem. Tager man Missouri som dens Hovedaare, da bliver den Verdens længste Flod — fire Tusinde og tre Hundrede engelske Mil. Der er vistnok næppe nogen Tvivl om, at den tillige er Verdens mest krogede og bugtede Strøm, eftersom den til at løbe henover en lige Vejlængde paa sex Hundrede og fem og halvfjerdsindstyve Mile bruger tretten Hundrede af sin egen Længde. Den udsender en Vandmasse ved Mundingen, der er det tredobbelte af St. Lorensflodens, fem og tyve Gange større end Rhinens og næsten halvfjerde Hundrede Gange saa stor som Themsens. Ingen anden Flod har saa uhyre et Opland som den; thi den optager Afløb fra otte og tyve af de nordamerikanske Stater og Territorier: fra Delavare ved Atlanterhavets Kyst, fra Idaho paa det vestlige Amerikas Bjergskraaninger og fra hele det mellemliggende Landomraade, der strækker sig over fem og fyrretyve Længdegrader. Mississippien optager i sit Løb Vandmasserne fra ikke mindre

end fire og halvtredsindstyve mindre Bifloder, der alle ere farbare for Dampskibe, foruden flere Hundrede, der kunne besejles af Smaafartøjer. Deres Opland er tilsammen saa stort som Storbrittanien, Frankrige, Spanien, Portugal, Tyskland, Østerrig, Italien og Tyrkiet i Forening, og næsten hele dette Landomraade er frugtbart og dyrkeligt, selve Mississippidalen endog i fortrinlig Grad.

I en anden Retning er den ogsaa særlig mærkelig: i Stedet for at udvide sig paa Breden henimod Mundingen, bliver den snævrere og snævrere samt tillige dybere. Fra Stedet, hvor Ohio forener sig med den, og til et Punkt midtvejs mellem dette og Mundingen er dens Brede gjennemsnitlig en engelsk Mil; herfra aftager den gradvis, saa at den ved „Passerne" lige oven for Udløbet er bleven indknebet til det halve; Dybderne samme Steds ere henholdsvis otte og firs og Hundrede og tredive Fod.

Forskjellen ved Ebbe og Flod er ligeledes ejendommelig, navnlig i det nedre Løb. Ved et Punkt, kaldet Natchez, der ligger halvfjerde Hundrede Mil * oven for Mundingen, er denne Forskjel halvtredsindstyve Fod; men ved Bayou la Fourche gaar den ned til fire og tyve, ved New-Orleans til femten, og lige oven for Mundingen er den dalet til halvtredie Fod.

En Artikel i New-Orleans-Bladet „Times-Democrat", der støtter sig til Udsagn fra anerkjendte Ingeniører, beretter, at Floden aarligt udkaster fire Hundrede og sex Millioner Tons Dynd i den mexikanske Havbugt — hvilket gjenkalder i Erindringen Kapt. Marryats bekjendte om end

---

* Ved Angivelserne i Mile skal bestandig forstaaes engelske Mile. O. A.

djærve Betegnelse for Mississippi: „Den store Kloak". Hvis man opsamlede dette Dynd, vilde der kunne dannes et Bjerg af en Kvadratmils Grundflade og halvtredie Hundrede Fods Højde.

De aflejrede Dyndmasser udvide gradvis Landet, men det gaar meget langsomt; i Løbet af de to Hundrede Aar, i hvilke Floden har været historisk bekjendt, er Kystlinien kun bleven skudt en Trediedel Mil frem. Videnskabsmænd formene nu, at dens oprindelige Munding har ligget ved Byen Baton Rouge, hvor Højdedragene ophøre, og at de to Hundrede Mile Land, der ligger mellem Byen og Havet, efterhaanden ere blevne dannede ved Tilslikning. Dette giver os uden mindste Vanskelighed Midlet til at udfinde, hvor gammelt bemeldte Land kan være: Hundrede og tyve Tusinde Aar. Og dog er det vel utvivlsomt, at vi her have den forholdsvis yngre Landmasse for os.

Endnu en særegen Omstændighed maa vi nævne ved Mississippi, nemlig dens Tilbøjelighed til at foretage vældige Spring ved at gjennembryde smalle Landtunger, hvorved den altsaa selv retter og regulerer sit Leje. Ved flere Lejligheder har den saaledes forkortet sin Seng tredive Mil i et eneste Spring. Højst kuriøse Resultater have disse Afskæringer tilvejebragt: adskillige Flod-Kjøbstæder ere blevne kastede ind i Landet og barrikaderede fra Floden ved Sandbarrer og Skove. Byen Delta laa fra første Færd af tre Mil nedenfor Vicksburg; en nylig foregaaet Gjennembrydning har imidlertid vendt fuldstændig op og ned paa Forholdene, saa at Delta i Øjeblikket ligger to Mil ovenfor Vicksburg.

Begge de omtalte Stæder have samtidigt trukket sig tilbage til det Indre af Landet. Saadanne Gjennembrud

bringe ogsaa ofte stor Forvirring i de omliggende Staters Grænseskjæl. En Mand bor for Exempel i Dag i Staten Missisippi; i Løbet af Natten bryder Floden igjennem, og i Morgen opdager han, at han er flyttet med Jorder og Bolig over i et andet Land, saa at han nu er underkastet Staten Louissiannas Love. Var sligt hændet tidligere i Flodens øvre Løb, kunde den have flyttet en Slave fra Missisippi til Illinois og derved emanciperet ham paa en særdeles nem Maade.

Det er endda ikke alene ved saadanne Længdespring, at Missisippi forandrer sit Leje; samtidig dermed flytter Flodsengen sig nemlig ogsaa ad Siden til. Ved Byen Hard Times ligger denne nu hele to Mil vest for dens oprindelige Løb. Resultatet af Bevægelsen er den, at den oprindelige Beliggenhed af hin By for Tiden slet ikke er i Louissianna, men derimod i Nabostaten, og at næsten hele den Strækning af Floden paa tretten Hundrede Miles Længde, ad hvilken den bekjendte Opdager La Salle sejlede med sine Kanoer for to Hundrede Aar siden, den Dag i Dag er godt, tørt, fast Land. Floden selv ligger for Tiden paa sine Steder til højre, paa andre til venstre for den.

Om end Strømmen opslammer Dynd nok nede ved Mundingen, hvor Bugtens Havbølger imidlertid hæmme dens Arbejde, saa bygger den hurtigt nok nye Landarealer i de bedre beskyttede Egne højere oppe i dens Løb. Et Exempel herpaa er Den Prophets Island, der for tredive Aar siden var femten Hundrede Acres stor; siden den Tid er den tiltagen med sex Hundrede Acres.

Lad disse Exempler paa den kæmpemæssige Flods Luner være tilstrækkelige foreløbig — jeg skal ved Lejlighed

senere tilføje enkelte flere. Og lad os ligeledes her standse med Mississippis fysiske Beskrivelse for hellere at kaste et Blik paa dens Historie. Vi ville da til en Begyndelse dvæle kort ved dens allertidligste Periode, medens den endnu laa som et ukjendt Drømmerige, derefter i nogle faa Kapitler betragte dens Dæmringsperiode, atter i et Par Kapitler se den i sin første virkelige Opvaagnen til Liv, og idet vi henvise til tidligere Beskrivelser af dens Kulminationstid* slutte med at omtale dens nuværende, forholdsvis rolige, trafikløse Tilstand.

Verden og Skribenterne ere saa vante til at bruge — ja endog misbruge — Ordet „ny" i Forbindelse med vort Land, at vi meget tidligt optage i os — og senere bevare — det Indtryk, at der intet findes af gammelt og antikt. Vel er det os ikke ubekjendt, at der jo findes adskillige forholdsvis gamle Data i Amerikas Historie; men Aarstallene alene give os alligevel ingen klar Forestilling, ingen bestemt Maalestok for det Spand af Tiden, de vise tilbage til. At sige, at De Soto, det første hvide Menneske, hvis Øjne beskuede Mississippi, opdagede den i Aaret 1542, er kun en saare nøgtern Angivelse af et Faktum, der i og for sig ikke forklarer meget: omtrent det samme som at beskrive en Solnedgang med astronomiske Beregninger og at angive Farverne ved tørre videnskabelige Navne; — Resultatet vilde være, at man vel fik et Slags Beretning om Solnedgangen, men uden at se den eller

---

* Findes omtalt i en tidligere Oversættelse „Paa Rejser" i Afsnittet „Ungdomserindringer fra Lodslivet paa Mississippifloden". D. A.

forstaa den. Bedre vilde det være at male den af paa Lærredet.

Aaret 1542 — naar det saaledes sættes alene — betyder kun lidet eller intet; men naar man grupperer en Del af de nærmeste historiske Begivenheder omkring det, saa bringes der baade Perspektiv og Farve i Billedet, og man fatter da, at dette Tidspunkt virkelig er af overmaade respektabel Alder.

Saaledes ville vi da hellere sige, at da Mississippifloden første Gang blev betragtet af en hvid Mand, var der endnu ikke forløbet en Fjerdedel af et Sekulum, siden Frands d. I blev slaaet ved Pavia, siden Rafael og Bayard — Ridderen uden Frygt og Dadel — døde og siden Reformationen begyndte med Offentliggjørelsen af den Augsburgsske Konfession. Da De Soto første Gang lod Blikket hvile paa Floden, var endnu Ignatius Loyola et ukjendt Navn, Jesuiterordenen næppe et Aar gammel, Michel Angelos Farver endnu næppe tørrede i det sixtinske Kapel; Dronning Marie Stuart var endnu ikke kommen til Verden, Elisabeth af England gik i Børneklæder, Calvin, Benvenuto Cellini og Kejser Karl d. V. stode paa Toppen af deres Berømmelse og hver især bearbejdede Historien efter deres egen Smag og Tilbøjelighed; Dronning Marguerite af Navarra skrev den Gang paa sin „Heptameron" og nogle religiøse Værker, hvoraf nu kun hin er bleven tilbage, medens disse forlængst ere sjunkne i Glemsels Skjød, hvoraf man tillige kan uddrage den Lære, at Vid og Letfærdighed bevares længere i Litteraturen end Hellighed; slibrige Hofsæder og hele det urimelige Riddervæsen stod den Gang i sit fuldeste Flor, og Drikkelag og Turneringer vare de mest yndede Adspredelser for betitlede Stormænd,

der sloges langt bedre, end de læste indenad i en Bog, medens Bigotteri var deres Damers Lyst, hvorimod deres Arbejde i Fritiden var at rangere deres Afkom ind under de to forskjellige Rubrikker ægte og uægte. Ja overalt var det navnlig Religionen og hvad dermed stod i Forbindelse, der havde sine gyldne Dage. Kirkeforsamlingen i Trident var bleven sammenkaldt, den spanske Inkvisition ristede, radbrækkede og brændte af Hjertens Lyst, medens man rundt om i det øvrige Europa søgte med Ild og Sværd at overtale Nationerne til Hellighed. I England havde Henrik d. 8de nedlagt Klostrene, brændt Kirker og et Par Biskopper oven i Kjøbet samt faaet sin anglicanske Reformation og sit Harem i god Stand. Da De Soto stod ved Bredden af Missisippi, var der endnu to Aar til Luthers Tid, elleve Aar til Servetus Død paa Baalet, tredive Aar derefter indtraf Bartholomæusnatten; Rabelais var endnu ikke udkommen, Don Quixote end ikke skreven, Shakspeare ikke født og et helt Aarhundrede maatte endnu henrinde, førend Englænderne hørte Navnet Oliver Cromwell.

Jo, utvivlsomt er Opdagelsen af Missisippi en Begivenhed, hvis Dato ikke ubetydeligt afbleger og modificerer denne Fernis af flunkende Nyhed, der ellers ligger over Amerika, og giver Landet et overmaade anstændigt, rustent og gammelt Ydre.

De Soto opnaaede kun at faae et Glimt af Floden at se; saa døde han og blev af sine Soldater og Præster begravet i dens Bølger. Man skulde nu tro, at disse hans Ledsagere vilde ved deres Tilbagekomst have skildret med tifoldige Overdrivelser alt det, de havde set — hvad der paa de Tider var almindelig spansk Skik — og derved have ægget flere Eventyrere til strax at følge efter for

at erholde nøjere Kjendskab til Stedet; men tværtimod, deres Beretninger, da de vare komne tilbage, frembragte ikke nogen usædvanlig Nysgjerrighed. Missisippi blev atter overladt til sin forrige Ro og forblev i Fred for de Hvide i en Aarrække, der for vor fremadskridende Tidsalder næsten maa synes uforsvarlig. Man kan illustrere Mellemrummet paa en vis Maade ved at sige, at efter De Solos Besøg ved Floden forløb næsten et halvt Aarhundrede, derefter fødtes Shakspeare til Verden, levede igjennem et andet halvt Sekulum og døde derefter, og først da han havde ligget godt og vel i andre halvtredsindstyve Aar i sin Grav, kom den næste hvide Mand til Bredden af Mississippi. I vor Tid vilde man vel næppe tillade Hundrede og tredive Aar at løbe i Stranden mellem to paa hinanden følgende Undersøgelser af noget Vidunderligt. Hvis En eller Anden blot var saa heldig at opdage en Smule ny Flod i Landet, der ligger nær ved Nordpolen, saa vilde Europa og Amerika sikkert over Hals og Hoved sende mindst femten kostbare Expeditioner derop: een for at undersøge Stedet, de næste fjorten for at opsøge hverandre.

I mere end halvandet Hundrede Aar havde de Hvide haft Kolonier paa Amerikas Østkyst. Disse Folk havde stedse staaet i Forbindelse med Indianerne. Mod Syd var det Spanierne, der plyndrede, nedsablede, trælbandt og omvendte dem; højere oppe havde Englænderne taget fat og solgte Perler og uldne Tæpper til dem for en ringe Erkjendtlighed, hvortil de da gratis føjede Civilisation og Whisky, og endelig i Kanada havde Franskmændene i lang Tid bearbejdet de Indfødte paa deres primitive Maade, sendt dem Missionærer paa Halsen og under alt dette søgt at drage hele Stammer først til Quebek og senere til

Montreal for at kjøbe Pelsværk. Det er jo uden for enhver Tvivl, at alle disse forskjellige Nybyggerlag maa have hørt Tale om den mægtige Flod hist ude i det fjerne Vesten, og dette er ogsaa bevisligt; de hørte virkelig Tale om den, men i saa ubestemte og mystiske Udtryk, at dens Retning, Størrelse og Beliggenhed knap var til at udfinde. Man skulde forresten synes, at selve det Hemmelighedsfulde ved Sagen maatte have opvakt Nysgjerrigheden og bragt Opdagelses-Expeditioner i Gang; men nej. Det lod ikke til, at nogen havde Brug for en saadan Flod, ingen trængte til den, følgelig var der heller ingen nysigen efter at finde den, og paa den Maade gik det til, at Mississippien i halvandet Hundrede Aar fik Lov til at hvile i Ro og være udenfor Markedet. Da endelig De Soto opdagede den, var det slet ikke nogen Flod, han var paa Jagt efter; en saadan havde han ingen Brug for, følgelig gik dens Betydning ham ogsaa ubemærket forbi, og han blev saa at sige slet ikke opmærksom paa den.

Endelig fik dog Franskmanden La Salle det Indfald at ville opsøge denne Vandvej og gjøre Verden bekjendt med den. Det gaar næsten altid saaledes, at naar en Mand undfanger en betydelig og hidtil forsømt Tanke, saa strømme andre til i Masse, lige saa begejstrede for Sagen som han selv. Saaledes gik det ogsaa ved denne Lejlighed. Forresten ligger det nær her at opkaste det Spørgsmaal: Af hvilken Grund blev Folk nu med eet saa opsatte paa at faae fat i Floden, siden ingen af de fem foregaaende Generationer havde haft Brug for den? Saa vidt man veed, kom det sig af, at de nu indbildte sig at have udfundet den Maade, paa hvilken den kunde blive nyttig; thi man antog for rimeligt, at den

udmundede i den Kalifornifke Bugt og derfor maatte kunne bruges fom Gjenvej fra Kanada til China, medens man forinden havde troet, at dens Udløb maatte ligge ved Atlanterhavet, nemlig i Virginiabugten.

Andet Kapitel.

Floden og dens Opdagere.

La Salle ansøgte personlig om de nødvendige Forrettigheder og de bleve ham allernaadigst tilstaaede af Ludvig den XIV., glorværdig Ihukommelse. Fremtrædende blandt disse Privilegier var Retten til at opdage Land fjernt og nær, at bygge Forter, at opmaale Landstrækningerne og overdrage samme til Kongen, samt at betale alle de deraf flydende Udgifter af sin egen Lomme; til Gjengjæld erholdt han en og anden lille Fordel, f. Ex. Eneretten til at forhandle Bøffelhuder. Han brugte flere Aar og næsten alt, hvad han ejede af Penge, til at foretage farefulde og besværlige Rejser mellem Montreal og et Fort, som han havde opført ved Illinios, førend det endelig lykkedes ham at faae sin Expedition saaledes forberedt, at han kunde gaa lige løs paa Missisippi.

I Mellemtiden havde andre været heldigere. I 1673 droge Kjøbmanden Joliet og Præsten Marquette tvers igjennem Landet og naaede Flodens Bredder. De havde valgt Vejen ad de store Indsøer og gik fra Green Bay videre i Kanoer ad Fox River og Wisconsin. Marquette

havde højtideligt lovet ved Festen for den hellige Undfangelse, at hvis Guds Moder vilde forunde ham at opdage den store Flod, saa vilde han kalde den Undfangelses-Floden til hendes Ære. Sit Ord holdt han. I hine Tider vare alle Opdagelses-Expeditionerne rigelig forsynede med Præster. De Soto havde ikke mindre end fire og tyve med paa sin Rejse. La Salle førte ogsaa en Del med sig. Expeditionerne vare ofte i stor Forlegenhed for Mad og savnede hyppigt Klæder, men de havde bestandigt et komplet Udstyr af alt, hvad der hørte til deres Messe; de vare, som en af de naive gamle Krønikeskrivere beretter: „altid forberedte paa at prædike Helvedes Pinsler for de Vilde."

Den 17de Juni 1673 naaede Joliets og Maquettes Kanoer med deres fem Ledsagere Foreningspunktet mellem Wisconsin og Mississippi. Mr. Parkman siger: „For deres Øjne viste sig nu en mægtig og hurtigt løbende Strøm tvers paa deres Kurs, omgiven af mægtige Høje, klædte forneden med tætte Skovmasser." Han fortsætter: „Drejende Kursen mod Syd roede de ned ad Strømmen ind i et Land, hvis jomfruelige Stilhed ikke forstyrredes af noget Menneskes Fodtrin."

En vældig Havkat tørnede mod Marquettes Kano og forskrækkede ham i høj Grad, som rimeligt var; thi han var bleven advaret af Indianere om det farefulde ved Rejsen, ja endog om, at det kunde blive skjæbnesvangert for ham, al den Stund der i Floden levede en Djævel, hvis Brøl kunde høres langt borte fra og som maaske vilde trække dem ned i Afgrunden, hvor den selv boede. Jeg har selv set en Mississippi Havkat, der var over tre Alen lang og som vejede halvtredie Hundrede Pund, og hvis Marquettes Fisk har været en lignende Kammerat

som denne, saa har han sandelig været i sin gode Ret til at tro, at det var Floddjævlen selv der her var paa Spil.

Endelig begyndte Bøflerne at vise sig, jagende i Flokke paa de vidtstrakte Enge, som begrænsede Floden, og Marquette beskriver levende de glubske og stirrende Blikke, hvormed de gamle Tyre betragtede Fredsforstyrrerne gjennem deres sammenfiltrede Manker, der tildels hængte dem helt ned over Øjnene.

De Rejsende droge forsigtigt videre frem. Ved Nattens Frembrud gjorde de Landgang og optændte et Baal for at indtage deres Maaltid; de slukkede det derpaa omhyggeligt igjen, gik atter om Bord, roede et lille Stykke Vej videre ned og gik til Ankers ude paa Strømmen efter at have sat en Mand paa Vagt til Morgenens Frembrud.

Saaledes gik det Dag for Dag og Nat efter Nat; efter fjorten Dages Forløb havde de endnu ikke set et eneste menneskeligt Væsen. Det var en betagende Stilhed, der hvilede over Floden paa de Tider. Og paa en lang Strækning af den er det saaledes endnu den Dag i Dag.

Men da to Uger vare omme, opdagede de endelig en Dag Spor af menneskelige Fodtrin i Dyndet paa Flodens vestlige Bred. Hver den, hvem sligt hænder, vil vel føle sig som en Robinson Cruso og blive som rystet af et elektrisk Stød. De vare blevne advarede om, at Flodindianerne plejede at være lige saa vilde og skaanselløse som Floddjævlen selv, og at de plejede at tilintetgjøre enhver Fremmed uden at vente til de bleve angrebne; men desuagtet toge Joliet og Marquette Veien ind i Landet for at opstøve Ejermændene til disse Fodspor. De fandt dem

ogsaa langt om længe og bleve gjæstfrit modtagne og godt behandlede, for saa vidt som man kan kalde det en gjæstfri Modtagelse at falde i Hænderne paa en Indianer-høvding, der har afført sig sin sidste Las for at vise sig i et nogenlunde anstændigt Kostume, og for saa vidt som man kan kalde det en god Behandling at blive beværtet indtil Overmaal med Fisk og Vildt af alle Sorter, inclusive Hundekjød, og faae disse Lækrerier stoppet ind i sin Mund af en Indianers ubehandskede Fingre. Den følgende Morgen ledsagede Høvdingen i egen høje Person og sex Hundrede af hans Stamme Franskmændene ned til Floden og toge venligt Afsked med dem.

Paa Klipperne ovenfor det Sted, hvor nu Byen Alton ligger, fandt de Rejsende endel raa og fantastiske indianske Malerier, som de beskrive. Et lille Stykke længere nede „styrtede en brusende, gulagtig, mudret Strøm med Voldsomhed ud i Mississippis rolige Blaa, kogende, skummende og fejende med sig i sit Løb Træstammer, Grene og helt oprykkede Træer." Det var Udløbet af Missouri, hin vilde Flod, der kom jagende frem i sit rasende Løb gjennem ukjendte, barbarisk vilde Egne og udslyngede sine urene Vande i den blide Søsterflods Skjød. Efter en Stunds Forløb passerede de ogsaa Ohios Munding, de kom forbi vildtvoxende Sukkerrørskrat, maatte slaaes med Muskitoer og lode sig stadig drive videre afsted, Dag efter Dag gjennem Flodens dybe Stilhed og Ensomhed, sovende saa godt det lod sig gjøre i den sparsomme Skygge af en løs Pressenning og halvt stegte af Solen; de mødtes med og udvexlede Høflighedsbeviser med endnu en Indianer-stamme (omtrent en Maaned efter Rejsens Begyndelse) og naaede saa endelig Arkansasflodens Udløb, hvor en Bande

Vilde under Krigsskrig kom mylrende frem fra Skoven for at myrde dem; men de appellerede kraftigt til den hellige Jomfru, og Enden blev saa en stor Fredsfest i Stedet for Krig, med gemytlig Samtale og al anden Lystighed i Guds Velsignelse.

Til deres store Tilfredshed kunde de nu godtgjøre, at Mississippi ikke løb ud i den Kaliforniske Bugt eller i Atlanterhavet. Derimod antoge de, at den maatte udmunde i den Mexikanske Havbugt. Derfor tiltraadte de nu ogsaa Tilbagerejsen og bragte den store Nyhed til Kanada.

Dog, Tro er ikke Viden. Det var forbeholdt La Salle at skaffe denne Vished tilveje. Han var i Mellemtiden bleven forsinket og opholdt paa det skændigste; det ene Uheld indløb efter det andet; men langt om længe fik han dog sin Expedition afsted i Aaret 1681. Midt i Vinterens Hjerte drog han ind i Illinois med Henry de Tonty, Søn af Lorenz Tonty, ham der opfandt Tontinen, som sin Lieutenant og ledsaget af atten Indianere fra Ny-England samt tre og tyve Franskmænd. De droge til Fods i Procession ad den frosne Flod, trækkende deres Kanoer efter sig paa Slæder.

Ved Peoria Søen stødte de paa aabent Vand, roede derfra til Mississippien og vendte saa Stevnen Syd i. Gjennem lange Strækninger Drivis, forbi Missouri og Ohio gik Rejsen, og drivende videre med Strømmen langs de øde, sumpige Bredder landede de den 24de Februar tæt ved tredie „Chickasaw Skjær", hvor de holdt Rast og byggede Fort Prudhomme.

„Atter," siger Mr. Parkmann, „gik de i Kanoerne og for hvert tilbagelagt Stadium af deres æventyrlige Fart oprullede mere og mere Sløret for denne uhyre, nye

Verden. Nærmere og nærmere droge de til den livsalige Vaars Egne. Det blinkende Solskin, den varme, sitrende Luft, det bløde, bugnende Løv, det yppige Blomsterflor: Alt varslede om Naturens vaagnende Liv.

Dag efter Dag fulgte de Flodens mægtige Slangebugtninger i de tætte Skoves kølige Skygger og saaledes naaede de med Tiden Mundingen af Arkansasfloden. Den første Hilsen, hvormed Toget blev modtaget af de Vilde paa Stedet, var den samme, der havde lydt for Marquettes Øren — Krigstrommens Buldren og Vaabengny. Det var den hellige Jomfru, der klarede Sagen for Marquette, nu gjorde Fredspiben samme Nytte for La Salle. Den hvide Mand og Rødhuden vexlede Haandtryk og beværtede hinanden i tre samfulde Dage. Derefter oprejste La Salle et mægtigt Kors med Frankriges Vaaben — til de Indfødtes ubeskrivelige Forbavselse og Beundring — og tog hele Landet i Besiddelse i Kongens Navn — efter Datidens koldblodige Skik og Brug, — medens Præsten fromt lyste sin Velsignelse over Røveriet ved at afsynge Salmer. De Gejstlige forklarede Troens Mysterier for de Vilde „ved Tegn" for at frelse deres Sjæle og gav dem paa den Maade Udsigten til Herligheder i det Tilkommende som Vederlag for de reelle jordiske, man lige havde berøvet dem. Og „ved Tegn" fik La Salle ligeledes Skovenes stakkels, uvidende Sønner til at bringe underdanig Hyldingsed til den bundfordærvede Ludvig hinsides Havet. Og ikke én eneste trak paa Smilebaandet ad denne kolossale Ironi.

Denne Forestilling gik for sig paa Stedet, hvor senere Byen Napoleon i Arkansas blev grundlagt, og her blev altsaa det første Konfiskations-Kors plantet ved

Kæmpeflodens Bred. Marquettes og Joliets Opdagelsesrejse havde sit Endepunkt lige over for den senere By Napoleon, og da De Soto første Gang flygtigt saae Flodens Vand, skete det fra det samme Punkt. Det er ret mærkeligt, at af fire historiske Begivenheder, der staa i Forbindelse med Opdagelsen og Undersøgelsen af Missisippi, kunne de tre henføres til et og samme Sted. Man kan ogsaa udtrykke det saaledes: Frankrigs Røveri af hele denne uhyre Landstrækning foregik ved Staden Napoleon; i Tidens Løb blev det atter Napoleon, der maatte give det tilbage igjen og saaledes gjøre Afbigt, rigtignok ikke til selve Ejermændene, men til deres amerikanske Arvetagere.

Videre gik Rejsen; man gjorde Landgang hist og her, kom forbi de senere saa bekjendte Punkter Vicksburg og Grand Gulff og aflagde Besøg hos en mægtig Indianerhøvding i Teche-Landet, hvis Hovedstad for største Delen var opbygget af soltørrede Mursten, blandede med Halm, bedre Boliger end mange af dem, der nu findes sammesteds. I Høvdingens Slot fandtes en Modtagelsessal, fyrretyve Fod i Firkant; her modtog han Tonty i højtidelig Audients, omgivet af tredsindstyve hvidklædte Oldinge. I Byen fandtes ogsaa et Tempel med en Lermur, hvis Krone man havde prydet med de afhuggede Hoveder af overvundne Fjender: fromme Ofre til Solguden.

Opdagerne droge videre frem til Natchez-Indianerne, der boede i Nærheden af, hvor den nuværende By af samme Navn ligger; her forefandt de: „et religiøst og politisk Despoti, en privilegeret Kaste, der sagdes at nedstamme fra Solen, et Tempel og en hellig Ild.“ Det maa have været med saare hjemlige Følelser, de betraadte

disse Egne; her var jo alle Hjemmets Fordele, ja oven i Kjøbet en mere: ingen Ludvig den XIV.

Nogle Dage fik hurtigt Ende, og La Salle stod da atter i Skyggen af et Konfiskationskors, paa den Plet, hvor Vandene fra Delaware, Itaska og fra hele Bjergkjæden, der begrænser det store, stille Ocean, mødes med Havet i Mexiko; hans Arbejde var endt, hans Vovestykke fuldført. Mr. Parkman slutter sin fængslende Beretning herom med følgende Résumé:

„Hin Dag modtog det franske Rige paa Papiret en Forøgelse i sit Territorium af umaadeligt Omfang. De frugtbare Slettelande i Texas, hele den vidtstrakte Mississippidal, lige fra den isbelagte Kilde til det glødende Kystland ved Havbugten, lige fra de skovklædte Bjergstrækninger ved Alleghany til Rocky Mountains kullede, nøgne Klippetinder — Savannaer, Skove, soltørrede Ørkenstrækninger og græsklædte Slettelande, vandede af Tusinder af Floder, opfyldte af krigerske Stammer i tusindvis — alt dette droges ind under Sultanen i Versailles Scepter, og dette Værk udførtes af en eneste Mand, hvis egen Stemme næppe kunde høres i en halv Fjerdingvejs Afstand."

Tredie Kapitel.

Skildringer fra Fortiden.

Saa vidt man kunde tro, var Floden altsaa parat til at modtage sin Trafik. Men nej; Befolkningen med Nybyggerne, der skulde bringe Livet tilveje, gik for sig

lige saa roligt, forsigtigt og langsomt, som selve dens Opdagelse og Undersøgelse.

Halvfjerdsindstyve lange Aar maatte forløbe efter La Salles Bedrift, førend Flodens Bredder kunde siges at have faaet en hvid Befolkning af nogen Betydning, og næsten et halvt Hundrede til, inden den blev taget i Brug af den commercielle Virksomhed. I Mellemtiden havde ikke færre end syv Konger afløst hverandre paa Englands Throne, Amerika var bleven en fri Stat, Ludvig XIV. og Ludvig XV. vare hensmuldrede i deres Grave og det franske Kongedømme var gaaet under i Revolutionens røde Malstrøm, medens Napoleons Navn som en ny Komet netop begyndte at hæve sig op over Horisonten. Ak ja, man forhastede sig lige saa lidt den Gang som Sneglene nu til Dags.

Flodens tidligste Handelsflaade bestod af lange Pramme, Kjølbaade og de saakaldte Bredhorn. De drev med Strømmen og de seilede fra den øvre Flod ned til New-Orleans, skiftede Ladninger og bleve med stort Besvær og Langsomhed varpede og stagede tilbage igjen med Haandkraft. En saadan Rejse frem og tilbage varede undertiden ni Maaneder. I Tidens Løb tiltog denne Trafik og beskjæftigede tidt hele Horder af raa, haardføre Karle, grove, uvidende, men modige, parate til at taale utrolige Besværligheder med sømandsmæssig Ligegyldighed og Letsindighed; det var ubændige Svirebrødre, tøjlesløse i Lystighed og moralske Begreber, forvovne Karle allesammen, hengivne til Munterhed af den mest grovkornede Art, til raa Skjæmt og Banden, ødsle med deres Penge, saa at næsten ingen ejede en Hvid ved Enden af Rejsen, begjærlig efter barbarisk Pragt og Stads, storpralende; men alligevel for største Delen ærlige, paalidelige, ærekjære, tro i Opfyldelsen af deres

Pligter og ikke sjelden højsindede i en saadan Grad, at det næsten fik et poetisk Anstrøg.

Efter nogen Tids Forløb kom Dampskibe frem paa Scenen. I en Snes Aar derefter vedbleve da hine Mennesker at føre deres Fartøjer ned ad Strømmen, medens Damperne overtoge hele Trafiken den modsatte Vej; Prammene og Barkerne solgtes da gjerne i New-Oleans og deres Besætninger vendte tilbage som Dæks-passagerer til de øvre Skovdistrikter.

Men lidt efter lidt tiltoge Damperne saaledes i Antal og tillige Hurtighed, at de tilsidst tilrev sig hele Omsætningen, og Prammandslavet forsvandt da for stedse fra Floden. Dets Medlemmer gik over til Damperne som Dæksfolk, Styrmænd eller Lodser, og naar dette ikke kunde lykkes for dem, saa nøjedes de med at tage Hyre paa Pittsburg Kulprammene eller paa Tømmerflaaderne, der stabledes og byggedes højt oppe ved Mississippis Kilder. Paa den Tid, da Damperne havde deres gyldne Dage, var Floden nemlig fra den ene Ende til den anden oversvømmet med Kuldepot-Pramme og Tømmerflaader, der alle bevægedes med Haandkraft og hvis Tjeneste besørgedes af store Skare Mennesker, saadanne som jeg nys har beskrevet dem. Jeg mindes saare tydeligt fra min Drengetid de aarlige Oplag af Kæmpeflaader, der kom drivende forbi Byen Hannibal, hver en hel Akre eller mere i Omfang. De bestode af skinnende hvide, sødligt duftende Planker, havde en Besætning af en halv eller en hel Snes Folk og tre eller fire Wigwammer som Tilflugtsted i Uvejr anbragte paa maa og faa paa den mægtige Overflade; og jeg mindes ikke mindre tydeligt det Sus og Dus og den gudsforgaaende Tale, der førtes af deres talrige Mandskab, de forhen-

værende Fartøjsfolk og deres i Traditionen opvoxende Efterfølgere, thi vi undte os ofte den Fornøjelse at svømme ud til dem og gjøre korte Farter med dem.

For mere levende at kunne illustrere Sæder og Skikke hos disse Pramfolk og Livet paa disse nu forsvundne, næsten forglemte Flaader indlægger jeg her et Kapitel fra en Bog, som jeg i de sidste fem, sex Aar har arbejdet paa af al Magt, og som det forhaabentlig vil lykkes mig at faae færdig om andre fem eller sex. Bogen beskriver et Tidsafsnit i en uvidende, forsømt Landsbydrengs Liv; hans Navn er Huck Finn, Søn af Landsbyens Drukkenbolt i min Barndoms Hjemstavn fjernt i Vesten.* Han er løben bort fra sin Fader og fra en anden Plageaand, en Enke, der har taget sig paa at ville gjøre en net, sandhedskjærlig og respektabel Yngling ud af ham, og sammen med ham finde vi en af Enkens Slaver, der ligeledes har absenteret sig. De have siden fundet en Stump af en Tømmerflaade (det er Højvandstid og midt i Hjertet af Sommeren) og lade sig nu drive ned ad Floden ved Nattetid, medens de om Dagen skjule sig i Pilekrattet; deres Maal er Byen Cairo, hvor Negeren vil søge sin Frihed midt i Fristaterne. Men i Taagen løbe de uheldigvis forbi Byen uden at vide af det. Efterhaanden gaar det dog op for dem, at der maa være Fejl i Bestikket, og Huck Finn lader sig da overtale til at gjøre Ende paa Uvisheden ved at svømme over paa en vældig stor Tømmerflaade, som de have faaet Øje paa forude, og

---

* Samme Huck Finn findes alt omtalt i en af Forfatterens tidligere Bøger, oversat herhjemme under Titlen „Lille Toms Eventyr". O. A.

skjult af Mørket søge Underretning ved at lytte til Samtalen der om Bord:

— — — Men De kan jo nok begribe, at en Yngling ikke ret vel kan finde sig i at vente, naar han længes efter at faae Rede paa noget. Vi snakkede derfor om Tingen og Jim mente, at siden det var saa mørkt den Nat, kunde der ikke være stort at risikere ved at svømme over til den store Flaade, krybe om Bord og lytte — rimeligvis vilde de jo tale om Cairo og Muligheden af at komme i Land der for at solde; det kunde endogsaa hænde, de fandt paa at sende et Fartøj derind for at kjøbe Whisky, ferst Kjød eller lignende. Af en Neger at være var Jim ualmindelig fiffig i sin Tankegang; det var ham næsten altid en smal Sag at finde paa en god Ide, naar nogen trængte til en.

Saa rejste jeg mig, smøgede Pjalterne af mig, sprang i Vandet og strakte ud efter Baalet paa Flaaden. Da jeg var kommen tværs ud for den, holdt jeg stille et Øjeblik og kravlede saa op med største Forsigtighed. Men der var ingen Ting i Vejen, ikke en Sjæl ved Bunkeaarerne. Jeg lod mig derfor plumpe ud igjen, indtil det store Baal midt paa var lige for mig, krøb saa atter op og bugtede mig lidt efter lidt hen i en Bunke Tagspaaner paa Luv-Siden af Ilden. De vare tretten samlede om den — Vagtfolkene forstaar De — men hvor saae de forsorne ud. De havde en Kande og Tinkrus, og Kanden gik stadig rundt. En af Folkene sang — eller rettere brølede, men saadan hvad man kalder et Salonstykke var det egentlig ikke, han foredrog. Det gik oven i Kjøbet gjennem Næsen og med svært Eftertryk paa sidste Ord i hver Linie. Da hans Vise var omme, satte de allesammen

et Indianer-Krigsvræl op, og saa tog den næste fat. Han begyndte:

Og i den By, hvor jeg er fra,
Der var en Kvinde, hop sa sa!
Hun elskede sin Mand, tra la,
Og ogsaa andre nu og da.
Sej—sa—lia—lia—lia
Siu—ri—ei
Hun elskede sin Mand, tra la,
Og ogsaa andre nu og da.

Og saa videre — fjorten Vers. Det var noget Lirum-larum, og da han vilde tage fat paa det næste Vers, bemærkede en, at det var vist den Melodi, den gamle Ko døde af; en anden bad: „Aa lad os faae Lov til at trække Vejret først.“ Et tredie vittigt Hoved raadede Sangeren til at tage sig lidt Motion, inden han hængte i paa ny; og saaledes gik det længe. De gjorde Nar ad ham, indtil han endelig blev gal i Hovedet, sprang op, skjældte hele Selskabet ud og erklærede, at han skulde slaa hver Kjæltring af dem til Plukfisk.

Dette blev dem dog for drøjt; nær havde de alle faret i ham, men Kæmpen blandt dem alle sprang nu frem og raabte:

„Bliv siddende, Gentlemen. Lad mig faae fat i ham, han skal være mit Kjød.“

Dermed hoppede han tre Gange i Vejret, slog Hælene sammen i Luften, smed sin lasede Skindtrøje hen ad Dækket og sagde højtideligt: „Lig Du der, til hans Snakketøj er slaaet i Laas.“ Derpaa slængede han sin Hat en anden Vej og bemærkede til den: „Bliv bare liggende, hvor Du ligger, til han er færdig.“

Saa hoppede han tilvejrs igjen, knaldede med Hælene og raabte:

„Hu—i! Her ser I den skindbarlige Kadaver-Fabrikant fra det inderste Arkansas, ham med Jernkjæberne, Messingbenene og Kobbermaven! Kig kuns paa mig; det er mig, Folk kalder „Døden uden Forhindringer", eller „Alle Landeplager"! Min Fader er Orkan, min Moder Jordskjælv, Halvbroder er jeg til Koleraen og paa mødrene Side langt ude beslægtet med Smaakopperne! Ja kig kuns paa mig! Det er mig, der ta'er nitten Krokodiller og et Anker Whisky til Frokost, naar jeg befinder mig vel, og en Tønde Klapperslanger og et Lig eller to, naar Fordøjelsen er i Uorden! Jeg sønderspliter Bjerge, bare ved at se paa dem, og sprutter Tordenvejr, naar jeg lukker Gabet op! Hu—i! Gaa af Vejen, og lad mig komme til med mine Kræfter! Blod er min Yndlingsdrik og Tødskvaler Musik for mine Øren! Ja se kuns paa mig, Gentlemen, og buk jer lidt og hold Vejret, for nu slipper jeg ret strax mig selv løs."

Alt medens denne Tale blev holdt, rystede han paa Hovedet, gloede, som om han vilde æde hele Selskabet, og holdt gaaende i en lille Rundkreds, smøgede Ærmerne op, strakte Armene fra sig, slog sig paa Brystet med de knyttede Næver og gjentog: „Ja kig kuns paa mig, Gentlemen!" Da hele Ramsen var forbi, hoppede han atter i Vejret, slog Hælene mod hinanden og endte med et hvinende: „Hu—i! Her kommer den blodigste Vildkat anstigendes, der findes paa Jorden!"

Strax derefter begyndte Manden, som først havde udfordret Selskabet. Han slog sin gamle Bulehat fast ned over det højre Øje, bøjede sig langt forover med krummet

Ryg, Næverne knyttede foran Brystet og bevægende dem op og ned; paa den Maade gik han ogsaa rundt i en lille Kreds og pustede sig højere og højere op. Saa rettede han sig med Et, hoppede op og slog Hælene tre Gange sammen i Luften (hvilket forskaffede ham en Bifaldssalve) og dermed begyndte han sin Tale:

„Whuu uup! Buk Nakken og spred' jer, for her kommer Dødens og Elendighedens Kongerige ansættendes! Huh—uh! Vil I vide, hvem jeg er, kanske? Jeg er Syndens Søn, Børn, lad mig ikke komme ind imellem jer! Tag Briller paa, helst mørke! Se ikke paa mig med de bare Øjne, Gentlemen! Naar jeg vil more mig, bruger jeg alle Længde- og Bredegraderne til Bundgarn og trækker Hvalfisk i Atlanterhavet. Jeg kløer mig i Hovedet med Lynstraalerne og visser mig selv i Søvn med Tordenskrald. Naar jeg fryser, saa koger jeg Mexikobugten til varmt Bad, naar jeg sveder, tager jeg mig en Tyfon til at vifte mig med; naar jeg tørster, sutter jeg en Sky, til den bliver saa tør som en vreden Svamp, og naar jeg sulter, følger Hungersnød i mit Kjølvand! Bøj Nakken og flyt' jer, siger jeg. Se paa mig helst gjennem Læder, ødelæg ikke jeres Øjne. Det er mig med det forstenede Hjerte og Smedejerns Indvoldene! Gaa væk, kom ikke i Vejen for Jammerens Yndlingssøn!"

Derefter tog Modparten atter fat, gik prustende frem og tilbage og gjorde sig tyk; det var ham, de andre kaldte Bob; saa faldt Jammerens Søn ind paany, hoppede i Vejret højere end før og saa kom de da langt om længe hinanden saa nær, at man troede, det skulde begynde for ramme Alvor; de sejlede rundt om hinanden, stak Næverne næsten lige ind i Ansigtet paa hinanden og hylede og

galede værre end Indianere. Bob skjældte „Sønnen" ud, og „Sønnen" gav ham hele Ramsen tilbage. Bob kunde strax levere en hel ny Ladning af de værste Ukvemsord, men „Sønnen" svarede paa staaende Fod med allerværste Sort; det næste Skridt var, at Bob knubsede Hatten af „Sønnen", som tog den op, idet han gav Bobs Hat et Spark, saa denne fløj tre Alen hen ad Dækket. Bob hentede den tilbage og sagde, at dette hersens gjorde nu forresten hverken til eller fra; det, der nu strax kom bagefter, blev dog lige ens, for han var ikke den Mand, der nogen Sinde tilgav eller glemte, saa „Sønnen" gjorde vist bedst i at tage sig i Vare, al den Stund den Tid var nær, at han skulde tilsvare ham alt, hvad han havde gjort, med sit dyreste Hjerteblod. „Sønnen" svarede, at ingen var ivrigere for at ønske den Tid end han selv, og nu vilde han med det samme give Bob det Raad, aldrig at komme ham for Bougen tiere; gjorde han det, saa vilde han ikke hvile, førend han havde vadet i hans Blod, siden det nu engang var hans Natur at bære sig saadan ad, skjøndt han lod ham slippe for denne Gang af Hensyn til hans Familie, hvis han da havde nogen.

Derefter fjernede Parterne sig noget, brummende, hovedrystende og mumlende om, hvad de begge vilde gjøre, da en lille sort-skægget Fyr pludselig sprang op og raabte:

„Kom an, I to krysteragtige Kyllingehjerter, saa skal jeg slaa jer til Hakkemad begge to!"

Som sagt, saa gjort. Han greb dem, rystede dem hver sin Vej, snurrede dem rundt, knubsede dem, medens de laa og sprællede, altsammen hurtigere end de kunde komme paa Benene igjen. Naada! — Det varede ikke to Minutter, førend

de begge tiggede og bad om Naade, som et Par Køtere — og hvor de andre hylede, lo og klappede i Hænderne, medens Legen stod paa; snart lød det: „Paa ham, Kadaver-Fabrikant!" „Kil paa igjen, Jammersøn!" „Hurra for lille Davy!" det var et aldeles øredøvende Spektakkel. Bob og den anden maatte trække sig ud af Kampen, begge to med røde Næser og blaa Øine. Lille Davy fik dem til at gaa til Bekjendelse: de vare bange og nogle usle Kujoner, den ene ikke mindre end den anden, ingen af dem værdig til at spise sammen med en Hund eller drikke med en Neger. Omsider sluttede de da Forlig, tog hinanden i Haanden meget højtideligt og forsikrede, at de egentlig bestandig havde haft stor Agtelse for hinanden og at gjemt nu skulde være glemt. Saa vaskede man de medtagne Ansigter i Floden; men just i det samme lød der en højrøstet Befaling til at være klar ved Aarerne for at krydse Floden, og Folkene fordelte sig for og agter til deres Poster.

Jeg blev liggende stille i mit Skjul et Kvarterstid og fordrev Tiden med at ryge af en Pibe, som en havde lagt fra sig; da saa Krydset var foretaget, samledes de atter, fik sig endnu en Omgang af Kanden og gav sig til at snakke og synge paany. Senere hentede de en gammel Violin, en gned løs paa den, en anden slog paa Flasker og hele Selskabet tog sig en ordentlig Flodmands-Riel efter den gamle Methode. Naturligvis varede det ikke længe, inden Vejret gik fra dem, og saa sloge de sig da ned om deres Krus igjen.

Efter en højrøstet Sang: „Det Flodmands-Liv er en herlig Tidsfordriv", der ledsagedes af et brølende Kor, faldt

Talen først paa Svin og deres Levevis, saa paa Fruentimmer og deres Levevis, saa snakkedes der om Ildebrande i Huse og om den bedste Maade at faae Bugt med den paa, saa om, hvad der var at stille op med Indianerne, saa om Konger, hvad monstro de toge sig for og hvad Hyre de fik, saa om det bedste Middel til at faae Katte i Haarene paa hinanden, derefter om hvordan man bedst stillede Krampe hos Mandfolk og endelig om Forskjellen mellem Klartvands-Floder og Muddervands ditto. Ham, de kaldte Ed, forklarede, at det var bedre for Sundheden at drikke Mississippis mudrede Vand end Ohios klare Vand, og at et Krus guligt Mississippi-Vand, naar man lod det staa og bundfalde, kunde afsætte fra en halv til en hel Tomme Grums, alt efter Vandstanden, men det klare var da ikke et Haar bedre end Ohiovandet — det kom kun an paa at holde det faste og det flydende godt mixet, og helst maatte man komme lidt mere Grums i, naar Floden ebbede alt for stærkt.

Jammersønnen bekræftede dette Visdomsord; der var justement megen Næring i Mudderet, saa at en Mand, der havde drukket Mississippivand, magelig kunde faae Korn til at gro i sin Mave, hvis det var ham om at gjøre. Han sagde videre:

„Se bare paa Kirkegaardene; de vidne tydeligt nok. Træerne paa en Cincinnati Kirkegaard, det er jo nogle rene Svæklinger til at gro; men i St. Louis blive de ungefær otte Hundrede Fod høje. Det kommer sig altsammen af det Vand, Folk have drukket, førend de puttes ned i Jorden. Et Lig i Cincinnati gjør ikke Jorden Gavn for mere end der kan ligge bag paa min Haand."

Derefter faldt Talen paa, hvorlunde Ohios og Mississippis Vande aldrig blandede sig sammen. Ed fortalte,

at naar man betragter Mississippi ved Højvande, medens Ohio samtidig har lav Vandstand, saa finder man helt ind over en Strækning af Hundrede Mil en Stribe klart Vand langs dens østlige Bred; saa snart man imidlertid fjerner sig blot saa meget som en kvart Mil fra Land, bliver det derimod med Et ganske plumret og gult. Senere snakkede de om Tobak og hvordan man bedst undgik at faae det muggent, og fra dette Emne gled Konversationen saa jevnt over til Spøgelser og Spøgelseshistorier, som andre havde oplevet; men Ed afbrød Talen og sagde:

„Hvorfor fortæller I aldrig om noget, I selv have oplevet? Lad nu mig engang komme til. For fem Aar siden foer jeg med en Flaade, omtrent som denne, og saa en klar Maaneskinsnat var jeg da ungefær her paa dette Sted; det var min Vagt forstaar I; jeg havde forreste Aare om Styrbord og min Sidekammerat hed Dick Allbright. Han kommer saa hen til mig, hvor jeg sidder og gaber forud — selv gabede han da ikke mindre — sætter sig hos mig, faaer sit Pibetøj frem og har lige effen faaet Piben stoppet, da han saadan pludselig ser i Vejret og siger:

„Hvordan er dette hersens; er det ikke Bucks Mølle, der lige over for i Bugten?"

„Justement," svarer jeg, „hvorfor spørger Du om det?" Men han svarede i Førstningen sletikke, skjulte bare Ansigtet i Hænderne og sukkede. Saa endelig siger han:

„Jeg troede ellers, vi vare længere nede."

„Ja, det troede jeg med," siger jeg, „da jeg gik af Vagt — vi havde sex Timers Tørn der om Bord forstaar I — men de andre sagde, at Flaaden næsten ikke havde rippet sig af Stedet i en hel Time, skjøndt den ellers glider let nok."

Han sukkede ved det og svarede saa:

„Det er ikke første Gang, jeg har set en Flaade bære sig saadan ad her paa Stedet. Jeg kan ikke vide, om Strømmen skulde have tabt sig helt udfor Møllen i det sidste Aarstid."

Et Par Gange rejste han sig op og kigede rundt paa Vandet. Det gjorde mig naturligvis tilsidst nysgjerrig. En plejer jo gjerne at bære sig ad paa samme Maade, som andre bære sig ad, skjøndt det ikke er let at indse hvorfor. Naa, lidt efter faaer jeg da Øje paa noget sort, der kom flydende om Styrbord og gik agten om os. Jeg lagde ogsaa godt Mærke til, at han fulgte Tingesten med Øjnene.

„Hvad, mon's tro, det kan være," siger jeg.

„Aa, ikke andet end en gammel, tom Tønde," svarer han halv gnavent.

„En tom Tønde! Hør veed Du hvad, Kammerat; Dine Øjne bande ellers ikke, Du har nok ikke nødig at bruge Kikkert. Hvor Pokker kan Du vide, at det er en Tønde, der er tom?"

„Jeg veed ikke," svarer han, „kan være, det er en Tønde, og det gjætter jeg mig til; kan være, det er noget andet."

„Ja, det har Du meget Ret i, min Ven, er det ikke en Tønde, saa er det noget andet; og paa den Afstand er der nok ingen, der kan afgjøre det Spørgsmaal," siger jeg.

Vi havde ellers ikke noget at forsømme dermed, og derfor holdt vi hele Tiden Øje med det. Lidt efter siger jeg igjen:

„Hør, se engang, Dick Allbright, den Tingest vinder ind paa os, tror jeg næsten."

Ikke et Muk kom der fra ham. Men det andet kom nærmere og nærmere; jeg slog det an til at være en Hund, der var ved at miste Kræfterne. Naa — lidt efter svingede vi rundt, da vi skulde krydse, det andet stak lige frem tværs over Maaneskinnet, og ved St. Georg, det var s'gu alligevel en Tønde. Saa siger jeg igjen:

„Dick Allbright, hvad bragte Dig til at tro, at det var en Tønde, da den var en halv Mil borte?"

„Aa, jeg veed egentlig ikke."

„Ryk nu ud med Sproget, Dick, hører Du."

„Naa ja, i Guds Navn, saa skal jeg da betro Dig, at jeg vidste, det var en Tønde; jeg har set den før i Dag, mange Mennesker kjender den; man siger, den er forhexet."

Jeg kaldte paa de andre, og de stode alle og betragtede den, medens jeg fortalte, hvad Dick havde sagt. Tønden kom nu flydende lige tværs ned paa os, men vandt ikke mere. Den kunde vel være saadan en femten Fod borte. Nogle mente, at det kunde være rigtigst at faae den Tingest om Bord; men de andre vare imod Planen.

Dick Allbright selv forklarede, at andre Flaader havde prøvet paa at lege med den; men det var altid endt med, at de vare komne galt fra det. Formanden paa Vagten erklærede, at han ikke troede et eneste Kvæk af hele Historien. Rimeligvis havde den vundet lidt ind paa os, fordi der har været en Kjende stærkere Strøm der, hvor den laa, end hvor vi befandt os — det var nu hans Mening; forresten drev den vel nok bort igjen af sig selv.

Vi satte os da ned og snakkede om andre Ting, fik

en Sang og en Runddans. Formanden forlangte en Sang til; men Skyerne begyndte efterhaanden at trække sammen, og Tønden blev liggende lige paa samme Plet, saa der kom ingen rigtig Liv i Sangen, det var knap, vi kom igjennem den, og Omkvædet faldt noget fladt til Jorden efter flere Forsøg; derefter holdt vi alle Mund i et Par Minutter. Saa begyndte de alle med Et at ville snakke. En fik endogsaa en Vittighed pint frem, men det slog helt fejl; ikke engang ham, der havde afleveret den, kunde le ad den, og det ville I dog vist indrømme, er noget usædvanligt. Vi sade alle og maabede, kigede paa Tønden og følte os ilde tilpas. Naa, Himlen var da hurtigt bleven helt sort, stille var det; saa begyndte Vinden at suse; lidt efter tog Lynilden fat, og Tordenen spillede op. Det hele var et Øjebliks Sag, saa havde vi en rigtig regederlig Storm, og midt i den faldt en Mand, idet han løb agterud, og forvred sit Haandled, saa han maatte til Køjs. Folkene rystede paa Hovederne. Og hver Gang Lynet slog ned, var bestandig den fordømte Tønde i Vejen, oplyst af den blaa Ild. Vi saae den bestandig, lige til henimod Dagbrækningen, saa forsvandt den. Med Dagens Frembrud var hvert Spor af den borte, og glade vare vi.

Næste Aften henved halvti, midt som vi bedst sad i Sang og Lystighed, kommer saagu' Bæstet anstigende igjen og tager sit gamle Standkvarter om Styrbord. Dermed var det forbi med Fornøjelsen for den Gang; allesammen blive vi højtideligt stemte, ingen sagde noget, men enhver sad saa stum som en Fisk og gloede paa Tønden. Det begyndte igjen at tykne til. Da Vagten skulde løses af, blev Frivagtkvarteret oppe i Stedet for at gaa til Køjs.

Hele Natten rasede Stormen, og som Uvejret var paa sit højeste, faldt endnu en Mand omkuld, forvred Haanden og maatte ogsaa pille af. Henad Morgenen tog Tønden Udgangsbilletten ligesom sidst; ingen saae, hvor den blev af.

Hele Dagen igjennem var der en ualmindelig Soberhed og Modløshed. Jeg mener naturligvis ikke Soberhed i den Forstand, at der ikke blev drukket — begribeligt; Folkene vare oven i Kjøbet mere drukne end sædvanligt; men det skete saadan gedulgt, forstaar I, hver Mand for sig. Ingen af os gik ind, efter at det var bleven mørkt, ingen sang eller passiarede; de spredte sig heller ikke saadan jevnt over hele Dækket, men krøbe sammen forude, hvor hele Selskabet blev siddende i stive to Timer uden at kny, men stadigt kigende ud i samme Retning og sukkende alt imellem. Saa med Et kommer Tønden atter frem paa sin gamle Plads. Hele Natten blev den der; ikke en Kjæft forlod Dækket. Efter Midnat tog Stormen fat paa ny; det blev bælgmørkt, Regnen strømmede ned, Hagl kom der ogsaa, Tordenen buldrede, drønede og bragede; Blæsten steg til Orkan og Lynene foer i alle Retninger med store lysende Striber, lyste op for os over hele Dækket, saa alt blev klart som Dagen, viste os Floden milevidt pisket til Skum, saa hvidt som Melk, saa langt Øjet rakte, og midt i det hele Maleri: Tønden, som sædvanlig. Kaptajnen gav Ordre til, at Agtergasterne skulde være klare til Bovt ved deres Bunkeaarer, men ingen lystrede — de havde faaet nok af forvredne Hænder nu, sagde de. De vilde ikke engang gaa agterefter. Vel, lige i det samme knasede det i Skyerne foroven med en forfærdelig Larm, Lynet dræbte to Mænd af Vagtmandskabet og slog to andre

til Krøblinge. Krøblinge siger jeg, Ja Boys, I forstaar mig — forvred Hænderne paa dem, mener jeg begribeligvis.

Tønden forsvandt midt imellem to Lyn henimod Morgenstunden. Der var ikke en Sjæl, der havde Appetit for en Skilling til Frokosten. Senere dryssede vi omkring to eller tre sammen og talte hviskende. Men ingen af os vilde have noget at gjøre med Dick Allbright. Vi vendte ham Ryggen alle som en. Kom han et Sted hen, hvor nogle stod sammen, saa veg de af Vejen og forsvandt. Heller ikke vilde nogen af os staa ved Aare sammen med ham. Kaptajnen fik alle Fartøjerne halede op paa Flaaden, lige ud for sin Wigwam, og vilde ikke engang tillade, at Ligene af de Døde bleve bragte i Land for at komme i Jord; han tvivlede nemlig om at faae dem tilbage igjen, der bleve sendte afsted, og deri havde han fuldkommen Ret.

Da Mørket atter faldt paa, var det let at mærke, at der vilde blive Vrøvl, hvis Tønden viste sig mere; Folkene begyndte stærkt at stikke Hovederne sammen. Mange havde ligefrem Lyst til at slaa Dick Allbright ihjel, fordi han havde været i Lag med den Tønde før, og det saae ilde nok ud for ham. Andre vilde bare have ham bragt i Land. Endel stemte for, at vi selv skulde gaa i Land, hvis Tønden kom frem engang endnu.

Al denne Hvisken og Tisken gik for sig endnu en Stund, medens Besætningen stod forude i Klynge og spejdede; da — meget rigtig, der var den igjen. Ned mod os kom den sejlende, langsomt og sikkert, og gik til Slags paa sin vante Plads. Der var saa tyst ombord, at man kunde have hørt en Naal falde til Jorden. Saa med Et høre vi Kaptajnen sige:

„Hør nu Folkens, lad os ikke staa her som Børn og Narre; jeg for min Part skjøtter ikke om at have det Asen af en Tønde paa Siden til at gjøre Ulykker lige til New Orleans, I vel heller ikke. Hvad skal vi altsaa helst stille op for at blive den kvit? Brænde den, Gutter, — det er Maaden. Nu skal jeg hente den om Bord;" og førend nogen kunde faae et Ord indført, over Bord gik han.

Da han kom tilbage, skydende Tønden foran sig, og var naaet helt op til Flaaden, veg Folkene uvilkaarligt til Siden. Men den Gamle fik den selv op og Bunden slaaet ind paa den — indeni laa der et Barn. Netop, Sir, et splitternøgent Pattebarn. Det var Dick Allbrights; han tilstod det selv.

„Ja," sagde han, bøjende sig ned over det, „ja, det er min egen begrædte, elskelige, stakkels Carl William Allbright, nu salig hos Herren" — for jeg skal sige os, Folkens, det var egenlig en løjerlig Skrue, den Dick, naar det stak ham, kunde han finde paa de ubegribeligste Ord og Udtryk. Han forklarede ellers, at han tidligere havde boet oppe ved Møllen. En Nat var han kommen for Skade at kvæle Barnet, da det græd, uden at det havde været hans Hensigt at slaa det ihjel — hvad der vel forresten var Løgn —; saa var han bleven angst, havde i en Fart faaet det stoppet i en Tønde, førend Konen kom hjem, og var stukken af nordpaa og gaaet i Flodfart; nu var det paa tredie Aar, at den Tønde havde forfulgt ham. Han sagde, at Ulykkerne altid vare smaa i Begyndelsen, og at de i Reglen kun varede, til fire Mennesker vare blevne dræbte, saa plejede Tønden gjerne at forsvinde for den Gang. Hvis de blot vilde holde ud en eneste Nat endnu — og paa den Maade blev han ved. Under alt dette

her gik nogle af os i Gang med at sætte et Fartøj ud for at faae ham bragt i Land og lynchet; men lige med Et griber han Barnet og springer over Bord med det, holdende det fast trykket til sit Bryst og fældende Strømme af Taarer; vi have aldrig set ham siden i Livet, den stakkels syndige Sjæl, og da heller ikke Charles William."

„Hvem af dem var det, der græd?" spurgte Bob, „var det Allbright eller William?"

„Allbright, naturligvis; fortalte jeg ikke, at Ungen var død? Den havde været død i tre Aar; hvordan tror Du saa, den kunde græde?"

„Naa ja — lige meget hvordan den kunde græde, men hvordan kunde den holde sig i al den Tid? Forklar mig det, om Du kan," sagde Davy.

„Det veed jeg ikke noget om — det maa blive Ungens Sag. Men det kunde den nu, det er alt, hvad jeg veed."

„Hør Du, hvad gjorde I med Tønden?" spurgte „Sønnen".

„Hev'en over Bord; den gik til Bunds som en Sten."

„Ed, er Du ogsaa virkelig vis paa, at den Unge var kvalt?" spurgte en anden.

„Havde den Haaret skilt midt i Panden — Kammerat?"

„Hvad Mærke var der indbrændt paa den Tønde — Eddy?" sagde Bill.

„Du har vel ikke noget skriftligt for den Ende, Du der har spundet os, hvad lille Edmund?" spurgte Jimmy.

„Sig mig engang, Edwin, var Du blandt dem, der bleve slaaede ihjel af Lynet — var Du kanske den ene?" spurgte Davy.

„Den ene! Naada, han var dem begge to," svarede Bob; almindelig Latter.

„Hør nu Edward, tror Du ikke, en Pille eller to vilde gjøre Dig godt? Du ser ikke rigtig vel ud — føler Du Dig ikke lidt bleg, lille Ven?" sagde Jammersønnen igjen.

„Ja, det er nu min Mening," bemærkede Jimmy, „at vi maa have et eller andet Bevis; er der ikke noget skriftligt, saa har Du vel i det mindste noget af Tønden til at dokumentere den Historie med. Vis os bare Spundshullet, saa ville vi tro Dig — Kammerat."

„Nej, lad nu mig," sagde Bill. „Skal vi ikke være enige om at tage den i os allesammen. Her er vi tretten. Jeg tager mig paa at sluge een Trettendedel af den Ende, hvis i andre kan magte Resten."

Ed rejste sig, han var nok bleven gal i Hovedet og bad dem alle rejse ad — — kort sagt til et Sted, som han betonede temmelig stærkt, og gik saa forefter, smaabandende hele Vejen, medens de andre hylede efter ham og grinte ham ud, saa man kunde høre dem i en Mils Afstand.

„Naa Kammerater, lad os saa faae en Vandmelon oven paa den Forskrækkelse," foreslog Jammerens Barn, og dermed gik han hen og rodede mellem Spaanerne, hvor jeg sad. Tilsidst rørte han ved mig, og da jeg baade var varm og blød, raabte han: „Uf!" og foer tilbage.

„Aa, lad os faae en Lanterne eller en Brand herhen Gutter, her er en Slange, saa stor som en Ko!"

Strax kom En løbende med en Lanterne, de andre fulgte efter, og paa den Maade blev jeg da opdaget.

„Kom herud, Din Tiggerunge!" sagde en.

„Hvad er Du for en?" spurgte en anden.

„Hvad vil Du her? Kvikt, eller Du bliver hevet over Bord."

„Smid ham ud, Gutter, tag ham ved Hælene."

Jeg begyndte at bede for mig og krøb skjælvende frem. Alle gloede de paa mig med vidt opspilede Øjne, indtil „Sønnen" tog Ordet:

„Sikken en fordømt Tyveknegt! Laan mig en Haand, at vi kan faae ham smidt ud i en Fart."

„Hvad mene I," foreslog lange Bob, „om vi fik fat i en Malerpotte og malede ham himmelblaa fra Ende til anden, og saa hev ham over Bord?"

„Ja, det var en brillant Ide. Løb efter Potten, Jimmy."

Da Malingen kom tilstede og Bob med Penslen i Haanden lige skulde til at begynde under de andres Latter og Munterhed, stak jeg i at græde, og det virkede paa Davy, som derfor sagde:

„Stop der; han er jo kun et Barn. Den, der rører ham, ham maler jeg himmelblaa."

Jeg saae mig om; nogle brummede saa smaat, men Bob lagde Penslen fra sig og ingen anden tog den op.

„Kom her hen til Ilden og lad os høre, hvad Du er for en," befalede Davy, „sæt Dig ned og fortæl. Hvor lang Tid har Du ligget her om Bord?"

„Ikke et kvart Minut, Sir," svarede jeg.

„Hvordan kunde Du da allerede være bleven tør?"

„Det veed jeg virkelig ikke, Sir; det hænder meget ofte med mig."

„Naa, saa det gjør det. Hvad hedder Du?"

Jeg skulde vel vogte mig for at opgive mit rigtige

Navn. Lige i Øjeblikket var jeg ikke forberedt paa noget Svar, og derfor sagde jeg saadan lige hen i Vejret:

„Charles William Allbright, Sir."

Hele Skaren brast ud i rungende Latterkor; det gjorde mig let om Hjertet, thi jo mere de lo, desto mere omgængelige vilde de vel ogsaa vise sig."

Da Stilheden atter nogenlunde var bleven oprettet, fortsatte Davy saaledes:

„Nej hør nu, Charles William, den gaar ikke, min Gut. Du kan ikke være voxet saa meget i fem Aar, og Du var jo ikke andet end en Patteunge, da Du kom ud af Tønden, veed Du nok, og død oven i Kjøbet. Lad os nu hellere faae Sandheden lige ud af Posen, saa skal ingen gjøre Dig noget Ondt, hvis Du da ikke er paa gale Veje. Hvad hedder Du altsaa?"

„Aleck Hopkins, Sir. Aleck James Hopkins."

„Godt Aleck; hvor kom Du fra, da Du gik her om Bord?"

„Fra en Fragtpram. Den ligger fortøjet histoppe i Bugten. Jeg er født der om Bord. Fatter har fartet op og ned ad Floden hele sit Liv og han sagde, jeg skulde svømme herhen, fordi han gjerne vilde have en af Jer til at hilse en Mr. Jonas Turner i Cairo og sige — —"

„Nej, hør nu —"

„Det er sandt hvert evigste Ord; Fatter sagde —"

„Aa, gaa Pokker i Vold med Din Fatter!"

Alle lo paany, og jeg forsøgte atter at faae Ordet, men blev strax afbrudt:

„Stop nu lidt; Du er formodentlig bleven bange; derfor taler Du vildt. Ærligt, er det nu Løgn eller Sandhed med den Fragtpram?"

„Jo, Sir, det er en Fragtpram. Den ligger der-

oppe i Vriddet endnu. Men født om Bord i den er jeg ikke. Det er vor første Rejse."

„Naa — det er der da nogen Forstand i. Hvad vilde Du saa her, — stjæle?"

„Nej, Sir. Det var bare for Løjer, for at prøve en lille Tur med saadan en Skude. Det plejer jo alle Drenge at gjøre."

„Aa — ja, det kan Du have Ret i. Men hvorfor skjulte Du Dig?"

„Undertiden jage I jo Drengene væk."

„Det er ogsaa sandt. De kunde jo finde paa at stjæle. Hør nu engang; hvis vi nu lade Dig slippe for denne Gang; vil Du saa love, aldrig mere at prøve paa den Slags Kunster?"

„Ja, det kan De stole paa. De kan jo prøve mig."

„Naa, ja, ja da. Du er jo kun et lille Stykke Vej fra Land. Gaa saa over Bord med Dig, og pas paa en anden Gang, at Du holder Dig fra saadanne Narrestreger. Død og Helvede, Dreng! der var dem, der vilde have garvet Din Ryg, til den var sorteblaa."

Jeg spildte ikke Tiden med at kysse dem til Afsked, men sprang over Bord og halte ud for at naae Land. Da Jim efter nogen Tids Forløb kom forbi, var imidlertid den store Flaade ude af Sigte rundt om Odden. Jeg svømmede da ud, kom om Bord til ham og var gruelig glad ved at befinde mig hjemme igjen. — —

Drengen fik ikke de atraaede Oplysninger; men hans Eventyr have imidlertid givet os Lejlighed til at kaste et Blik paa Livet og Tonen blandt de nu forsvundne Flodmænd og Pramstikkere, et Blik, som jeg har ment, kunde være paa rette Sted her.

Jeg skulde nu egentlig gaa over til at beskrive den Periode i Mississippis Historie, da Dampskibstrafiken stod paa sit Højeste; men da dette Afsnit alt er behandlet i min tidligere Beskrivelse af Lodslivet paa Floden, vil jeg blot henvise Læseren til denne tidligere Skildring og ikke dvæle nærmere ved den i denne Bog.*

Fjerde Kapitel.

Et Afsnit af mit Levnetsløb.

Jeg havde i adskillige Aar stridt og slidt som Lodslærling paa Mississippi-Damperne — om hvilket Læseren vil kunne faae Underretning ved at læse mine „Erindringer fra Lodslivet paa Mississippi", og da de besværlige, men derfor ikke mindre mindeværdige Aar vare omme, naaede jeg endelig at faae mit Lodscertifikat. Nu var jeg altsaa Lods, laa som en Pil paa Buen, parat til at flyve ud i Livet. I Begyndelsen maatte jeg nøjes med tilfældigt, løst Arbejde; men da alt gik godt, og intet Uheld indtraf, bleve mine Forbindelser efterhaanden mere faste, og Lykken aabnede mere og mere sin Skal for mig. Tiden gik sin Gang og jeg haabede sikkert, at Resten af mine Dage skulde gaa paa Floden og at jeg engang skulde dø som en trofast Ridder af Rattet, naar min Gjerning var omme.

---

* Som tidligere bemærket findes det omtalte Afsnit oversat i „Paa Rejser". D. A.

Men saa kom Borgerkrigen, Handelsomsætningen standsede og med den min Virksomhed.

Jeg maatte nu se mig om efter noget andet. Først optraadte jeg da som Sølvmine-Arbejder i Nevada; senere som Neger ved en Avis, derefter blev jeg Guldgraver i Kalifornien, og derefter atter Neger, denne Gang for et Francisco-Blad. Efter nogen Tids Forløb avancerede jeg til speciel Korrespondent fra Sandwichøerne, derfra til omflakkende Rejsekorrespondent fra Europa og Orienten; derfra gik jeg over til at blive Fakkelbærer for Oplysningen paa Foredragskathedere og endelig er jeg nu havnet som Forfatter, Skribler og en faststaaende Fremtoning blandt de andre Klippeformationer i Ny-England.

Hermed har jeg i faa Ord gjort Rede for de en og tyve Aar, der langsomt ere komne og gaaede forbi mig, siden jeg for sidste Gang som Lods kigede ud ad Vinduerne paa et Styrelukaf.

Vi ville nu tage Traaden op igjen fra dette Udgangspunkt.

Femte Kapitel.

Jeg kommer tilbage til Hjorden.

Efter en og tyve Aars Fraværelse følte jeg atter en brændende Lyst til at se Floden og dens Dampere samt dem af mine fordums Kammerater, der endnu vare tilbage, og saa besluttede jeg mig da til at tage derned. For Selskabs Skyld tog jeg en Digter med, og tillige en Steno-

graf for at „snuppe ham", naar han brød løs; midt i April begave vi os vesterpaa.

Al den Stund det var min Bestemmelse undervejs at tage Noter, der bagefter kunde trykkes, saa overvejede jeg nøje, hvilken Methode der vilde være den bedste at følge. Det faldt mig ind, at dersom jeg blev gjenkjendt paa Floden, vilde jeg ikke saa utvungent kunne komme, gaa, tale, spørge og spionere, som hvis jeg forblev ukjendt. Jeg mindedes fra gamle Dage, hvorlunde de, der hørte til Skibene, plejede at proppe godtroende Fremmede fulde af de mest maleriske og glimrende Røverhistorier, medens den mere kritisk anlagte Kollega blev afspist med et Par betydningsløse og kjedsommelige Bemærkninger, og af den Grund ansaae jeg det for hensigtsmæssigst — fra en Forretningsmands Standpunkt — at skjule Selskabets Individualiteter under opdigtede Navne. Ideen var uden Tvivl god nok, men den medførte et endeløst Besvær, thi skjøndt Smith, Jones og Johnson ere Navne, der let nok huskes, naar det ikke er nødvendigt, er det noget nær umuligt at holde fast paa dem, naar det er aldeles nødvendigt. Hvorledes Forbrydere formaa at mindes et splinternyt „alias", er for mig et fuldstændigt Mysterium. Jeg, som var forholdsvis brødefri, kunde aldrig komme ud af at bære mit nye Navn frem, naar det gjordes allermest fornødent, og jeg følte godt, at hvis jeg havde haft en virkelig Ugjerning hvilende paa Hjertet, saa vilde det rent have forvirret mig, saa at jeg formodentlig ikke en eneste Gang vilde have kunnet huske det nye Navn.

Den 18de April Kl. 8 Efterm. forlode vi Pensylvania-Jernbanen.

Samme Aften: „Angaaende Klædedragten. Fixhed

og Smagfuldhed forsvinde efterhaanden, alt som vi fjerne os fra New York."

Jeg finder disse Ord blandt mine Notitser. Det er lige meget, hvilken Vej man tager, Resultatet bliver uforanderlig det samme. Enten man rejser mod Nord, Syd, Øst eller Vest, lige meget: man kan staa op om Morgenen og slutte sig til, hvor langt man er borte, blot ved at iagttage, hvormeget det fixe og smagfulde er aftaget i Klædedragten hos ny ankomne Passagerer — jeg mener ikke Kvindernes alene, det gjælder begge Kjøn. Det ligger muligvis mest i Holdningen, thi der findes jo mange Herrer og Damer ude omkring i Provinsbyerne, hvis Garderober forsynes fra de bedste Magasiner i New-York; men det tilvante Øje lader sig alligevel ikke narre til at antage dem for ægte. Der er noget guddommeligt ved den Fuldkommenhed i det ydre Menneske, som enhver Hovedstad formaar at fremkalde.

19de April. „I Morges faldt vi ned i en hel Egn fuld af Gedebukkeskjæg, kun sjeldent ledsagede af Moustacher".

Det var ganske løjerligt, pludseligt at plumpe midt ind i en saadan tyk Usæd fra en forældet og uskjøn Mode; det gjorde et lignende Indtryk som at mødes uventet med en tidligere Bekjendt, man alt længe har antaget for død. Gedebukkeskjæget spreder sig over en stor Landstrækning og ledsages uvægerligt af en urokkelig Tro paa Adam og hele den bibelske Skabelseshistorie, uden mindste Paavirkning fra de moderne Videnskabsmænds Angreb.

Samme Eftermiddag. „Paa Jernbanestationerne ses Dagdriverne her altid med begge Hænder i Lommerne; paa tidligere Stadier kunde man dog en sjelden Gang finde en enkelt Haand udenfor sit Hus — her aldrig.

Dette er af væsentlig Betydning som geografisk Stedsbestemmelsesmiddel."

Dersom Driver-Kasten i et Land var den Toneangivende, vilde det naturligvis være af endnu mere Betydning.

„Paa tidligere Stadier af Rejsen har man set Stations-Dagdriverne kradse det ene Skinneben med det modsatte Bens Støvle; nu forsvinder endogsaa dette svage Tegn paa Handlekraft. Det er et daarligt Varsel."

Lidt senere kom vi til Landets Skraatobaks-Egn. For halvtredsindstyve Aar siden strakte denne sig saa godt som over hele Unionen. Nu er den aftaget betydeligt i Omfang.

Derefter begyndte Skaftestøvlerne at vise sig. Dog ikke strax i stærk Majoritet. Senere — nede langs med Floden — dannede de Reglen. Fra Fristaternes andre Territorier forsvinde de gradvis, samtidig med Dyndet paa Gaderne; uden Tvivl ville de ogsaa forlade Landsbyerne langs Mississippi, naar disse blive ordentlig brolagte.

Ved Aftenstid Kl. 10 naaede vi St. Louis. I Kontoret paa Hotellet, hvor vi toge ind, opgav jeg et hurtigt opfundet forlorent Navn, med et ynkeligt Forsøg paa at se ligegyldig ud. Kontoristen standsede, betragtede mig med dette aparte, medlidende Blik, som man skjænker en respektabel Person, der befinder sig i en tvetydig Situation, og endte med at sige:

„All right; jeg veed, hvilken Sort Værelser De ønsker. Har tjent tidligere i St. James' Hotel, New York."

En lidet lovende Begyndelse for den svigefulde Vej, jeg var inde paa! Vi begave os til Spisesalen og mødte

der nogle Herrer, som jeg ogsaa tidligere var truffen sammen med. Hvor Skjæbnen dog er forunderlig chikanøs: vitterlige Bedragere rejse Landet rundt og holde Foredrag under mit velerhvervede «nom de guerre», uden at en eneste Sjæl mistænker dem for at sejle under falsk Flag; men naar en ærlig Mand en sjelden Gang forsøger at stikke sine Medmennesker lidt Blaar i Øjnene, saa er der ingen, der vil tro ham.

Et syntes os klart: Vi maatte tage afsted strax den næste Morgen, hvis Mængden af dem, der ikke vilde lade sig skuffe, vedblivende tiltog, som den var begyndt; og dette var egentlig en bitter Skuffelse, thi vi havde nu netop glædet os meget til at kunne nyde Ugen uforstyrret i St. Louis. Hotellet var godt; det saae ud til, at man kunde faae det rigtig hyggeligt der. Det var rummeligt, godt ledet og udstyret paa en saadan Maade, at man ikke uundgaaeligt behøvede at faae Vand i Øjnene, saaledes som f. Ex. Tilfældet havde været i Chicago. Rigtignok vare Billarderne øjensynlig fra den silurisk e Periode i Verdensudviklingen og Queuer og Baller fra før Stenalderen; men selv i denne Omstændighed var der noget velgjørende, al den Stund det langtfra er uhyggeligt, men tværtimod kvægende, at betragte Fortidens Overleveringer.

Hvad der stærkest forundrede mig ved Billardværelserne var deres fuldstændige Mangel paa Repræsentanter for Flodtrafiken. Vare de tilstede, saa maatte de i al Fald være i Forklædning. Forgjæves søgte mit Øje efter disse velkjendte Skikkelser, med de lapsede Manerer og Dragter, med deres pralende Rutten med Penge og Pukken paa Velhavenhed, disse typiske Figurer, der i fordums Dage saa skarpt adskilte Dampskibsfunktionærer fra Landkrabberne

og som tidligere flokkedes sammen i St. Louis' Billardlokaler. Den Gang saae man dem bestandig; man kunde være sikker paa, at af halvtredsindstyve Tilstedeværende, hørte mindst de tredive til Floddepartementet. Men det anede mig nok, at Geledderne vare blevne tyndere nu, og at Kasten ikke længer som forhen rangerede mellem Aristokratiet. Ak, i min Tid plejede de altid at kommandere Restauratøren, kalde ham Bill, Joe eller Tom og klappe ham overlegent paa Skulderen. Men nej, ogsaa det manglede. Det stod ikke til at tage feil af, at den Anseelse, der den Gang klæbede ved Stillingen, maatte være forsvunden; de en og tyve Aar havde fuldstændig slidt den af.

Da jeg kom ovenpaa til mit Værelse, fandt jeg der en ung Mand, som jeg vil tillade mig at kalde Rogers. Han sad og græd. Han sagde:

„Hvad skal man dog stille op her, naar man ønsker at faae en Drik Vand? — Mon det er Meningen, at dette Mudder skal drikkes?"

„Kan De ikke faae det ned?"

„Jo maaske, dersom jeg havde noget rent Vand til at skylle efter med."

Her var da endelig noget, der ikke var fulgt med Tiden. En hel Snes Aar havde ikke i ringeste Grad modificeret Vandets mulatagtige Farve; rimeligvis vil den næste Snes Aarhundreder heller ikke faae mere Held med sig. Det kommer fra den fnysende Missouri, der river og flænger sine Bredder, og et Glas deraf indeholder vist næppe langt fra en hel Akre Land i opløst Tilstand. Denne sidste Paastand har jeg fra Biskoppen paa Stedet. Lader man Glasset staa og bundfalde en halv Timestid,

saa kunne begge Dele skilles fra hinanden, lige saa let som Vorherre skilte det tørre Land fra Havet i Skabelsen, og man vil da finde hver Ting god for sig: det ene til at drikke, det andet til at spise. Jorden skal være meget nærende, siger man, Vandet fuldstændig sundt. Det ene stiller Hungeren, det andet slukker Tørsten. Men de Indfødte skille ikke Bestanddelene, de nyde dem blandede, saaledes som de findes tillavede i Naturens store Køkken. Hvis de opdage, at en Tomme Dynd har lejret sig paa Glassets Bund, røre de først rundt og slubre det saa i sig ligesom Havresuppe. For den Fremmede er det lidt vanskeligt at vænne sig til denne Forbedring, men er han først kommen saa vidt, saa bytter han ikke længer med klart Vand. Dette er aldeles bogstaveligt. Vandet egner sig særdeles godt til at sejle med Dampskibe i og til at drikke, mindre derimod til alt andet Brug, undtagen til at døbe Folk i.

Den følgende Morgen kjørte vi rundt og besaae Byen i Regnvejr. Den forekom mig kun lidet forandret. Deri tog jeg dog fejl, hvad jeg ogsaa senere indsaae, men derimod ikke strax, thi det gaar med St. Louis som med London eller Pittsburg, at man har ondt ved at forestille sig, at noget er nyt, da Kulrøgen gjør det gammelt af Udseende samme Øjeblik, den sidste Haand er lagt paa Værket. Staden var forresten dobbelt saa stor nu som forhen, da jeg boede der, — den tæller 400,000 Indbyggere, — men i sine rigtige Forretningskvarterer saae den ganske ud som den Gang. Alligevel tror jeg ikke, at der nu til Dags findes saa megen Kulos i St. Louis som i gamle Dage. Den hængte den Gang over hele Byen i tykke, bølgende Folder, som en Baldakin, der fuldstændig skjulte Himlen. Nu syntes Tæppet mig meget tyndere; men der er for-

resten nok endda. Jeg hørte heller ingen Klager i saa Henseende.

Men ude i Forstæderne der springe Forandringerne mere i Øjnene, navnlig ved Privatboligernes Arkitektur. De smukke nye Vaaninger ere ædle i Formerne, smagfulde og tidssvarende. De staa adskilte fra hinanden med grønne Alleer mellem sig, ikke som tidligere pakkede sammen i lange Rækker, og alle ere efter samme Mønster og have ensdannede Vinduer, uden Undtagelse i hvælvet Indfatning med snoede Søjler: en Bygningsstil, der kan være skjøn nok, naar den ikke bliver alt for almindelig.

En anden væsentlig Forbedring var Byens Lystskov. Denne havde jeg aldrig set før. Den er lige saa smuk som rummelig og har den store Fordel at være for største Delen anlagt af Naturen selv. Der findes desuden andre Parker og en botanisk Have af Betydning, thi St. Louis har lagt Vind paa slige Fortrin paa et tidligere Stadium af sin Udvikling end største Parten af dens Søsterbyer.

Første Gang jeg kom til St. Louis og saae Byen, kunde jeg have kjøbt den — Rub og Stub — for sex Millioner Dollars; og det blev mit Livs store Misgreb, at jeg forsømte det. Nu skar det mig i Hjertet at kaste Blikket ud over denne kuplede og taarnede Hovedstad, med dens massive, vidtrækkende Murstensmasser, der efter alle Kompassets Streger tabte sig i fjerne, umaadelige Afstande, og saa at mindes, hvorledes jeg havde undladt at gribe den gunstige Lejlighed. Hvorledes jeg kunde handle saa tosset og uforudseende den Gang, maa jo den Dag i Dag staa hen som uforklarligt ved den første Betragtning;

dog var der virkelig Grunde tilstede, der kunde undskylde min Handlemaade.

En Skotte, ved Navn Charles Augustus Murray, der for fyrre- eller halvtredsindstyve Aar siden har skrevet en Bog, siger: „Gaderne er snevre, daarligt brolagte og daarligt oplyste.“ Disse samme Gader ere naturligvis fremdeles lige smalle, mange af dem ere endnu kun maadeligt brolagte; men Bebrejdelsen for daarlig Belysning kunde ikke gjentages nu. Den „Ny-Katholske Kirke“ var paa den Tid Byens eneste monumentale Bygning. Mr. Murray følte sig da forpligtet til at beundre den og dens forskjelligartede græske Søjler, over hvilke der hæver sig et Spir, der er altfor forsvindende i sine Proportioner og tillige overlæsset med en Masse Ornamenter; den fantasifattige Skotte selv „følte sig ude af Stand til at beskrive“ dem, hvorfor han med Taknemmelighed laante Stikordet af en Tysker: „De ligne paa et Haar Sengestolper!“ Nu til Dags er St. Louis i Sandhed rigeligt udstyret med pragtfulde og ædle Bygningsværker, og den lille Kirke, som Folk paa de Tider vare saa stolte over, har allerede forlængst mistet sin Betydning som Pragtbygning. Dette vilde dog næppe blive nogen Overraskelse for Mr. Murray, thi han spaaede den Gang allerede Byen en stor Fremtid i Udtryk, der ikke lod Tvivl tilbage om hans Tro paa den.

Jo længer vi kjørte omkring for at bese Staden, desto mere gik det op for mig, hvor betydeligt den havde udviklet sig. Forandringerne i Smaating sprang mig efterhaanden stærkere og stærkere i Øjnene; dog tydede alt paa Udvikling, Kraft og Held.

Men den største af alle Forandringer var alligevel Havnepladsen, denne Gang rigtignok til det værre. En fem, sex Dampbaade, der laa som de sov en evig Søvn, hvor mit Øje tidligere havde vænnet sig til at se en milelang Række spillevende? Ak, det var et trist — et hjerteskærende Syn. Nu forstod jeg, hvorfor de fremtrædende og fornøjelige Dampskibsfunktionærer ikke mere saaes i Billard-Lokalerne. De kom der ikke, fordi de ikke længer existerede. Deres Beskjæftigelse er ophørt, deres Magt og Indflydelse gaaet over i andre Hænder; deres Typus er bleven opslugt i den almindelige Udviklings Malstrøm, som en kortklippet, sløvet Samson gaar han nu i sin Trædemølle. Fem eller sex livløse Skibe, en milelang Række af tomme Værfter, en Neger, overanstrængt af Whisky og snorkende paa sine Gjerninger midt i en øde Tomhed, hvor tidligere Handelens travle Skarer plejede at herske? Ak, hvilken Ødelæggelse!

Ja, Bugserbaaden og Jernbanen have fuldført deres Arbejde og gjort det grundigt. Den kæmpemæssige Bro, der løber hen over vore Hoveder, bærer ogsaa sin Del af Skylden for Nederlaget. De faa Tilbageblevne fortalte mig med mat Skadefryd, at denne Bro ikke havde betalt sig. Alligevel mener jeg, det kun er en ringe Trøst for den Afsjælede, at den Dynamit, der strakte ham til Jorden har vist sig at være af ringere Kvalitet end formodet.

Brolægningen langs Floden var slet, Sidegyderne temmelig stærkt forfaldne og altfor fulde af Dynd. Alle disse Egenskaber vare baade kjendte og kjærkomne for mig, men Fortidens mylrende Mængde af Karrer, Menneskestrængselen og Fragtgodsbjergene, de vare forsvundne og

en Helligdags Stilhed herskede paa Stedet. Mængden af giftdrikkende Irlændere havde forladt disse Enemærker og i deres Sted opdagede jeg kun en Haandfuld pjaltede Negere, nogle drikkende, nogle drukne, andre nikkende og atter andre sovende. St. Louis er ganske vist bleven en fremadskridende og af Lykken begunstiget By; men dens Havnetrafik er død en saa grundig Død, at der ikke er Haab om Gjenopstandelse.

Dampskibsfarten paa Mississippi begyndte 1812; i Løbet af tredive Aar hævede den sig til en betydelig Højde og i mindre end tredive Aar til havde den udspillet sin Rolle. Et forunderligt kort Liv for en vældig Fremtoning! Naturligvis er den jo ikke død i absolut Forstand, lige saa lidt som en lemlæstet firsindstyveaarig Olding, der knapt kan hinke et Par Alen hen over et Stuegulv, men i Modsætning til, hvad den var, da den stod i sin Ungdomskraft, kan man vel nok forsvare at kalde Mississippis Dampskibsfart død.

Den gjorde det i sin Tid af med Sejl- og Pramfartøjerne ved at forkorte Rejsetiden til New-Orleans til en Uge. Jernbanerne have atter gjort det af med den ved at udføre i to Dage, hvad Damperne brugte syv til, og Bugserbaadene have desuden tilintetgjort deres Fragtfarter ved at slæbe sex eller syv Dampskibsladninger ind ad Floden i en Tid og navnlig med en Udgift saa forsvindende, at Væddekampen blev aldeles haabløs.

Den lokale Fragt- og Persontrafik er endnu tilbage. Denne er langs de to Tusinde Mile fra St. Paul til New Orleans i Hænderne paa to eller tre sluttede Selskaber, vel funderede med Kapital, og ved Driftighed og god Forvaltning bringe disse ogsaa endnu ret gode

Indtægter ud af den engang saa omfangsrige Dampskibsforbindelse. St. Louis og New Orleans have vel ikke selv lidt ved Forandringen; men de stakkels Brændehandlere!

Deres Oplagspladser strakte sig tidligere langs Flodens hele Længde; deres vel stablede Varer løb som en uafbrudt Mur fra den ene By til den anden langs Bredderne, og utallige Masser solgtes den Gang Aaret rundt for klingende Mønt. Men nu bruge de enkelte tilbageblevne Baade naturligvis Kul, og et yderst sjeldent Syn paa Mississippi er nu en Brændestabel. Hvor mon de nu findes, og hvad er der bleven af dem, de fordums Brændehandlere?

Sjette Kapitel.

Paa Rejse incognito.

Det var min Hensigt at standse i hver By mellem St. Louis og New-Orleans. For at kunne gjennemføre denne Plan maatte jeg altsaa rejse med de lokale Smaapaketter. Planen var i og for sig let nok at fatte og vilde for tyve Aar siden ogsaa lettelig kunne været gjennemført — nu derimod ikke. I vore Dage gaa Damperne kun med lange Mellemrum fra Sted til Sted.

Jeg ønskede at begynde med de interessante, gamle franske Nybyggerkolonier St. Genevieve og Kaskaskia, tredsindstyve Mile nedenfor St. Louis. Kun een Paketbaad

fandtes der, som anløb disse Punkter, en Grand Tower Paket. Imidlertid, eet Skib var jo forresten tilstrækkeligt, og vi begave os ned for at bese det. Det var en ærværdig gammel Møgbunke, uvederhæftig fra Grunden af, thi den søgte at give sig Udseende af en vis Nethed, men var ikke desto mindre saa tykt belagt med Snavs og Jord, at den med god Grund burde have været sat i Hartkornskat som Landejendom. Der findes Egne i Ny-England, hvor dens Orkandæk vilde have været sine halvandet hundrede Dollars pr. Akre værd mellem Brødre. Jordbunden paa Bakken saae ud til at være af bedste Bonitet, den ny Hvedeafgrøde spirede allerede frodigt langs Naaderne paa Steder, hvor der var Læ. Kobryggen var af lettere Beskaffenhed, lidt tør og sandet, men vilde udmærket have egnet sig til Vin-Plantninger, med lidt Adgang for Solen og en Smule Mergling. Grunden paa Kjedeldækket var tynd og stenet, men ellers bekvem nok, da den var rigelig behandlet med Fedt og Olie. En kulørt Dreng holdt Vagt om Bord — ellers var ingen at se. Gjennem ham erfarede vi, at denne idylliske, gamle Tingest afgik — i Overensstemmelse med Avertissementet — saafremt den fik Ladning, i modsat Fald vilde den vente, indtil den blev fuld.

„Har den da snart faaet Ladningen?"

„Gud bevares! Den er jo ikke engang losset endnu. Den er først kommen ind i Morges."

Han kunde ikke med Bestemthed sige, naar Ladningen kom, muligen den næste Dag, muligvis først Dagen derefter. Dette kunde vi paa ingen Maade vente paa, og vi maatte derfor opgive den Nyhed at sejle ned ad Floden paa en Landejendom. Heldigvis var der endnu en anden Pil i

Koggeret, en Vicksburg Paket „Gold Dust" gik nemlig samme Eftermiddag Kl. 5. Med den løste vi Billet til Memphis og opgav som uudførlig Planen om at gjøre Ophold hist og her undervejs. Vor Lejr blev opslaaet paa Kjedeldækket og her forsynede vi os tillige med lidt Rejselekture, for at have lidt Tidsfordriv under Sejladsen. Boghandleren, en gammel, velvillig Irlænder, med et Snakketøj, der gik som det var smurt, havde boet fire og tredive Aar i St. Louis, og havde i den Tid aldrig været ovre paa den anden Bred af Floden. Han holdt senere et Foredrag, spækket med klassiske Navne og Citater, saa flydende, at det blev mig aldeles paafaldende, indtil det gik op for mig, at det næppe var for første Gang, ja næppe maaske halvtredsindstyvende, han lirede den Tale af. Imidlertid var der meget karakteristisk ved ham; hans Selskab lod til at være interessantere end hans pjankede Bøger. En tilfældigt henkastet Bemærkning, angaaende Irlændere og Øl, fremkaldte følgende guldvægtige Forklaring:

„De drikke det aldrig, Sir. De kan ligefrem ikke drikke det. Giv en Irlænder Lagerøl i en Maaned, han vil være saa død som en Sild. De Folk ere indvendig forede med Kobber, skal jeg sige Dem, og Øllet irrer det. Men Whisky, det holder det blankt og rent og det holder derfor Livet i de Karle."

Kl. 8 præcis bakkede vi ud fra Bolværket — og gik tværs over Strømmen. Da vi begyndte at nærme os Stranden i det dybeste Mørke, brød pludseligt et blændende hvidt Lyshav frem fra Bakken, oplysende Vandet og Pakhusene derovre med en Klarhed som selve Dagen. Atter en stor Forandring; — nu nøjedes man nok ikke længer

med de fordums viftende, ofende, dryppende Fakler, ogsaa deres Tid hører til det Svundne. Derpaa — i Stedet for at raabe paa en Snes Mand og faae en Kobrygge gjort klar — saaes to Mand og en Hatfuld Damp at fire denne ned fra Strækkovene, hvori den hang, fure den ud og plante den lige paa det rigtige Sted, og alt dette saa hurtigt og let, at en Styrmand i gamle Dage ikke i samme Tid vilde have naaet blot til det indledende Skridt at faae Folkene skjældt ud. Hvorfor man ikke har tænkt paa et saa simpelt og praktisk Spilleværk som dette, samtidig med at man byggede det første Dampskib, er for mig et Mysterium, der kun klart beviser, hvor langsomt og klodset den menneskelige Opfindsomhed egentlig arbejder i Gjennemsnit taget.

Endelig Klokken to om Natten kom vi da virkelig afsted. Da jeg Kl. sex gik op paa Dækket, rundede vi netop om en Klippepynt med et gammelt Pakhus — eller Ruinerne deraf — og nogle faa forfaldne Landsteder; men uden synligt Spor af menneskeligt eller dyrisk Liv. Jeg forundrede mig over, at Floden var saa komplet fremmed for mig, idet det ikke var mig muligt at drage dette Sted frem for Erindringen; selve Flodens Form var mig ny, intet Sted kunde jeg faae Øje paa et bekjendt Punkt. Det baade overraskede og ærgrede mig.

Paa den omtalte Pynt satte vi en velklædt Herre og Dame og to velklædte unge Piger af tilligemed adskillige Ruslæders Rejsetasker. „Det var da et løjerligt Sted for saadanne Folk at gaa i Land paa," tænkte jeg. Der var ingen Vogn at se. Selskabet traskede afsted, som om det heller ikke havde ventet nogen, slog ind paa en kroget Vivej og forsvandt.

Da vi atter kom i Gang, løstes Gaaden. De Rejsende agtede sig til en stor By, skjult bag ved en nydannet Ø, et Par Mil indenfor denne Landingsplads. Byen var det mig imidlertid ikke muligt at mindes, lige saa lidt som jeg formaaede at ræsonnere mig til dens Navn. Ved disse gjentagne Skuffelser blev jeg efterhaanden ganske ærgerlig tilmode. Det viste sig senere at være St. Genevieve; og her fik jeg nu et nyt og slaaende Bevis for Flodens uberegnelige Luner. Den havde en skjønne Dag bygget denne mægtige, unyttige Holm lige foran Byen, afskaaret denne fra Forbindelse med Vandet og lavet den om til en fuldstændig Indlandsstad. Det gjorde mig særlig ondt for det prægtige, gamle St. Genevieve, der havde fortjent en bedre Skjæbne. Denne By blev anlagt af Franskmændene og er et Mindesmærke om den Tid, da man endnu kunde rejse fra Udløbet af Missisippi til Quebek og hele Veien befinde sig paa fransk Territorium, staaende under franske Love.

Kort efter gik jeg op paa Orkandækket og kastede strax et langt, længselsfuldt Blik til Styrelukafet.

Syvende Kapitel.

Mit Inkognito exploderer.

En omhyggelig Betragtning af den vagthavende Lodses Fysiognomi gav mig den glædelige Bevidsthed, at jeg og han aldrig havde set hinanden før; jeg gik derfor trøstig

ind. Han saae paa mig meget nøje, jeg saae paa ham igjen, ikke mindre forskende. Da de almindelige Indledningsfraser vare overstaaede, tog jeg Plads paa den høje Bænk i Lukafet, han gjorde omkring og passede atter sin Forretning. Hver enkelt Smaating var mig forunderlig bekjendt dog med een Undtagelse: et bredmundet Rør lige foran Rattet. En Tid lang spekulerede jeg over Sagen, gav saa tabt og spurgte Manden om Hensigten med den.

„Til at opfange Lyden fra Maskinklokken."

Atter en fornuftig Opfindelse, der burde være fremkommen et halvt Hundrede Aar tidligere. Dette tænkte jeg, medens Lodsen sagde:

„Veed De, hvortil dette Tov bruges?"

Det lykkedes mig at gaa udenom Spørgsmaalet, uden ligefrem at snuble.

„Det er maaske første Gang, De befinder Dem i et Styre-Lukaf?"

Ogsaa dette slap jeg vel fra.

„Hvor er De fra?"

„Ny England."

„For første Gang, her vester paa?"

Atter klarede jeg lykkeligt Skjæret.

„Hvis det kan interessere Dem, skal jeg gjerne forklare Dem Brugen af disse Sager."

Jeg takkede og tog imod Tilbudet.

„Dette," sagde han, idet han lagde Haanden paa Signalklokken for „Bak", „er Allarm-Apparat, hvis der bryder Ild løs; og denne, — „Signalklokken for „Fremad" —, er til at ringe efter Opvarteren; denne hersens, — „Dampfløjten" —, bruge vi, naar vi ville have fat paa Kaptajnen," og saaledes vedblev han, pegende paa det ene efter det

andet, jevnt og roligt at proppe den ene Løgn i mig efter den anden.

Aldrig havde jeg følt mig som Passager i den Grad som nu. Med øjensynlig Bevægelse takkede jeg ham for disse interessante Oplysninger og skrev dem ned i min Lommebog. Under denne Afbrydelse fik han paany Dampen op og kunde saa atter give mig en hel ny Ladning. Undertiden var jeg bange for, at han skulde kjøre sig selv fast; men han slap alligevel over, hvormeget det end kneb, og saa gik det igjen med fuld Kraft. I lette, jevne Overgange kom vi omsider til Flodens forunderlige Luner, og her var jo en vid Mark til at opfinde de mest kæmpemæssige Røverhistorier paa. For Exempel:

„Ser De den lille Krusning hist henne? Vel; da jeg første Gang kom til Tjeneste paa Strømmen, var det en massiv Klippe, tredsindstyve Fod høj, to Mil lang. Vasket væk af Vandet, hver en Stump. (Et dybt Suk.)

Jeg følte jo rigtignok engang imellem en kriblende Lyst til at slaa ham ihjel; men saadan at blive dræbt paa en almindelig, skikkelig Maade, det var paa den anden Side for nemt at slippe.

Ved en Lejlighed mødte vi en gammelagtig Skude, med en vældig Kulspand hængende højt oppe paa Enden af en Kran, dampende sindigt afsted et godt Stykke fra os. Ligesom i Forbigaaende og med den Ligegyldighed, man føler overfor Gjenstande, man ser til enhver Tid og er bleven kjed af at betragte, henledte han Opmærksomheden paa den og bemærkede flygtigt, at det var en „Krokodille-Baad."

„En Krokodillebaad! Hvortil bruges den?"

„Til at drægge Krokodiller med."

„Er der da saa mange her, at de genere?"

„Ikke nu just, siden Regeringen indskrænker dem; men i gamle Dage. Naturligvis ikke alle Steder lige galt; men de havde deres Yndlingspladser hist og her, navnlig hvor Floden var bred og lav — for Exempel ved Plum Point, Stak Island og lignende Steder — man kalder dem ligefrem Krokodille-Lejerne."

„Forstyrrede de da virkelig Sejladsen."

„For endel Aar siden, ja. Ved Lavvande; det var kun en sjelden Rejse, hvor man ikke kom paa Grund paa Krokodiller."

Det lod til, at jeg nok alligevel maatte have min Tomahavk frem. Imidlertid dyede jeg mig dog lidt endnu og sagde:

„Men det maa jo have været forfærdeligt."

„Aa ja, saamænd. Det var ogsaa en af Hovedvanskelighederne ved Lodseriet. Det var jo lidt svært at beregne forud; de Sataner ligge ikke stille fem Minutter ad Gangen. Det er en simpel Sag at se et Vind-Rev i Forvejen, et Skjær er heller ikke vanskeligt, et Sandrev ligesaa — det er altsammen lige ud af Posen; men et Krokodille-Rev ser man aldrig, der er ingen Ting at kjende det paa — forstaar De. I ni Tilfælde af ti er det ligefrem umuligt at finde Løbet udenom dem. Men selv om det ogsaa lykkes, saa hjælper det ikke meget; naar man kommer til Stedet, skal de Hundetampe nok have skiftet Plads i Mellemtiden. Forstaar sig, der er jo nok dem, der kan skjønne Krokodillevand, saa godt som i det hele taget noget andet; men det er kun Folk med ualmindelig gode Anlæg, intet Menneske lærer saadan noget, det maa man være født til. Jeg kunde nok nævne en Del

af den Slags foruden mig selv — vi kaldes ogsaa af den Grund Krokodille-Lodser. Den Slags Folk lugter Alligatorvand lige saa let, som en anden Dødelig lugter Whisky. Naada! Jeg vilde bare ønske, jeg havde lige saa mange Dollars, som de kunde klare Krokodiller i halvanden Mil. Og det betaler sig, maa De tro. En flink Krokodillelods kan altid tjene sine femten Hundrede Dollars om Maaneden. De andre maa ligge stille om Natten, men den Slags Fyre, de gaae ikke af Vejen for nogen Verdens Ting undtagen Taage. De lugter sig bogstavelig til, hvor det bedste Krokodille-Farvand findes — saadan siges det i hvert Tilfælde; skjøndt jeg veed det kun fra, hvad man fortæller, og det skal man altid helst tage lidt varsomt paa. Der er nok, der vil binde Folk noget paa Ærmet og som ere fiffige nok i Maaden at sætte det sammen paa; men det ligger jo nu engang ikke for Robert Styles — jeg holder mig heller ude paa det dybe Vand."

(Du gode Gud! Var det Rob Styles? Denne knebelsbartede og statelige Fyr? Da var han sandelig tynd nok som Dreng, da jeg kjendte ham. Hvor han dog havde forskjønnet sig i de mellemliggende fem og tyve Aar, og hvor han var gaaet frem — ogsaa i den Kunst at „brodere".) Efter disse Reflexioner bemærkede jeg atter:

„Det hjælper vel ellers ikke meget, det Dræggen, Dyrene gaae vel sporenstregs tilbage paa deres Plads?"

„Havde De haft min Erfaring med Krokodiller, saa vilde de ikke spørge saaledes. Bare drægge en Krokodil een Gang, saa har den nok. Den kommer ikke tilbage, om De indbyder den paa Kager. Nej, er der noget, en Alligator ikke kan lide, saa er det nok at blive drægget.

Desuden, de slippe ikke allesammen med at blive bugserede af Vejen, de fleste af dem, der komme i Spanden, skuffer man om Bord og putter dem ned i Lasten; naar Rejsen er forbi, gaa de til Orleans til Regeringsfabrikkerne."

„Til hvad Nytte?"

„Man laver Soldater-Fodtøj af Huden. Alt Regeringsfodtøj er af Krokodillestind. Bedste Sort Støvler i hele Verden. Vare fem Aar og holde sig vandtætte. Krokodillefisteriet er et Regeringsmonopol. Alle Krokodiller tilhøre Landet. Prøv paa at slaa en Krokodil ihjel, og De gaar lige lukt i Hullet for Tyveri — heldigt er det endda, om De slipper for at blive hængt. Og er De Demokrat, saa undgaar De det heller ikke. Musvaagen er Sydens hellige Fugl, den maa ikke røres, Krokodillen er Statens hellige Dyr, den skal man ogsaa lade i Fred."

„Hænder det endnu, at man kommer paa Grund paa Krokodiller?"

„Aah nej; det er ikke sket i mange Aar!"

„Men hvorfor holder man da bestandig disse Dampere i Fart?"

„Bare som Politi — ikke for andet. De holder det blot gaaende op og ned ad Floden en Gang imellem. Den nulevende Slægt af Krokodiller kjender dem forbistret godt, lige saa godt som en Indbrudstyv kjender Betjenten; se de ham komme, saa stikke de af og søge ad Skoven til."

Efter en passende Afrunding, Slutning og Affiling af hele denne Krokodille-Historie kom vi meget let og naturligt ind paa historiske Themaer, og Fyren fortalte da om flere gruopvækkende Bedrifter, som en fem, sex af hans gamle Dampere havde udført; navnlig dvælede han med

særlig Kjærlighed ved og digtede med særlig Dygtighed om sin Yndlingsskude i denne fremragende Flotille:

„Den Baad — det var „Cyclonen" — fortalte Rob, „sidste Rejse den nogen Sinde gjorde; sank netop ved samme Lejlighed — Kaptajnen hed Tom Ballou, den stiveste Løgnhals, jeg nogen Sinde i mit Liv har truffet paa. Det var ham plat umuligt at tale Sandhed, i hvordan saa end Vejret var. Det var ligefrem rystende, saa han løj. Jeg maatte tilsidst gaa fra ham; ingen kunde holde det ud med ham i Længden. Ordsproget, veed De nok, siger: „Som Herren er, saa følge hans Svende", og bliver man sammen med saadan et Menneske, saa ender det dog altid med, at man selv bliver fordægtig. Han betalte ellers flot nok, Gudbevares; men jeg sagde som saa: Hvad betyder Penge, min Kammerat, naar Ens Rygte er spoleret? Af den Grund lod jeg Penge være Penge og bevarede Anseelsen. Og jeg har aldrig siden angret det. Først Ærlighed — det har alle Dage været mit Ordsprog. Han havde mere Egenkjærlighed i sig, samme Tom, end syv andre tilsammen; altsammen i sin Hjernekiste naturlig, hvor jo den Slags Ting hører hjemme. Den tyngede ligefrem Baghovedet ned paa ham, saa at Næsen stak lige ret op i Luften. Folk troede nu, at det var Forfængelighed; men nej, lutter Ondskab. Havde De set hans Fødder alene, vilde De have slaaet ham an til at være nitten Fod høj, men det var han alligevel ikke; det var kun Fødderne der vare tegnede i forkert Bestik. Jeg tænker mig, at Meningen har været, han skulde have været nitten Fod, — hvis Fødderne da ere blevne til først; men saa maa der senere være kommen et eller andet i Vejen, — han var i Virkeligheden

ikke mere end som smaat sex. Det kan De trygt stole paa. Og havde man taget alle Løgnehistorierne ud af ham, saa var han vel skrumpet ind til Størrelsen som en almindelig Silkehat; havde man pillet Ondskaben ud med det samme, saa var han vel bleven helt borte. Denne hersens „Cyclon" det var nu et rent Jern til at sejle, den nydeligste, sødeste Tingest at styre, som nogen Sinde har flydt paa Vandet. Blot man lagde hendes Ror midtskibs og hende selv midt i Farvandet, saa var der slet ikke mere at gjøre. Hun kunde holde sig selv lige paa en Stjerne en hel klar Nat igjennem, uden at man behøvede at røre Roret med en Finger. Der var ikke mere Brøvl forbunden med den Skude, end der er med at tælle de republikanske Stemmer ved et Valg i Syd-Carolina.* En Morgen lige i Dagbrækningen — det var hendes sidste Rejse — havde de taget Roret af for at efterse det; jeg vidste ikke noget derom, bakkede Skuden ud fra Stranden og gik i Gang med at bugte mig ned ad Floden nok saa fornøjet. Da jeg havde gaaet paa den Maade saa meget som tre og tyve Mil og krydset ikke mindre end fire Gange i et gruelig vanskeligt Farvand —"

„Uden Ror?"

„Ja vel — saa kommer Tom, Kaptajnen, ovenpaa og begynder at bebrejde mig, at jeg holdt paa i saa mørk en Nat." —

„Mørk Nat? Men De sagde jo —"

„Lige meget, hvad jeg sagde. Mørkt var det s'gu og

---

* Syd-Carolina er udelukkende „republikansk", i Modsætning til „demokratisk". D. A.

det som i Ægypten, skjøndt lidt efter, da Maanen begyndte at vise sig —"

„De mener vel Solen — det var jo i Dagbrækningen, de rejste, — hør nu lidt min gode Mand: Var dette hersens før eller efter, at De havde forladt Kaptajnen formedelst hans Løgnehistorier? Eller —

„Aa, det var længe forinden — længe forinden. Og som jeg sagde, saa —"

„Men var det da den Rejse, den sank, eller var —"

„Bevares, nej! — det var først Maaneder efter. Som sagt, den Gamle —"

„Saa maa den altsaa have gjort to sidste Rejser, siden De forklarede mig —

Robert traadte et Skridt tilbage fra Rattet, tørrede Sveden fra Ansigtet og sagde:

„Kom nu her (nævnende mig ved mit Navn) og tag Du hellere Roret en Kjende, Du er nok saa flink til det som jeg, hvis jeg ikke husker meget fejl. Saa Du vilde spille den Fremmede og Passager — hvad? Jo, jeg takker; jeg kjendte Dig igjen, lille Ven, førend Du havde sagt ti Ord; og saa besluttede jeg mig til, at jeg skulde nok faae Rede paa, hvad du havde under Kavajen. Du vilde nok have mig til at fortælle. Naa — det lykkedes jo ret godt, ikke? Tag Du nu kun Rattet, Kammerat, til Vagten er forbi, en anden Gang skulde Du forresten hellere tone Flag strax, saa slipper Du lettere fra at blive taget i Brug undervejs."

Saaledes endte Historien med de forlorne Navne. Ikke sex Timers Rejse fra St. Louis! Men lige meget. Jeg havde vundet alligevel, thi mine Fingre havde kløet efter Rattet lige fra Begyndelsen. Det lod vel til, at

jeg havde glemt selve Floden, men Styrekunsten havde jeg sandelig ikke glemt at udføre og heller ikke at nyde Glæden derved.

Ottende Kapitel.

Fra Cairo til Hickmann.

Landskabet fra St. Louis til Cairo — en Strækning paa to Hundrede Mil — er vexlende og malerisk. Bakkerne, dækkede med Foraarets friske Løv, dannede den skjønneste Ramme for den brede Strøm. Rejsen begyndte saa lovende med et Vejr, der i Henseende til Solskin og kølig Luft ikke kunde tænkes fuldkomnere, og Damperen lagde Mil efter Mil bag ved sig med al ønskelig Hurtighed. Vi opdagede Jernbanerne, der nu føre Herredømmet i Chester, Illinois og andre Byer; Chester har desuden faaet sig et Cellefængsel og skal nok ogsaa være gaaet frem paa andre Omraader. Vi kom ogsaa forbi Banerne ved Grand Tower og Cap Girardeau. Førstnævnte By har faaet Navn efter en vældig, klodset Klippeblok, der paa Missouristiden af Floden skyder brat op af dens Vande — en Prøve paa Naturens lunefulde Smaa-Indfald og tilmed en af Egnens mest maleriske Punkter. Som nærliggende og fjernere Naboer for Grand Tower kan nævnes Djævle-Ovnen, — rimeligvis saaledes kaldet, fordi den ikke ligner nogen anden Ovn, — samt Djævlebordet: en stor, foroven flad Klippeformation med en aftagende Fod à la Vinglas; den rager godt og vel sine halvthundrede Fod op over Vandet ved Siden af en blomster- og grønklædt Brink og ligner

tilstrækkelig meget et Bord til at bære sit Navn med Rette baade overfor Djævle og kristne Mennesker. Længere nede ligge Djævle-Albuen, Djævle-Banen og meget andet Gods, alt tilhørende sammes Bo, med Navne, som jeg i Øjeblikket ikke længer mindes.

Byen Grand Tower var øjensynlig gaaet frem i Livlighed, siden jeg sidst var der, men lod forøvrigt til at kunne behøve lidt Reparation hist og her foruden en General-Hvidtning over hele Livet. Det fornøjede mig ikke desto mindre at gjense den i sine gamle Klæder. Onkel Mumford, første Styrmand om Bord, fortalte, at den havde døjet endel Ondt ved Oversvømmelser og derfor nu ikke præsenterede sig i sit bedste Lys. Men, føjede han til, forresten var det naturligt, at den ikke blev hvidtet op, thi intet Steds i Vesten fabrikeredes der saa megen Limfarve som netop i denne By og — „lige saa lidt som man hos Bønderfolk faaer god Fløde til sin Kaffe, eller Sukker paa en Sukkerplantage, lige saa lidt maa man vente at finde pent hvidtede Huse i en Kalkby". Jeg maatte anerkjende Rigtigheden af Onkels to første Exempler og tog derfor dette tredie med som noget, der lød ret plausibelt.

Kap Gerardeau ligger paa en Bakkestraaning og tager sig godt ud fra Vandet. Nede ved Stranden ligger en stor Jesuiter-Drengeskole. Onkel Mumford meddeler os, at den har Ry for sin Grundighed og anses som det bedste Jesuiter-Etablissement i hele Staten Missouri. Et andet Gymnasium ligger højt oppe paa Bakkekammen, taarnet og kuplet; den minder stærkt om en Kæmpe-Platde-menage med Glas og andet Tilbehør. Onkel forklarede fremdeles, at Kap Girardeau var Missouris Athen; der var, foruden de allerede nævnte, endnu flere Undervisnings-

og Opdragelses-Anstalter, allesammen med en eller anden religiøs Tendents. Han henledede ogsaa min Opmærksomhed paa „det gjennemgaaende strengt religiøse Udseende, Byen havde", men for mit Øje var det dog ikke muligt at opdage den. Visse forudfattede Meninger bringe ofte Folk til at se mere, end der i Virkeligheden existerer.

Samme Onkel Mumford har nu i tredive Aar været Styrmand paa Mississippi. Han er en Mand med praktisk Sans og en klar Forstand, har set meget, samlet sig mange Erfaringer af forskjellig Art, har dannet sig en selvstændig Mening og er ejheller uden et vist lille Stænk af Poesi i sin Livsopfattelse; han taler flydende, skjøndt med lovlig tykt Mæle, og er ikke bange for at bruge en Ed eller to, hvor han finder dem formaalstjenlige, og hvor Nødvendigheden byder at give en lille aandelig Vækkelse. Det er en Styrmand ret af den gode gamle Slags, der gaar støt — smaat skjældende og bandende — til sit Arbejde forude, paa en saadan Maade, at Hjertet uvilkaarligt løber af med enhver ægte Flodmand fra de gode gamle Dage og fylder ham med Længsel efter hin uigjenkaldeligt forsvundne Tid: „Naa, han der — kan han humme sig! Skal det kanske vare hele Dagen? Hvorfor sagde Du ikke strax, at Du var bovlam paa begge Bagbenene, Din Dagdriver, inden Du tog Hyre?"

Det er en sindig Fyr lige over for Mandskabet; velvillig, retfærdig, men bestemt, derfor holde Folkene ogsaa af ham og hænge ved ham. Endnu farer han omkring i den gammeldags, sjuskede Styrmandsdragt; men fra næste Rejse af vil Anker-Linien have ham uniformeret — fix, blaa Marine-Uniform med blanke Knapper, ham, ligesom

alle andre af dens Officerer — det vil blive en stor Forandring i hele Skibets Sceneri.

Uniformer paa Mississippi! Det er dog maaske den allerstørste af alle hidtil indførte Forandringer. Alligevel er der noget, som maa forbavse endnu mere: nemlig at man ikke allerede for længe siden er falden paa den Ide. Man skulde synes, at det laa nær nok. I over et halvt Hundrede Aar have nu naive Passagerer gaaet og forvexlet Styrmanden med Kokken, Kaptajnen med Barberen — og ikke altid have de just faaet Tak derfor af rette Vedkommende. Disse Sorger ville nu blive skrinlagte.

Thebes, ved Begyndelsen af Grand Chain, og Commerce ved Enden af samme Klipperev, vare let gjenkjendelige, Tiden havde ikke forandret dem. Med selve Chain er det ligeledes Tilfældet; det er Naturens Orden, thi det bestaar af en Række skjulte Klippeskjær, fortrinligt arrangerede til at fange og ødelægge Dampere paa i stormfulde Nætter. Mangt et Vrag af gode Skibe ligger begravet her, skjult for det menneskelige Øje, blandt andre min allerførste, gamle Bekjendt, den ærværdige „Paul Jones", der rendte Bunden ud af sig selv og gik til Bunds som en Graasten, efter hvad der berettes af Historikeren ɔ: Onkel Mumford. Han sagde, at den havde haft en graa Hoppe og en Præst om Bord ved den Lejlighed. For mig var dette tilstrækkeligt til at forklare Ulykken, Onkel selv var naturligvis af samme Mening.

„Men der gives jo mange uvidende Mennesker, der vilde lade haant om dette og kalde det Overtro. Lige meget, De skal lægge Mærke til, at saaledes gjør bestandig kun Folk, der aldrig have rejst i et Skib sammen med en Præst og en graa Hoppe. Jeg har selv gjort en Rejse

ned ad Floden engang i et saadant Selskab. Vi kom paa Grund ved Blodøen, vi stødte paa ved Hanging Dog, lige nedenfor Commerce rendte vi os igjen fast, knubsede til Beaver-Dam-Klippen; senere ramlede vi lige midt ind i de værste Skjær ved „Kirkegaarden" bag ved Gaaseøen; en Dæksmath blev slaaet ihjel i et Slagsmaal, en af Kjedlerne gik der Hul paa, en af Hjulaxlerne brækkede, Skorstenen smadrede vi og kom ind til Cairo med en Fod Vand i Lasten — eller saadan deromkring. Jeg husker det saa tydeligt, som det havde været i Gaar. Folkene gik rent fra Sans og Samling af Skræk. De malede Hoppen blaa, da vi fik Byen i Sigte, og hev Præsten over Bord, ellers vare vi vel heller ikke slupne levende ind til Bolværket. Præsten blev senere pilket op og frelst. Han indrømmede selv, at han havde fortjent det. Det hele staar endnu saa levende for mig."

I Nærheden af Ohios Udløb savnede jeg flere Smaaøer, der tidligere havde ligget ude i Strømmen — allesammen slikkede bort. Cairo fandtes endnu, let at gjenkjende tværs over et langt, fladt Næs, paa hvis modsatte Rand Byen ligger; men vi maatte løbe ad en lang Omvej for at naae derind. Mørket faldt paa, alt eftersom vi forlode „den øvre Flod" og nærmede os Ohios udstrømmende Vande. I susende Fart gik det fremad, thi de skjulte Skjær, som tidligere fandtes lige midt i Løbet, have nu flyttet sig en betydelig Strækning ad Siden til, eller man kan rettere sige, at et helt Grevskab er bleven slynget ud i Floden fra Missouri Pynten, og at et tilsvarende Stykke er bleven klistret udenpaa Cairo Pynten. Der er alligevel en vis Plan og Retfærdighed i de Indfald og Spilopper, Mississippi bedriver; den kaster sjelden

en Landmands Jorder ud i Vandet, uden at den samtidig bygger et nyt Territorium op for hans Nabo. Den Maade hjælper saa godt til at holde al Bitterhed ude.

Lige i det vi skulde løbe ind til Cairo, havde vi paa et hængende Haar rendt en anden Damper i Sænk, da den, til Trods for vor Piben, ikke vilde manøvrere afvejen. Ved at bakke med fuld Kraft i yderste Øjeblik reddede vi den imidlertid, hvilket var mig en stor Skuffelse; det vilde have pyntet svært op i Bogen, hvis den var sunken.

Cairo er livlig nok nu for Tiden og dertil godt, forsvarligt bygget; der er kommet et Storstads-Udseende over den, der adskiller den mærkeligt fra dens Karakter i tidligere Dage, den Gang Charles Dickens beskrev den. Da jeg sidste Gang opholdt mig i Byen, havde man dog allerede begyndt at bygge Stenhuse; det var paa den Tid, da Oberst (nu General) Grant uddannede sine første Tropper. Byens Beliggenhed ved Sammenstødet mellem to store Vandveje er forøvrigt en saa øjensynlig Fordel, at den ikke kan andet end voxe og gaa frem.

Næste Morgen, da jeg kom paa Dækket, havde vi allerede passeret Byen Columbus i Kentucky, og nærmede os Hickmann, en smuk lille Stad paa Toppen af en Bakke. Hickmann ligger midt i et frodigt Tobaksdistrikt, og havde tidligere en rivende og lønnende Omsætning som Stabelstad for et rigt Opland; fra sine rummelige Pakhuse sendte den Tobaksladninger op og ned ad Floden; efter Onkel Mumfords Forklaring havde man senere fundet paa at anlægge en Jernbane for at lette Tilførselen; men samme Tilførsel var nok uheldigvis bleven „lettet" den forkerte Vej; Banen slugte Trafiken, samlede Oplandets Produkter, men glemte at aflevere dem i Byen.

Niende Kapitel.

I Ilden.

Talen faldt nu hyppigere og hyppigere paa Borger-Krigen, alt eftersom vi nærmede os Grænsen for den tidligere Valplads. Byen Columbus laa jo allerede bag ved os; i Anledning af den udvexledes der ikke faa Bemærkninger om det bekjendte Slag ved Belmont. Flere af vor Dampers Officerer havde været i aktiv Tjeneste paa Mississippis Orlogsflotille. Saa meget kom jeg snart under Vejr med, at de alle i Begyndelsen havde følt sig overmaade uhyggeligt til Mode, men at de efterhaanden vænnede sig til Tjenesten, gjorde sig fortrolige med den, og til sidst kom til at holde af den i højere eller ringere Grad. En af vore Lodser havde saaledes faaet sin Ildaab netop i Slaget ved Belmont, som Lods paa et af de Konfødereredes Skibe. Ofte havde jeg haft Lyst til at vide, hvorledes en saadan „nybagt Kriger" var til Sinds, naar han for første Gang lugtede Krudt, plantet i sin Ensomhed oppe tilvejrs i Styrelukafet, til Skive for enhver Modstander og uden Bistand af nogen anden, der ved sin blotte Nærværelse kunde bevirke, at han stammede sig for at stikke Halen mellem Benene, naar Legen blev altfor varm og farlig; hans Fortælling var mig derfor særdeles kjærkommen; den udfyldte ligefrem en Lakune, som alle tidligere Fortællere havde ladet staa uopfyldt.

Den lød saaledes:

„Det var den 7de November. Kampen begyndte Kl. syv om Morgenen; jeg indfandt mig om Bord paa

Damperen „R. Hill". Vi overførte en Ladning Tropper fra Columbus, gik tilbage igjen og afhentede et Feltbatteri. Min Kollega erklærede, at han havde Lyst til at se Slaget, og opfordrede mig til at gaa min Vej. Jeg svarede Nej, da jeg ikke var bange, vilde jeg lige saa gjerne blive i Styrelukafet og betragte Fægtningen derfra. Han svarede dertil, at jeg var en Kujon og gik selv sin Vej.

Hvad jeg blev Vidne til deroppe var virkelig betagende. General Cheatham lod sine Folk tage Frakkerne af og stable dem i en Bunke, derefter sagde han: „Lad os saa følges ad til Sejr eller Helvede!" Jeg hørte selv disse Ord og saae ham galopere afsted i Spidsen for sine Gutter. Gamle General Pillow med sine hvide Haar faldt nu ind med i Kampen; fra sin hvide Hest fik han sine Folk frem saa livligt som nogen Yngling. Efter nogen Tids Forløb dreve de Konfødererede deres Modstandere tilbage, og nu kom de styrtende. Hu, hej! hver løb for at frelse Livet, og ingen vilde være den sidste; nede i Strandkanten søgte og fandt de Dækning. Under dette Optrin havde jeg siddet med Benene hængende ud ad Vinduet i Lukafet, da jeg pludseligt hørte en pibende Lyd lige forbi Øret. Skjønnede, at det maatte være en Kugle. Uden at spekulere ret længe over Stillingen, hev jeg mig selv bagover og landede først paa Gulvet, og der blev jeg. Kuglerne peb rundt omkring mig. Tre Kanonkugler gik gjennem Skorstenen, en fjerde klippede et Hjørne af Styrelukafet, Granatstumper regnede ned og knasede i Træet, hvorhen jeg vendte Øjet. Hu, ha! hvor det var varmt, og hvor jeg ønskede mig bort derfra igjen. Saaledes laa jeg en god Stund, medens Skydningen stadig tiltog i Styrke; senere mente jeg at have fundet mig en rigtig

god Plads bag ved den store Kakkelovn, midt i Lukafet; men aldrig saa snart var jeg kommen derhen, førend en Minie-Spidskugle slog gjennem Skorstensrøret, strejfede mit Haar og rev Hatten af mig. Det var dog vistnok bedst at komme herfra igjen; Kaptajnen stod nede paa Hytten tillige med en rødhaaret Major fra Memphis — ret en statelig Skikkelse; jeg hørte ham bemærke, at han nok kunde have Lyst til at skifte Ankerplads, „men nu er jo destoværre den Lods deroppe slaaet ihjel". For dog at give et Livstegn krøb jeg over paa Styrbordssiden og vilde trække i Klokkestrængen for at faae Skuden bakket, men idet jeg hævede Hovedet og saae mig om, opdagede jeg mellem en halv og en hel Snes Huller i Ruden, Mærker af Projektiler, der vare komne saa hurtigt, at jeg slet ikke havde faaet Tid til at observere dem. Ved at se ned paa Vandet, saae jeg det sprutte ligesom Hagelvejr. „Nej, lad os saa hellere se til at komme bort," sagde jeg til mig selv. Hvorledes jeg kom ned ad Lejderen fra Styrelukafet, veed jeg ikke, kun saa meget kan jeg huske, at det gik for sig med Hovedet nedad og Fødderne i Vejret; i den Stilling tørnede jeg mod Dækket, hvor Kaptajnen sagde mig, at jeg skulde skrubbe af. Med den Besked kravlede jeg saa atter op ad Lejderen og naaede ogsaa op paa Gulvet i Lukafet; just i det samme opdagede jeg min Kollega, hvem to Soldater kom slæbende afsted med hen imod Styrehuset. En eller anden havde bragt den Besked, at jeg var bleven dræbt. Han stak lige Hovedet ind ad Døren, saae mig ligge paa Gulvet ravende efter Klokkestrængen, og med Ordene „For Fanden, han er jo ikke skudt endnu?" sled han sig atter løs og løb nedenunder.

Vi bleve paa Pladsen til Klokken tre om Eftermiddagen, og kom saa afsted i god Behold.

Da jeg første Gang derefter mødte Kollegaen, sagde jeg: „Vær nu ærlig og ryk ud med Sproget. Hvor gik Du hen, da Du vilde ned at se paa Kampen?" Han svarede: „Jeg gik ned i Lasten."

Saa længe det Slag stod paa, var jeg Døden nær af Skræk. Jeg kunde hverken sanse eller samle, saa bange var jeg; men — forstaa mig vel — der var ingen andre end mig selv, der vidste af det. Dagen efter sendte General Polk Bud efter mig og roste mig for min gode Holdning og mit Mod. Dertil svarede jeg naturligvis intet; jeg lod det gaa for, hvad det var. Ganske vist havde jeg jo nok en lille Smule Tvivl; men det var da ikke passende at modsige en General.

Ikke lang Tid efter blev jeg syg, — jeg var udslidt — og maatte rejse til de varme Kilder for mit Helbreds Skyld. Medens jeg opholdt mig der, modtog jeg adskillige Breve fra Skibschefer, der ønskede, at jeg skulde komme tilbage og gjøre Tjeneste hos dem. Men jeg betakkede mig; min Sundhed forbød det heldigvis; paa den Maade bevarede jeg det Ry for Tapperhed, jeg havde erhvervet."

En overmaade naturlig Historie, og fortalt paa en overmaade naturlig Maade; Mumford mente imidlertid, at Lodsen havde smurt lovlig tykt paa, hvor han talte om sin Frygt, og at hans Holdning senere under Krigen var det bedste Bevis derpaa.

Vi løb nu forbi Faldet ved Den Nr. 8 og jeg begav mig nedenunder, hvor jeg kom i Samtale med en Passager, en smuk Mand, med et utvungent, tiltalende

Væsen og kloge Træk. Tæt ved os laa Den Nr. 10, dette Punkt, der i Krigens Tid var saa velbekjendt; og lige over for paa Kysten havde Manden sit Hjemsted. Efter en Passiar om Krigen faldt Samtalen snart paa de gamle „Familiefejder", hvilket i og for sig var naturligt nok, thi intet Sted i Syden har nogen Sinde Vendettaen haft en frodigere Jordbund og holdt sig længere mellem kæmpende Familier end netop paa denne Egn. Passageren fortalte saalunde:

„Der har været mangen en Familiefejde her paa Stedet i gamle Dage; men den frygteligste af dem alle var dog nok den, der opkom mellem Darnells og Watsons. Ingen veed, hvad der gav Anledning til den første Strid, det ligger for langt tilbage i Tiden, ikke engang selve Efterkommerne af Darnell og Watson, — hvis der da endnu existerer Descendenter, hvad jeg forresten meget betvivler. Nogle mene, at det var en Hest eller en Ko, — lige meget, det var i al Fald en Bagatel, og Pengeværdien aldeles betydningsløs, saa meget mere som begge Familier vare velhavende. Sagen kunde uden Vanskelighed have været bilagt ved en Smule gjensidig Imødekommenhed; men herom vilde naturligvis ingen af Parterne høre Tale. Der var faldet nogle drøje Ord, følgelig kunde intet andet end Blod udslette dem. Den Hest, Ko eller hvad det nu var, avlede et tredsindstyveaarigt Slagteri mellem to Familier. Hvert eneste Aar faldt der en eller flere, snart paa den ene Side, snart paa den anden, og lige saa fort en Generation var bleven lagt øde, tog den næste fat og fortsatte. Bogstavelig som jeg fortæller, holdt de det gaaende Aar ud og Aar ind med at ødelægge hverandre; det blev tilsidst en Slags fix Ide

hos dem, længe efter at Parterne havde glemt, hvad Grunden til hele Striden kunde være. Hvor som helst en Darnell mødte en Watson, maatte en af dem bide i Græsset, Spørgsmaalet var blot, hvilken der først kunde faae den anden paa Kornet. Lige midt ind i selve Familiekredsene blev Krigen ført. De støvede just ikke efter hverandre, men saa snart nogen tilfældigt mødtes, saa trak de blank og begyndte. Voxne Mænd skød Drenge, og Drengene atter de Voxne. En ældre Mand dræbte engang en Dreng, da han hændelsesvis mødte ham i Skoven, uden at give ham mindste Lejlighed til Flugt. Havde han skaanet ham, vilde Drengen utvivlsomt have gjort det af med ham selv. Begge Familier hørte til samme Kirke (næsten alle her paa Egnen give sig meget af med Religion) og gjennem alle disse mange Aars Jagt gik de begge hver eneste Søndag derhen for at holde Gudstjeneste. Kirken laa paa et Grænseskjæl, der gik under Navnet Kompromisset, og hver Slægt boede paa sin Side af Grænsen. Den halve Kirke — efter Midtergangen — tilhørte Kentucky, den anden halve Tennessee. Om Søndagen kunde man se begge Lejrene komme anstigende i fuld Helligdagspynt, Mænd, Kvinder og Børn, strømme op ad Gangen og sætte sig ned nok saa roligt og ordentligt, hver paa sine Stole; Mændene og Drengene stillede saa Bøsserne op langs Muren og begge Partier toge derefter nok saa samdrægtigt Del i den fælles Sang og Bøn, kun paastaar man, at han, der sad yderst paa hver Side, aldrig knælede sammen med de andre; han holdt Vagt, forstaar De. Jeg har rigtignok aldrig været i den Kirke selv, saa jeg kan altsaa ikke sige, jeg har set det; men saadan fortaltes det almindeligt.

For en Snes Aar siden blev et ungt Menneske paa nitten Aar passet op og dræbt. Jeg mindes nu ikke i Øjeblikket af hvilken Familie han var; men lige meget. Fyren kom ridende — Dampbaaden laa just og ventede; — det første, han ser, er en hel Bande Fjender. I en Fart sprang han af og skjulte sig bag en Brændestabel; men de andre red rundt. Han fyrede, det bedste han formaaede, medens de galoperede omkring ham, hylende og bandende, det bedste de formaaede. Jeg tror nok, han fik saaret et Par Stykker, men de øvrige omringede ham og joge ham omsider ud i Floden; alt imedens han svømmede med Strømmen, fulgte Modstanderne inde paa Stranden og holdt det gaaende med at skyde. Da han langt om længe drev i Land, var han naturligvis død. Windy-Marshall har fortalt mig Historien; han var Kaptajn paa Damperen og saae det Hele.

Nogle Aar derefter var Slægten Darnell bleven saa reduceret, at Slægtens Overhoved, en gammel Mand, og to af hans Sønner besluttede sig til at udvandre. De rejste altsaa hjemme fra i den Hensigt at træffe Damperen ved Nr. 10; men Watsons lugtede Lunten og mødte paa Pletten, netop som de yngre Darneller kom gaaende over Landgangsbrædtet med deres Koner under Armen. Kampen begyndte paa staaende Fod og endte med, at begge bleve paa Pletten — døde. Senere kom Faderen Darnell i Strid med en Mand, der holdt Færgebaad i Nærheden, og det gik ved den Lejlighed ud over Færgemanden; han døde. Hans Venner fik ham dog kort efter hævnet; de skød gamle Darnell saa mange Kugler i Livet, at han var som fyldt med Bly.

Byen Ny Madrid saae ikke synderlig godt ud; men

var ellers ganske i Overensstemmelse med det tidligere efterladte Indtryk. Dens Bindingsværks Huse laa nu som før paa den samme flade Bymark, omgivne af de gamle Skove. Der var endnu lige saa roligt og fredeligt som før, den var kort sagt uforandret. Den sidste Stormflod havde rigtignok efter Sigende taget et alvorligt Tag i den, og dette var saa meget forunderligere, som Flodbredden paa dette Sted ved Lavvande er forholdsvis høj (et halvt Hundrede Fod) og Oversvømmelse derfor bestandig har været anset som umulig. Men den sidste Stormflod — 1882 — vil sikkert ogsaa længe mindes i Flodens Historie som enestaaende; den satte hele Landet mellem Cairo og Mundingen under Vand, — med Undtagelse af enkelte Pletter, hvor særlige Sikkerheds-Foranstaltninger vare trufne, — gjennembrød Digerne paa en Mængde Steder og bragte Floden til at svulme saaledes op, at den paa en vis Strækning i det Sydlige blev ikke mindre end halvfjerdsindstyve engelske Mil bred; Tabet af Menneskeliv og Kapitaler var aldeles frygteligt. Markerne ødelagdes, Huse skylledes bort som Avner for Vinden, de jagede Mennesker og Kreaturer søgte Redning paa de faa højtliggende Tuer i Skovene, hvor de maatte vente paa Redning, indtil de stedlige Øvrigheder fik Baadflotiller udrustede. Mange Jorder bleve staaende under Vand i flere Maaneder og fattige Folk vare ofte paa Nippet til at dø af Sult.

Hele den følgende Dag tilbragte vi paa Floden, med dens mægtige Flade ganske for os selv. I tidligere Dage vilde man med saadan en Vandstand have passeret forbi Mile lange Rækker af Tømmerflaader foruden en Mylr af Kulbaade og Smaafartøjer, vimsende ud og ind mellem

Plantagerne, med Skipperens Familie levende og døende om Bord eller med Skuespillertrupper paa Provindstourneer. Nu var det altsammen forbi. Langt oppe paa Dagen saae vi netop siger og skriver en eneste Damphaad, til Ankers i Skyggen af de store Skove ud for Mundingen af Obion Floden. Med Kikkerten opdagede jeg, at den var opkaldt efter mig, og da det var første Gang, jeg oplevede den Sort Hædersbevisning, vil man maaske undskylde, at jeg omtaler det og samtidig gjør mig selv en Kompliment for min Skarpsynethed.

Tiende Kapitel.

Røvere.

Vi passerede Egnen omkring Plum Point, drejede om Odden ved Craighead og glede uantastede forbi det engang saa frygtelige Fort Pillow, navnkundigt ved sit Blodbad i sidste Krig. Blodige Optrin have fundet Sted saa jævnt over de fleste kristne Lande; men dette er omtrent det eneste, der har fundet Sted i Amerika, i al Fald det eneste, der med Rette kan gjøre Fordring paa den skumle og vældige Betegnelse af Blodbad. Vi have vel oplevet den saakaldte „Boston Massakre," hvor to eller tre Mennesker mistede Livet; derimod maa man støve Englands Krøniker igjennem helt op til Richard Løvehjertes Tider for at finde Magen til Tragedien ved Fort Pillow.

Sagnet beretter, at der ved Den Nr. 37 levede og

boede en af de mest berygtede Røvere fra den engang saa frygtede „Murrelske Bande". Denne dannede et forfærdelig vidt forgrenet Forbund mellem Røvere, Hestetyve, Negerfangere og Falsknere, der dreve deres Spil langs Floden for et halvt Hundrede Aar siden. Paa Rejsen igjennem Landet til St. Louis bleve vi hvert Øjeblik opvartede med Fortællinger om den skrækkelige Jesse James og hans eventyrlige Historie; han blev nemlig netop myrdet her af en Udsending fra Guvernøren i Missouri, og hans Skjæbne var derfor et staaende Emne i alle Omegnens Aviser. Hans Levnetsløb kunde endogsaa kjøbes i billig Udgave paa Jernbanestationer. Efter disse Bøger at dømme maa han have været en af de mærkeligste i sit Slags, der nogen Sinde har boet paa Jorden. Murrel selv var ham dog jævnbyrdig i Dristighed, Rovbegjærlighed, Grusomhed og langt overlegen i Evnen til at kunne lægge Planer. James var nærmest, hvad jeg vilde kalde en Detail-Skurk, Murrel selv derimod handlede en gros. James's ringere Geni formaaede ikke at hæve sig højere end til at lægge Planer om Overfald paa Jernbanetog og Diligencer eller Udplyndring af Banker. Murrel drømte om Negeroprør og Plyndring af hele New Orleans. Han havde desuden den Evne at kunne træde op paa en Prædikestol og rive en hel Menighed med sig.

I en nu længst forglemt Bog har jeg fundet efterfølgende Beskrivelse af denne storslaaede Kjæltringnatur:

Han synes at have været en af de mest helstøbte Skurke, der nogen Sinde har levet paa Jorden. Paa sine Rejser var han i Reglen forklædt som omvandrende Prædikant, og det fortælles, at hans Tale altid formaaede

at bevæge og interessere Tilhørerne i den Grad, at de i Reglen forglemte at passe paa deres Heste, som hans Medsammensvorne da stjal, medens han selv prædikede. Denne Forretning at stjæle Heste i en Stat og sælge dem i en anden var imidlertid kun en ringe Del af deres Virksomhed; langt mere indbringende for dem var deres Trafik med at forføre Slaver til at rende bort fra deres Herrer og lade sig sælge til andre. De bare sig derved ad paa den Maade, at de overtalte Negeren til at løbe bort og lade sig sælge paany. Han skulde da oppebære en Del af Kjøbesummen og dernæst snarest muligt løbe bort fra sin nye Herre; naar han atter var kommen tilbage til Bandens Agenter, skulde disse føre ham til en af Staterne, hvor han vilde være fri. Staklerne gik ind paa Forslaget i Haabet om at erhverve sig Penge og Frihed; de lode sig saaledes undertiden sælge tre eller fire Gange i Træk, indtil Banden paa den Maade havde tjent tre eller fire Tusinde Dollars ved dem; senere, naar der blev Fare for Opdagelse, plejede man at befri sig for dette generende Vidne ved at myrde Negeren og kaste Liget i Mississippifloden. Selv naar det kunde bevises, at en Neger var bleven stjaalet, og de endnu ikke havde faaet Tid til at ombringe ham, lykkedes det dem dog bestandig at undgaa Straf, idet de altid skjulte den bortløbne Slave saa længe, indtil der blev averteret om ham i Aviserne og en Belønning udsat for den, der kunde paagribe ham. Bekjendtgjørelser af den Art affattedes nemlig altid saaledes, at Paagriberen opfordredes til at tage Vare paa den Paagjældende, indtil han kunde afhentes. Paa den Maade blev Negeren en Art betroet Gods, og naar han solgtes, kunde det altsaa ikke straffes som Tyveri; men

Ejeren var henvist til at søge Erstatning ved de civile Domstole, hvilket man imidlertid sjeldent eller aldrig prøvede paa, saasom Skadeserstatningen aldrig blev betalt. Man kunde nu maaske spørge, hvorledes det var muligt for Murrel i Længden at undgaa Lynch-Justitsen; men det forstaas let, naar man hører, at han havde over Tusinde edsvorne Kammerater, der under alle Omstændigheder vare forpligtede til at hjælpe hverandre, saasnart en af dem kom i Forlegenhed. Forbundet bestod af to forskjellige Klasser: Raadet, der lagde Planerne, men sjelden tog personlig Del i dem, og de aktive Medlemmer. De første vare fire Hundrede i Antal, de sidste sex Hundrede og halvtreds. De aktive Medlemmer vare kun Redskaber i Hænderne paa Raadsherrerne; de maatte løbe hele Risikoen, men fik kun liden Andel i Udbyttet; de vare fuldstændig afhængige af Lederne, og disse betænkte sig heller ikke paa at ofre dem enten ved at overlevere dem i Hænderne paa Politiet eller ved at drukne dem i Floden, naar deres Interesser fordrede det. Bandens almindelige Samlingssted var ved Flodbredden i Arkansas, hvis vidtstrakte Sumpe og Rørmarker brugtes til Gjemmested for de stjaalne Negere.

For det omliggende Land var Forbundets Virksomhed en haard Svøbe; men dets Planer vare altid saa snildt anlagte, at det aldrig lykkedes at skaffe Beviser tilveje mod Murrel, skjøndt han stedse var paa Færde og bestandig blev mistænkt. Tilsidst hændte det, at en ung Mand ved Navn Stewart, der var paa Spor efter to Slaver, som Murrel havde røvet, kom i personlig Berøring med denne, erhvervede sig hans Fortrolighed, aflagde Eden og blev indført i Selskabet som Medlem af Raadet. Paa den Maade blev alt opdaget, idet Stewart røbede Hemme-

lighederne til Trods for den aflagte Ed, og da man nu havde faaet fuldstændige Beviser for Bandens forbryderiske Virksomhed samt Navnene paa alle Deltagerne, lykkedes det endelig at faae Murrel dømt til fjorten Aars Fængsel. Under Sagen vare imidlertid saa mange blevne kompromiterede, endogsaa Folk, der i forskjellige Stater ansaas som særdeles agtværdige Borgere, at man gjorde alt muligt for at kaste Skygge paa Stewarts Angivelser. Han blev udpeget som en skamløs Bedrager, ja flere Gange blev han endogsaa stræbt efter Livet. Tilsidst maatte han som Følge deraf forlade de sydlige Stater. Nu er det imidlertid efterhaanden blevet bevist, at han havde fuldstændig Ret, og skjøndt nogle have bebrejdet ham, at han brød den aflagte Ed, hører man dog ingen længere benægte hans Afsløringers Sandfærdighed. Vi skulle anføre nogle af Murrels Fortællinger til Stewart fra den Tid, de rejste sammen. Det kunde ogsaa her bemærkes, at Murrels og hans Medsammensvornes Hensigt i Følge deres egne Tilstaaelser ikke drejede sig om noget mindre end at rejse de Sorte imod de Hvide, sætte sig i Besiddelse af og plyndre New Orleans og opkaste sig selv til Ejermænd af hele Omlandet. Beretningerne lyde som følger:

„Jeg samlede alle mine Venner i New Orleans og vi holdt da Raad tre Dage itræk, inden vi bleve færdige med at faae alle Planerne overvejede; den endelige Bestemmelse gik ud paa, at Oprøret skulde sættes i Scene, det koste hvad det vilde. I den Hensigt skulde enhver hverve Deltagere, saa mange som muligt. De enkelte Roller bleve nøjagtigt fordelte. Derefter rejste jeg til Fods til Natchez; min Hest havde jeg nemlig solgt i New Orleans og det var min Hensigt at stjæle en anden undervejs.

I fire samfulde Dage maatte jeg vandre afsted, uden at det lykkedes mig at finde nogen passende Lejlighed til at komme i Besiddelse af Hesten; endelig paa den femte Dag, medens jeg holdt Hvil ved en Bæk for at drikke en Slurk Vand, fik jeg Øje paa en Mand, ridende paa en smuk Hest. Jeg bestemte mig øjeblikkeligt for denne, saafremt Manden var Rejsende. Da han nærmede sig, indsaae jeg snart, at han vilde blive mig et let Bytte; derpaa rejste jeg mig, trak en af mine elegante riflede Pistoler frem, sigtede paa ham og befalede ham at stige af. Fyren lystrede strax; jeg tog Hesten ved Tømmen, pegede ned mod Vandet og gav ham Ordre at gaa foran. Han adlød ogsaa og gik et Par Hundrede Alen frem. Jeg steg op, lod Manden klæde sig af indtil Undertøjet og bød ham at vende Ryggen til mig. Han sagde: „Dersom det er Deres Hensigt at slaa mig ihjel, saa giv mig i det mindste Tid til at bede en Bøn." Jeg svarede, at jeg ikke havde Tid til at høre paa hans Bønner. Han vendte sig da om, faldt paa Knæ og jeg skød ham gjennem Baghovedet, saa han døde paa Stedet. Efter at have sænket ham i Bækken undersøgte jeg Lommerne, hvori jeg fandt fire Hundrede Dollars foruden en Del Papirer, som jeg dog ikke gav mig Stunder til at undersøge nærmere. Lommebogen, Papirerne og Hatten bleve ogsaa sænkede i Vandet; Støvlerne derimod vare flunkende nye og passede, som om de vare syede til mig, af hvilken Grund jeg tog dem paa og kastede i Stedet for mine egne gamle ud i Bækken. Klæderne vare ligeledes gode, og dem gjemte jeg i min Vadsæk. Hesten, jeg paa denne Maade var kommen i Besiddelse af, var det fortræffeligste Dyr, nogen kunde

ønske sig, og paa den holdt jeg mit Indtog i Natchez, langt mere velhavende udstyret, end jeg havde været i de fem Dage forinden."

„Jeg selv og en Fyr ved Navn Crenshaw samlede fire gode Heste og rejste bort til Georgia. Vi kom i Selskab med en ung Syd-Caroliner lige nedenfor Cumberland-Bjergene og Crenshaw fik ham snart pompet. Han havde været i Tennessee for at kjøbe Svin; Priserne havde imidlertid været højere, end han ventede, saa at der intet var bleven af Handelen. Crenshaw blinkede til mig og jeg forstod øjeblikkelig Meningen; han var aabenbart en god Prise. Min Kammerat havde rejst denne Vej før, jeg derimod ikke; han førte os ad en Bjergsti tæt forbi en brat Afgrund, og lidt forinden vi naaede denne, laante han min Ridepisk, i hvis Haandtag der var et helt Pund Bly. Med denne i Haanden red han tæt op bag Syd-Carolineren og gav ham et Slag i Hovedet, saa at Manden faldt af Hesten med det samme; i hans Lommer, som vi naturligvis tømte, fandt vi over tolv Hundrede Dollars. Crenshaw sagde, han kjendte et sikkert Skjulested; han tog fat under Armene, medens jeg greb fat ved Benene, og paa den Maade slæbte vi ham hen til en dyb Kløft, hvor vi kastede ham ned og hvori han strax forsvandt for vore Blikke. Sadlen lode vi gaa bagefter, men Hesten derimod toge vi med os, og den var magelig sine to Hundrede Dollars værd."

„I de nærmest følgende Dage, i hvilke vi ufrivilligt bleve forsinkede i Rejsen, tog vor Ven over til en nærliggende Landsby, hvor han saae, at Negeren var bleven efterlyst (en Slave, der var kommen os i Hænde) og at en Beskrivelse af de to mistænkte Mænd, som havde ham

i Besiddelse, stod offentliggjort. Tiderne vare just ikke de allergunstigste, men Nød bryder jo alle Love; derfor trak vi Fyren ud til Bredden af en Bæk i Nærheden af vor Vens Gaard, og der skød Crenshaw ham gjennem Hovedet. Umiddelbart derefter druknede vi ham i Vandløbet. Crenshaw havde kort forinden solgt en anden Neger for tredie Gang for en Sum af henimod fem Hundrede Dollars, stjal ham derefter igjen og afleverede ham til Opbevaring af en Ven; denne førte ham ud i en Mose, forklarede ham, hvorledes Sagerne stode, og tog derefter sine Forholdsregler, for at Hemmeligheden aldrig skulde komme for Dagens Lys; vi maa jo nemlig sørge for, at ingen andre end de Indviede kunne faae Nys om saadanne Sager. —"

Jo nærmere vi efterhaanden kom til Byen Memphis, desto ivrigere begyndte vi at pønse paa et passende Paaskud til at blive om Bord i Damperen „Gold Dust" og følge den til Endemaalet: Byen Vicksburg; thi vi befandt os saa udmærket vel om Bord, at der ikke var megen Stemning for at foretage nogen Forandring. Rigtignok havde jeg et vigtigt Ærinde at besørge i Napoleon; men det kunde jo muligen alligevel passes. Efter at have udtalt denne min Mening blev det saa enstemmig vedtaget, at vi skulde blive, hvor vi vare.

Følgende Skildring er et talende Bevis paa den Hensynsløshed, hvormed Folk her paa Egnen omgaas hverandre:

Ved et af de mange lunefulde Indfald, Floden alt imellem tillader sig, hændte det engang, at A's Stakitværk en Nat bleve skyllede over paa B's Grund og at B's samtidig førtes over paa Bredden udenfor A's Ejen-

dom. A. sagde: „Lad Sagen bero, som den er; brug Du mit Stakit, saa tager jeg Dit." Men B. satte sig derimod; han vilde have sit eget tilbage. Et Par Dage derefter kommer saa A. anstigende til B. for at hente sit Stakit. B. svarede blot: „Skrub af eller jeg slaar Dig ihjel" og begyndte at tage Sigte paa ham med sin Revolver. A. sagde: „Jeg er ubevæbnet." B., som ønskede at spille ærligt Spil, kastede da sit Skydevaaben fra sig, trak sin Kniv og huggede den i Struben paa sin Modpart, men forsømte at skære Luftrøret over strax. Kæmpende for Livet var A. imidlertid saa heldig at faae fat i Revolveren, med hvilken han skjød B., saa at denne faldt død om med det samme; A. kom sig senere efter sine Saar.

Vi vedbleve at passiare en Stund endnu og man gik saa neden under for at drikke Kaffe; ikkun jeg alene blev paa Dækket ved Roret. Lidt efter blev jeg pludselig mindet om noget, der var hændet mig den sidste Timestid, vi havde tilbragt i St. Louis, medens jeg stod oppe paa Orkandækket agter. Jeg blev der tiltalt af en Fremmed, som hurtigt fik en Samtale i Gang — en livlig ung Person, der fortalte, at han var født i det Indre af Staten Wisconsin og først for en Uge siden havde sat Fødderne om Bord i et Dampskib. Paa Vejen fra La Crosse havde han imidlertid undersøgt alt inden Borde saa omhyggeligt og med saa levende Interesse, at han nu allerede var ganske paa det Rene med alle Smaating lige fra Stævnen til Skruen. Saa spurgte han, hvorfra jeg kom. Jeg svarede: Ny England. — „Ah! en Yankee altsaa!" bemærkede han og fortsatte sin Pludren. Lidt efter tilbød han at vise mig rundt og forklare mig Benævnelsen

og Brugen af Skibets forskjellige Dele, og førend jeg kunde svare enten ja eller nej, havde han allerede faaet sit Snakketøjs Sluser paa vid Gab og begyndt sine velvillige Bestræbelser. Snart gik det dog op for mig, at han gav fejlagtige Betegnelser og at hans Hensigt kun var at lade mig løbe med Limstangen for desto mere at kunne more sig over en intet anende Fremmed, der var kommen langvejs fra; jeg forraadte dog intet, men lod ham løbe Linen helt ud. Det var næsten utroligt, hvilken Mængde ravgale Oplysninger jeg blev proppet med; hans Fantasi blev vildere og vildere og hans Glæde over den ubarmhjertige Haan, han tilføjede mig, mere og mere iøjnefaldende. Jeg blev ikke desto mindre hos ham og ventede, til hele Komedien var udspillet. Tilsidst bemærkede han, at han nu formodentlig havde lært mig alt; skulde han alligevel have glemt et eller andet, om jeg da blot vilde udspørge ham, saa skulde jeg beredvilligt faae Oplysning om det manglende. Jeg takkede og gik min Vej, men vendte strax efter tilbage og nærmede mig fra en Side, hvorfra han ikke kunde se mig. Der sad han da, vridende sig i Latterkrampe efter sin Heltebedrift. Formodentlig har han faaet et Tilfælde, thi i flere Dage derefter kom han ikke tilsyne og i Mellemtiden glemte jeg ham rent.

Men jeg blev igjen mindet om hele Scenen, medens jeg stod der alene ved Rattet, ved pludselig at opdage Fyren i Døren til Styrelukafet med Duppen af sin Stok i Munden og Øjnene vidt opspilede. Jeg erindrer ikke at have set nogen glo paa mig med saa fornærmet en Mine. Uden at sige et eneste Ord vedblev han at stirre; omsider smældede han Døren i og foer bort igjen;

saa standsede han et Minut i Ryge-Salonen, vendte langsomt tilbage, stillede sig paany i Døren, stadig med samme bestyrtede Udtryk, og udbrød endelig:

„Det var Dem, der tog imod min Vejledning her om Bord forgangen Dag. Ikke sandt?"

„Jo," tilstod jeg.

„Naa, saa det var altsaa Dem — ikke?"

„Jo."

„De er i saa Fald den — den —".

Sproget strakte ikke til. Pause — afmægtig Kamp for at finde et Udtryk — forgjæves. Med et sammenpresset Suk og en Ed forsvandt han. Senere stødte jeg paa ham flere Gange; men han spillede stadig den Fornærmede og vilde ikke se mig. Det Fæhoved, havde han ikke selv været saa begjærlig efter at binde mig sine tossede Røverhistorier paa Ærmet, kunde jeg lettelig have faaet hans Tanker ledede i en anden Retning og sparet ham den Ydmygelse at blive greben i en Taktløshed.

Vi kom den følgende Morgen forbi Kentucky-Knæet, der engang har været Scene for en mærkelig, tragisk Begivenhed. Kaptajn Poe ejede en lille Baad af den bekjendte gamle Slags med eet Skovlhjul agter, og dette Fartøj var mange Aar hans og hans Hustrues Hjem. En Nat var Damperen saa uheldig at løbe paa et Drivtømmer, der var bleven stikkende fast i Bunden, og den begyndte at synke med en foruroligende Hurtighed. Vandet stod allerede over Kahytsgulvet, da Kaptajnen naaede agterud. Han vilde derfor hugge Hul i Dækket og redde sin Hustru ad den Vej, da han vidste, hun laa og sov i en Overkøje. Dækket var imidlertid langt spinklere, end han havde tænkt sig. Med et af de første Øxehug gjen-

nemkløvede han ikke alene den møre Planke, men tillige Hustruens Pandeskal.

Ellevte Kapitel.

Et Finger-Aftryk og hvad der fulgte deraf.

Vi nærmede os nu raskt Byen Napoleon i Staten Arkansas. Derfor begyndte mine Tanker at henledes paa det Ærinde, jeg havde at udføre. Det var Middagstid, klart Solskinsvejr. Dette var egentlig lidt uheldigt, thi bemeldte Ærinde egnede sig nemlig mindre godt til at udføres om Middagen. Jo mere jeg spekulerede derover, desto klarere stod dette Faktum for mig. Tilsidst sagde jeg til mig selv: „Er der egentlig nogen Forstand i at udføre noget ved Dagens Lys, naar man med en Kjende Opofrelse af Hygge og Magelighed kan faae Natten for sig og være fri for alle Slags spionerende Øjne?" Dette slog Hovedet paa Sømmet.

Følgelig samlede jeg mine Rejsefæller i Lukafet og forklarede, hvorlunde jeg var grumme kjed af at skulle forvolde Ærgrelser og Skuffelser, men at det ikke desto mindre efter nærmere Overvejelse vilde være det fornuftigste, at vi fik vor Bagage i Land og selv gjorde Holdt i Napoleon. Deres Misfornøjelse var ikke længe om at komme til Orde og det højrøstet nok; vi vare formelig paa Grænsen af et Mytteri. Hovedargumentet

var her det samme, som man ogsaa bestandig ved andre Lejligheder faaer revet i Næsen: „Men De har jo nu engang besluttet Dem til at blive om Bord o. s. v.," lige som om det, at man har truffet en uklog Bestemmelse, skulde være en moralsk Forpligtelse til at fortsætte i Uflogskab og foretage sig to Dumheder.

Jeg forsøgte flere beroligende Midler med tilsyneladende Held, og opmuntret heraf anstrængte jeg mig yderligere, indtil jeg endelig for at bevise dem, hvor uskyldig jeg personlig var i Tilstedeværelsen af den omspurgte Sag, gik over til at fortælle dem hele dennes Sammenhæng. Den lød væsentligst som følger:

Henimod Slutningen af forrige Aar opholdt jeg mig et Par Maaneders Tid i München. I November Maaned havde jeg taget Bopæl i Fräulein Dahlwinters Pensionat, Karlstraße Nr. 1; men mit Arbejdslokale laa lige i den modsatte Ende af Byen hos en Enke, der ernærede sig ved at leje Værelser ud. Hun og hendes to Børn plejede gjerne hver Morgen at komme ind til mig og tale Tysk — efter Opfordring. En Dag, efter at jeg havde strejfet Byen igjennem paa Kryds og Tværs, havde jeg tilfældigvis beset et af de to Regerings-Etablissementer, hvor Ligene af afdøde Personer blive henlagte til Observation, indtil Lægerne have afgjort, om de virkelig ere døde eller kun skindøde. Det var et rummeligt Lokale, der frembød et af de mest uhyggelige Syn, jeg nogen Sinde har betragtet. Sex og tredive voxne Lig laa strakte paa skraatliggende Baarer i tre Rækker, alle med voxblege, indtørrede Ansigter og indhyllede i hvide Gevandter. Langs Hallens Vægge vare dybe Nicher, og i disse saae man Ligene af en Del marmorhvide Børn, begravne i

friske Blomster, men med Ansigt og Hænder blottede. Om en Finger paa hver af disse hensovede Skikkelser fandtes befæstet en Ring, der med en Snor førte op til Loftet og derfra til et Ringeapparat i Vagtstuen nedenunder, hvor der Dag og Nat sidder en Betjent parat til at ile til Hjælp, saafremt en eller anden vaagner til Livet igjen og gjør en Bevægelse med Haanden; selv den allerringeste Bevægelse er nemlig tilstrækkelig til, at hin skjæbnesvangre Klokke kan give Lyd. Jeg forestillede mig i Tankerne, hvorledes saadan en Dødens Skildvagt kunde sidde og døse i de lange sneglende Timer gjennem en uhyggelig, sludfuld Nat og hvorledes han saa med et, i et Nu, vilde føle hele sit Legeme som en bævrende Masse, hvis den højtidelige Klokke-Kalden begyndte at lyde! Senere spurgte jeg om, hvad Resultatet vel vilde blive, saafremt nu Vagten døde af Skræk og Liget saa kom spadserende ind til ham og gjorde sit Bedste for at mildne de sidste Øjeblikke for den maalløse Funktionær. Men jeg blev tilrettevist for at have ytret en saadan tom og letfærdig Nysgjerrighed paa et saa højtideligt Sted og gik derefter bort lidt skamfuld tilmode.

Næste Morgen fortalte jeg Enken, hvad jeg havde oplevet; hun udbrød:

„Kom med mig! Jeg har en Logerende, der kan give Dem alle de Oplysninger, De kan ønske Dem. Han har nemlig tjent som Nattevagt paa Stedet."

Manden var levende, men saae ganske vist ikke saadan ud. Han laa i sin Seng med Hovedet stablet tilvejrs paa Puder, Ansigtet indtørret og farveløst, de dybtliggende Øjne lukkede, Haanden, der hvilede paa Brystet, lignede en Klo, saa afmagret og langfingret var den.

Enken forestillede mig; Manden aabnede langsomt sine Øjne og stirrede paa mig med et ondt Blik inde fra de dybe Øjehuler. Han rynkede Panden i Vrede, hævede den kraftesløse Haand og vinkede os bort paa en saa bydende Maade, at det ikke kunde misforstaas. Men Konen lod sig ikke forknytte; hun blev ved, indtil hun havde faaet forklaret, at jeg var Udlænding og Amerikaner. Ved det sidste Ord klarede Mandens Ansigt op; han blev nu selv næsten mere ivrig end vi andre, og et Øjeblik senere sad jeg hos ham alene og i Samtale.

Jeg begyndte denne i noget, jeg selv ansaae for Tysk; hans Svar blev givet paa flydende Engelsk; derefter lagde vi saa Tysken paa Hylden for bestandig.

Denne brystsvage Person og jeg bleve efterhaanden Venner. Jeg besøgte ham hver Dag og vi passiarede om alt muligt, i al Fald om alt muligt undtagen Hustruer og Børn. Saasnart jeg blot kom til at nævne En eller Andens Kone eller Børn, saa skete der altid tre Ting. Et kort Øjeblik glimtede og tindrede hans Blik med det ømmeste, kjærligste Udtryk; i det næste var det atter forbi og fulgtes af den samme dødlignende Stirren, jeg første Gang havde truffet hos ham, da han aabnede Øjnene; dernæst tav han bomstille, hørte tilsyneladende ikke mere paa, hvad jeg sagde, tog ingen Notits af mit Farvel, ja vidste sikkert slet ikke, om jeg gik eller forblev i Stuen.

I to Maaneder havde jeg været denne Karl Ritters daglige Gjæst og eneste hengivne Ven, da han en Dag pludselig udbrød:

„Jeg vil fortælle Dem min Historie."

Den Døendes Skriftemaal.

Han begyndte saalunde:

Jeg har aldrig opgivet Haabet førend nu. Men nu er det bristet for stedse. Jeg dør om kort Tid; i Nat har jeg gjort Regnestykket op, der kan ikke være længe igjen. De siger jo, at De har i Sinde at aflægge et Besøg endnu ved Floden, naar Lejligheden engang gives Dem. Godt; dette i Forbindelse med en sælsom Hændelse, der forefaldt i Nat, har bestemt mig til at ville fortælle Dem mit Livs Æventyr; — thi De kommer jo uden Tvivl forbi Byen Napoleon i Arkansas, og for min Skyld vil De da forhaabentlig opholde Dem lidt der og udføre noget, jeg nærmere skal forklare Dem; ja naar De har hørt min Historie, er jeg endogsaa sikker paa, at De med Glæde vil bevise mig den Tjeneste.

Lad os kun forkorte Historien, hvor det lader sig gjøre, den er lang nok endda. Det er Dem allerede bekjendt, hvorfor jeg drog til Amerika og hvorledes det traf sig, at jeg kom til at nedsætte mig paa det ensomme, afsides liggende Sted Syd paa. Derimod har jeg aldrig før fortalt Dem, at jeg havde en Hustru. Hun var ung, smuk, elskværdig — ak saa guddommelig blid og mild og yndig! Og vor lille Pige var Moderens udtrykte Billede. Det var det lykkeligste af alle lykkelige Ægteskaber.

En Nat — henimod Krigens Slutning — vaagnede jeg op fra en forunderlig tung Søvn og opdagede, at jeg var baade bunden og kneblet, samt fornam en stærk Kloroformlugt udbredt i Stuen! To Skikkelser fandtes derinde, og den ene hviskede netop til den anden med et grovt Mæle, ligesom jeg lukkede Øjnene op:

„Jeg sagde jo, jeg vilde gjøre det, saafremt jeg hørte den ringeste Støj, og hvad Barnet angik —"

Med en pibende Stemme afbrød den anden:

„Ja, men Du lovede, at vi kun skulde kneble dem og plyndre dem ud; jeg havde ikke gaaet med Dig, hvis jeg havde vidst, at det skulde koste Blod."

„Lad mig nu være fri for det Flæberi; det var jo nødvendigt at forandre Planen, da de vaagnede forinden; Du har jo gjort, hvad Du formaaede for at frelse dem, lad det være Dig en Trøst, og kom saa her og giv en Haand med."

Begge Mændene vare masserede og iførte grove, pjaltede Negerdragter; de havde Blændlygter med sig og ved Lyset fra disse opdagede jeg, at den skikkeligste Røver manglede den halve Tommelfinger paa venstre Haand. De gjennemrodede min stakkels Hytte i nogen Tid, men tilsidst erklærede Anføreren, stadigt hviskende:

„Vi spilde blot Tiden — han maa give os Anvisning paa, hvor det er gjemt. Tag Kneblen ud og lad os faae ham vækket igjen."

„Ja vel — men først een Ting: ingen Pandeskaller."

„Lad gaa da — forudsat han ikke gjør Brøvl."

De gik da henimod min Seng; men netop i det samme hørtes en Lyd udenfor, Stemmer talte højt, Heste trampede i Jorden; Roverne lyttede med tilbageholdt Aandedræt, Støjen kom nærmere og endelig hørte man nogen raabe:

„Halloj, der inde i Huset! Lad mig se lidt ved jert Lys og giv os noget Vand."

„Det er Kaptajnens Stemme ved G—!" udbrød den

ene af mine Voldsmænd, og dermed toge de Flugten bag ud af Huset, efter først at have slukket Lygterne.

De Fremmede udenfor gjentoge flere Gange deres Raab, men fortsatte saa deres Vej; efter Lyden at dømme kunde de vel være en fem, sex Stykker.

I flere Timer derefter laa jeg og sled i mine Baand. Forgjæves prøvede jeg at frembringe en Lyd, Kneblen var altfor tætsluttende. Jeg lyttede efter min Hustru og mit Barn — lyttede med alle mine Evner spændte, men fornam ikke mindste Lyd fra Stuens modsatte Krog, hvor deres Seng stod. Stilheden blev mig hvert Øjeblik mere gyselig, mere og mere uudholdelig. De vil maaske næppe kunne forestille Dem, at en Time kan tilbringes under saadanne Forhold; men hvad siger De da til, at jeg maatte opleve tre saadanne; hver syntes mig at vare en Evighed. Hele Tiden arbejdede jeg paa at befri mig; endelig henimod Dagbrækningen lykkedes det, og jeg kom omsider op, saa jeg kunde strække mine forpinte Lemmer igjen. Det var allerede blevet saa lyst, at man ret tydeligt kunde skjelne alt i Stuen, hvor forskjellige Gjenstande laa spredte omkring fra Røvernes frugtesløse Jagt efter mine Sparepenge. Det første, mit Øje faldt paa, var et Papir, som den ene havde haft Fingre i; det var plettet af Blod! Jeg styrtede hen til Sengen. Ak, der laa de, de to kjære, hjælpeløse Stakler! deres Lidelser vare tilende; men mine egne skulde først ret nu begynde.

Om jeg henvendte mig til Domstolene? Sig mig, tror De, det slukker Tiggerens Tørst, at Kongen drikker for ham? Ak nej — det var ikke Lovens tvivlsomme Indblanding, jeg trængte til. Hverken Loven eller Galgen

formaaede at betale den Gjæld, hvori disse Mennesker stode til mig. Nej, jeg lod Loven være i Fred; den kunde være uden Frygt, jeg skulde nok selv inddrive Gjælden og gjøre mig betalt. Men nu Maaden at sætte Sagen i Scene paa? Skjøndt jeg ikke tvivlede om et heldigt Udfald, havde jeg jo ikke set Skurkenes Ansigter eller hørt deres naturlige Stemmer, lige saa lidt som jeg havde nogen Vished om, hvor paa Lag jeg skulde støve efter dem. Imidlertid havde jeg dog altid noget sikkert — en Nøgle eller et Spor, som enhver anden maaske næppe vilde have skjænket nogen Opmærksomhed og som selv i en professionel Opdagers Haand vilde have været værdiløst, da han ikke havde Midler til at benytte det. Jeg skal strax nærmere forklare, hvad jeg mener. Der var tillige andre Omstændigheder, ved hvis Hjælp jeg i al Fald kunde komme ind i det rette Spor. Røverne vare uden Tvivl Soldater i Forklædning og tilmed ikke ganske nye i det militære Fag — regulære Indrullerede maaske, det havde deres Holdning og videre Opførsel tilstrækkelig godtgjort. Saaledes ræsonnerede jeg; — tilmed havde jo den ene sagt: „Det er Kaptajnens Stemme ved G—;" denne Røvers Liv var det, jeg især vilde efterstræbe. Et Par Mil fra mit Hjem laa netop nogle Regimenter i Lejr, deriblandt to Kompagnier af Unionens Kavalleri. Da jeg fik opspurgt, at Kaptajn Blakely af 3die Kompagni med en Eskorte netop samme Nat var reden forbi min Dør, sagde jeg intet, men besluttede stiltiende at tage min Mand blandt hans Folk. Naar jeg omtalte Hændelsen, iagttog jeg nøje at beskrive de to Kjæltringer som Marodører, og man gjorde derfor en Mængde frugtesløse Forsøg paa at opspore

Forbryderne mellem disses Skare, hvorimod der ingen Mistanke blev henledet paa selve de regulære Soldater.

I mit glædeløse, forladte Hjem arbejdede jeg Dag og Nat paa en Forklædning, der kunde gjøre mig aldeles ukjendelig, og i en Landsby tæt ved kjøbte jeg mig slutte-lig et Par blaa Briller. Efter kort Tids Forløb, da Kompagniet fik Ordre til at bryde op og tage Kvarter et Hundrede Mil nordligere, i Napoleon, samlede jeg min Smule Penge og begav mig paa Vejen derhen ved Natte-tid; da Tropperne holdt deres Indtog i Byen, var jeg allerede installeret og det oveu i Kjøbet i en ny Virksomhed: som Spaamand. For ikke at forraade mig, spaaede jeg Mandskabet af alle de forskjellige Afdelinger, men sørgede dog for at holde min Opmærksomhed særligt ved tredie Kompagni. For dettes Folk udførte jeg alle mulige Tjene-ster; der var ikke den Ulejlighed eller den Fare, jeg ikke villigt paatog mig for dem; jeg blev derved snart en taalmodig Skive for alle deres Vittigheder, men samtidig steg min Popularitet; tilsidst var jeg alles Yndling.

Det varede ikke længe, inden jeg havde fundet en Frivillig, der manglede en Tommelfinger; — De kan maaske fatte min Glæde. Og da jeg fik Vished for, at han blandt Mandskabet var den eneste med en saadan Mangel, saa svandt endelig min sidste Tvivl, og jeg var nu sikker paa at være inde paa det rette Spor. Han var Tysker og hed Krüger; der var otte af hans Landsmænd i Kompagniet. Jeg passede nøje paa for om muligt at opdage, hvem af disse der var hans nærmeste Kammerat; men det førte ikke til noget. Derefter sørgede jeg for at blive hans Ven og at Venskabet fik Lejlighed til at fæstnes. Undertiden hungrede jeg jo rigtignok i den Grad

efter Hævn, at jeg næppe formaaede at beherske mig. Jeg kunde have kastet mig paa Knæ for ham og bønfaldet ham om at udpege mig min Hustrus og Datters Morder; men jeg fik dog Tungen tæmmet, ventede taalmodigt og fortsatte min Virksomhed som Spaamand.

Apparatet, jeg benyttede, var yderst simpelt: en Smule rød Maling og en Strimmel hvidt Papir. Med Malingen besmurte jeg Tommelfingeren paa den Person, der skulde spaas, tog et Aftryk deraf paa Papiret, studerede det i Nattens Løb og fortalte ham saa den næste Dag, hvilken Skjæbne der forestod ham. Hvad jeg mente med det Nonsens? Det skal jeg sige Dem: I mine Drengeaar kjendte jeg en gammel Franskmand, der i over tredive Aar havde været Fangevogter, og han forklarede mig, at der kun var en eneste Ting ved et Menneske, der ikke kunde forandres eller skjules, men som forblev uforandret fra Vuggen til Graven, og det var Linierne i et Menneskes Tommelfinger; endvidere paastod den Gamle, at disse Linier aldrig vare ens paa to Mennesker. I vore Dage fotograferer man Forbrydere og hænge deres Billeder op i Kjæltringe-Galleriet til senere Sammenligning; Franskmanden derimod havde brugt den Methode at tage Tommelfinger-Aftryk af hver ny Anholdt, for senere ved Hjælp af dem at kunne gjenkjende sine Folk. Han paastod at Fotografierne ingen Nytte vare til; — senere Forklædning og Skamfering kunde gjøre de tidligere Billeder værdiløse, Tommelfingeren alene, den var sikker, den kan ikke skjules.

Imidlertid fortsatte jeg min Spaadomskunst. Hver Nat lukkede jeg mig inde og studerede ved Hjælp af et Forstørrelses-glas de Aftryk, jeg havde faaet i Dagens Løb. Forestil Dem den fortærende Iver, hvormed jeg gransede disse

røde Spiraler og sammenlignede dem med hint Mærke paa Papiret fra Mordnatten, der var paatrykt med det mig saa dyrebare Blod; og hvor ofte maatte jeg ikke gjentage den sørgelige Sætning for mig selv: „Det passer ikke."

Endelig slog Timen. Jeg holdt i Haanden Fingeraftrykket af Frivillig Nr. 43 af tredie Kompagni, Frants Adler. En Time forinden havde jeg ingen Anelse haft om Morderens Navn, Stemme, Udtryk, Ansigt eller Nationalitet; nu vidste jeg alt. Jeg nærede ikke længer den ringeste Tvivl, Franskmandens Theori havde endnu aldrig slaaet fejl; men alligevel var det dog bedst at forskaffe sig endnu et Bevis. Jeg havde ogsaa i min Besiddelse et Aftryk af Krügers højre Tommelfinger. Næste Morgen, da han var fri for Tjeneste, tog jeg ham afsides og sagde saa pludselig og med Eftertryk:

„Der er noget i Din Skjæbne, der er saa alvorligt, at jeg tror, det er bedst, ingen faaer det at høre. Du og en anden Mand, hvis Skjæbne jeg ligeledes har studeret i Nat — Frivillig Frantz Adler — have engang myrdet en Kone og et Barn! Man er nu paa Sporet efter Dig. Inden fem Dage ville I begge blive dræbte hemmeligt."

Manden faldt paa Knæ og var næsten lam af Skræk; i over fem Minuter derefter lod han Munden løbe med de samme Talemaader som en Person, der har mistet Fornuftens Brug, og bestandig var det den samme halvt grædende Stemme, jeg havde hørt hin morderiske Nat i min Hytte:

„Det var ikke mig, der udførte Gjerningen, ved min evige Sjæl sværger jeg, det var ikke mig; jeg prøvede

endogsaa at forhindre ham derfra, det er sandt; Gud selv er mit Vidne! Han udførte det ganske alene!"

Jeg havde nu opnaaet, hvad jeg ønskede, og forsøgte derfor at blive af med det gale Menneske saa hurtigt som muligt. Men han klyngede sig fast til mig og bønfaldt mig om Hjælp imod den ubekjendte Angriber. Til sidst sagde han:

„Jeg har Penge — ti Tusind Dollars — skjulte et Steds, Frugten af mine Tyverier og Forbrydelser; frels mig — sig mig, hvad jeg skal gjøre, og jeg giver Dig hele Summen. De to Trediedele tilhøre rigtignok Adler; men lige meget, Du kan godt tage hele Summen. Strax da vi kom hertil, skjulte vi Skatten; men i Gaar flyttede jeg den til et andet Sted, jeg endnu ikke har vist ham, thi min Hensigt har længe været at flygte bort med det hele. Det er altsammen Guld og derfor ikke let at slæbe paa under Flugt; men et Fruentimmer, der er rejst over paa den anden Side af Floden for at forberede min Flugt, skulde følge bagefter mig med Pengene, og for det Tilfælde, jeg ikke fik Lejlighed til at opgive hende Skjulestedet, var det aftalt, at jeg skulde sende hende mit Sølvuhr, saa vilde hun vide Besked. Bag i Uhrkassen ligger nemlig en lille Seddel med al fornøden Underretning. Her, tag Du nu Uhret — og sig mig saa, hvad jeg skal gjøre!"

Med disse Ord forsøgte han at trykke mig Uhret i Haanden og vilde just til at vise mig Sedlen samt forklare mig dens Indhold, da vi saae Adler nærme sig. Jeg svarede da Slaklen:

„Gjem Dit Uhr; jeg bryder mig ikke om det. Jeg skal alligevel nok frelse Dig; men gaa nu blot; jeg skal

til at spaa Adler. Om lidt kommer jeg til Dig igjen, og Du skal da faae at vide, hvorledes Du skal forholde Dig for at undgaa den Skjæbne, der venter Dig, men forinden maa jeg endnu engang studere Linierne i Din Tommelfinger. Tal blot ikke til Adler om Sagen, sig i det hele taget intet til nogen derom."

Bort gik Krüger, kæmpende mellem Haab og Frygt, stakkels Djævel. Jeg fortalte Adler en endeløs lang Historie, — saa lang, at jeg ikke kom til Ende dermed; derefter lovede jeg at komme til ham, medens han stod paa Vagt om Natten, og da meddele ham den væsentligste og mest tragiske Del, der helst maatte høres uden Vidner. Omsider forlod jeg ham efter at have faaet opgivet, hvilken Post han skulde have. Regimentet havde nemlig altid en Vagtpost uden for Byen — forresten kun en ren Formalitet, thi der var ingen Fjende i Anmarch eller nogen at passe paa.

Henimod Midnatstid begav jeg mig, forsynet med et Fritegn, paa Vejen og famlede mig frem ud til det afsides-liggende Sted, hvor Adler stod Skildvagt. Det var saa bælgmørkt, at jeg næsten faldt over en mørk Skikkelse, inden jeg fik Tid til at sige noget. Vagten raabte mig an, og jeg svarede: „Det er kun mig — Spaamanden." Derpaa traadte jeg tæt hen til ham, og uden at sige andet stødte jeg ham min Dolk lige i Hjertet! „Ja netop," lo jeg, „nu har Du faaet den tragiske Del af den Historie, jeg skulde fortælle Dig." Idet han styrtede af Hesten, greb han efter mig; mine blaa Briller bleve i hans Fingre og Dyret galopperede bort, slæbende ham med sig ved Stigbøjlen.

Jeg selv flygtede uden at tøve gjennem Skoven;

Vidnesbyrdet imod mig, Brillerne, lod jeg forblive i Mandens Besiddelse.

Dette hændte for omtrent sexten Aar siden. Efter den Tid har jeg vandret om i Verden uden noget bestemt Maal; undertiden har jeg haft Arbejde, til andre Tider ikke, undertiden med Penge paa Lommen, til andre Tider uden en eneste Skilling, men bestandig med Følelse af Træthed over Livet og ønskende mig Døden, siden dog nu det Maal, jeg havde sat mig, var opnaaet. Min eneste Trøst eller Glæde i alle disse Aar har kun været den ene Tanke: „Du fik ham dog dræbt alligevel."

Omtrent for fire Aar siden begyndte det at gaa ned ad Bakke med mit Helbred. Paa min planløse Omvandring var jeg tilfældigvis kommen her til München. Da jeg ikke var i Besiddelse af Penge, søgte jeg Arbejde og fik det ogsaa, og da jeg havde passet det samvittighedsfuldt et Aar, opnaaede jeg endelig som en Nødhavn en Ansættelse som Nattevagt i det Lighus, De nylig har set. Bestillingen anstod mig godt nok. Det var netop efter min Smag saaledes at være sammen med lutter Døde. Ofte vandrede jeg om mellem de kolde, livløse Skikkelser og kunde timevis gaa og betragte deres alvorlige Ansigtstræk. Jo senere ud paa Natten det var, desto bedre befandt jeg mig. Undertiden skruede jeg Lamperne ned; jeg syntes da, at Rummet ligesom voxede, og de lange Rækker Dødninge gav min Indbildningskraft en vildere Flugt. For to Aar siden — jeg havde da været der i tre Aar — sad jeg en Vinternat alene i Vagtstuen, forfrossen, søvnig og uhyggelig tilmode, døsende hen i en halv ubevidst Tilstand, idet Blæstens sukkende, klagende Lyd lullede mig i Søvn, da pludselig Dods-

klokken skarpt og tydeligt lod sin gyselige Malmrøst lyde lige over mit Hoved! Af Skræk var jeg ikke langt fra at blive forstenet; det var aldrig hændet mig før.

Omsider kom jeg dog igjen til min Samling og foer afsted ind i Ligstuen. Omtrent midtvejs i den yderste Række sad en tilhyllet Skikkelse oprejst, rokkende med Hovedet fra den ene Side til den anden — et gyseligt Syn, maa De tro. Den vendte Siden imod mig; jeg ilede derhen, kigede ind i Ansigtet — Himmel, det var Adler!

Kan De tænke Dem min første Tanke? Udlagt i Ord var den dette: „Det lader til, at Du er sluppen fra mig forrige Gang. Denne Gang vil det næppe lykkes Dig!"

Skikkelsen led øjensynligt af en uovervindelig Skræk. Men forestil Dem ogsaa, hvorledes man vel maa føle sig til Mode ved at vaagne op midt i denne Dødstilhed og kaste Blikket ud over Salens blege Beboere. Hvilken Glæde der dog lyste ud fra hans indfaldne Træk, da han endelig saae et levende Væsen staa ved sin Side, hvilken Taknemmelighed der stod at læse i de matte Øjne, da han blev vaer den Flaske med styrkende Draaber, jeg holdt i Haanden! Men forestil Dem saa den Rædsel, der afmalede sig, da jeg satte Flasken bort og spottende sagde:

„Tal, Frantz Adler — kald paa Dine døde Kammerater. De ville uden Tvivl høre Dig og føle Medlidenhed med Dig; men ogsaa kun af dem herinde maa Du vente Dig nogen Barmhjertighed!"

Han forsøgte at tale, men Klædet, der gik ham op over Munden, forhindrede ham deri; han prøvede at løfte de

forslagte, bundne Hænder bønfaldende imod mig, men forgjæves. Jeg fortsatte:

„Raab, Frantz Adler, prøv paa at vække de Sovende i de nærmeste Gader og bed dem om Hjælp. Raab, Mand, og spild ikke Tiden, der er ikke megen at spilde. Hvad — Du kan ikke? Det var dog Skade; — men lige meget, Du faaer da trøste Dig med, at det heller ikke altid lykkes at faae Hjælp, om man end trænger til den. Da Du og Din Kammerat myrdede en hjælpeløs Kvinde og et Barn i Hytten ovre i Arkansas — det var min Hustru, mit Barn, hører Du, — da raabte de vist ogsaa om Hjælp, hvis Du vil huske Dig om; men da hjalp det heller ikke — vel? Tænderne klapre nok i Munden paa Dig — naa, hvorfor raaber Du da ikke? Løs Bindet med Dine Hænder — saa gaar det lettere. Aa, det er sandt; de ere nok bundne — Du kan maaske ikke faae dem løsnede? Hvor underligt Livet dog gjentager sig; mine Hænder vare ogsaa bundne den Nat, jeg taler om, kan Du huske det? Akkurat paa samme Maade, som Dine nu — er det ikke en mærkelig Overensstemmelse. Heller ikke jeg kunde faae dem slidt løs. Det faldt Dig maaske ikke ind den Gang at løse mig; naa Herregud, det gjør ingen Ting, nu falder det blot heller ikke mig ind. Tys — der kommer nogen gaaende udenfor. De komme her forbi. Lyt blot — nu ere de lige her udenfor. Raab nu, Mand, raab — nu er det sandelig rette Tid; det bliver maaske Din eneste Udsigt til Redning fra nu af og til Du vandrer ind i Evigheden! Ja — nu er det allerede for sent, nu ere de atter borte. Forbi! Tænk dog engang hvor underligt: at lytte til saa almindelig en Lyd og saa at tænke sig, at man alligevel aldrig skal høre den tiere."

Ja, jeg tilstaar det ærligt, den Sjælekval, der tydeligt stod at læse paa mit Offers Ansigt, den var mig formelig en Salighed. Jeg opfandt en ny Tortur og benyttede den; der behøvedes blot en forholdsvis uskyldig lille Usandhed:

„Den stakkels Krüger," sagde jeg, „han gjorde dog sit Bedste for at frelse mine Kjære; men hans Godhed gjengjældte jeg ogsaa senere. Jeg fik ham overtalt til at stjæle Dine Penge, og hjalp ham senere bort og i Sikkerhed."

Et overrasket, triumferende Glimt skød ud af Adlers Øje. Det foruroligede mig, og uvilkaarligt udbrød jeg:

„Hvorledes — undslap han ikke?"

Han rystede benægtende paa Hovedet.

„Virkelig — hvad hændte der ham da?"

Den tilhyllede Skikkelses Skadefryd blev tydeligere. Han forsøgte at mumle nogle Ord — dette lykkedes dog ikke; saa prøvede han at gjøre en betegnende Bevægelse med Hænderne — men heller ikke dette lykkedes; saa opgav han det, hældede Hovedet paa Siden og blinkede hen imod det nærmeste Lig.

„Død?" spurgte jeg. „Lykkedes det ham ikke at slippe bort, blev han maaske greben paa ferst Gjerning og skudt?"

„Nej," virrede Adler.

„Hvad da?"

Atter anstrængte Manden sig for at forklare noget ved Hjælp af Tegn. Jeg passede nøje paa, men formaaede ikke at fatte Meningen; endelig saae jeg ham banke sig paa Brystet med Fingeren.

„Ah — myrdet mener Du maaske?"

Et bekræftende Nik, ledsaget af et Smil, der, skjøndt det var svagt, dog var djævelsk ondt, besvarede mit Spørgsmaal og vakte tillige en hel ny Tanke hos mig:

„Var det da mig, der myrdede ham i Stedet for Dig hin Nat, da Du skulde holde Vagt — thi Stedet var naturligvis tiltænkt Dig?"

Den Døende udtrykte saa tydeligt, han formaaede, at min Tanke havde været aldeles rigtig.

„Ak, jeg elendige," udraabte jeg, „tifold elendig, som jeg er, at have dræbt det mest medlidende Væsen, der stod som en Ven ved mine Kjære, da de vare hjælpeløse; han, som vilde have frelst deres Liv, hvis han havde kunnet. Ak jeg arme, ulykkelige Mand!"

Jeg indbildte mig at høre en dæmpet, spottende Latter, men da jeg tog Hænderne bort fra Ansigtet, saae jeg min Dødsfjende langsomt og udmattet synke tilbage paa sit Leje.

Han var heldigvis længe om at dø rigtigt, næsten utrolig seiglivet maa han have været. Jeg tog en Stol og en Avis og satte mig til Rette hos ham; engang imellem tog jeg mig en Slurk Brændevin for at holde Kulden ude. Men desforuden havde jeg en anden Grund, thi hver Gang jeg rækkede efter Flasken, kunde jeg se, at han haabede, at jeg skulde give ham lidt. Saa opfandt jeg en Historie om en, der var levet op igjen og var kommen til Kræfter ved en Slurk Brændevin, idet jeg lod, som om jeg læste højt fra Avisen. Det varede hele tre Timer, førend han døde for sidste Gang.

Folk staa nok i den Formening, at ingen af de ligklædte Skikkelser nogen Sinde er vaagnet op igjen i Løbet af alle de atten Aar, i hvilke Lighuset har været oprettet.

Naa — i Guds Navn, lad dem blive i Troen, det gjør jo ingen Skade.

Den Kulde, som hin Nat gjennemisnede hele mit Legeme, har aldrig forladt mig senere. Den fremkaldte atter Sygdommen, jeg tidligere havde lidt af, men som forinden havde været i jevn Aftagen. Ja, Adler myrdede min Hustru og min Datter, om tre Dage vil han kunne føje mig til blandt sine Ofre. Men lige meget — det er og bliver min Trøst, at jeg greb ham, da han var paa Nippet til at undslippe Graven, og at jeg fik ham slynget ned i den igjen.

Umiddelbart derefter blev jeg syg og maatte holde Sengen en Uge. Saa snart jeg kunde gaa ud igjen, begav jeg mig strax hen til Lighuset, undersøgte dets Protokol og forskaffede mig Adlers Adresse. Det var et elendigt Hul. Jeg havde faaet den Ide, at jeg hos ham maatte søge efter Krügers Ejendele, da de jo havde været Kammerater og Slægtninge, og nu ønskede jeg at komme i Besiddelse af det omtalte Uhr, som Krüger en Gang havde villet give mig. Men uheldigvis vare Adlers Ejendele blevne solgte og adspredte under min Sygdom; det eneste, jeg fandt, var nogle gamle Breve og værdiløse Bagateller. Ved Hjælp af Brevene var jeg imidlertid saa heldig at opspore en Søn af Krüger, den eneste Arving, han efterlod sig; han er nu en Mand paa henved tredive Aar, Skomager, boede Nr. 14 i Königstraße, Mannhejm, og Enkemand med flere smaa Børn. Uden at give ham nogen nærmere Forklaring eller Underretning har jeg senere lige indtil nu sendt ham al den Penge-Understøttelse, jeg har kunnet.

Hvad selve Uhret angaar — da er dette ogsaa et Exempel paa, hvor forunderligt Skjæbnen kan føje

Begivenhederne sammen. I over et Aar og med betydeligt Tab af Tid og Penge har jeg forfulgt dets Spor rundt om gjennem Tyskland; endelig fik jeg fat i det. Jeg kom i Besiddelse af det og blev umaadelig glad over mit Held; jeg aabnede det og fandt det tomt. Naa — jeg kunde da forresten have sagt mig selv forinden, at saadan en Stump Papir ikke kunde faae Lov til at blive liggende der i al den lange Tid. Dermed opgav jeg Haabet om at faae fat i de ti Tusinde Dollars og glemte tilsidst Sagen, skjøndt det i Begyndelsen var mig en bitter Skuffelse, al den Stund Krügers Søn kunde have trængt haardt til dem.

I Gaar Nat, da det endelig gik op for mig, at jeg umuligt kunde have ret mange Dage tilbage af Livet, begyndte jeg at træffe mine Forberedelser og brændte ved den Lejlighed alle unødvendige Papirer; da hændte det, at der ud af Adlers Pakke Breve faldt en hidtil overset Strimmel. Jeg gjenkjendte den øjeblikkelig; her er den, nu skal jeg oversætte Indholdet:

„Murstens Hyrestald, i Sten-Fundamentet. Midt i Byen. Hjørnet af Orleansgaden og Torvet. Hjørnestenen nærmest ved Raadhuset. Tredie Række. Læg Bud af om, hvor mange I komme til Mødet."

Der — tag Sedlen og gjem den. Krüger har forklaret, at den omtalte Sten er løs, og at Pengene ligge bag den. Han forklarede endvidere, at Slutningen blot var sat til for at lede Folk paa Vildspor i Tilfælde af, at den skulde falde i Hænderne paa nogen Uvedkommende. Den har sandsynligvis ogsaa narret Adler.

Det er altsaa nu min Bøn til Dem, at De vil opsøge Stedet og se at finde Pengene, naar Deres Rejse fører Dem i Nærheden af Byen, og at De vil sende

Beløbet til Krügers Søn i Mannhejm efter den Adresse, jeg har opgivet Dem. Det vil gjøre ham til en forholdsvis velhavende Mand. Bevidstheden derom vil gjøre, at jeg maaske ligger roligere i min Grav; thi jeg har da i al Fald gjort noget for Sønnen af den Mand, der prøvede paa at frelse min Hustrus og mit Barns Liv — den Mand, hvem min Haand fejlagtigen nedstødte, skjøndt mit Hjerte allerede forinden havde tilsagt ham Hjælp og Tak.

Tolvte Kapitel.

Hvorlunde vi solgte Skindet, førend Bjørnen var skudt.

„Saaledes lød Ritters Historie," sagde jeg til mine to Rejsekammerater. Der herskede længe fuldkommen Tavshed oven paa disse Ord, men endelig brød det løs, og nu fulgte der en uafbrudt Strøm af bevægede og begejstrede Udbrud over den mærkelige Fortælling, og disse i Forbindelse med en Uendelighed af Spørgsmaal vedvarede akkurat lige saa længe, nogen af dem var i Stand til at holde ud. Derefter afkøledes de atter ganske langsomt og droge sig tilbage til nye, tavse Overvejelser og Drømmerier, kun en sjelden Gang afbrudte, naar et endnu ikke anvendt Forundringsudraab exploderede. I samfulde ti Minutter sad vi saa stille som Mus; endelig udbrød Rogers ligesom i Søvne:

„Ti Tusind Dollars!"

Og efter en ny Pause:

„Ti Tusinde — det er jo en Masse Penge!"

Strax efter spurgte min Medrejsende, Digteren:

„Har De i Sinde saadan uden videre at sende ham dem allesammen?"

„Ja, naturligvis! Det var da et løjerligt Spørgsmaal."

Intet Svar. Lidt efter bemærkede Rogers eftertænksomt:

„Allesammen? — Ja, det vil sige — jeg mener —"

„Ja, naturligvis — allesammen, Hvid og Skilling!"

Jeg vilde have tilføjet mere, men standsede midt i det; — en ny Tanke kom mig pludselig i Vejen. Thompson sagde noget, men jeg var aandsfraværende og hørte ikke Ordene. Derimod hørte jeg Rogers Svar derpaa:

„Ja, det samme forekommer ogsaa mig. Jeg finder, det vilde være fuldkommen tilstrækkeligt. Han har jo slet ikke personlig gjort noget, der berettiger ham til mere."

Og umiddelbart derefter tilføjede Poeten:

„Naar man ret betragter Forholdene, kunde man endda maaske finde, at det var for meget. Tænk Dem dog blot — fem Tusinde Dollars. Han vil jo ikke kunne faae brugt en saadan Sum i hele sit Liv. Desuden vil det rimeligvis bringe ham Ulykke — ødelægge ham i Bund og Grund. Han fristes til Ødselhed, lukker Butikken, bliver maaske forfalden til Drik, forsømmer sine uskyldige, moderløse Børn, indlader sig med slette Mennesker, synker langsomt fra Trin til Trin —"

„Netop," afbrød Rogers ivrigt, „det har man jo set Hundrede Exempler paa — flere endda. Giv en saadan Mand en Sum Penge, hvis Du ønsker at se ham gaa i

Hundene; det er saamænd det allersikreste Middel og slaar aldrig fejl; hvis det ikke i en lynende Fart faaer det gjort af med hans Evner, Selvagtelse og alle andre gode Egenskaber, saa maa I kalde mig en Blindebertel; — har jeg ikke Ret, Thompson? Selv om vi kun sendte ham en Trediedel, aa — i mindre end sex Maaneder —"

„Sex Uger, kunde De saamænd godt sige," udbrød jeg heftigt. „Med mindre han fik sine tre Tusinde Dollars sat fast paa et sikkert Sted, hvor han ikke kunde faae Fingre i dem, saa tror jeg virkelig ikke, de vilde holde ud længer end sex Uger og —"

„Nej — det er soleklart," sagde Thompson, „har jeg ikke selv skrevet Bøger for den Samfundsklasse og deri bevist det. I samme Øjeblik saadanne Folk faae Magten i Hænde, og Penge er Magt, lige meget om det er tre Tusinde eller to Tusinde —"

„Hvad skulde saadan en Skoflikker stille op med to Tusinde Dollars, gad jeg nok spørge?" foer det atter ud af Rogers. „Nu lever Manden der ovre i Mannhejm, rimeligvis fuldkommen lykkelig, omgiven af Venner, der staa paa samme Dannelsestrin som han selv, ædende sit Brød med den Appetit og Tilfredshed, som Bevidstheden om at være en samvittighedsfuld Arbejder i Herrens Vingaard ene formaar at skjænke ham, tilfreds, tillidsfuld, ren i sit Hjerte, uberørt og hævet over — ja hævet, siger jeg, — over hele dette Slæng, der gaar i Silke og Fløjl og i Ørkesløshed kredser rundt om Tidsaandens forfængelige, forgængelige Afgudsbilleder — og bring ham saa engang i en saadan alvorlig Fristelse, læg blot femten Hundrede Dollars i Haanden paa et saadant Menneske og sig til ham —"

„Femten Hundrede Dollars!" raabte jeg. „Nej fem Hundrede alene vilde være nok til at ødelægge hans Principer, lamme hans Handlekraft, føre ham til Drukkenskab, derfra til Landevejen, Fattighuset og ende med —"

„Ja, mine Herrer," udbrød Digteren alvorligt og indtrængende, „lader os vel overveje det Ansvar, vi staa i Begreb med at paadrage os. Nu er han tilfreds med sine Kaar, saaledes som de ere. Troen, Menneskekjærligheden, alt hvad der rører sig i os af Godt og Ædelt, opfordrer os — ja byder os som en Pligt, ikke at kaste noget forstyrrende Element ind paa hans Livsbane. Dette er Venskabets Røst, det sande Venskabs Røst taler gjennem mig. Vel kunde vi følge en anden Vej, der muligvis i Verdens Øjne vilde tage sig bedre ud; men vist er det, at denne, jeg her foreslaar, vil være til hans sande Vel."

Efter en længere Diskussion viste det sig alligevel, at vi hver især følte det Forkerte ved vort Ræsonnement. Vi bleve da enige om, at vi i alle Tilfælde skulde sende den stakkels Skomager noget; men hvor meget? Længe talte vi frem og tilbage om Sagen og omsider blev saa Resultatet, at vi skulde sende ham en lille Erindring.

Imidlertid, allerbedst som det nu saae ud til, at Sagen var bleven afgjort til alle Parters Tilfredshed, rejste der sig en ny Strid, thi det viste sig nemlig, at mine Medrejsende havde sat sig fast i Hovedet, at de skulde dele Pengene lige med mig. Saaledes havde jeg nu slet ikke tænkt mig det. Jeg syntes, at dersom jeg gav dem Halvdelen til lige Deling, saa kunde de have al Grund til at være fornøjede; men Rogers svarede:

„Hvis Skyld er det da, at overhovedet nogen af os faaer nogle af Pengene? Var det maaske ikke mig, der først

bragte Tanken frem; uden den var hele Klatten gaaet lige lukt i Skomageren."

Thompson erklærede, at han netop havde siddet og overvejet samme Ide, just i det Øjeblik Rogers udtalte den.

Jeg takkede og sagde, at jeg selv skulde være kommen paa den Tanke uden de Herrers Hjælp. Muligvis arbejdede min Hjerne af og til lidt langsomt, men den tog aldrig fejl af Maalet.

Det varede ikke længe, inden Disputen blev varm; den steg til et fuldstændigt Skænderi og endte med Slagsmaal, hvori enhver af Parthaverne fik adskillige drøje Knubs. Saasnart jeg atter var bleven bragt i en nogenlunde anstændig Forfatning gik jeg op paa Orkandækket, rigtignok lidt gnaven til Mode. Deroppe fandt jeg Kaptajn Mac Cord, og til ham vendte jeg mig da og sagde saa blidt, som Omstændighederne tillode mig:

„Jeg kommer for at tage Afsked, Kaptajn. Jeg ønsker nemlig at blive sat af ved Byen Napoleon."

„Sat af — hvor."

„I Napoleon."

Kaptajnen stak i at le; da han imidlertid opdagede, at jeg just ikke var i nogen spøgefuld Stemning, holdt han atter inde og sagde:

„Men, det er da vel ikke Deres Alvor?"

„Alvor? Jo min Tro er det Alvor."

Mac Cord kigede op imod Styre-Lukafet og raabte:

„Han her — vil i Land i Napoleon!"

„Napoleon?"

„Ja — saadan siger han virkelig."

„Nu har jeg saagu' hørt det med!"

Onkel Mumford kom op paa Dækket. Til ham henvendte Kaptajnen nu Ordet:

„Onkel, her er en af Deres Venner, som gjerne vilde sættes i Land ved Napoleon."

„Nu har jeg saa — —"

„Lad mig nu være fri," udraabte jeg. „Kan man maaske ikke længer komme ind til Napoleon?"

„Men veed De da ikke det? Der existerer slet ingen By Napoleon længer. Det er jo allerede mange Aar siden, Arkansasfloden brød igjennem den, rev den i Stumper og Stykker og kjørte hele Historien ud i Mississippi!"

„Hvad for noget! Tog den alting med sig: Banker, Kirker, Arrester, Aviskontorer, Raadhuset, Theatret, Brandstationen, Hyrestalden — alt dette?"

„Ja netop. Det hele stod paa i femten Minuter eller saa omtrent; ikke en eneste Trevl af hele Stadsen blev tilbage undtagen Enden af en eneste Skorsten. Og ret nu i dette Øjeblik dampe vi lige midt hen over Stedet, hvor Byen laa; derovre ser De Skorstenen — det er alt, hvad der er blevet tilbage af Napoleon. De tætte Skove, De ser her tæt ved, laa tidligere en hel Mil bagved Byen. Se Dem rigtig om, Mand, — saa maa De jo da kunne gjenkjende Egnen fra tidligere Tid."

„Ja, nu begynder det virkelig at gaa op for mig. Men dette overgaar dog alt, hvad jeg nogen Sinde har oplevet — og tænkt mig."

De Herrer Rogers og Thompson vare i Mellemtiden komne tilstede med samt deres Vadsække og Paraplyer; i Tavshed hørte de nu Kaptajnens Forklaring. Med et blidt, resigneret Smil traadte Thompson derefter hen til

mig og stak mig en halv Dollars i Haanden, idet han bemærkede:

„Værs'go' — det er for min Part af den omtalte lille Erindring."

Rogers fulgte hans Exempel.

Ja — og dermed endte den Rigdom. Det varede en Stund, inden jeg ret kunde forsone mig med Tanken om, at her, hvor nu Mississippifloden skyder sine Vande frem mellem tavse, mennesketomme Kyster, har for tyve Aar siden ligget en anselig og anset Stad: Stapelplads for et rigt Omland, Stedet for Unionens Marine-Hospital, Skuepladsen for talrige Kampe —; den Stad, i hvilken mit yndigste Pige-Bekjendtskab havde aandet og levet, hun — den allerdejligste i hele Mississippidalen; den Stad, hvorfra vi fik de første trykte Efterretninger om Damperen „Pensylvaniens" sørgelige Skjæbne, — Stad — der nu er nu udslettet af Jorden — opslugt, tilintetgjort, given til Føde for Fiskene, og uden andet Monument end hin brøstfældige Ruin af en eneste Skorstenspibe.

Trettende Kapitel.

Næsten utroligt.

Stack-Island. Jeg gjenkjendte strax denne Ø, saa vel som Lake Providence i Louissianna: den første ægte ydlandske By, man møder paa Nedturen. Den ligger paa et fladt og lavt Jordsmon, omgiven af skyggefulde Træer, hvis Løv hænger fuldt af ærværdige Skjægtotter,

spanst Mos; „fredelig, tankefuld, i Helligdags-Stemning" — bemærker Onkel Mumford med et lille Anstrøg af Følelse; — fuldstændig sandt!

En Mr. H. gav nogle Oplysninger til bedste angaaende de nærmere lokale Forhold; jeg vilde ikke have betænkt mig paa at tro paa ham, saafremt jeg ikke i Forvejen havde vidst, at han var Dampskibs-Styrmand. Han rejste nu som Passager, hjemmehørende i Arkansas-City og bestemt til Vicksburg, hvor han agtede sig ombord i sit Fartøj. Der var noget højtideligt, alvorligt over den Mand; han gik ogsaa for ualmindelig lidt verdslig af en Flod-Functionær at være. Blandt andet fortalte han os, at Arkansas var bleven hæmmet i sin Udvikling ved de overdrevne Rygter om Moskitoernes Skadelighed. Man kan jo gjerne smile derad, sagde han, og afærdige Sagen som en ren Bagatel; men den, der har set Virkningen, i hvilken Grad dette Vanrygte standser Indvandringen og forringer Ejendomsværdier, vil snart indrømme, at det er lige det Modsatte af en Bagatel. Alverden har vedblivende fremstillet Moskitoerne baade som Uhyrer af Størrelse og Temperament, medens Sandheden er den, at de ere spædlemmede, frygtsomme for at begaa Lovovertrædelser, let bevægelige af Gemyt o. s. v. o. s. v.; man kunde fristes til at tro, at det var hans egen Familie, han talte om. Men var han overbærende i sin Dom over Arkansas-Moskitoerne, saa var han min Tro desto haardere ved de Lake-Providence-Moskitoer, „disse Lake Providence Kolosser", som han endte med at kalde dem. To af dem kunde gjøre det af med en Hund, sagde han, og fire var nok til at knuge en Mand til Jorden, „naar han da ikke fik Hjælp andet Steds fra"; de kunde

tage Livet af ham, om de vilde, „slagte ham" — som han udtrykte sig. Lejlighedsvis berørte han — ligesom rent tilfældigt — det bekjendte Faktum, at Livsassurance i sin almindelige simple Form er ukjendt i Lake Providence: — der maa man specielt tegne Moskito-Præmier. Det var mange interessante Ting, vi fik at høre om disse blodtørstige, lovløse Insekter. Saaledes havde han engang set dem gjøre et Attentat paa at stemme ved Valget af et Congresmedlem. Da han imidlertid fornam, at det kneb for os at sluge denne Kamel, modificerede han det dertil, at han jo muligvis kunde have taget fejl, specielt ved denne Lejlighed; men saa meget var da sikkert, at han havde set dem stærkt repræsenterede omkring Valgurnerne og stærkt „agiterende".

En anden Passager — Ven af Mr. H. — søgte at forsvare Moskitoerne mod de strænge Beskyldninger, der udslyngedes imod dem, og ledsagede sine Ord med endel spændende Situationer, hvori baade han selv og Moskitoer havde spillet en Rolle. Anekdoterne vare lige saadan til Nød fordøjelige, men heller ikke værre, end at man jo nok med en god Villie kunde faae dem til at glide ned; ikke desto mindre blev han hvert Øjeblik afbrudt af Mr. H. med et ironisk, bydende: „Stop lidt — skulle vi ikke være enige om at slaa fem og tyve Procent af — hvad?" eller: „Stop igjen — det er dog nok lovligt stift, slaa lidt af, lille Ven, Du tager det temmelig flot med Dine Angivelser; husk paa, at en Historie tager sig bedre ud i Trikot end i en Ulster-Coat." Privat meddelte han mig, at det „desto værre" var nødvendigt at holde „denne Fyr lidt til Vinden engang imellem, ellers løber han løbsk, skal jeg sige Dem. Jeg anser det for min Pligt at meddele

Dem, at han engang serverede mig saadan en Patentlogn, at mit ene Øre hovnede op, bare ved at høre den. Det bredte sig i den Grad, at jeg næsten havde ondt ved at se uden om det, og det varede flere Maaneder, inden det igjen fortog sig. Folk kom anstigende langvejs fra for at se mig vifte mig med mit eget Øre."

Fjortende Kapitel.

Vicksburg under Krigen.

I tidligere Dage plejede vi at løbe tæt forbi den højtliggende Fjeldby Vicksburg, men nu til Dags lader dette sig ikke længer gjøre. Et Gjennembrud af Floden har omdannet den til en Landstad, ligesom Osceola, St. Genevieve og flere andre. Nu ligger der en stor Ø med et indesluttet Vandareal foran Vicksburg. Ved Højvande kan man til Nød krybe ind mellem Øen og Byen paa den ene Side; ved Lavvande derimod nødes man til at stige i Land et godt Stykke nedenfor Byen.

Endnu den Dag i Dag finder man i Vicksburg Erindringer fra den Tid, Krigen rasede omkring den, som f. Ex. Jordværker og Træer, der ere splintrede af Kanonkugler, underjordiske Hvælvinger i Lerskrænterne o. L. Navnlig disse Hvælvinger gjorde fortrinlig Nytte i de sex Uger, Byen blev bombarderet, fra 18de Maj til 4de Juni 1863. De benyttedes af den civile Befolkning, navnlig dog af Kvinder og Børn, just ikke som Bolig til Stadighed, men som Tilflugt-

sted, naar det var nødvendigt. Konstruktionen var meget simpel: et Hul eller en Tunnel, der førte lodret ind i Brinken og derefter forgrenede sig som et Y. Livet i Vicksburg i hine sex Uger var maaske — men Stop! Her have vi en Del Materiale, ud af hvilket det er let at danne et Billede.

Befolkningen bestod af 27,000 Soldater og tre Tusind Non-Kombattanter; Byen var fuldstændig indesluttet, fra Flodsiden af Kanonbaade, fra Landsiden af en hel Mur af Batterier og Soldater; der var ingen Trafik med Omverdenen mulig, ingen Ud- eller Ind-Passage, ingen bortrejsende Ven at tage Afsked fra, eller tilrejsende at ønske Velkommen; ingen trykte Nyheder, der havde løbet Verden om, at nyde til sin Frokost — tværtimod, en kjedelig, betagende Uvidenhed om alt, hvad der gik for sig i Verden udenfor; ingen Løben til Havnen for at se Damperens Røg ude i det Fjerne eller betragte den under Opsejlingen — thi der hverken kom eller gik Dampere; Floden laa øde og uforstyrret; ingen Trængsel og Spektakkel ved Jernbanestationen, ejheller nogen Kamp mellem forvildede Passagerer og støjende Droskekuske — alt stille, tavst — dødt. Mel til to Hundrede Dollars Tønden, Sukker tredive, Brød-Korn to Dollars pr. Bushel,* Flæsk fem Dollars Pundet, Rom hundrede Dollars pr. Gallon,* de øvrige Priser i Forhold hertil. Følgelig heller ingen Fragtvogne i Gaderne, thi for den Haandfuld Civilister, der fandtes i Byen og hvis Midler svandt forfærdeligt ind under Dyrtiden, var der naturligvis ingen Forretninger

---

* En Bushel = c. 4/9 Td. En Gallon = c. 8 Potter dansk Maal. D. A.

at tænke paa. Klokken tre om Morgenen er der endnu dødsstille i Byen, saa tyst, at en enkelt Skildvagts Trin høres i en utrolig lang Afstand; saa pludselig rystes Luften af drønende Artillerisalver, Himlen bliver helt overtrukket med et Net af Ildlinier, som Granater og Bomber tegne i Luften, en Regn af Jernstumper udlades over den ulykkelige By og spreder sig i dens øde Gader; umiddelbart efter denne første Salve fyldes dog Gaderne af en forvirret Vrimmel af Skikkelser, idet rædselslagne Kvinder og Børn jage afsted fra deres Hjem og Senge til Katakomberne, hidsede undervejs af de spøgende, barske Soldater, der tilraabe dem: „Afsted Rotter, ned i jeres Huller," og ledsage disse Ord med en raa Latter.

Kanonerne tordne, Granaterne hvine og smelde, i det de explodere i Luften, Kugleregnen tiltager, en Time, to, tre, ja maaske sex Timer i Træk; saa standser Musiken, Tavsheden breder sig paa ny, men Gaderne ere endnu lige øde og tomme; Stilheden vedbliver; saa viser der sig et forsigtigt, spejdende Hoved hist eller her ved Udgangen af Hvælvingerne; den vedvarer fremdeles; Hovederne efterfølges af Kroppene; udmattede, halvkvalte Skikkelser komme frem og gruppere sig udenfor, strække Lemmerne, indaande i dybe Drag den velsignede friske Luft, passiare med Naboer fra Hvælvingen næst ved, ja liste sig maaske hjem paa ny eller — dersom Freden bliver af Varighed — slentre en lille Tur gjennem Byen, for atter at ile tilbage til Hulerne, naar Stridens Storm paa ny blæser op.

Da der kun fandtes tre Tusinde af disse Hulebeboere — altsaa ikke flere end en Landsby-Befolkning — saa er det intet Under, at de snart bleve bekjendte med hverandre efter Forløbet af en Uges Tid eller to, og at der hurtigt udviklede sig

et vist fortroligt Forhold, saa meget mere, som den enes Held eller Uheld jo naturligt maatte faae Interesse for de andre.

Disse Notitser ere hentede fra den historiske Overlevering. Ud af dem kunde for Resten vel enhver konstruere sig et temmelig nøjagtigt Billede af Livet i Vicksburg paa de Tider. Derimod ligger der noget forunderligt i den Tanke, at vi, der ikke have været Øjenvidner, skulde kunne give en mere levende Fremstilling af Forholdene end selv en af de Vicksburg-Indbyggere. Ja det synes næsten ufatteligt, men dog er der god Grund til at tro det muligt. Naar f. Ex. et Menneske for første Gang foretager sig en Sørejse, saa kommer han med et ind i et Liv, der i den Grad blusser og strutter af slaaende Nyheder, allesammen i skarp Modsætning til alt, hvad han tidligere har oplevet, at det saa at sige skærer sig ind i hans Hukommelse med uudslettelig Skrift. Ved Tale eller paa Papiret vil han da for sine Landsmænd kunne gjengive dette Liv saa levende, at de ligesom selv komme til at gjøre Rejsen med ham, se alt og føle alt. Men om han nu venter? Naar han nu har gjort ti Sørejser i Træk — hvad da? Ih! Simpelt hen, saa have Gjenstandene mistet deres Farver, deres Friskhed, deres Evne til at virke betagende og ere blevne trivielle. Manden vil kort sagt ikke kunne frembringe noget som helst, der kunde bringe Hjemmesiddernes Hjerte til at slaa en eneste Smule hurtigere.

For flere Aar siden kom jeg engang i Samtale med et Ægtepar fra Vicksburg, der havde oplevet Belejringen. Overladte til sig selv fortalte disse Personer mig hele deres Historie uden mindste Liv, næsten som om det havde været dagligdags Hændelser.

En Uge, tilbragt under disse spændende Forhold, vilde maaske have gjort hine Folk veltalende for Resten af deres Dage. De havde imidlertid haft sex Uger af Legen, og den Omstændighed havde slidt al Glansen og Nyheden af Tilbragelserne; de vare blevne aldeles vante til at lade sig bombardere ud af deres Hus og ind i deres Huler; det var virkelig bleven dem en Vane. Efter dette var det jo utænkeligt, at deres Tale vilde kunne frembringe Begejstring mere. Mandens Beretning lød omtrent saaledes:

„Livet blev lutter Søndage for os tilsidst. Syv Søndage om Ugen — hvordan man saa tog det. Intet var der at foretage sig, Tiden var fortærende lang. Syv Søndage — hver rigtignok afbrudt i nogle Timer, enten om Dagen eller om Natten, af en rædselsfuld Kugleregn og Kanontorden. I Begyndelsen vare vi alle hurtige med at ty til vore underjordiske Gange, langt hurtigere end senere hen, da Vanen allerede havde gjort sig gjældende. Allerførste Dag glemte jeg endog at tage Børnene med, Marie maatte slæbe paa dem begge to; da vi endelig vare komne i Sikkerhed, besvimede hun. To eller tre Uger senere, da hun en Morgenstund kom løbende ud til Hulerne gjennem en tæt Kugle-Hagel, sprang en Granat lige i hendes umiddelbare Nærhed og overstænkende hende med Støv og Jord; en lille Stump rev endog hendes Chignon af og kylede den hen ad Vejen. Men hun havde dog nu Tanke for at tage den op igjen, inden hun atter løb videre. Ser De, hun var allerede bleven saa taalelig vant til Forholdene. Det gik os allesammen saadan, at hver især rask væk kunde have disket op med en god Del Historier om Granater, tilsidst gad vi ikke engang søge Ly, naar Regnen da ikke blev

altfor tæt. Vi Mandfolk drev omkring og sludrede; saa kunde en eller anden sige: „Der er en igjen" og nævne hvad Slags Granat det var, efter Lyden at dømme, og saa strax derefter fortsattes Samtalen, hvor den var sluppen, som om der aldeles ingen Fare havde været paa Færde. Naar en Granat sprang lige over vore Hoveder, saa tav vi rigtignok som oftest og standsede; det var det uhyggeligste, thi intet Skridt i nogen Retning var da sikkert. Saa snart Explosionen var overstaaet, snakkede vi videre, saafremt da ingen var bleven saaret; en eller anden kunde da ytre: „Naada, sikken en Rad!" eller en lignende triviel Bemærkning, førend vi gjenoptog Traaden. Det kunde hænde, at vi opdagede en Granat svævende over os højt oppe i Luften; i saa Fald skiltes vi i en Fart med et: „Kommer strax igjen" og stak af til en sikker Krog. Mange Gange har jeg set Klynger af Damer komme drivende ned ad Gaderne, saa glade og fornøjede, som om ingen Ting var i Vejen, og bare med Øjnene skelende en Kjende efter Granaterne; jeg har set dem standse usikre om, hvor en saadan gik hen, og naar Sagen var afgjort, enten drive videre eller krybe i Læ, alt efter Omstændighederne. Man træffer Gader i forskjellige Byer, hvor der ligger Papir eller andet Gade-Affald rundt omkring. Vi havde ogsaa Affald i vore, men det var lutter Jernstumper. Man kunde undertiden bunke dem sammen til et helt Monument, ja saa mange, at de udgjorde en hel Ton i Vægt, samlede en Mand sammen i sin Gaard. Glas var der til Slutning ikke Spor af; det kunde ikke staa for Skud; alle Vinduerne i Byen manglede Ruder og saae ud som de tomme Øjehuler paa et Skelet. Hele Ruder vare lige saa sjeldne som Nyheder ude fra.

Vi havde dog nogle Gange Gudstjeneste om Søndagen. I Begyndelsen gik det just ikke hyppigt paa, men efterhaanden kom Folk dog ret godt med. Jeg har været med til, at Prædiken maatte standse i et Minut eller to, medens hele Menigheden sad saa stille som en Mur — det var for Resten lidt benauende, ligesom ved en Begravelse — medens det udenfor dundrede og buldrede paa alle Sider; saa snart man atter kunde høre Drelyd, fortsattes Talen igjen. Orgelspil og Salmesang blandet med Kanonskyd-ning er en løjerlig Musik, maa De tro — inden man bliver vænnet dertil. Da vi en Morgenstund kom udenfor Kirken, hændte der en sørgelig Ulykke; det var for Resten den eneste, der indtraf paa en Søndag. Jeg stod just og trykkede en Ven rigtig venskabeligt i Haanden; jeg havde ikke set ham i længere Tid og ytrede just Ordene: „Se indenfor i vor Hule i Aften efter Bombardementet, jeg har lige faaet Fingre i en Pot rigtig brillant Wh — —". Whisky vilde jeg have sagt, forstaar De, men en Granat afbrød mig; en Stump af den rev min Vens Arm af, saa at den hang og dinglede ved min Haand. Og veed De saa, hvad der allerlængst vil holde sig i min Erindring, længe efter at alt andet er svedt ud? Det er den infame Tanke, der slog igjennem mig just i samme Øjeblik: „Der sparede Du den Whisky." Alligevel var der en Slags Undskyldning for mig under disse Omstændigheder; thi det var næsten kostbarere og sjeldnere end Diamanter i de Dage; det var den eneste Gang under hele Belejringen, jeg kunde opdrive en Draabe.

Til sine Tider vare vore Hvælvinger forfærdeligt overfyldte; der var nu altid varmt og beklumret. Undertiden maatte der gjøres Plads for tyve til fem og tyve Men-

nesker i hver Gang; de stode da som Sild i en Tønde, kunde hverken vende eller dreje sig, og Luften kunde da være saa forpestet, at et Lys slet ikke vilde brænde derinde. En Nat blev der født et Barn i en af disse Huler. Tænk Dem engang den Tanke; hu, ha! det var ligesom at komme til Verden i en Kuffert.

To Gange maatte vi give Rum for sexten Personer i vor Hvælving; flere Gange vare vi tolv. Det var da hedt og kvælende nok endda. Otte, det var det reglementerede; de hørte til derinde med Rette. Sult, Elendighed og Sygdomme tilligemed Frygt og Fortvivlelse, og Gud veed hvad ellers, hobede sig saaledes op om disse ulykkelige Skabninger, at ingen af dem ret formaaede at komme ud over det efter Belejringens Ophør. Inden der var gaaet ret mange Aar, var hele vort Selskab død paa tre nær. En Nat sprang en Granat lige udenfor vor Hule og stoppede hele Indgangen. De kan tro, det gik livligt til, medens vi gravede os ud igjen; flere af os slap kun med Nød og næppe fra at blive knuste. Senere lavede vi os to Udgange — det skulde vi have tænkt paa strax.

Muldyrkjød? Nej, saa vidt gik det dog kun i de allersidste Par Dage. Naturligvis smagte det godt. Alting smager godt, naar man er paa Nippet til at krepere af Sult."

Manden havde ført en Dagbog i — sex Uger? Nej blot i de første sex Dage. Første Dag otte tætskrevne Sider, Dagen efter fem, Trediedagen — en, løseligt optegnet, den fjerde — blot nogle Linier, femte og sjette — en eneste Linie og den syvende var det forbi med den Dagbog; Livet i det ulykkelige Vicksburg var da allerede blevet noget dagligdags og ensformigt.

Vicksburgs Krigshistorie frembyder flere Momenter af Interesse for Læsere end noget andet Punkt fra Krigsskuepladsen langs Floden. Der er fuldt op af Afvexling, Liv, fuldt op af spændende Tildragelser. Byen holdt ud i længere Tid end nogen anden af de betydeligere Flodstæder og oplevede Krigen i alle dens forskjellige Faser, baade til Lands og Vands — Belejringen, Minekrigen, Stormen, dens Afslag, Bombardementet, Sygdomme, Indespærringen og Hungersnøden.

Den skjønneste af Landets offentlige Kirkegaarde findes i denne By. Over den mægtige Indgangsport læses følgende Indskrift:

Her hviler i Fred 16,600 Mand, der alle faldt for Fædrelandet i Aarene 1861—65.

Dens Beliggenhed er udmærket smuk, paa en højtliggende Skraaning, hvorfra man har en vid Udsigt over Landet og Floden. Gravene ere smagfuldt arrangerede paa brede Terrasser, Veje og Stier sno sig malerisk imellem dem, der er rig Overflødighed af halvt tropiske Vækster og Blomster, og et Sted har man ladet den oprindelige Urskov blive staaende i al sin Vildhed, hvad der gjør et henrivende Indtryk. Alt paa denne Kirkegaard giver Vidnesbyrd om Regeringens Haand. Dens Arbejder ere altid let kjendelige: forsvarligt, smagfuldt og ordentligt gjennemførte. Det Lov maa man give den: hvad den tager sig paa, udfører den til Bunden og vedligeholder det godt.

En bugtet Sti — paa sine Steder saa dybt indskaaret i Bakken, at den snarere ligner en tagløs Tunnel, fører en Mils Vej ud i Landet; ad den kan man komme til Monumentet, oprejst til Minde om General Pembertons

Overgivelse af Vicksburg til dens Erobrer, General Grant. Da det nu er udført i Malm, vil det forhaabentlig bedre kunne modstaa Tidens Tand end dets Forgænger, der var af Marmor, men Murstens-Fundamentet, paa hvilket det hviler, har allerede begyndt at forfalde og vil formodentlig en skjønne Dag styrte sammen. Udsigten deroppe fra beherster en malerisk Strækning af skovklædte Høje og Kløfter, og selve Monumentet gjør ogsaa et ret slaaende Indtryk, omgivet, som det er, af Buskads. De medtagne Levninger af det gamle Marmor-Mindesmærke ere nu blevne flyttede til Kirkegaarden.

Paa Hjemvejen, en Fjerdingvej fra Stedet, traf vi en gammel kulørt Mand, som med øjensynlig Stolthed viste os en Bombe, der ikke havde exploderet og som endnu laa paa samme Plet i hans Gaard, hvor den var falden under selve Belejringen.

„Mig staa her, og Hund staa der; Hund gaa til Bomb' for at pille i Brandrør, men mig ikke, Sær! Mig sige: værsgo' Massa Bomb, lad som hjemme, lig stille eller spring Fanden i Vold, li'som Dig lyster; mig travlt og maa ad Skoven til."

Vicksburg er nu en By med et livligt Handelsrøre i Gaderne og tilmed et behageligt Opholdssted; den beherster fuldstændig Handelen paa Yazoo og Sunflower Floderne, skyder sine Jernbanelinier frem i forskjellige Retninger gjennem et frugtbart, agerdyrkende Opland og ser ud til at have en lovende og lykkelig Fremtid for sig.

Det synes, som om alle Byerne langs Floden, saavel store som smaa, have taget det Parti at sikre deres fremtidige Lykke og Velstand ved Anlæg af Jernveje. Efter den Plan gaa de alle frem. Der er god Udsigt til, at

de kommende tyve Aar vil frembringe en ikke ubetydelig Forandring ved Floddalen i Retning af forøget Befolkning og Velstand og den dermed naturligt følgende aandelige Udvikling og tiltagende Fordomsfrihed. Ikke desto mindre kan det godt tænkes, at disse Kjøbstæder alligevel ville udfinde en eller anden Methode, hvorved deres Fremblomstring kan hæmmes eller standses, naar man skal dømme fra deres tidligere Adfærd. Paa den Tid, da Dampskibstrafiken florerede, holdtes de tilbage ved et System med høje Havne-Afgifter, indrettede saa meningsløst, at de derved fuldstændigt udelukkede sig fra al Detail-Omsætning baade hvad Gods og Personer angik. Man tvang Dampbaadene til at erlægge saa urimelige Bolværksafgifter, at det umuligt kunde betale sig at landsætte nogle enkelte Passagerer og Vareballer. I Stedet for at opmuntre Oplandet til at afsætte dets Produkter i selve Byen, valgte man den modsatte Vej og gjorde alt muligt for at holde en saadan Omsætning ude. De kunde have faaet mange Dampere med lave Afgifter, men valgte faa med høje, og dette System naaede lige fra New Orleans til St. Paul.

Vi følte egentlig stor Lyst til at foretage en Udflugt op ad Yazoo og Sunflower, en højst interessant Egn at besøge til enhver Tid, men specielt fristende nu, da der just var en usædvanlig Oversvømmelse; men vi maatte da have ventet flere Dage paa en Damper til New Orleans og opgave derfor Planen.

Det efterfølgende er en Historie, som jeg fiskede om Bord samme Aften. Jeg indsætter den her, ene og alene fordi den er god, men ikke fordi den staar i nogen Forbindelse med min Rejse, thi dermed har den intet at skaffe. En af Passagererne — en Universitetsprofessor — for-

talte den i Samtalens Løb, en Samtale, der begyndte med Heste, derefter gik over til Astronomi, saa kom ind paa, hvorledes man i gamle Dage havde lynchet Spillefuglene i Vicksburg, senere drejede sig om Drømme og Overtro og tilsidst endte med en Disput om Themaet: Frihandel contra Beskyttelsestold.

Femtende Kapitel.

Professorens Historie.

Det var en Gang i gamle Dage. Jeg var den Gang ikke Professor ved Universitetet, men i al Beskedenhed en ung Landinspektor med Verden liggende aaben for mig — til at inspicere, saafremt nogen da ønskede min Tjeneste. Jeg havde dog faaet afsluttet en Kontrakt om at forestaa Udførelsen af et Vejarbejde for et stort Mine-Selskab i Kalifornien, og jeg var nu netop paa Vejen derud, søværts — en Rejse, der skulde vare to a tre Uger. Vi vare en god Del Passagerer om Bord, men jeg gav mig kun lidet af med dem. Læsning og Fremtidsdrømme vare mine Hovedlidenskaber, og jeg undgik derfor andres Selskab for desto mere at kunne hengive mig til mine Passioner. Der var i vort Selskab tre Spillefugle af Profession — ret nogle raa, frastødende Personer. Med dem indlod jeg mig naturligvis aldeles ikke, men jeg kunde dog ikke undgaa at se dem temmelig hyppigt, da de baade ved Nat og Dag sade og spillede i øverste Dæks Salon; naar jeg da

fik mig en Spadseretur, kom jeg ofte til at kige ind til dem gjennem Døren, der gjerne stod paa Klem for at slippe den overflødige Tobaksrøg og Gudsbespottelse ud. Ja, dette Selskab var mig i Sandhed modbydeligt nok; men der var jo naturligvis intet at stille op imod det.

Om Bord traf jeg ogsaa en anden Passager, som jeg ikke kunde undlade at komme en Del i Kast med, da han syntes bestemt paa at ville tiltvinge sig mit Venskab; jeg maatte for at undgaa ham have saaret ham temmelig følelig, noget, jeg selvfølgelig ingenlunde vilde indlade mig paa, saa meget mindre som der var noget vist vindende ved hans landmandsagtige Jevnhed og kolossale Godmodighed. Første Gang jeg saae Mr. John Backus, anslog jeg ham til at være Kvæghandler eller Landmand et Steds ude fra de vestlige Staters Skovegne — at dømme efter hans Dragt og Udseende; senere, da han af egen Drift fortalte mig sin Historie, erfoer jeg, at han var Kvæg-Opdrætter fra det indre Ohio, og blev saa fornøjet over min egen Skarpsindighed, at mine Følelser mod ham uvilkaarligt bleve varmere, alene fordi han havde givet mig Lejlighed til at overbevise mig om min Dømmekrafts Styrke.

Efterhaanden blev det en fast Vane, at han efter Frokost fulgte med mig paa min Spadseretur og efter en Tids Forløb havde hans letløbende Snakketøj fortalt mig alt angaaende ham selv, hans Forretning, hans Udsigter, Familie, Slægtninge, politiske Anskuelser — kort sagt, hver Trevl angaaende saavel levende som afdøde Backusser. Samtidig havde han formodentlig ogsaa faaet mig pompet for min Beskjæftigelse, min Familie, mine Udsigter og alt andet, hvad mit var. Der var noget blidt og indsmigrende ved ham, hvad der alene bevises ved denne Omstændighed,

thi jeg var ellers ikke tilbøjelig til at plapre ud med mine egne Forhold. En Gang kom jeg til at nævne Ordet „Triangulering"; det velklingende Ord fandt Behag for hans Øre, han forlangte sig underrettet om dets Betydning, jeg forklarede; senere plejede han paa den godmodigste Maade af Verden at ignorere mit virkelige Navn og kun at kalde mig Triangel.

Hvor han kunde blive begejstret over Kvæg! Blot man nævnede en Tyr eller en Ko, saa tindrede Øjnene og hans Tunge gik som en Kværn. Saa længe, jeg gad høre til, kunde han blive ved; han kjendte alle Racer, elskede dem alle, og omtalte dem bestandig med de kjærligste Navne. Saa længe dette Kvæg-Thema stod paa, gik jeg egentlig i en Art stum Fortvivlelse; naar jeg saa ikke kunde holde ud længere, plejede jeg at indsmugle et eller andet videnskabeligt Ord i mit Svar. Derefter byttede vi Roller; nu var det mig, der blev lutter Fyr og Flamme, medens Skyerne lejrede sig tættere og tættere over hans Aasyn.

En Dag sagde han til mig — det var øjensynligt med lidt Besvær og Frygt, han fik Ordene frem:

„Triangel, vilde det være Dem meget imod at følge med mig ind i mit Lukaf i et Par Minutter og tale med mig under fire Øjne?"

Jeg fulgte naturligvis strax med. Efter at vi vare komne til Sæde, stak han Hovedet ud, saae spejdende op og ned i Salonen, lukkede derefter Døren og laasede den. Derpaa tog han atter Plads paa Sofaen og sagde:

„Jeg har i Sinde at gjøre Dem et lille Forslag, og hvis De synes om det, saa tænker jeg, det vil blive til lige stor Fordel for Dem og mig. Det er jo ikke for

Løjers Skyld, at De nu rejser til Kalifornien, vel? Det er da heller ikke for min Fornøjelse, jeg er paa Vejen — det er en Forretning for os begge, ikke sandt? Nu vel, De kan der gjøre mig en stor Tjeneste, og jeg kan gjengjælde Dem den, om De synes. Nu har jeg raget og skrabet sammen, det bedste jeg har kunnet, i en god Del Aar, og hele Udbyttet, det har jeg her."

Med disse Ord aabnede han en gammel Skindkuffert, kastede et Kaos af gamle, luvslidte Klæder til Side og trak en kort, velspækket Pose frem et lille Øjeblik, hvorefter han paa ny begravede den og laasede den inde. Med en forsigtig Hvisken fortsatte han derefter:

„Der ligger hele Klatten — med et rundt Tal ti Tusind Dollars, i ægte Guldfisk, hver eneste en. Min Smule Plan er nu følgende: Er der noget, jeg forstaar mig paa, ud og ind, saa er det at opdrætte Kvæg. I Kalifornien kan den Ting kaste styrtende af sig. Naa — ser De. Nu veed jeg og De med, at langs med en ny Vej, der bliver anlagt, findes der hist og her smaa Strimler eller trekantede Jordstykker, og de tilfalde Land-Inspektoren gratis, frit, for ingen Penge. Alt hvad nu De skulde sørge for, det var at administrere saaledes, at disse Jordstykker kom til at ligge paa god, fed Jordbund; saa lejer De dem ud til mig, jeg stopper dem fulde af Kvæg; ind ruller Guldfiskene, jeg betaler kontant ud til Dem Deres Del, vi sætte det hele lidt i System og —"

Det gjorde mig ondt, at jeg strax maatte rive hele dette dejlige Fantasislot ned for ham; men der hjalp ingen kjære Moder. Derfor afbrød jeg ham strax og svarede strængt:

„De har taget fejl af mig. Jeg er ikke af den

Slags Landinspektører. Lad os hellere tale om noget andet, Mr. Backus."

Det var næsten rørende at iagttage hans Forvirring og høre hans kejtede og skamfulde Undskyldninger. Det gjorde mig formelig ondt — navnlig da det viste sig, at han selv slet ikke havde tænkt sig, at der var noget upassende i Forslaget. Jeg skyndte mig derfor at trøste ham, saa godt jeg formaaede, og bringe ham til at glemme sit Uheld ved at traktere ham med en lang Snak om Kvæg og Slagteri. Vi laa netop ved Acapulco den Gang, og da vi kom op paa Dækket, vare Folkene til alt Held netop i Færd med at hejse nogle Stude om Bord i Seler. Backus' Melankoli forsvandt som Dug for Solen og med det samme Tanken om det nylig lidte Nederlag:

„Naa, nej se nu dog blot engang," raabte han, „Du min Skaber, Triangel, hvad tror De, Folk i Ohio vilde sige til saadan en Behandling af Kreaturer? Tror De ikke, Djnene vilde kravle ud af Hovedet paa dem, hvis de saae saadan noget? — Tror De ikke — hvad?"

Alle Passagererne vare paa Dækket for at se til — endogsaa Spillerne — og Backus, der kjendte dem alle, fordi han havde plaget dem alle med sit Yndlingsthema, blev almindeligt iagttaget. Da jeg begav mig bort, saae jeg en af Spillerne nærme sig min Ven og tiltale ham, en anden kom til, tilsidst den tredie; Samtalen trak ud. Jeg standsede og iagttog dem, Talen blev mere og mere ivrig, Backus begyndte at flytte sig, de andre fulgte ham og holdt ham mellem sig. Det blev mig lidt uhyggeligt.

Imidlertid, da de lidt efter kom forbi, hørte jeg Bachus udbryde med slet dulgt Ærgrelse:

„Nej, det nytter Dem nu ikke, Gentlemen. Jeg bli'r ved at svare, hvad jeg strax sagde Dem. Jeg har ingen Forstand paa de Dele og er nok ikke gal at risikere noget."

Disse Ord beroligede mig. „For Resten redder hans sunde Fornuft ham nok fra Fristelsen," tænkte jeg og gik ned.

I Løbet af vor fjorten Dages Rejse fra Acapulco til St. Francisco opdagede jeg flere Gange disse berygtede Kavalerer i ivrig Samtale med Backus, og ved en passende Lejlighed tillod jeg mig en forsigtig Advarsel. Det klukkede ret gemytligt i ham, og han svarede:

„O ja! De snuse saamænd nok efter mig — vilde nok gjerne have mig lidt med paa Glidebanen, saadan bare lidt for Plaser — sige de. Men Vorherre bevare mig, det har jeg da hørt over de Tusind Gange, at den Slags Karle skal man helst tage sig i Vare for."

Dagene forløb imidlertid og vi nærmede os rask St. Francisco. Den sidste Aften var ret uhyggelig ravnsort med stærk Blæst, men dog uden synderlig høj Søgang; Jeg befandt mig alene paa Dækket. Henimod Klokken ti vilde jeg just begive mig ind, da en Skikkelse traadte ud af Spillehulen og forsvandt i Mørket. Jeg følte Knæene ryste under mig, thi en indre Stemme sagde mig, at det maatte være Backus. Saa hurtigt som muligt foer jeg ned i Gangen, kigede rundt efter ham, men uden at opdage noget, løb saa ovenpaa igjen, netop tids nok til at se ham forsvinde ind ad Døren til disse Kjæltringe. Havde han tilsidst ladet sig lokke? Det var jo muligt.

Hvorfor mon han var løbet om Læ nys? Pengeposen! Fuld af uhyggelige Anelser listede jeg mig hen imod Døren. Den stod paa Klem, jeg kigede ind og saae et Syn, der bittert lod mig angre, at jeg havde brugt min Tid til at læse og til ørkesløse Drømmerier i Stedet for til at vogte paa min stakkels naive Kvæg-Ven. Han var midt i Spillet, ja, værre endnu, han var allerede bleven tyllet med Champagne; dens Virkning var det tydeligt at se. I høje Udtryk roste han deres „Æblemost", som han kaldte det, og forsikrede, at nu, da han havde faaet Smag derfor, troede han nok, han vilde holde sig til det, selv om der ogsaa var Sprit i; det var den bedste Drik, han endnu nogen Sinde havde faaet Fingre i. Slynglerne smilede underfundigt til hverandre, fyldte paa ny alle Glassene, og medens Backus ærlig tømte sit til Bunden, lode de, som om de gjorde ham Besked, men spildte Vinen over deres Skuldre.

Længe formaaede jeg ikke at udholde dette Syn; jeg spadserede derfor lidt forefter og forsøgte at lade mig fængsle af Søen og Vindens Tuden. Men forgjæves; min Uro drog mig dog idelig tilbage, og hver Gang saae jeg da Backus stikke sit Glas ud som en ærlig Karl og de andre spilde deres Vin. Det var den sørgeligste Aften, jeg har oplevet.

Mit eneste Haab stod nu til, at vi maatte naae vort Bestemmelsessted saa hurtigt, at Spillet kunde blive afbrudt, og med mine Bønner hjalp jeg paa Farten, det bedste jeg formaaede. Endelig bruste vi da gjennem den gyldne Port, og min Puls slog hæftige Glædesslag. Hurtigt ilede jeg tilbage til Døren og kigede ind. Ak, Haabet var kun ringe. — Backus' Øjne vare tunge og underløbne,

hans ophedede Ansigt skinnede karmoisinrødt, Stemmen var tyk og lallende, Legemets ravende Bevægelser fulgte usikkert Skibets Slingringer. Atter tømte han sit Glas, medens Kortene bleve givne.

Da han fik dem i Haanden, lyste de matte Øjne paany et Sekund. Spillerne iagttog ham og blinkede betydningsfuldt til hverandre.

„Hvor mange Kort ønsker De?"

„Ingen."

En af Slynglerne — Hank Wiley — byttede et Kort, de andre tre hver. Væddemaalet begyndte. Hidtil havde det kun drejet sig om Smaasummer — en Dollar eller to; men nu begyndte Backus selv at faae Blod paa Tanden og holdt et Ti-Dollarstykke. Wiley nølede et Øjeblik, saa „gik han med" og sagde: „Ti mere". De to andre Spillere passede.

Backus bød tyve mere. Wiley svarede:

„Jeg er med igjen — og jeg byder Hundrede til," idet han rakte Haanden frem efter Pengene.

„Aa, lad dem hellere ligge lidt endnu," svarede Backus med en fuld Mands Alvor.

„Hvad for noget, holder De maaske lige saa meget imod?"

„Lige saa meget? Aa ja — hvorfor ikke — jeg lægger endda Hundrede til."

Med disse Ord gjorde han et Greb i sin Inderlomme og halede Summen frem.

„Naa saaledes, det er nok Kjæledægger, De der har faaet paa Haanden. Jeg følger Dem. Skulle vi gjøre det til fem Hundrede?" sagde Wiley.

„Fem Hundrede til," snøvlede den drukne Studetrækker,

trak Summen frem og smed den oven paa Bunken. De andre Sammensvorne formaaede næppe at skjule deres Skadefryd.

Alle Hensyn og Formaliteter forsvandt nu. De tørre, skarpe Sætninger fulgte rask efter hinanden, og den gyldne Pyramide voxede hurtigt. Endelig laa der ti Tusinde Dollars paa Bordet. Wiley kastede en Pose Penge paa Bordet og sagde med spodsk Venlighed:

„Fem Tusind Dollars mere, min blide Ven fra det Indre af Landet — hvad siger Du saa?"

„Holdt!" — raabte Backus, idet han kylede sin guldvægtige Hagelpung ovenpaa Dyngen. „Hvilke Kort har saa Du?"

„Fire Konger, Dit fjollede Fæ!" og Wiley kastede sine Kort paa Bordet, idet han slog Armene om Pengestablen.

„Fire Esser — Din Nar!" tordnede Backus, idet han holdt en spændt Revolver lige hen for Modstanderen. „Jeg er selv Spiller af Profession og har ligget paa Lur efter jeres Grunker hele Rejsen!"

„Bums", ned dumpede Ankeret! Den lange Rejse var endt.

Ja. Det er en underlig Verden vi leve i. Den ene af Spillerne viste sig senere at være Backus' Hjælper. Det var ham, der havde givet de skjæbnesvangre Kort. Ifølge Aftale skulde han have praktiseret fire Damer over paa Studehandlerens Hænder; men ak, det havde han nu ikke gjort.

En Uge senere mødte jeg tilfældigt Backus — klædt efter allernyeste Mode og græsselig elegant — i Montgommery Gade. Da vi skiltes, bemærkede han nok saa fornøjet:

„Hør, Apropos! De skal ikke tage Dem det nær med disse Strimler Jord. I Virkeligheden forstaar jeg mig ikke den mindste Smule paa Kvægdrift, naar jeg undtager, hvad jeg har kunnet pilke sammen i Løbet af en Ugestid, medens jeg stod i Lære i Jersey, førend vi sejlede. Min Begejstring for og mit Kjendskab til Stude har imidlertid nu udtjent — og jeg behøver ikke mere nogen af Delene."

Dagen efter skiltes vi med Sorg fra „Gold Dust" og dens elskværdige Officerer, i Haabet om snart at træffe sammen med dem igjen: et Ønske, hvis Opfyldelse Skjæbnen imidlertid paa en lige saa uventet som tragisk Maade snart forhindrede.

Sextende Kapitel.

Gold Dusts Endeligt.

Tre Maaneder senere — den 8de August — medens jeg sad og skrev paa et af de foregaaende Kapitler, bragte New York-Bladene følgende Telegram fra Mississippi Egnen:

En forfærdelig Ulykke.

Sytten Personer dræbte ved en Explosion af Damperen „Gold Dust".

Nashville den 7de August.

Telegrafen bringer os nedenstaaende Efterretning:

„Om Bord i Dampskibet „Gold Dust" exploderede Kjedlerne idag Kl. 3, umiddelbart efter Skibets Afgang

fra Hickman. Syv og fyrretyve Personer ere saarede, fyiten savnes. Damperen blev sat paa Land lige ovenfor Byen, og ved forenede Anstrængelser af Byens Borgere bleve Kahytspassagererne, Officerer samt en Del af Dæksmandskabet bragte sikkert i Land og anbragte rundt i Byen. Fire og tyve Saarede indlagdes foreløbigt i Holcombs Pakhus og modtog der Lægernes foreløbige Pleje og Behandling, forinden de flyttedes andet Steds hen."

Herefter fulgte en Liste paa de Tilskadekomne, hvoraf det fremgik, at blandt de Saarede befandt sig Kaptajnen, Styrmændene, nogle af Skriverne og desuden min Ven, Lodsen Gray.

Private telegrafiske Efterretninger oplyste endvidere, at blandt de Saarede var kun Gray livsfarligt kvæstet. Efter Modtagelsen af en Del Breve, hvori Haabet om hans Heldredelse steg og faldt skiftevis, indløb der omsider Efterretning om, at han var afgaaet ved Døden. Det var en dygtig Mand og en brav Kammerat, der vel nok havde fortjent en bedre Skjæbne.

Syttende Kapitel.

Fabrikation og Forfalskning.

Paa det Sted af Floden i Vicksburg-Egnen, hvor den tidligere var saa bugtet som en Proptrækker, er dens Løb nu forholdsvis lige — Følgen af et Gjennembrud; den oprindelige Længde af halvfjerdsindstyve Mil er nu

reduceret til fem og tredive. Samme Gjennembrud gjorde det ogsaa af med Vicksburgs Naboby Deltas Betydning som Søstad, idet det flyttede den langt ind i Landet. Hele dens Forland ned ad Floden til dannes nu af vidtstrakte Sandbarrer, tæt bevoxede med ny Skov, der med Tiden vil gaa over til at blive saa stor, at Staden ganske skjules af den.

Efterhaanden passeredes Grand Gulf og Rodney, bekjendte fra Krigen; vi naaede Natchez og passerede denne sidste af de skjønt liggende Bjergbyer — thi Baton Rouge, den næste By, kan kun til Nød siges at ligge paa en Forhøjning i Terrainet, men ikke paa noget Bjerg. Det berygtede „Natchez nedenfor Bjerget" har ikke forandret sig kjendeligt i den sidste Snes Aar, ja i ydre Henseende ikke engang i de sidste tre Snese; den holder sig uanselig, spredt og forarmet. I gamle Dage havde den det værste Rygte i moralsk Henseende, nogen By kunde eje; det var forend Dampskibenes Tid og under deres første Opkomst. Svirelag, Spektakler og Mord hørte den Gang til Dagens Orden blandt det Rips-Raps, der befolkede den. „Natchez over Bjerget" har bestandig derimod været meget tiltalende; endog den engelske Digterinde Mrs. Trollope kan ikke andet end yde den sin Hyldest i sin Rejsebeskrivelse.

Natchez, ligesom dens Naboer nær og fjærn, har Jernbaner nu og forøger stadig deres Tal, idet den efterhaanden spinder et helt Net ud over det rige, omliggende Land, der ifølge Naturens Orden er afhængigt af den. Og ligesom Vicksburg og New Orleans har den ogsaa sin Isfabrik, der fabrikerer tredive Tons Is om Dagen. I mine yngre Dage var Brugen af Is i Vicksburg og Natchez

den frygteligste Luxus, som kun hovedrige Mennesker kunde tillade sig; nu bruges det af Alle og Enhver. I New Orleans besøgte jeg saadan en Fabrik for at faae et Begreb om, hvorledes de arktiske Egne tage sig ud, naar de blive bragte ned i Nærheden af Troperne; men jeg blev meget skuffet. Det var simpelthen et stort, rummeligt Hus med en Smule uskyldigt Maskineri i den ene Ende og en Del store Porcellænsrør løbende i forskjellige Retninger. Just ikke rigtigt Porcellæn, om endskjøndt de saae saaledes ud, men egentlig mere Jern, gjennem hvis Porer Ammoniakken var uddampet, dannende sig som en tyk, mælkehvid Is-Skorpe. Den smeltede aldrig, skjøndt der ingenlunde var koldt i Huset; Rørenes egen Kulde forhindrede det.

I Gulvet fandtes nedsænket utallige Blikkasser, aabne foroven og fulde af klart Vand. Rundt om hver Kasse var der pakket Salt og andre nødvendige Ingredienser; ned i selve Vandet ledede derpaa Ammoniakgassen paa en Maade, der bestandig maa forblive en Hemmelighed for mig, da jeg ikke forstod Forklaringen. Medens Vandet derpaa efterhaanden frøs, pirrede man lidt om i det, rimeligvis for at faae Luftboblerne til at gaa ud. Andre Arbejdere vare beskjæftigede med at løfte Beholdere op, hvis Indhold allerede var bundfrossent. Kassen dyppedes først en Gang i kogende Vand for at løsne Isblokken, derefter skød man denne ud paa en Skubkarre, og saa var den parat til at sælges. I nogle Isblokke vare smukke, farverige, tropiske Blomster indefrosne, i andre elegante, silkeklædte, franske Dukker eller lignende Gjenstande. Deres Bestemmelse var at frembringe Kølighed og tillige at tjene som Prydelse, f. Ex. paa et Spisebord, hvor de ogsaa nok

kunde gjøre Fyldest, thi Gjenstandene inden i Blokkene stode ligesaa tydeligt, som om man havde set dem gjennem en Rude. Det blev mig opgivet, at Fabrikken leverede sin Is overalt i Byen i nok saa smaa Portioner til en Pris af sex eller syv Dollars pr. Ton.*

Natchez har i det Hele taget udvidet sin Fabrikvirksomhed, navnlig sine Bomuldsspinderier, til en betydelig Grad af Fuldkommenhed. Allerede disse beskjæftige nu for Tiden talrige Arbejdere og de udvides med en forbavsende Hurtighed.

Denne lille Bemærkning om Fabrikker bringer mig forøvrigt til at mindes en Samtale om et dermed beslægtet Thema, som jeg hørte om Bord paa en Cincinnati-Damper. Jeg vaagnede pludselig op af en urolig Søvn, med en ubestemt Fornemmelse af talende Stemmer i min Nærhed. Ved at lytte hørte jeg to Herrer passiare sammen; saa vidt jeg forstod, var det om den store Oversvømmelse. De sad lige over for hinanden i Lag med deres anden Frokost og vare ene. Oversvømmelsen var imidlertid øjensynlig kun en Indledning — Samtalen gik strax efter over til Forretninger. Det blev mig hurtig klart, at de vare Handelsrejsende, den ene fra Cincinnati, den anden fra New Orleans. Driftige Folk, energiske i Bevægelser og Tale; Penge var deres Gud, Maaden at erhverve dem paa — deres Religion.

„Ja, hvad nu denne Artikkel angaar," bemærkede Cincinnati, idet han slog sin Bordkniv i et Stykke prægtigt Smør og holdt en Skive frem paa Bladet, „saa er den

---

* Svarer i danske Værdier til c. 1 Øre pr. ℔. Man sammenligne dette Resultat med vore 25—35 Øre pr. 16 ℔.
D. A.

fra vort Hus; se engang paa det, lugt til det, smag paa det. Underkast det hvilken som helst Prøve, De behager; og giv Dem endelig god Tid — det haster slet ikke — bare grundig. Naa — hvad siger De saa? Smør — ikke sandt? Ikke mere Smør, end De selv er Smør — det er Oliomargarin — er det. Det er Dem ikke muligt at skjelne det fra Smør, ved St. Georg — om det saa var en Kemiker vilde han ikke kunne opdage Hemmeligheden. Det er os, der leverer den Vare. Vi forsyne største Parten af Damperne i det Vestlige, der findes maaske ikke eet eneste Pund rigtigt Smør i dem alle tilsammen. Aa — vi komme efterhaanden ret godt frem — ikke saa overmaade langsomt endda. Det varer ikke længe, inden vi have taget hele Handelen. Ogsaa paa Hotellerne. De kan snart opleve den Dag, da De ikke vil finde en Unze Smør langs hele Mississippi i alle Hotellerne og Ohio Dalen med, udenfor Hovedstæderne. Vi exportere nu Oliomargarin i Tusinder af Tons. Vi kunne nemlig sælge det saa billigt, skal jeg sige Dem, at hele Landet bliver nødt til at forsyne sig dermed — enten det saa vil eller ej. Smør — ægte Smør kan slet ikke holde Sammenligningen ud — det har uigjenkaldeligt tabt sin Chance. Smørret har haft sin Tid — nu kan det gjerne gaa hjem at lægge sig. Der staar flere Penge i Oliomargarin end — ja, De gjør Dem nu slet intet Begreb om de Forretninger, vi gjøre. Jeg har gjort Holdt i hver en By fra Cincinnati til Natchez og sendt enorme Ordres hjem fra hver evige af dem."

I hele ti Minutter blev Fyren ved i samme flydende Sprog. Da han var færdig, tog New Orleans-Manden Ordet:

„Aa — ja, det er en brillant Efterligning, det er sikkert nok; men det er da heldigvis ikke den eneste, der kan kaldes brillant. For Exempel har man nu begyndt at lave Olivenolie af almindelig raa Bomolie, og det saaledes, at det skal falde Dem grumme vanskeligt at skjelne det ene fra det andet."

„Aa jo, saamænd," svarede Cincinnati, „det var en ret god Forretning en Tid lang. Det blev sendt over Vandet og bragt hjem igjen fra Frankrig og Italien med de forenede Staters Toldstempel for at glide ned som ægte, og saa længe det varede, gik det jo strygende; men Frankrig og Italien lugtede Lunten og fik stoppet den Leg — som jo naturligt var. De dyngede saadan en Indførselstold paa den eftergjorte Olivenolie, at den ikke kunde holde Pinen ud og maatte give fortabt."

„Saah — virkelig, maatte den det? Aa, vent et Øjeblik."

Fyren gaar ind i sit Lukaf, kommer tilbage med to langagtige Flasker, tager Proppen af og siger:

„Prøv saa her engang; smag paa dem, undersøg Flaskerne, sammenlign Etiketterne. Den ene er fra Europa, den anden har aldrig været ude af dette Land. Den ene er ægte Olivenolie, den anden lavet af Bomolie. Sig mig saa, hvilken der er den ægte. Naturligvis, De kan ikke. Ingen kan. Folk, der have Lyst, kunne jo gjerne more sig med at skibe deres Olie til Europa og tilbage igjen — det staar enhver frit for; men vort Firma kjender nu et Træk, der er sex Gange bedre. Vi besørge hele Sagen her hjemme — bogstaveligt — i vor egen Fabrik i New Orleans, Etiketter, Flasker, Olie — hver en Ting. Ja for Resten, maa jeg dog tilstaa, Etiketterne lave vi ikke; dem

kjøbe vi fra Udlandet — de koste ikke store Sager. De maa vide, der er netop een eneste lille bitte Draabe, Essens eller hvad De nu vil kalde det, i hver Gallon Bomolie, som giver den sin særegne Smag — Duft, eller hvad det nu er; udelades denne Tilsætning, nuvel — saa er det som Fod i Hose at faae den forandret til hvilken som helst anden Slags Olie, De behager, og det uden at nogen Moders Sjæl kan opdage Eftergjørelsen. Ser De — det er netop den Kunst, vi have lært, men vi ere ene om den. Og vor Olivenolie er ligefrem fuldkommen uangribelig! De kan tage Gift paa, at det heller ikke er Bagateller, vi omsætte, — hvad jeg let kunde overbevise Dem om ved at vise Dem min Ordrebog for denne Rejse. Det er jo nok muligt, at De vil kunne besørge Smørrebrødet smurt for Folk inden ret længe; men jeg skal svare Dem for, at vi skulle bomolie Folks Salat og det lige op til Kanadabugten.

Cincinnati var højrød af Beundring. Begge Slynglerne byttede Kort og rejste sig fra Bordet. Lige som de forlode Salonen, spurgte Cincinnati:

„Ja men, De maa dog skaffe Dem Toldstempel; ikke sandt? Hvorledes klarer De det Punkt?"

Destoværre hørte jeg ikke Svaret.

Vi passerede Fort Hudson, Scenen for to af Krigens blodigste Episoder: Den natlige Kamp mellem Admiral Farraguts Flaade og de Konfødererede Landbatterier 14de April 1863 og den navnkundige Kamp til Lands, to Maaneder senere, som varede i otte Timer — otte Timers ihærdig, blodig og haardnakket Fægtning — og som tilsidst endte med, at Nordstaternes Tropper med et frygteligt Mandefald maatte trække sig tilbage.

Attende Kapitel.

Slotte og Kulturtilstande.

Baton Rouge viste sig som en blomstersmykket Brud — eller snarere som et Drivhus. Thi nu vare vi inde i det rigtige Syden og det for ramme Alvor. Magnoliatræerne i Parkerne duftede og lokkede med deres tætte, rige Løv og kæmpemæssige Sneklokke-Blomster. Deres Duft er særdeles liflig, men man holder dog mest af den paa Afstand, da den er gjennemtrængende. Til Sovekammer-Dekoration egne de sig f. Ex. ikke — man vilde formodentlig snart blive kvalt af dem. Et andet Tegn paa, at vi vare komne til Syden, var Sukkerplantagerne, der netop begyndte her: — vide, grønne Sletter, med Sukkermøller og Negerlandsbyer hist og her, saaes fra nu af hyppigt. Men fremfor det var dog den tropisk varme Sol og den tropiske, aromatiske Luft det allermest slaaende Bevis.

Paa dette Sted begynder ogsaa Lodsens Paradis: en vid, bred Flodseng, der naaer lige til New Orleans, stejldyb fra Bred til Bred og uden Skjær, Barrer eller sjunkne Vrag.

Det er uden Tvivl Sir Walter Scott, som bærer Ansvaret for alle de Bygninger i antik Stil, man møder; hvorfor skulde nogen have fundet paa at opføre saadanne tossede Efterligninger af Slotte, hvis ikke netop han havde gjort hele Befolkningen gjennem flere Slægtled aldeles forstyrret i Hovederne med sine middelalderlige Romaner. Sydens Befolkning har endnu ikke fuldstændigt overstaaet denne

Børnesygdom. Der lever endnu den Dag i Dag en stærk Interesse for hans fantastiske Helteskikkelser og deres halvt latterlige Riddervæsen med al sin barnagtige Umiddelbarhed, skjøndt Athmosphæren ogsaa har faaet en sund og styrkende Tilsætning af det nittende Aarhundredes praktiske Livsanskuelse, der giver sig Udslag i Bomuldsfabriker og Jernbaner; men hin har dog endnu Magten baade i Sproget og i andre Retninger, der nu nærmest kan betegnes ved affekteret Humbug. Er det saaledes ikke temmelig affekteret at rejse hvidtede Slotte med Taarne og andet Tilbehør, forlorent fra den ene Ende til den anden, — her i denne ellers saa rationelle Egn. Men endnu mere affekteret er det dog, at man vedligeholder og lapper paa saadanne arkitektoniske Urimeligheder paa en Tid, hvor det dog vilde være saare let ved Hjælp af en Smule Dynamit at faae gjort en Ende paa sligt Legetøj, navnlig da Ildebrande mange Steder saa velvilligt have gjort Begyndelsen; i Stedet for at koste Penge paa Gjenopførelsen kunde man da bruge dem til Anlæg af noget Nyttigt og Tidssvarende.

Baton Rouge har for Resten ikke taget Patent paa at bygge Kasteller og har — saa vidt mig bekjendt — ejheller faaet noget Monopol i den Retning. Jeg indskyder her et Avertissement fra et „Kvindeligt Institut" i Columbia, Tennessee:

„Institutets Bygning har i lang Tid været berømt som en Mønstermodel for skjøn og iøjnefaldende Bygningskunst. Besøgende blive henrykte over dets Lighed med Slottene fra Sagntiden, dets Taarne, Fæstningsmure og Vedbend-klædte Svalegange."

Det er vistnok uhyre romantisk at holde Pogeskole i

et Slot, ja næsten lige saa yndigt som at holde Hotel i et saadant.

I og for sig er det naturligvis en temmelig ustadelig Lyst at bygge forlorne romantiske Borge, men saasom det tillige er et Bevis paa og Opretholder af sentimentale, middelalderlig-romantiske Nykker her midt inde i det mest reale og handlekraftige Aarhundrede, Jorden nogen Sinde har oplevet, kan det dog ikkun virke skadeligt og forkert. Efterfølgende Linier er en Gjengivelse af et Prospektus over et kvindeligt Gymnasium i Kentucky. Kvindeligt Gymnasium er et velklingende Ord; men al den Stund det kun er opfundet for at give en saa kort, koncis Betegnelse som muligt, forekommer det mig dog, at „Hun-Gymnasium" vilde have været endnu bedre; — det er endnu kortere og man mener dermed ganske det samme, hvis der da over Hovedet er nogen Mening deri:

„Forstanderen er Sydstatsmand af Fødsel, Opdragelse og Tænkemaade; samtlige Lærere ere ligeledes med alle deres Interesser knyttede til Sydstaterne og — med Undtagelse af enkelte Europæere — fødte i Sydstaterne. Da vi ere af den faste Tro, at den sydlandske Livsanskuelse er den højeste Grad af Civilisation, Verden nogen Sinde har set, kunne vi tilsikre de unge Damer, der ville frekventere Institutet, en Uddannelse i Overensstemmelse med vore stærkt udviklede sydlandske Begreber om Kvindelighed, Blidhed, Værdighed, Religiøsitet og Agtelse for det Sømmelige. Vi anbefale derfor Skolen til ærede sydlandske Familier og udbede os deres velvillige Understøttelse." *

---

* Vi kunne tilføje følgende Avisreferat, der paa en god Maade kommenterer den saa meget roste sydlandske Livsanskuelse:

Jo, jeg skulde mene, at det er billigt, at en Mand, der kan blæse saadan en Fanfare, faaer en Borgtinde at staa paa, medens han blæser.

Fra Baton Rouge til New Orleans strække Sukkerplantagerne sig hele Vejen paa begge Sider af Floden; deres milevide, flade Marker naae helt ind til de tætte Skovstrækninger, kantede af karakteristiske Cypresser. Flodbredderne frembyde et livligt Skue. Vaaningshusene strække sig i fortløbende Rækker paa begge Bredder, saa at

---

Knoxville i Tennessee 19de Oktober: I Formiddags, lidt efter Klokken ti, blev General J. A. Mabry, Mr. Th. O'Connor og J. A. Mabry jun. dræbte i et Slagsmaal med Skydevaaben. Striden begyndte i Gaar Eftermiddags med, at Generalen overfaldt Mr. O'Connor og truede ham paa Livet. Dette forefaldt paa Torvet, og O'Connor udtalte da til sin Modpart, at Stedet var ilde valgt til Afgjørelse af deres Mellemværende. Mabry svarede, at O'Connor snart skulde høre op med at findes blandt de Levendes Tal. Det synes, som Mabry da har været bevæbnet, men O'Connor ikke. Uenigheden var oprindelig opstaaet mellem Parterne som Følge af en Ejendomshandel. Ud paa Eftermiddagen sendte Mabry Mr. O'Connor en skriftlig Undsigelse paa Livet. Idag Morges befandt Major O'Connor sig i Døren til den nationale Haandværkerbank, for hvilket Institut han var Direktør, da Generalen i Følge med en anden Herre kom spadserende ned ad Gay Street paa det modsatte Fortov. O'Connor gik ind i Bankens Lokale, hentede en Hagelbøsse, tog omhyggeligt Sigte paa sin Modstander og fyrede. General Mabry, der var bleven truffet i venstre Side, faldt strax om og var død med det samme.

Idet han faldt, fyrede O'Connor igjen; Skuddet traf Mabry i Læggen. Angriberen hentede derefter et nyt Gevær inde i Banken. Omtrent ved denne Tid kom Joseph Mabry, Søn af Generalen, løbende ned ad Gaden; ubemærket af O'Connor nærmede han sig denne paa fyrretyve Skridts Afstand, hvorpaa den unge

Floden paa en lang Strækning ser ud som en Gade. Hist og her møder Øjet et stort Herresæde med Søjler og Portaler, indfattede i Rammer af levende Grønt. Alle Turister beskrive Udsigten over denne Egn paa samme Maade; Beskrivelser, der nu ere et halvt Hundrede Aar gamle, kunne passe Ord til andet den Dag i Dag, naar man undtager Bygningernes Pyntelighed. Hvidtningen paa Negerhytterne hører nu til det forsvundne, og de engang saa skinnende og straalende Herresæder have nu

---

Mand affyrede en Pistol. Kuglen ramte hans Faders Morder paa højre Side i Brystet og gik lige igjennem ham. I samme Øjeblik Ynglingen havde affyret sit Skud, var han imidlertid bleven opdaget af O'Connor, der ligeledes affyrede sit Gevær og traf sin Angriber i Brystet. Den unge Mabry faldt om med tyve Bukkehagl i sig og samtidigt styrtede O'Connor til Jorden stendød. Mabry prøvede paa at rejse sig, men formaaede det ikke og udaandede omtrent med det samme. Hele Optrinet varede ikkun to Minuter og ingen af de Paagjældende talte efter at være trufne. En tilstedeværende Herre fik et smertefuldt Saar i Læggen af et Hagel, en anden blev saaret i Armen, desuden fik fire Personer deres Klæder beskadigede af Haglene. Begivenheden forvoldte en stor Ophidselse i Byen, og Gay Street var propfuld af Folk hele Dagen igjennem. General Mabry og hans Søn Joe vare først faa Dage forinden blevne løsladte efter Tiltale i Anledning af et Dobbeltmord paa Moses Lusby og dennes Søn, hvem de havde dræbt for et Par Uger siden. Aarsagen til denne sidste Strid var ligeledes et Mord, hvorved Generalens yngste Søn Will forrige Jul var bleven dræbt af Sønnen Lusby. Afdøde Major Thomas O'Connor, Direktør for den nationale Haandværkerbank her i Byen, var den rigeste Mand i Staten Tennessee.

Lignende Optrin som dette her beskrevne oplever man meget hyppigt i disse Egne.

alle et forfaldent og forsømt Udseende. Det er Følgerne af Krigens hærgende Tand.

De ulykkelige Turister! Folk proppede dem fulde af de dummeste og mest trivielle Røverhistorier og lo dem saa ud bagefter, fordi de havde troet derpaa og ladet Historierne trykke. De bandt Mrs. Trollope en Historie paa Ærmet om de blodtørstige og grusomme Alligatorer, eller Krokodiller, som hun kalder dem, og illustrerede den med en gyselig Beretning om, hvorlunde et af disse saa stærkt bagtalte Krybdyr en mørk Nat var krøbet ind i en Landmands Hus og havde slugt hans Kone og fem Børn. Konen alene vilde naturligvis have tilfredsstillet enhver billigttænkende Krokodilles Behov, men nej, disse Løgnhalse lode hende ikke slippe for at tage de fem Børn med i Kjøbet.

Nittende Kapitel.

Sydens Hovedstad.

Opsejlingen til New Orleans var mig bekjendt nok, og i det væsentlige har den holdt sig uforandret. Naar man i en Jernbanewaggon kommer susende gjennem London eller rettere oven over den, paa de høje Hvælvinger, faaer man den ønskeligste Lejlighed til at inspicere milelange Strækninger af Sovekamre gjennem de aabne Vinduer, medens Husenes nedre Halvdele ligge under Ens Niveau og derfor udenfor Øjnenes Rækkevidde. Paa en noget lignende Maade gaar det den, der ved Højvande nærmer

sig New-Orleans; Vandet staar næsten i Højde med Dæmningens Overkant, det flade Land bag ved den ligger dybt nedenfor Vandets Niveau — ligesom Bunden af et Fad, naar man tænker sig selv staaende ved Randen — og fra Damperen, der kommer anstigende højt oppe paa Floden, ser man da ned paa Husene og ind i deres øvre Etager. Kun dette skrøbelige Bolværk, Dæmningen, skiller Menneskene og deres Vaaninger fra den visse Ødelæggelse.

Ved den øvre Ende af den indre By ligge endnu de gamle Saltmagasiner tæt sammenpakkede; de have ogsaa haft deres Mærkedag, siden jeg sidst betragtede dem, thi da Krigen brød ud, kunde deres Ejermænd om Aftenen gaa til Sengs med Bevidstheden om, at deres Pakhuse vare fyldte med Varer til en Værdi af en Dollar pr. Sæk, og den følgende Morgen, de vaagnede op, til deres Overraskelse finde, at deres Saltbjerge havde forvandlet sig til Guldbynger, saa hurtigt og til en saa svimlende Højde havde Krigsrygtet paa en Nat hævet Prisen paa deres Varer.

Byen selv forekom mig ikke synderligt forandret — ved det første Indtryk. Vel havde den udvidet sig betydeligt; men Totalindtrykket var uforandret. Støv og Papiraffald laa bestandigt tykt i Gaderne; de dybe, Trug-formede Rendestene langs Fliserne stode fremdeles fulde af stillestaaende Vand med smudsig Overflade; Sidegaderne vare stille og i Sukker- og Flæske-Kvarteret overfyldte med tomme Tønder og Fustager; de svære, massive, alvorlige Huse i Forretnings-Kvarteret saae ligesaa støvede og tilrøgede ud nu som tidligere.

Hovedgaden Canal-Street var vel bleven en Del pynteligere, og Færdselen var livligere end før, med en bølgende Folkemængde, lange, uafbrudte Rækker af op- og

ned=ilende Vogne og — ved Aftenstid — Verandaerne fulde af Herrer og Damer, klædte efter allernyeste Mode.

Der er egentlig ikke nogen karakteristisk Arkitektur i Canal=Street; i en vis Forstand gjælder dette for Resten hele Byen, naar jeg undtager dens Kirkegaarde. Dette kan lyde underligt nok for en stor, velstaaende, fremadskridende Hovedstad paa en Fjerdedel Million Indbyggere; men det er ikke desto mindre Sandhed. Vel findes der et kæmpemæssigt, offentligt Toldhus, kostbart nok og særegent nok i sin Stil, men som Dekorations=Gjenstand staar det dog tilbage for et Gasometer i samme Maalestok. Det ligner snarere et Statsfængsel. Men det skriver sig fra Tiden før Krigen, og Bygningskunsten i Amerika kan egentlig først siges at have taget Fart fra dens Slutning. New Orleans har, saa vidt jeg veed, haft den Lykke — eller maaske Ulykke i en vis Forstand — ingen store Ildebrande at have haft i den senere Tid. Havde det modsatte været Tilfældet, vilde man uden Tvivl let have kunnet opdage de „afbrændte Kvarterer" ved radikale Forbedringer i arkitektonisk Henseende. Saaledes er det f. Ex. Tilfældet med Boston og Chicago. „Det brændte" af Boston var før Ildebranden særdeles simpelt; nu derimod er der maaske ingen By i Verden, der overgaar den, eller blot nærmer sig til den, i Elegance og Smagfuldhed.

Imidlertid har New Orleans dog begyndt at forbedre sig lidt, men det er rigtignok først for ganske nylig. Dens nye Bomulds=Bors vil saaledes, naar den engang bliver færdig, blive en statelig og smuk Bygning uden Smagløsheder eller Inkonsekvenser i Stilen; for Byen vil den da faae en langt større Værdi end den, der kan

maales i Penge, thi den vil give et mægtigt Stød fremad. Hvad den navnlig har manglet hidtil, er en Model til at bygge efter, et Værk, hvorved Øjet og Smagen kan udvikles, og noget, der kan give Impuls til nye Ideer.

Stadens ledende Mænd ere vel forsynede med Evner og Villie til at drive den fremad. Modsætningen mellem dens kommunale Aand og dens Arkitektur er som vaagen til sovende Tilstand. I sidstnævnte Retning synes der rent undtagelsesvis at have været et „dødt Punkt". Der er i de sidste Aar gjort mange Forbedringer af sanitære Hensyn, og med saa godt et Resultat, at New Orleans nu (i de lange Mellemrum mellem Gul-Feber-Epedemierne) tør gjøre Fordring paa at være et af Landets sundeste Opholdssteder. Der er Is i Overflødighed, altsammen tilvirket i selve Byen. Den har en blomstrende Handel og Omsætning, baade ad Floden, Havet og Jernvejene. Den elektriske Belysning i New Orleans er fuldkomnere endog end selve New Yorks. Denne moderne dag-klare Belysning fandtes ikke alene i Hovedgaden, men paa en Strækning langs Floden af fire engelske Mils Længde. Telefonerne ere overordentlig stærkt udbredte. Klubberne blive bedre og bedre, og indbydende, tidssvarende Forlystelses-Etablissementer findes i Overflødighed i West-End og ved det spanske Fort. Dens Journalistik har gjort aldeles forbavsende Fremskridt; en eneste af dens Aviser har alene mere Korpus end fem Gange denne Bog.

Jeg har i det foregaaende dvælet længe ved Arkitekturen, men kun ved den, der angaar de offentlige Bygninger. Privathusene ere respektable, omendskjøndt de holde sig paa deres oprindelige Standpunkt. Største Parten ere opførte af Træ — i den amerikanske Del af Byen — og

se hyggelige ud. I de mere velstaaende Kvarterer ere de gjerne rummelige, malede snehvide og forsynede med Verandaer, der bæres af smukt dekorerede Søjler. Disse Boliger ligge som oftest midt i grønne Park-Anlæg og træde frem af den rosenklædte Jord midt i en svulmende, yppig Rigdom af skinnende Løv og farverige Blomster. Man kan umuligt tænke sig noget yndigere, hyggeligere Hjem, mere lysteligt for Øjet eller harmonisk i sit Anlæg.

Ja man ender endogsaa med at forlige sig med Tilstedeværelsen af Cisternen: en mægtig, grønmalet Tønde, undertiden flere Etager høj, der paa et Stillads er klistret til Husets ene Hjørne. Første Gang, Øjet møder denne Sammenblanding af Villa og Tønde, vakler man lidt mellem et Herresæde og et Bryggeri; men Folk kunne nu engang ikke skaffe sig Brønde, følgelig maa de nøjes med Regnvand. Ejheller kunne de ret vel forskaffe sig Kjældere eller Gravsteder, følgelig klare de sig ogsaa uden disse. Kun nogle faa af de Levende beklage sig derover, og slet ingen af de andre.

Tyvende Kapitel.

Hygiejne og Følelse.

De Døde begraves i Hvælvinger over Jorden. Disse Hvælvinger have en vis Lighed med Huse, undertiden endogsaa med Templer. De forfærdiges i Reglen af Marmor og ere smukke og smagfulde; de vende Façaden ud mod Kirkegaardens Gange, og naar man passerer disse og betragter de kridhvide Tage og Gavle, der blive ved at strække

sig i det uendelige til alle Sider, saa fatter man godt, at der kan være Mening i Betegnelsen „de Dødes By". Mange af disse Kirkegaarde ere overordentlig skjønne og holdte i en fortrinlig Orden. Naar man kommer lige fra Byens Handelskvarter ud paa saadan en Kirkegaard, saa kommer man uvilkaarligt til at tænke paa, at dersom Folk her, medens de leve, vilde opføre sig lige saa net og pent, som de gjøre, efter at de ere døde, saa vilde de vinde megen Fordel derved; tillige vilde de da kunne rose sig af at være mønsterværdige og blive beundrede af al anden Handelsstand i Verden. Friske Blomster i Vaser ses ofte over Portalerne til Hvælvingerne, henstillede af kjærligt tænkende Efterladte og jevnligt fornyede. En mildere Form af Sorg ytrer sig paa en mindre kostbar, men mere simpel Maade ved de grimme, men uforgængelige „Immorteller": Kranse, Kors eller lignende Emblemer, forfærdigede af sorte Tøj-Rosetter, undertiden sammenheftede med en gul Rosette, hvilken er at opfatte som en Slags Sørge-Naal. Disse Immorteller behøve ingen Pasning; man hænger dem blot op, og dermed er Sagen klaret; de passe sig selv, besørge Ens Sorg for En og holde den i varigt Minde, maaske bedre end man selv formaar; de taale desuden al Slags Vejr lige godt og vare lige saa længe som Smedejern.

Paa solrige Dage ser man nydelige smaa Kameleoner — de mest yndefulde af alle bebenede Krybdyr — smutte frem og tilbage over Marmorvæggene, paa Jagt efter Fluer. Deres Evne til at skifte Farve er, hvad Variationer angaar, imidlertid bleven overvurderet. De skifte Farve, hver Gang en kommer og hænger en Immortelle op, men det er da ikke noget at undre sig over; ethvert Krybdyr med Sans for det Passende vilde vel gjøre det samme.

Jeg tror hellere at maatte forlade dette Thema om Kirkegaarde. Forgjæves har jeg stridt med mig selv for at komme i en passende sentimental Stemning; men det lykkes desto værre ikke. Muligvis ligger det deri, at der egentlig ikke er megen Ægthed ved denne Stemning. Snarere standser man ved det groteske, modbydelige. Kirkegaarde kunne uden Tvivl have haft deres Berettigelse i fordums Tider, da Folk endnu ikke vare paa det Rene med den Omstændighed, at for hver en Død, der puttes i Jorden, gjødes Jorden og Planternes Rødder, men tillige Luften, med Sygdomsspirer, saa at tyve, ja maaske Hundrede Personer derfor maa ende deres Dage tidligere end ellers; men nu til Dags er deres Berettigelse virkelig overmaade tvivlsom, nu, da ethvert Barn er vidende om, at hver en salig hensovet Helgen i det Øjeblik, Jorden lukker sig over hans Kiste, begynder en Aarhundreder lang Virksomhed i Retning af at skade sine kjære efterladte Medmennesker. Og det er dog en styg Tanke. Levningerne af St. Anna oppe i Kanada have nu endelig (i Følge de Troendes Beretninger) efter nitten Hundrede Aars Forløb drevet det til at helbrede Syge i Dusinvis. Men det er jo en Sag saa klar som den sunde Fornuft, at disse samme Levninger allerede faa Aar efter salig St. Annas Død og Begravelse have fremkaldt adskillige Tusinde Menneskers Sygdomme. Af den Grund paastaar jeg, at Mirakkel-Kurene kun ere slet og ret Erstatning, ikke en Smule mere. Og St. Anna betaler endda sin Gjæld lovlig sent, synes mig; skjøndt bedre sent end aldrig, som Tilfældet er med mange andre af disse Riddere af Helgenglorien. Af den sidste Slags finder man endog halvandet Hundrede for hver en af St. Anna-Arten. Men ikke en eneste af dem alle betale endda

n mere end højst Kapitalen — hverken Renter eller Rentes Rente. Ja, hele Kapitalen kan en Helgen endog aldrig bafvikle, thi hans eller hendes døde Legeme slaar Folk ihjel, hvorimod Relikvierne kun kurere Folk — man har aldrig hørt Tale om, at de vakte de Døde til Live. Paa den Maade bliver der altid nogen Mangel paa Balance i Regnskabet.

I en Tale, som en Doktor W. Purdy holdt i Chicagos medicinske Selskab til Fordel for Ligbrændingen, fremkom han med en Del slaaende Data angaaende de Udgifter, der paalægges Landets Borgere ved Begravelsesvæsenet:

For Exempel anvendes der en og en Fjerdedel Gang ossaa mange Penge i de forenede Stater til Begravelser, ssom Regeringen aarlig udgiver til det offentlige Skolevæsen. Begravelserne androge i Aaret 1880 en Sum, der avilde kunne have dækket samtlige Falitter i alle Staterne ossamme Aar og endda have givet hver Fallent et Beløb af 8600 Dollars til at begynde en ny Virksomhed med. Værdien overskred endvidere det Beløb, samtlige Guld- og Sølvminer indbragte Landet i samme Aar, og saa er der endda slet ikke medregnet, hvad der er udgivet til Kjøb af Begravelsespladser eller til Anskaffelse af Monumenter, lige ossaa lidt som der er taget Hensyn til den Nedgang i eller Tab af Værdier, der uundgaaeligt foraarsages ved hvert nyt Anlæg af en Kirkegaard.

For de Rige vilde Ligbrænding være lige saa god ssom Begravelse, idet Ceremonierne sikkert kunde udføres lige ossaa kostbart og pragtfuldt som en hinduisk Suttie*, om

* Suttie er Navnet paa den indiske Ceremoni, ved hvilken nen afdød Bramin bliver brændt sammen med sin efterlevende Enke. D. A.

det skulde være, og for de Fattige vilde Ligbrænding være langt at foretrække paa Grund af sin Billighed. Antagelsen af Ligbrændings-Systemet vilde tillige befri Menneskeheden for alle de nu brugelige forslidte Begravelses-Vittigheder, men paa den anden Side vilde den vel fremkalde en hel Række nye, saaledes at der maaske ikke i den Retning var vundet meget ved Byttet.

Jeg kjender en Neger, der maa tjene sit Brød ved haardt Arbejde i sit Ansigts Sved. Han naaer alligevel aldrig højere end til fire Hundrede Dollars om Aaret, og da han har Hustru og flere smaa Børn, er den mest nøjeregnende Økonomi nødvendig, for at han kan undgaa Gjæld. For saadan en Mand er en Begravelse en fuldstændig Ruin. Medens jeg skrev paa et af de foregaaende Kapitler, var denne Mand saa uheldig at miste et af sine Børn. Han gjennemstøvede Byen sammen med en af sine Venner for at finde en Kiste, der stod i Forhold til hans Evner, og kjøbte omsider den simpleste, han kunde finde. Den kostede ham sex og tyve Dollars. Havde Kisten været bestilt til hvilket som helst andet Brug, vilde han kunne haft den for mindre end fire. Baade for ham og hans Familie vil denne Udgift svide i mange Maaneder.

En og tyvende Kapitel.

Kunsten at begrave.

Kort efter min Ankomst til Byen mødte jeg paa Gaden en Mand, som jeg ikke havde set i sex eller syv

Aar. Nedenstaaende Samtale var Frugten af vort Møde. Jeg sagde:

„Tidligere saae De saa bedrøvet og forknyt ud, synes mig, og nu straaler De jo af Ungdommelighed og Tilfredshed; hvor gaar man hen og bliver saaledes forvandlet? Giv mig Adressen."

Han smilede smørret, aftog sin skinnende nye Silkehat, pegede paa et fastklæbet Kort inden i den og lo ganske stille, medens jeg læste: „J. B...., Bedemand." Derpaa smækkede han Hatten paa igjen, gav den et højst verdsligt Knubs, saa den kom til at sidde paa Skraa, og udraabte:

„Der har De Hemmeligheden, Højstærede! Da vi kjendte hinanden tidligere, kneb det ofte svært for mig — dette hersens Assurance-Mægleri, det gaar ikke altid strygende. Kommer der en ordentlig fornuftig Ildebrand, saa Folk kunne blive en Kjende forskrækkede — Gud bevares, saa er der ingen Ting i Vejen, men derefter snegler det af til næste Gang, Ilden bryder ud. Og her i Byen brænder det nu alt for sjeldent — der er altfor mange døde Uger, hvor en Sjæl maa kæmpe haardt for Brødet. Men dette! Det er en Forretning, der er Fart i. Folk behøver s'gu heller ingen Opmuntring til at dø. Det gaar ganske af sig selv, og i Bedemandsprofessionen have vi ingen døde Uger. Jeg begyndte saamænd min Smule Forretning med to eller tre tarvelige smaa Kister og en lejet Ligvogn; men se nu bare, hvordan jeg har det. Der er ikke den Mand født, der ikke vilde ønske sig Magen til mit Levebrød. For fem Aar siden boede jeg i en ussel Baggaard; nu leve vi flot, min Ven, i et første Klasses Hus med alle mulige Bekvemmeligheder.

„Kan en Kiste betale sig saa godt. Er Profitten virkelig saa stor?"

„Aa, gaa væk! Hvordan er det, De snakker." Og med en fortrolig Mine og hviskende Stemme fortsatte Manden, idet han trykkede min Arm alvorligt: „Ser De, min Bedste, er der nogen Ting i Verden, der er dyrt, saa er det en Kiste. Er der nogen Ting, Folk ikke prutter om, saa er det en Kiste. Det er aldrig en eneste Gang hændet mig, at nogen har sagt saaledes: „Ja nu kan jeg jo se mig om, og finder jeg ingen billigere, saa kommer jeg tilbage og tager denne." Der er kun een Ting, som Folk ikke lader gjøre af Fyrretræ, hvis de paa nogen Maade kan overkomme Valnøddetræ, eller af Valnød, hvis de have Raad til Mahogni, eller af Mahogni, hvis de blot kan skaffe Penge til Jern med Sølv-Zirater og Bronce-Haandtag, — og det er Kisten. Og endelig er der kun een Ting, man aldrig behøver at løbe om Betaling for, — og det er atter Kisten. Bedemand! Naada, det er den brillanteste og flotteste Bestilling i hele Kristenheden!

Betragt blot Sagen lidt nærmere. Den Rige vil naturligvis have alting af første Skuffe, jo kosteligere, jo bedre; bliver det end aldrig saa urimeligt dyrt — ikke han knyer. Den Fattige maa man gjerne først tage lidt under Behandling. Navnlig Fruentimmerne. Tænk Dem for Exempel Mrs. O'Flaherty komme anstigende — Enke, forstaar De, tudbrølende og med Lommetørklædet for Øjnene. Hun letter lidt for det ene Øje, visker det omhyggeligt og saa begynde vi:

„Og hvad skulde jeg saa kanske give for denne hersens?"

„Ni og tredive Dollars, lille Madam."

„Det var rigtignok en gefærlig Pris; men han, Pat,

han skal li'egodt i Jorden som en Kavaler, om jeg saa skal slide Fingrene itu. Giv mig saa denne hersens."

„Med Fornøjelse, lille Madam," svarer jeg, „og den er saamænd ogsaa meget ordentlig, efter Prisen naturlig; men vi maa jo allesammen sætte Tæring efter Næring, som man siger." Naar hun saa skal til at gaa, tilføjer jeg saadan ligesom ved mig selv: „Den anden der henne med det Atlaskes, den er jo rigtignok allerkjæreste, men jeg er næsten bange for — naa, lige meget, siden nu ogsaa Mrs. O'Shaugnessy —"

„Er det kanske deres Mening, at Birgitte har kjøbt det Pragtexemplar til at slæbe sit drukne Svin af en Mand til Jorden med?"

„Javel, lille Madam."

„Saa skal Pat ved Gud ogsaa ind i sin Himmel i saadan et Skaberak, om jeg saa skal tage Særken af mig selv. Aa, sæt kuns lidt Extra til, om det ogsaa koster en Dollar Penge mere."

„Og da jeg jo sidder inde med Galla-Skaberakker og andet lignende Stads, saa glemmer jeg naturligvis heller ikke at omtale, at Mrs. O'Shaugnessy lejede for fire og halvtredsindstyve Dollars Sørgekarether og i det hele stillede sig an ved hendes salig Dennis' Begravelse, som om han havde været en Hertug eller Røver. Og hun gaar i Fælden — glatvæk; sørger endogsaa for at faae den anden Kjærling overtrumfet med fire Karether og en Sørge-Omnibus. Det vil sige, saaledes gik det tidligere til, men nu er det forbi, her i denne By. Jeg skal nemlig sige Dem: Irlænderne gik til en saadan Yderlighed med Karether og Stads ved deres Begravelser, at hele Familien maatte sulte i to Aar bag efter, og saa blandede Præsterne sig i Sagen og

fik det forpurret. Nu faae de kun Lov til at have to Karether, og undertiden endda kun een."

„Naa," sagde jeg, „naar det gaar saa fornøjeligt og strygende til Dagligdags, hvorledes maa det da ikke være, naar der er Epedemier."

Men han rystede paa Hovedet.

„Nej, der er De paa Vildspor. Vi holde ikke af Epedemierne, de betale sig ikke. Forstaa mig ret, betale sig nok, men ikke i samme Forhold. Kan De ikke tænke Dem hvorfor?"

„Nej."

„Prøv ad."

„Umuligt. Sig mig Grunden."

„Der er egentlig to. Den ene er Balsameringen, den anden er Isen."

„Isen! Hvorledes det?"

„Jo, ser De, under almindelige Forhold, naar et Menneske dør, saa lægger vi ham op i Is, en, to à tre Dage, for at hans Venner kunne faae ham at se. Og der gaar meget med, maa De tro — det smelter i en Ruf. Vi beregne rent ud sagt ublu Priser for den Is og ikke mindre for Betjeningen. Men under Epedemierne kile de af med deres Afdøde helst i samme Øjeblik, Livet er af dem. Det er daarlige Tider for Isleverancer, og ligedan gaar det med Balsameringen; ellers er det en Fornøjelse at have med en Familie at gjøre, der vil balsamere. Vi fortælle, at der er sexten forskjellige Maader at faae Arbejdet udført paa, skjøndt i Virkeligheden er der kun to; men Folk vælger altid den dyreste; det slaar aldrig fejl. Saadan er nu Menneskets Natur — naar det sørger. Saa er Fornuften altid gaaet fløjten; man bryder

sig aldrig om, hvad der kommer bag efter. Det eneste, man ønsker, er udvortes Udødelighed, lige meget hvad der saa skal gives ud. Bare man selv forholder sig koldblodig og bliver ved at dænge paa — de andre siger aldrig Stop. Lad os tage en eller anden Afdød, der ikke er en Cent værd, og saa gaa i Gang med Balsameringen, — inden der er gaaet to Timer, staar han mindst i sex Hundrede Dollars — ja det er bogstaveligt. Der er ikke den Ting i Verden, der kaster bedre af sig; det skulde da være at sælge Mad, naar der er Hungersnød. Men i Epedemierne gaar det ikke, de skade svært Forretningen, den gaar rent ned ad Hel—breden til. Ja, De forstaar mig vel nok. Det er saadan en Omskrivning, vi bruge indbyrdes. Naa — jeg maa videre. Se ind til mig, hvis De skulde behøve en — hvis De kommer forbi, vilde jeg sige. Farvel."

I sin Tilstand af overdreven Tilfredshed har Manden maaske selv overdrevet noget, jeg i al Fald ikke.

Med disse korte Oplysninger om Begravelsesvæsnet ville vi standse. For mit personlige Vedkommende haaber jeg oprigtigt, at jeg maa blive brændt. Jeg bemærkede engang dette til min Præst, der svarede mig med noget, han vist selv ansaae for meget dybsindigt:

„Jeg vilde ikke gjøre mig den Ulejlighed at spekulere over den Sag — hvis jeg havde Deres Chancer."

Hvad veed han derom — hele Familien er imod det.

To og tyvende Kapitel.

Hvad der skal „ses".

Vi toge en Dag hen for at se St. Louis-Hotellet, der nu benyttes som kommunal Kontorbygning. Der er just intet særdeles mærkeligt at se ved det, men man kan dog sige her ligesom ved Musik-Konservatoriet i New York, at dersom der nogen Sinde har være en Fejekost paa Færde omkring det, saa er der i al Fald intet Resultat deraf at spore. Det er højst ubegribeligt, hvorfor Kaal, Græs og andre Planter ikke voxe i Musik-Konservatoriet; men det maa vel ligge i den Omstændighed, at Solen har Vanskelighed ved at komme ind under Bænkene, og at man ikke kan faae Jorden hyppet undtagen i Gangene. Alene den Omstændighed, at Ciceronerne bare Knaphuls-Buketter af Blomster, de selv have drevet i Bygningen, tyder paa, hvor meget der kunde komme ud af Stedet, hvis man havde en Mand i Spidsen, der forstod sig paa rationel Agerdyrkning.

Senere aflagde vi ogsaa et Besøg i den ærværdige Domkirke og det smukke Torv udenfor den; hin med sit dunkle, stemningsfulde Halvlys, denne med sin mere verdslige fulde Dagsbelysning, sine yndige Orange-Alleer og blomsterrige Buskadser. Derefter kjørte vi i en stegende Solhede forbi et Vildnis af taarnhøje Huse ud paa en aaben Slette, hvor Villaerne findes, hvor Vandet oppumpes for at udtørre Gaderne, og hvor Børn og Køer mylre omkring; endelig kom vi forbi en gammel Kirkegaard, hvor man fortalte os, at Støvet af en ældgammel Sø-

røver ligger begravet. Vi toge ham imidlertid paa Tro og Love og standsede ikke. Han skal have været en Røver med en ualmindelig grusom og blodig Fortid, og saa længe han bevarede dette Ry uplettet og holdt sig afsides, blev han æret og agtet af Høje og Lave; men da han senere nedværdigede sig til politisk Partigængeri og blev en maadelig Borgerrepræsentant, faldt Begejstringen for ham og den offentlige Mening begræd ham som Frafalden. Senere, da han var død, blev der rejst et Monument over Manden, og nu er han atter lidt efter lidt stegen i Agtelse; men Agtelsen er for Røveren og ikke for Borgeren. Nutiden har ædelmodigen huskет, hvad han oprindelig var, og glemt, hvad han blev.

Videre kjørte vi ad en højtliggende Grusvej forbi en Sump paa en halv Mils Længde, med en Kanal paa vor ene Side og en tæt Skov paa den anden; hist og her i det Fjerne saae vi en forpisket, kantet og mosbegroet Cypresse tegne sig skarpt mod den klare Himmel med Toppen ludende skraat fremad, lige saa naturlig i sin Form som et Æbletræ i et japanesisk Maleri. I Kanalen saaes en enlig Krokodil svømmende nok saa fredelig omkring, og paa Bredden stod en kulørt Mand, hvis Spejlbillede faldt tydeligt og skarpt hen over det klare Vand; han ventede formodentlig paa at blive opædt.

Tilsidst naaede vi da West-Enden: en Samling af Hoteller i den sædvanlige, let byggede Sommer-Pavillon-Stil med brede rundtløbende Verandaer; den langstrakte, blaa Indsø Pontchartrains Smaabølger skvulpede op ad deres Dørtrin. Her indtoge vi vor Middag paa en Veranda over Vandet og smagte den vidt berømte Fisk

„Pompanoen", der er liflig som den mindst strafværdige af Synder.

I Vesten og Syden har man opfundet en ny Institution: Koste-Brigaden. Den rekruteres af unge Damer, der ere uniformerede og som foretage Infanteri-Exercits med Fejekoste i Stedet for med Geværer. Naar de vise deres Kunster paa en Scene, belyste af bengalsk Ild, maa det sikkert være et fortryllende Syn. Jeg saae dem exercere med Gratie, Kvikhed og beundringsværdig Præcision. Jeg saae dem udføre alt, hvad man paa nogen Maade kan tænke sig udført med en Kost, undtagen at feje. Det saae jeg rigtignok ikke. Men jeg veed med Bestemthed, at de kunde læres til det. Deres andre Bedrifter bevise dette tydeligt nok. Og dersom de engang skulde komme saa vidt og da vilde begive sig paa Krigsfti ned ad en af de nærmest liggende Gader, saa vilde denne utvivlsomt i faa Minutter komme til at se en hel Del bedre ud, end den nu gjør, Damerne derimod næppe, og følgelig vilde der ikke ubetinges vindes derved, naar alt kommer til alt. Manøvren foregik i Washington-Artilleri-Bygningen. Her forefandt vi desuden en Mængde Relikvier fra Krigen og blandt andet et Oliemaleri, der forestiller Stonewall Jacksons sidste Sammenkomst med Sydstaternes General Lee. Maleriet har stor Værdi paa Grund af Portrætligheden; men lige som mange andre historiske Malerier betyder det egentlig ingen Ting, naar man ikke har en Seddel med dets Titel, og een Seddel kan da være lige saa god som en anden f. Ex.:

Første Møde mellem Jackson og Lee.
Sidste Møde mellem Jackson og Lee.
Jackson præsenterer sig selv for Lee.

Jackson modtager Lees Indbydelse til Middag.
Jackson afslaar Lees Indbydelse til Middag — med ærbødig Tak.
Jackson undskyldende sig efter sit Nederlag.
Jackson bringer Efterretning om en glimrende Sejr.
Jackson udfordrende Lee til en Væddekamp.*

Hver af disse fortæller den samme Historie og ere tilstrækkeligt oplysende, thi de sige alle særdeles klart og udtømmende: „Her ere Jackson og Lee sammen." Kunstneren vilde uden Tvivl have udtrykt, at de ere sammen for sidste Gang, saafremt det blot havde været muligt. Uheldigvis er det imidlertid umuligt. En god læselig Titel er derfor af Værdi, i Reglen nok saa meget som en Mængde Attituder og Udtryk — navnlig ved historiske Sujetter. I Rom træffer man hyppigt Folk med stærkt udviklet sympathetisk Sans staa og udgyde Taarer foran det berømte Stykke: „Beatrice Cenci, Dagen førend hendes Henrettelse." Det viser ogsaa tydeligt, hvad Nytte en Titel kan gjøre. Dersom de ikke havde haft den til Vejledning, vilde de have gloet paa det uden mindste Bevægelse og sagt: „Ung Pige, der lider af Kvalme", eller: „Ung Pige med Hovedet gjemt i en Pose".

Sydens Udtale af Sproget er musikalsk og klangfuld. Man har dannet sig nogle Udtryk, som det alene er Umagen værd at rejse fra New York til New Orleans for. Navnlig er der Ordet „Lagniappe" af spansk Op-

---

* I det engelske Sprog findes her et Ordspil, idet Sætningen ogsaa kan oversættes som: Jackson bedende Lee om en Svovlstik. O. A.

rindelse. Første Dag fandt vi det i Spidsen for en Spalte „Forskjelligt" i en Avis, Dagen efter hørte vi det benyttet af over en Snes Personer, bleve nysgjerrige efter Meningen den tredje Dag og vænnede os selv til at bruge det den fjerde. Meningen af Ordet er klar nok, men Folk nøjes just ikke med den bogstavelige. Det betyder hos en Bager „Tilgiften", ellers hvad man faar gratis, til Overmaal. Naar et Barn eller en Tjenestepige — ja Borgmesteren eller Guvernøren med for den Sags Skyld — kjøbe noget i en Butik, saa ende de gjerne Handelen med at sige:

„Giv mig saa lidt for Lagniappe."

Butiksmanden følger strax Opfordringen, giver Barnet et Brystsukker, Tjenestepigen et Nøgle Traad, Tjeneren en billig Cigar, Guvernøren — ja Gud veed, hvad han egentlig giver Guvernøren — sin Stemme tænker jeg.

Bliver man opfordret til at gaa ind og drikke et Glas med en eller anden, noget, der hænder ikke saa sjældent i New Orleans, og man da svarer: „Skal jeg nu igjen drikke — nej Tak, jeg har faaet tilstrækkeligt i Dag," saa svarer Indbyderen: „Blot denne ene Gang, det er for Lagniappe." Naar Lapsen opdager, at den unge Dame, til hvem han gjør Cour, begynder at se lidt surt til hans sidste, muligvis mindre heldigt udtrykte Kompliment, saa redder han Situationen ved hurtig at tilføje: „Undskyld Frøken, jeg mente ikke noget uærbødigt," hvilket dog kortere kan udtrykkes ved: „Undskyld, det er Lagniappe." Opvarteren i Kafeen, der snubler og spilder Kaffen ned ad Ryggen paa Din Frakke, siger ogsaa blot: „Lagniappe, Massa!" og henter Dig strax en ny Kop uden Extrabetaling.

En Lørdag gik vi hen at se en Hanekamp; en saadan havde jeg aldrig før overværet. Selskabet var blandet, gamle Mænd og smaa Drenge, alle Kulører og mange forskjellige Sprog og Nationaliteter. Derimod undrede det mig, at vi slet ikke saae disse vel bekjendte traditionelle, raa Vagabond-Ansigter, der ellers træffes saa hyppigt. Man kunde gjerne have troet, at det gjaldt et Missionsmøde, førend Kampen begyndte. Senere vilde man vel snarere, navnlig hvis man havde haft et Bind for Øjnene, have tænkt paa en Opvækkelse fra de Døde — at dømme fra Spektaklet.

En Neger og en Hvid stode inde paa Kampplads en. Hanerne bleve bragte i Sække; da Tidens Fylde kom, bleve de tagne ud, klappede, kælede lidt for, dernæst skubbede hen mod hinanden og slupne løs. Den ene, en stor, sort Hane, fløj øjeblikkelig løs paa sin mindre, graa Modstander og huggede den i Hovedet med Sporen. Strax riposterede den Graa. I det samme begyndte Tilskuerne at brøle op, og dette fortsattes senere uafbrudt. Efter kort Tids Kamp ventede jeg hvert Øjeblik at se de Stridende falde døde om, thi de vare begge snart baade blinde og røde af Blod og saa udmattede, at de alt imellem dejsede om. Men ingen af Parterne vilde saa let give tabt. Deres respektive Ejermænd rejste dem paany, tørrede Blodet af dem, sprøjtede dem over med Vand og puttede deres Hoveder ind i Munden, for at varme dem tillive igjen, antager jeg. Naar de da atter bleve slupne løs, saae man dem vakle hen til hinanden med slæbende Vinger, slaa om sig halvt i Blinde, indtil de havde fundet hinanden, og et Minut efter paany falde døde om af Udmattelse.

Udfaldet ventede jeg ikke paa. Saa længe jeg kunde betvinge min Modbydelighed blev jeg paa Pletten; men tilsidst maatte jeg ærlig tilstaa, at det var mig for stærkt. Bagefter hørte jeg, at den Sorte var død paa Valpladsen, kæmpende til sit sidste Aandedræt.

Det lader til, at der maa være noget vist fængslende ved denne „Sport" for Folk, der ere blevne vænnede til den. Aldrig har jeg set en Forsamling mere optaget af, hvad der gik for sig, end ved denne Lejlighed; de vare mod Slutningen aldeles ellevilde, de Gamle ikke mindre end de Unge, helt ned til ti Aars Purkene. Hanekampene ere naturligvis en inhuman Fornøjelse, derom kan der fornuftigvis ikke være Tvivl; men alligevel har jeg mere til overs for den end for den i England stærkt yndede Rævejagt, hvor man til Hest forfølger Dyret, til det dør af Træthed, thi Hanerne have dog nogen Fornøjelse af Kampen, hvilket de tydeligt lægge for Dagen; jeg har derimod aldrig hørt, at Rævene morede sig ved Jagten.

Ved en anden Lejlighed saae vi et Æsel-Væddeløb. Af samtlige tilstedeværende Æsler, tror jeg nok at turde paastaa, morede ingen sig bedre derover end jeg selv. I det første Løb startede tretten Dyr, højst forskjellige af Sind, Anlæg og Udseende. Nogle vare ret kjønne, andre ikke, nogle glinsende blanke, andre havde ikke været striglede i lang Tid, nogle vare uskyldigt muntre og kaade, andre rene Djævle af Ondskab og Uefterrettelighed. At dømme fra deres Miner, gik nogle til det som til Krig, andre antog vist det Hele for Løjer, de øvrige beredte sig til, hvad der forestod, som til en religiøs Procession. Og hvert Æsel handlede efter sin Overbevisning. Resultatet var en saadan Mangel paa Harmoni og Sammen-

spil — om jeg saa maa sige, — at det kun kunde blive i højeste Grad morsomt.

Rytterne vare allesammen unge Gentlemen af Byens bedste Selskab; en Mængde „fashionable" Damer vare tilstede som Tilskuere. Sagen er, at denne Sport for Tiden er paa Moden og meget yndet. Derved er der tilvejebragt en Del ualmindelig hurtige Æsler. Et af dem er endogsaa for bestandig bleven udelukket fra Væddeløbene, fordi det forvoldte, at Væddeløbet blev berøvet sin væsentligste Tiltrækningskraft: Afvexling, og i Virkeligheden kun blev et Een-Mands-Ridt; nu og da hænder det ikke desto mindre, at Dyret kommer frem alligevel, masteret under en ny Farve og et nyt Navn.

Alle tretten Dyr satte af paa samme Tid efter nogle faa falske Tilløb, og Begyndelsen var virkelig ret lovende. Da hvert Æsel og hver Rytter øjensynlig havde sin aparte personlige Overbevisning om, hvorledes Løbet bedst skulde udføres, hvilken Bane det under visse Omstændigheder var fornuftigt at følge, hvor ofte der burde skiftes fra den ene til den anden Side, samt naar og hvorledes der burde manøvreres for at undgaa Paasejling, saa blev der snart den ønskeligste Forvirring, takket være de sex og tyve modstridende Anskuelser, og Udfaldet var guddommelig komisk. Jeg holdt en Ubetydelighed paa et af Dyrene og vilde have vundet mine Penge, hvis hele Optoget havde været omvendt. Tilsidst fulgte der et „Consolationsløb for slagne Æsler"; det første Løb var dog bedre.

Tre og tyvende Kapitel.

Gamle Bekjendte.

En Dag, medens jeg spadserede om i New Orleans' Gader, mødte jeg en Mand, som jeg længtes efter at gjense mere end nogen anden — Horace Bixby — tidligere Lods under mig, eller rettere over mig,* nu Fører af den store Damper „City of Baton Rouge", Anchor-Liniens sidste og bedste Akvisition. Det var den samme slanke Skikkelse, den samme elastiske Gang, den samme Livlighed, Resoluthed og militære Holdning; ikke en Tomme havde hans Figur bøjet sig, ikke et Haar var graanet. Der er noget forunderligt i saaledes at forlade et Menneske i hans fem og tredivte Aar og efter Forløbet af een og tyve Aar fremdeles at gjenfinde ham som en fem og tredive-aarig Mand. En lignende Uberørthed af Tiden har jeg aldrig hverken før eller senere truffet i Livet. En enkelt Rynke i Ansigtet, det var den eneste Forskjel, og det siger ikke meget.

Hans Damper laa just for Tur. Jeg havde med Forsæt ventet flere Dage i den bestemte Hensigt at tage tilbage til St. Louis med ham.

Vi burde nu vel have besøgt forskjellige Steder forinden, men paa Grund af den begrænsede Tid blev det alt opgivet, og vi tiltraadte altsaa Tilbagerejsen. Forinden foretog jeg dog en lille Udflugt i en Bugserbaad efter

* See „Erindringer fra Lodslivet paa Mississippi" i Bogen „Paa Rejser". O. A.

Mr. Bixbys Indbydelse. Sejladsen op ad den klare og luftige Flod i Selskab med mine Bekjendte var mig en sand Nydelse; jeg begav mig forud paa Bakken og fik mig der en Cigar og en Passiar. Der vare flere ældre Dampskibs-Funktionærer iblandt os, og af dem erfarede jeg efterhaanden, hvorledes det under min lange Fraværelse var gaaet mange af mine gamle Venner fra Floden. En Lods, for hvem jeg havde været Styrmandsmath, var i Mellemtiden bleven Spiritist, og i over femten Aar havde han ugentlig modtaget Breve fra en afdød Slægtning gjennem et Medium i New York ved Navn Manchester; Postpengene i Forhold til Afstanden havde været: Fra Paradisets lokale Postkontor til New York fem Dollars, derfra til St. Louis tre Cent. Jeg mindedes Mr. Manchester særdeles tydeligt. Engang havde jeg endogsaa for ti Aar siden besøgt ham sammen med et Par Venner, af hvilke den ene ønskede at erfare noget om sin hedengangne Onkel. Bemeldte Onkel var for tolv Aar siden kommen af Dage paa en temmelig voldsom og usædvanlig Maade: en Orkan havde nemlig ført ham med sig over en Strækning af tre Fjerdingvej og tilsidst stødt et Træ overende med ham; Træet var tre Fod i Diameter ved Rodenden og et halvt Hundrede Fod højt. Denne Triumf overlevede han imidlertid ikke længe. Ved den omtalte Séance stillede min Ven forskjellige Spørgsmaal til Onklen, der svarede gjennem Manchester som Medium. Nedenstaaende er en tro Gjengivelse af den udvexlede Samtale med sine vamle, vaasende Svar, som Manchester nedskrev med Paastand paa, at de skulde være ham indgivne af Aanden. Dersom denne Fyr ikke er den usleste Bedrager, der lever paa Jorden, saa maa han undskylde mig disse Ord:

Spørgsmaal: Hvor er Du?

Svar: I Aandernes Verden.

Sp.: Er Du lykkelig?

Sv.: Meget lykkelig. Fuldstændig lykkelig.

Sp.: Hvormed fordriver Du Tiden?

Sv.: I Samtale med Venner og andre Aander.

Sp.: Hvad ellers?

Sv.: Intet. Hvad skulde jeg ogsaa behøve mere.

Sp.: Hvad tale i sammen om?

Sv.: Om vor lyksalige Tilværelse; om Venner, vi endnu have paa Jorden, og om, hvorledes vi bedst skulle paavirke dem til det Gode.

Sp.: Naar nu samtlige Venner ere arriverede til Aandernes Land; hvorom ville I da samtale? Ikke om andet end om Eders Lyksalighed?

Intet Svar. Det forklares, at Aanderne ikke besvare letfærdige Spørgsmaal.

Sp.: Hvorledes kan det være, at Aander, der føre saa letsindig en Tilværelse og anerkjende den som lykkelig, kunne være saa nøjeregnende med letsindige Spørgsmaal om dem selv?

Atter intet Svar.

Sp.: Ønsker Du at komme tilbage til Jorden?

Sv.: Nej.

Sp.: Vilde Du kunne sværge derpaa?

Sv.: Ja.

Sp.: Hvad spise I deroppe?

Sv.: Vi spise ikke, drikke heller ikke.

Sp.: Ryge I Tobak?

Sv.: Nej, vi ryge ikke.

Sp.: Læse I Bøger?

Sv.: Nej, vi læse ikke.

Sp.: Komme alle gode Mennesker der hen, hvor Du nu er?

Sv.: Ja.

Sp.: Du kjender jo mit foregaaende Liv. Er Du i Stand til at antyde for mig, om jeg i Fremtiden er udsat for at begaa nogen syndig Handling, der kunde forspilde min Udsigt til at komme til Dig?

Intet Svar.

Sp.: Naar døde Du?

Sv.: Jeg døde ikke, jeg forlod Jorden.

Sp.: Lige meget; naar forlod Du da Jorden? Hvor længe har Du opholdt Dig i Aandeverdenen?

Sv.: Vi have intet Maal for Tiden.

Sp.: Om Du end kan være usikker eller uinteresseret i Datoer og Tider i Din nuværende Tilstand, saa har dette dog intet at gjøre med Dit Jordeliv. Den Gang havde Du Datoer. Det er en af disse, jeg spørger om. Du forlod Jorden en vis bestemt Dag i et vist bestemt Aar. Ikke sandt?

Sv.: Jo.

Sp.: Nævn mig da Datoen og Maaneden.

(Mediet tradser en Mængde usammenhængende Tegn paa Papiret, ledsaget af heftige krampagtige Ryk i Hoved og Krop. Tilsidst forklares Fænomenet paa den Maade, at Aander ofte glemme slige Datoer, da de ikke længer have nogen Interesse deraf.)

Sp.: Det maa altsaa anses for givet, at Du har glemt Din jordiske Dødsdag?

Dette blev anset for givet.

Sp.: Det lyder meget forunderligt. Men Aarstallet da?

(Atter løber Haanden løbsk, nye Rystelser og tossede Trækninger i Mediet. Forklares endelig saaledes, at Aanden har glemt Aarstallet.)

Sp.: Det er jo himmelraabende. Lad mig dog gjøre Dig eet Spørgsmaal endnu, førend vi skilles for aldrig oftere at mødes, thi selv om det ikke skulde lykkes mig at undgaa det Asyl, hvori Du er havnet, vil et Møde mellem os jo ikke blive noget egentligt Møde, al den Stund Du til den Tid baade vil have glemt mig og mit Navn: Døde Du en naturlig Død, eller kom Du af Dage ved et Ulykkestilfælde?

Sv. (Efter lang Betænkningstid og megen Krampe): En naturlig Død.

Dermed endte denne Samtale. Min Ven oplyste Mediet om, at hans hedengangne Onkel, medens han opholdt sig paa denne syndige Jord, havde været udstyret med usædvanlige Aandsevner og en aldeles udmærket Hukommelse. Man maatte derfor dybt beklage, at det ikke var bleven ham forundt at beholde lidt af disse Egenskaber til sin Fornøjelse i hine Regioner, hvor den evige Tilfredshed herskede, til Forbavselse og Beundring for de endnu paa Jorden levende Skabninger, der ønskede at belæres af ham.

Og denne Fyr har Masser af Klienter. Han mod-

tager Breve fra Aander, bosiddende i alle mulige Egne af Aandeverdenen, og besørger dem videre hele Landet over med Posten. Brevene ere fulde af gode Raad — Raad fra Aander, der ikke vide Besked med nogen Ting bedre end en Skruptudse — og bemeldte Raad følges punktligt af dem, der modtage dem. En af hans Klienter var en Mand, hvem Aanderne (hvis man tør benytte denne Pluralis-Form til Betegnelse af den opfindsomme Mr. Manchester) underviste i Maaden at anvende et forbedret Jernbane-Vognhjul. Det er jo nok et temmelig simpelt Underholdnings-Emne for en „Gejst", men alligevel bedre og sundere end at tale i det Uendelige, om „hvor lykkelige de ere".

En Del af mine tidligere Kollegaer havde oplevet ret mærkelige Hændelser, hvoraf i al Fald nogle med heldigt Udfald. Kaptejn Montgommery, for hvem jeg havde styret, medens han var Lods, kommanderede saaledes Sydstaternes Flaade i det store Slag ud for Memfis; da hans Skib sank, svømmede han i Land, kæmpede sig gjennem Soldaternes Rækker og undkom med Nød og næppe, men med Æren reddet. Det var en Mand med en sjælden Koldblodighed; han mistede aldrig sin Fatning. En Gang, medens han var Fører af en Passagerdamper, lodsede jeg denne ind til en Havn i Nærheden af New-Orleans og ventede nu hvert Øjeblik at modtage Ordre fra hans Plads paa Orkandækket, men den kom ikke. Jeg havde standset Hjulene og dermed var min Myndighed og mit Ansvar forbi. Det var ved Aftentide — Tusmørke, Kaptejnens Hat sad oven paa Signalklokken og jeg stod naturligvis i den Formening, at hans intellektuelle Del var i Hatten, hvilket imidlertid til alt Uheld ikke var

Tilfældet. Det var en meget nøjeregnende Mand, samme Kaptejn Montgommery, og jeg tog mig derfor vel i Agt for at røre ved Signalklokken uden direkte Befaling. Min Pligt var at holde Skibet støt paa dens ulykkesvangre Kurs, hvad der saa end vilde ske som Følge deraf, og dette holdt jeg mig da til. Følgelig fortsatte vi Vejen, pløjede agtenom de andre Dampere, stadigt nærmende os dem mere og mere; — Sammenstødet maatte komme meget snart — det forudsaae jeg tydeligt. — Men Hatten rørte sig fremdeles ikke, thi ak, dens Ejermand tog sig en Lur paa Texasdækket. Situationen blev mere og mere ulykkelig, jeg selv mere og mere nervøs, alt efter som det blev mig klart, at Kaptejnen næppe vilde komme med til at se Forestillingens Glanspunkt. Deri tog jeg dog fejl. Netop som vi ganske findig toge Vejen midt ind i Spejlet paa en Damper, traadte han ud paa Dækket og varskoede med englelig Ro og Mildhed: „Bak — fuld Kraft!" — hvilket jeg naturligvis ogsaa gjorde, men rigtignok lovligt sent, thi i det samme havde vi naaet Modstanderens skrøbelige Udbygninger og masede dem nu til Pluksisk med et vældigt Spektakel. Kaptejn Montgommery bebrejdede mig intet bagefter; kun en eneste Gang omtalte han Sagen og bemærkede da, at jeg havde handlet fuldstændigt korrekt, og at det var hans Haab, at jeg vilde handle akkurat paa lignende Maade, hvis Tilfældet skulde gjentage sig.

En anden af de Lodser, jeg havde kjendt, var kommen af Dage paa en Maade, der gjorde ham megen Ære. Hans Skib kom i Brand, men han selv forblev ved Rattet, indtil han havde faaet Skuden sat paa Grund. Først derefter sprang han ud med sine Klæder i Brand og var den sidste af de om Bord værende, der naaede Land; han døde

faa Timer efter som Følge af sine Brandsaar. Hans Liv var det eneste, der gik tabt ved denne Lejlighed.

Mississippiflodens Lods-Krønike kan opvise sex eller syv lignende Tilfælde paa Martyrdød foruden et halvt Hundrede Exempler, hvor Vedkommende kun har reddet Livet i det allerydderste Øjeblik. Det er dens Stolthed, at den ikke kan opvise noget eneste Tilfælde, hvor Lodsen har forladt sin Post for at bjerge Livet under Forhold, hvor hans Forbliven kunde have frelst andres.

Lodslærlingen bliver derfor ogsaa fra første Færd vænnet til at vise Foragt for enhver Slags Fare, der er forbunden med hans Kald, og at foretrække en hvilken som helst Død fremfor den Vanære at have forladt sin Post. Og saa eftertrykkeligt bliver denne Regel indpodet de Unge, at man fuldt ud kan forlade sig endog paa de yngste og mindst erfarne. Paa Memfis Kirkegaard ligger der saaledes jordet en Yngling, som for mange Aar siden omkom ved Rattet i et Skib paa den hvide Flod, kun for at frelse sine Medmennesker. Han forklarede Føreren, at Branden ikke var større, end at han rimeligvis vilde kunne naae en Sandbarre, hvorved alle kunde blive reddede, hvorimod det vilde være et sikkert Tab af Menneskeliv at forsøge en Landsætning paa den stejle Klippekyst. Barren blev naaet og Skuden sattes op paa grundt Vand, men samtidigt havde Flammerne omsluttet ham fuldstændigt, og han omkom ynkeligt i sit Forsøg paa at bryde igjennem. Han var bleven opfordret til at flygte forinden, men havde svaret som det sømmer sig en brav Lods:

„Nej, jeg bliver paa min Post. Hvis jeg forlader den, ville alle de andre omkomme; bliver jeg derimod, gaar det kun ud over mit eget Liv, og jeg bliver.“

En Intendant=Lærling, der nu er død og borte, havde en temmelig romantisk Skjæbne. Medens jeg kjendte ham personlig, var han en ustadig, ung Ødeland, højrøstet, godmodig, fuld af letsindig Ædelmodighed og allerede tidligt bestemt til at forspilde sit Livs Chancer ved egen Ubesindighed. Ude i en af de vestlige Byer boede en rig og barnløs gammel Udlænding med sin Hustru; de havde antaget sig en ung, ret tækkelig Pige halvt som Barn og halvt som Tyende. Fyren, om hvem jeg fortæller og hvis Navn f. Ex. kunde være Georg Johnson, blev bekjendt med hende og de kom i Forhold til hinanden, hvilket omsider de Gamle opdagede og bebrejdede dem. I deres Skamfuldhed talte de Usandhed og forsikrede, at de vare hemmeligt gifte. Dermed stillede Manden sig tilfreds, han tilgav dem og gav dem sin Velsignelse. Efter den Tid kunde de fortsætte deres Samliv uden at lægge Skjul derpaa. Efter nogen Tids Forløb døde den gamle Kone og Manden fulgte kort efter. Den Afdødes Venner samledes i Sørgehuset, blandt disse ogsaa de unge Syndere. Testamentet blev aabnet og højtideligt oplæst: Alt hvad Afdøde ejede — en betydelig Sum — tilfaldt Mrs. Georg Johnson!

En saadan Person fandtes imidlertid ikke. De unge foretoge sig derfor et meget ubesindigt Skridt. De rejste bort, lode sig borgerlig vie for en mindre hæderlig Øvrighedsperson og fik ham til at antidatere Vielsesattesten. Men dette opdagedes, de fjernere Slægtninge samledes, afslørede Bedrageriet og rejste bort igjen med hele Formuen, efterladende de Unge særdeles legitimt og uigjenkaldeligt forbundne i Ægteskab, men uden en Skilling til

at forsøde deres Tilværelse med. Saaledes gik det ham; ikke enhver Roman har til Basis en saa fuldstændig sandfærdig Historie.

En anden af mine Ungdomskammerater, Ben, var død. Han var en vild Dreng, som jeg altid plejede at skjændes med hver eneste Vagt, vi havde sammen. Ret en ugudelig Krop var han og derfor næsten bestandig i Forlegenhed. Engang bragte en Arkansas-Passager en uhyre stor Bjørn om Bord og lænkede den til Redningsbaaden paa Orkandækket. Ben havde naturligvis hverken Rist eller Ro, førend han havde faaet Dyret sluppet løs, „bare for at se, hvad den vilde gjøre". Han blev hurtig tilfredsstillet. Bjørnen jagede efter ham rundt paa Dækket milelangt, med et Publikum paa to Hundrede grinende Ansigter kigende ud gjennem Rækværket; den fik tilsidst et Frakkeskjød snappet og drog ind i Texas-Salonen for at tygge det. Frivagten kom ud i en Fart og lod Bjørnen ene paa Valpladsen; men den begyndte snart at kjede sig og drog ud igjen for at søge ny Adspredelse. Hele Skibet gjennemstøvede den — og alle Lukaferne, med et Fortrav af flygtende Mennesker og en øde Tomhed bag ved sig; da endelig Ejermanden fik den fanget ind, vare han og den selv de eneste Aktører; hele den øvrige Befolkning havde søgt Skjul, Damperen var som uddød.

Samtalen paa Bakken førtes ogsaa hen paa Kaptejn Jesaias Sellers, der nu er død for mange Aar siden. Det var en smuk og højsindet Personlighed, anset baade i Land og om Bord. Han var velvoxen og velbygget, og i hans høje Alder — saaledes som han staar for min Erindring — var hans Haar endnu saa sort som en Indianers, hans Øje og Haand lige saa usvækkede og paalidelige

og hans Aand lige saa klar som hos nogen anden, det være sig ung eller gammel, blandt Lodsernes Broderskab. Det var vor Patriark; han havde været Sejlskibs-Lods, førend Dampskibene existerede og Dampskibs-Lods, førend nogen af de andre havde drømt om at haandtere et Rat. Det var derfor ret naturligt, at hans Kollegaer havde Ærefrygt for ham paa samme Maade, som vi altid hædre berømte Personer fra en forbigangen Tid. Han vidste, hvorledes man betragtede ham, og rimeligt nok har denne Omstændighed bidraget til at forøge hans i Forvejen ikke ringe Stivhed og tilbageholdne Væsen.

Naar som helst Kaptejn Sellers nærmede sig en Klynge passiarende Lodser, faldt Talen uvilkaarligt til Jorden. Og Grunden var for Resten naturlig nok, thi i et saadant, tilfældigt samlet Selskab hændte det jo som oftest, at der fandtes et Par nybagte, over for hvilke de ældre holdt meget af at vise sig, ved at kue dem med deres vidtløftige og brede Tale om deres Erfaringer fra gamle Dage. Derved opnaaede de, at de yngre fik en passende klar Forestilling om deres egen Mangel paa Erfaring og at de selv bleve misundte i lignende Grad. Hvor tydeligt husker jeg ikke, hvorlunde disse Skaldepander kunde prale og brovte og lyve og datere tilbage i Tiden ti, femten, ja tyve Aar og saa nyde Indtrykket, de havde bevirket paa deres yngre Kammerater.

Naar saa man var kommen til dette Standpunkt, saa hændte det af og til, at Kaptejn Sellers statelige Skikkelse pludselig viste sig midt i Klyngen, han, den eneste virkelige og ægte Helt fra de gamle Dage. Man forestille sig nu den Gravens Tavshed, hans blotte Tilstedeværelse bevirkede, Skaldepandernes Flovhed og deres

tidligere Offres Skadefryd, naar han begyndte med sine tilfældigt henkastede Bemærkninger om Begivenheder for — Himlen maa vide hvor mange Aar siden, om Der, der vare forsvundne, Gjennembrud, der havde fundet Sted en hel Menneskealder, førend nogen af de andre havde sat sin Fod i et Styrelukaf.

Det var ikke sjeldent, at den alderstegne Søulk traadte frem som ovenfor beskrevet og spredte Fortvivlelse og Ærgrelse rundt om sig; han daterede bestandig sine Der tilbage til Flodens allertidligste historiske Dæmringstid og benyttede aldrig samme D flere Gange i sine Fortællinger; ej heller benyttede han Navne, som nogen anden Tilstedeværende var gammel nok til at kjende eller forstaa.

Den gamle Kavaler var just ikke litterært anlagt; men han plejede dog ofte til Avisen „New Orleans Picayune" at indsende korte, praktiske Strøbemærkninger af almindelig Interesse angaaende Floden, og at undertegne dem med Mærket „Mark Twain". De drejede sig bebestandig om Flodens Vandstand og øvrige Forhold og vare værdifulde paa Grund deres Paalidelighed; for saa vidt gav de altsaa ingen Anledning til Bitterhed. Men samtidig med, at den brave Kaptejn gav disse forstandige Oplysninger, var han rigtignok lidt tilbøjelig til at omtale, at den eller den Vandstand ikke havde indfundet sig i de sidste ni og fyrretyve Aar, eller at omtale Den Nr. dette eller hint og ledsage den af en Bemærkning om, at den nok gik under i 1807, „saafremt min Hukommelse ikke bedrager mig", og ved denne indirekte Pukken paa sin Alder og Erfaring lige over for andre ældre Lodser vakte han Skinsyge og Bitterhed, som foranledigede, at „Mark Twains"

Beretninger altid bleve kritiserede med den største Skaanselløshed.

Det hændte nu netop, at en af disse Sellerske Notitser blev Texten for mit allerførste Forsøg som Avisskriver. Jeg gjorde Spas med Originalen, ganske vist paa en temmelig grovkornet Maade, og spændte min Aandrigheds og Vittighedsfibre det længste; de kunde taale, ud over otte Hundrede eller Tusende Ord. Jeg var endnu „Lærling," men viste imidlertid Værket til et Par af Lodserne, der med Iver og Begjærlighed toge imod det og hurtigst muligt fik det indrykket i „New Orleans Delta." Denne Tjenstagtighed mod mig var yderst ilde anvendt; thi den gjorde intet Godt, men bragte en brav Mand den bitreste Smerte, han nogen Sinde havde fornummet. Der var just ingen direkte Ondskab i min Artikel, men den gjorde Kaptejnen til Gjenstand for Latteren, og ham var sligt uforstaaeligt og utaaleligt. Jeg anede dengang ikke, hvad der nu er mig særdeles vel bekjendt, at der ikke gives nogen større Pine for en privat Mand end at se sig for første Gang hudflettet paa Tryk.

Kaptejn Sellers bærede mig fra den Dag med sit mest indgroede Had. Naar jeg benytter Udtrykket „bærede mig," saa er det ikke ironisk; jeg betragtede det virkelig som en Ære at være Gjenstand for en Mands Tanker, navnlig en Mand med et saadant Navn som Sellers, og jeg havde Forstand nok til at føle Betydningen deraf og være stolt derover. Det kunde vel betragtes som en Udmærkelse at være yndet af Manden, men langt mere at være hadet af ham; thi han bar Venskab for Snese af Mennesker, hvorimod det kun var mig alene, han sad oppe om Natten for at hade.

Saa længe han levede, fremkom han ikke oftere med Avisartikler, ejheller benyttede han tiere Betegnelsen „Mark Twain." Da Telegrafen endelig udbredte Efterretningen om hans Død, befandt jeg mig i Vesten, ved Kysten af det stille Hav. Jeg var dengang endnu ny i Tøjet som Journalist og trængte just til et godt «nom de guerre»; derfor tog jeg mig den Frihed at lægge Beslag paa det, han nu ved sin Død havde gjort disponibelt, og jeg har lige siden gjort mit Bedste for at bevare dets gode Rygte — at det kan staa som et Tegn paa og en Garanti for, at hvad der fremkommer under dets Flag, altid er saa sandt og korrekt, at man kan sværge ved det; hvor vidt det er lykkedes mig, tør jeg naturligvis i min Beskedenhed ikke udtale nogen Anskuelse om.

Kaptejnen hørte til den Slags Mænd, der sætte deres eneste Stolthed i Hævdelsen af deres Stands Ære og som kun nære Kjærlighed til deres eget Fag. Førend han døde, bestilte han sit Gravmonument i Marmor og førte det stedse omkring med sig, hvor han færdedes, lige indtil han forlod Livet. Det staar nu paa hans Grav i St. Louis og forestiller en Lods, der holder Vagt ved sit Rat; vel har han haft Ret til at sætte sig et saadant Eftermæle, og Kritiken tier uvilkaarligt over for det, thi enhver der ser det, veed fuldt vel, at det er et Minde om en Mand, der i Livet vilde have ladet sig brænde til Aske hellere end at forlade sin Post, hvis Pligten havde paalagt ham at blive.

Fire og tyvende Kapitel.

Erindringer fra Fortiden.

Med Damperen „City of Baton Rouge" begav jeg mig paa Tilbagerejsen til St. Louis en herlig varm Sommerdag, men med Følelsen af at have forsømt Hovedøjemedet med mit Besøg i New Orleans. Jeg havde haabet at kunne faae opspurgt et helt Hundrede af mine tidligere Dampskibs-Bekjendtskaber, men maatte nu tilstaa for mig selv, at jeg i altfor høj Grad havde ladet mig bedaare af Stadens fængslende Selskabsliv og at Fornyelsen af hine kun var bleven en Snes flygtige Sammenkomster med Samtaler i fem Minutter med hver især.

Naturligvis var jeg paa Pletten i Styre-Lukafet, da vi bakkede ud fra Broen og lagde os tilrette for at gaa an — medens Dampbaaden ligesom „samlede sig" for at tage Tilløb og den tykke, sorte Røg buldrede frem af Skorstenspiben ligesom i de gode, gamle Dage. Snart begyndte vi at skyde frem, og et Øjeblik efter bruste vi afsted med fuld Fart. Det var altsammen saa naturligt og bekjendt — ikke mindre end Flodens Bredder — lige som om der slet ingen Afbrydelse havde været i mit Liv paa Floden. Nu, som dengang, var der en Lærling tilstede; han skulde nu formodentlig tilrors og øve sig — og det slog til. Lidt efter traadte Kaptejn Bixby ind og Lærlingen lagde Kursen langs Rækken af de fortøjede Dampere. Han gjorde mig rigtignok lidt nervøs med sin Styring; der var altfor megen Plads mellem os og de

andre, og jeg følte uvilkaarligt, hvad Følgen heraf vilde blive, blot ved at huske mig om fra mine egne Lærlingeaar under selv samme Kaptejn. Denne stod i Tavshed og saae til et Minut eller to; saa blev Fyren afsat og med højstegen Haand paa Rathjulet begyndte Bixby derefter at skrabe saa tæt forbi de andre Skibe, at der næppe var en Haandsbred imellem. Det var netop den samme Ære, han viste Lærlingen her, som han i sin Tid — for fem og tyve Aar siden — havde trakteret mig med akkurat paa samme Sted, da jeg for første Gang i mit Liv skulde styre ud fra New Orleans Havn, og det fornøjede mig oprigtigt at se Forestillingen gjentaget — med en anden i Rollen.

Vi gjorde denne Gang Turen til Natchez (tre Hundrede Mil) i to og tyve og en halv Time — hvilket er den hurtigste Rejse, jeg nogen Sinde har foretaget over denne Del af Floden; den bliver kun mulig ved Hjælp af de fortræffelige Kaart, man nu har faaet udarbejdet, og med hvilke man endogsaa kan besejle lange Strækninger i tyk Taage.

Ud for Natchez fik vi en ordentlig Tordenbyge, ved Vicksburg endnu en, og omtrent et halvt Hundrede Mile nedenfor Memphis den tredie og længste. Der var iøvrigt i dem alle en vis gammeldags Kraft og Vælde, der nu i mange Aar havde været ukjendt for mig. Under den sidste Storm laa vi fortøjede langs Landet, og alle forlode Styre-Lukafet med Undtagelse af min egen Ringhed. Blæsten bøjede de unge Træstammer sammen, saa at man saae deres Blades blegt farvede Undersider; det ene Stød fulgte lige i Hælene paa det andet, piskede Grenene op og ned med en rasende Voldsomhed og frembragte derved

et bølgende Farvespil mellem Grønt og Hvidt, efter som den ene eller den anden Side af Bladene vendte opad. Alle synlige Farver havde skiftet Karakter, ingen var ganske naturlig; det blytunge Skytæppe over mit Hoved kastede sit skidentgraa Skjær ud over hver Gjenstand. Flodens Bølger væltede sig som blygraa Masser, i det Fjerne fortonede alt sig som blygraa Klumper, ja selv de tækkelige, vevre Terner med deres kridhvide Hoveder undgik ikke et blygraat Skjær fra den tykke, mættede Luft, hvori de sværmede om. Tordenskraldene fulgte hverandre i en uafbrudt Rækkefølge, højere og højere drønede de løs, Lynene hvislede gjennem Luften, deres blændende Ildlinier bragte mig i en ubeskrivelig blandet Tilstand af elektrisk Begejstring og en Frygt, der gjennemrislede hver Nerve i mig. Regnen skyllede ned i Strømme, de øredøvende Tordenbrag nærmede sig med hvert Minut, Stormen tiltog i Heftighed, snart begyndte den at slide Grene og Trætoppe løs og slynge dem frem, Styrelukafet tog paa at knage, strække og række sig paa en lovlig uhyggelig Maade — og jeg gik ned i Lasten for at se, hvad Klokken var slaaet.

Folk prale ofte af de Storme, de have oplevet i Alperne; de, jeg har været saa heldig at møde, vare imidlertid langt ringere, end hvad jeg i lignende Retning har oplevet i Mississippidalen. Muligvis har jeg ikke set Alperne gjøre deres allerbedste Kunststykker; men ere de i Stand til at overtrumfe Mississippi, saa kan jeg kun sige, at det gjør mig ondt for Alpebeboerne.

Iøvrigt gik Rejsen med denne fortrinligt organiserede Damper saa hurtigt, at vi næsten maatte beklage det. Men det lykkedes ved stor Ihærdighed alligevel at opstøve

alle mine tidligere Bekjendte paa de Steder, hvor vi gjorde Holdt. Kun een eneste manglede; han var to Aar i Forvejen gaaet bort at høste sin Løn, hvorledes nu denne end er bleven. Men hans Levnetsløb kom jeg hurtigt efter, og det gav mig et nyt, slaaende Bevis paa Sandheden af det gamle Ord, at smaa Aarsager ofte kunne have store Virkninger. Paa den Tid, da han gik i Smedelære i vor By, samtidig med at jeg gik i Skole, hændte det, at et Par unge Englændere kom tilrejsende og for en Stund sloge sig ned iblandt os. En skjønne Dag fik de sig klædt ud i noget Godtkjøbs-Stads og spillede flere Scener af „Richard den Tredie" for os Drenge; navnlig udførte de Tvekampen med urimelig Ivrighed og overdreven Pathos. Smededrengen befandt sig blandt Tilskuerne og blev smittet af Skuespillergiften. Med uhelbredelig Længsel droges denne klodsede, uvidende og daarligt begavede Yngling pludseligt til Scenen; han forsvandt ganske kort Tid efter fra Byen og kom senere frem paany i St. Louis. Her mødte jeg ham en Gang rent tilfældigt. Han stod da dybsindigt stirrende paa et Gadehjørne, den højre Haand hvilende paa Hoften, den venstre Haands Tommel- og Pegefinger omfattende Hagen, med nedadvendt Aasyn og rynkede Bryn, en gammel Filthat trukket ned over Panden — i Aanden forestillende en Othello eller noget lignende og uden Tvivl overbevist om, at det forbiilende Publikum var dybt grebet af hans tragiske Mine og Positur.

Jeg gik hen til Fyren og prøvede paa at faae ham ned igjen paa Jorden, men uden synderligt Held. Lejlighedsvis meddelte han mig dog, at han var Medlem af et vist, nærmere betegnet Skuespillerselskab — det skulde have

været saadan en let henkastet Bemærkning, men Forfængeligheden stak tydeligt igjennem alligevel. Fremdeles erfarede jeg, at han havde en Rolle i Shakspeares „Julius Cæsar“ og at jeg kunde komme til at se ham optræde samme Aften, saafremt jeg vilde give Møde i Theatret. Naturligvis lovede jeg at møde paa Pletten, saafremt jeg blot var levende.

Vi skiltes igjen, og jeg sagde til mig selv i oprigtig Forundring over Skjæbnens uransagelige Veje: „Mærkværdigt! Hjemme antoge vi altid denne Fyr for en topmaalt Nar; men aldrig saa snart kommer han til en stor By, hvor Intelligensen og Forstaaelsen er mere levende, saa springer pludselig Talentet lyslevende ud af sit ringeagtede Hylster, opdages, modtages og anerkjendes.“

Men jeg kom rigtignok hjem om Aftenen med en slem Skuffelse og ærgerlig oven i Kjøbet, thi ikke et Glimt havde jeg faaet at se af min Helt; hans Navn stod ikke engang paa Plakaten. Næste Formiddag mødte jeg ham imidlertid atter paa Gaden; førend jeg fik sagt noget, spurgte han:

„Saae Du mig?“

„Nej. Du var der jo ikke.“

Med et skuffet og overrasket Udtryk svarede han:

„Vist var jeg der. Det forstaar sig. Jeg var romersk Soldat.“

„Hvilken af dem?“

„Herregud! saae Du da slet ikke de romerske Soldater, der stode opstillede i Baggrunden og flere Gange marcherede rundt i Procession paa Scenen?“

„Mener Du den romerske Armee! De sex Sandal-

bestøvlede Sjovere i Nattrøjer samt med Blik-Skjolde og Hjelme, der traskede rundt i Hælene paa hverandre, anførte af den af Æddekoppeben baarne Brystpatient, der var majet ud lige som de andre?"

„Ja — netop! Det var dem, jeg mener. Dem var jeg en af. Jeg var den næstsidste. For et halvt Aar siden var jeg den bageste, men for nylig blev jeg forfremmet."

Stakkel! — jeg hørte senere, at han aldrig kom videre. I fire og tredive Aar vedblev han som Romerkriger. En sjelden Gang fik han en lille Rolle med en enkelt Replik i. Det blev ham betroet at komme frem og sige: „Min høje Herre, Vognen venter Eder." Saa snart man vovede at føje blot en Sætning eller to til, glippede Hukommelsen og han kunde da hverken sige Buh eller Bah. At tænke sig, at han i tredive Aar taalmodigt havde studeret Hamlets Rolle, havde levet og var død i Troen paa, at han tilsidst vilde blive opfordret til at spille den!

Denne Fyr — det var altsaa Resultatet af hine unge Englænderes flygtige Besøg i vor Landsby for mange Aar siden — hvilke prægtige, fortrinlige Hestesko kunde han ikke maaske have skjænket Verden, om Englænderne ikke vare komne paatværs af hans Livsbane, men hvilken ynkelig romersk Soldat han dog nu blev i Stedet for!

Nogle faa Dage efter vor Ankomst til St. Louis spadserede jeg just en Gang ned ad Hovedgaden, da pludselig en graasprængt Mand fixerede mig nøje, standsede, vendte om, betragtede mig endnu engang fra øverst til nederst med rynkede Bryn og endelig med truende Mæle spurgte mig:

„Aa, hør lidt De — er De nu bleven færdig med det Glas, De veed nok?"

„Han er gal," tænkte jeg strax, og vilde gaa videre. Men pludselig slog Erindringen ned i mig som et Lyn og jeg huskede ham tydeligt igjen; med en Kraftanstrængelse for at komme til at rødme og med mit allersødeste Smil svarede jeg derfor:

„Jeg er undertiden lidt langsom af mig; ret nu har jeg først fundet Stedet, hvor jeg vilde tage det. Kom med og gjør mig Selskab."

Hans Haardhed begyndte at smelte; saa foreslog han en Flaske Champagne, og da jeg bifaldt Forslaget, var alt Nag glemt. Han fortalte mig, hvorlunde han havde set mit Navn i Aviserne, havde lagt alle Forretninger til Side og var gaaet ud, fast bestemt paa enten at finde mig eller dø, blot for enten at faae et tilfredsstillende Svar paa sit Spørgsmaal eller ogsaa at slaa mig ihjel; for Resten kom det da efterhaanden frem, at største Delen af hans tilsyneladende Barskhed var af temmelig tvivlsom Ægthed.

Mødet med denne Mand gjenkaldte i min Erindring en Scene, der fandt Sted for tredive Aar siden i St. Louis under Pøbel-Oprøret. Jeg tilbragte netop da en Ugestid i et vist Pensionat og havde for een Nat min Bekjendt her til nærmeste Nabo. Vi overværede i hinandens Selskab flere af de Sammenstød og Masakrer, der fandt Sted; blandt andet vandrede vi da ogsaa en Aften sammen til et Slags Vaabenmagasin, hvor henved to Hundrede unge Mennesker efter Opfordring havde givet Møde for at lade sig bevæbne og føre mod Oprørerne under Anførsel af en Militærperson. Vi exercerede til Klokken blev henved ti;

derefter kom der Bud om, at Hoben havde samlet sig i betydeligt Antal i Byens lavere liggende Kvarter, at de nu rykkede frem og at de fejede alt andet af Vejen foran sig. Vort Korps satte sig strax i Bevægelse. Natten var ualmindelig lummerhed og Geværet tyngede mig svært. Vi marcherede og marcherede; jo nærmere vi kom til Slagmarken, desto varmere blev det, desto mere tyngede Bøssen og desto tørstigere blev jeg. Min Plads var tilfældigvis lige bag min Ven her, og saa var det, at jeg tilsidst bad ham om at holde Geværet lidt for mig, medens jeg kneb ud for at faae mig et Glas. Derefter stak jeg af og pilede sporenstregs hjem igjen. For min Vens Skjæbne nærede jeg selvfølgelig ingen som helst Frygt; jeg vidste jo, hvor vel bevæbnet han var, og saa maatte han vel sagtens kunne bjærge sig. Havde jeg følt nogen Tvivl i saa Henseende, saa er jeg vis paa, at jeg vilde have set at faae et tredie Gevær til Laans til ham. Omstændighederne førte mig bort fra Byen temmelig tidligt næste Morgen, og havde nu ikke Tilfældet føjet det saa, at denne graasprængte Mand Dagen i Forvejen havde opdaget mit Navn i St. Louis-Avisen og faaet den Ide at finde mig, saa vilde jeg maaske være gaaet i Graven med en nagende Uvished om, hvor vidt han var sluppen levende fra Oprøret eller ikke. Naturligvis burde jeg have anstillet Efterspørgsel for længe siden, det vidste jeg meget godt; og rimeligvis vilde jeg ogsaa have gjort det, hvis det havde været mig, der havde været Indehaver af Skydevaabnene. Som Sagen imidlertid stod, fandt jeg hans Standpunkt bedre egnet til Iværksættelsen af Undersøgelsen end mit eget.

Fem og tyvende Kapitel.

Mit Barndomshjem.

Kort Tid efter toge vi Billetter til en af de allerflotteste Paketbaade, tilhørende St. Louis- og St. Paul-Dampskibsselskab, og med den begyndte vi saa Tilbagerejsen.

Da jeg som Dreng for første Gang saae Missouriflodens-Munding, laa den ifølge Lodsernes Udsagn et Par og tyve Mil ovenfor St. Louis. Dens Riven og Sliden i sine Banker har imidlertid efterhaanden ført til, at Udløbet nu ligger otte Mil sydligere, ja Lodserne mene endogsaa, at den, inden fem Aar ere gaaede, vil foretage et Gjennembrud, der yderligere vil forskyde dens Udløb fem Mil Syd paa; paa den Maade vil St. Louis altsaa komme til at ligge Missouri over ti Mil nærmere end hidtil.

Henimod Aftenens Frembrud, samme Dag vi havde forladt St. Louis, passerede vi den store og blomstrende By Alton i Illinois, og inden Dagens Frembrud den følgende Morgen vare vi ud for Byen Louissianna i Missouri: i mine unge Dage en søvnig, stagnerende Stad, nu derimod et livligt Centralpunkt for et vidt forgrenet Jernbanenet. Dette er iøvrigt ikke noget enestaaende, næsten alle Byer i denne Egn ere Centralpunkter for Jernbanetrafik. Jeg havde ondt ved at gjenkjende Stedet nu, hvilket egentlig overraskede mig føleligt, thi da jeg i Aaret 1861 trak mig tilbage fra min Virksomhed ved den konfødererede Armee, „retirerede jeg paa Louissianna" i bedste Orden, som det kaldes i

Krigssproget, men i hvert Tilfælde i tilstrækkelig god Orden for en Person, der endnu ikke havde lært at trække sig tilbage efter de landmilitære Regler og maatte hjælpe sig med sit Sømandsinstinkt. Det har alligevel altid været min Mening, at af et første Forsøg i Retraite at være, var det ikke saa ilde udført. Alle mine Fremrykningsmanøvrer i samme Felttog tilsammenlagte tør jeg i al Fald ikke sammenligne dermed.

Tværs over Floden var der bygget en Jernbanebro, oversaaet med blinkende Lys — et meget smukt Syn at betragte.

Klokken syv den følgende Morgen naaede vi Hannibal, Byen, hvori jeg har tilbragt mine Børneaar. For femten Aar siden fik jeg vel et lille Glimt af den at se, ligesom ogsaa sex Aar tidligere endnu, men begge vare saa korte, at de næppe fortjene at nævnes. Det eneste Indtryk af Stedet, jeg bevarede i min Erindring, var det, der var bleven tilbage, da jeg for ni og tyve Aar siden drog hjemmefra; men dette stod saa til Gjengjæld saa tydeligt og skarpt, som om det var bleven fotograferet. Da jeg steg ud paa Perronen, var det med Følelsen, som var jeg et Gjenfærd, der atter besøger sit Hjem efter mange Slægtleds Forløb. Jeg kunde tænke mig den Følelse, hvormed i sin Tid Bastillefangen maatte være vendt tilbage til Parises Gader efter mange Aars Indespærring, og tænke mig, hvor underlig han maatte blive til Mode ved at gjenfinde det gamle og nye blandet sammen for sine Øjne. Jeg betragtede vel de nye Huse — de vare naturligvis tydelige nok, — men alligevel forstyrrede de næsten ikke det Billede, jeg havde opbevaret; tværs igjennem deres Murstens- og Kalk-Masser saae mit indre Øje

de gamle Bygninger fra mine Barndomsaar tydeligere end deres senere Afløsere.

Det var en Søndag Morgen, enhver var endnu i Seng. Følgelig kunde jeg ret af Hjertens Lyst vandre op og ned gjennem de mennesketomme Gader, stadigt beskuende Staden gjennem min Erindrings Briller og uden at stødes af det Nærværende, stadigt seende den, som den var, og ikke, som den er, medens jeg figurligt talt vexlede Haandtryk med Hundreder af Gjenstande, der slet ikke existerede længer. Min Vandring endte til Slutning oppe paa et dominerende Punkt, Helligdags-Bakken, for at jeg derfra kunde faae et samlet Indtryk. Hele Byen laa udstrakt under mig, og jeg kunde tilgavns søge og udfinde hver kjendt Plet og alle Enkeltheder. Jeg tilstaar det ganske ærligt, jeg følte mig stærkt bevæget. Inden i mig opsteg uvilkaarligt den Tanke: „Mange af de Mennesker, jeg tidligere har kjendt og plejet Omgang med i denne min Barndoms stille Afkrog, ere vel nu i Himlen; enkelte, haaber jeg dog — andet Steds henne."

Alt uden om mig fristede til den Tanke, at jeg atter var bleven Dreng, og at jeg simpelthen kun i Mellemtiden havde haft en Drøm, en usædvanlig lang Drøm; men saa kom Reflexionen og spolerede det hele, idet den nødte mig til at sige: „Her for mit Blik ser jeg over et halvt Hundrede gamle Huse; i hvert af dem kunde jeg træde ind og være vis paa at finde en voxen Mand eller Kvinde, der enten laa i Svøb eller var ufødt, da jeg forrige Gang betragtede disse samme Bygninger, eller jeg vilde træffe en aldrende Bedstemoder, der den Gang var flunkende ny som Brud."

Fra mit ophøjede Udsigtspunkt har man et meget

smukt og malerisk Skue ud over Floden til begge Sider, langt ind over Staten Illinios skovklædte Egne — maaske endogsaa det allersmukkeste, hvilket for Resten er dristigt sagt, al den Stund de otte Hundrede Mil fra St. Louis til St. Paul afgive en uafbrudt Kjæde af de prægtigste og skjønneste Landskaber, nogen Turist kan ønske at betragte. For mig var det nu i al Fald det allerskjønneste, og det havde desuden det Fortrin fremfor alle de bekjendte Ansigter, jeg snart skulde stedes til Møde med, at det ikke var undergaaet nogen Forandring til det værre; tværtimod stod det for mit Blik lige saa ungdomsfriskt, yndigt og smilende som nogen Sinde tilforn, hvorimod hine Skikkelser sikkert vilde fremtræde med umiskjendelige Spor af Alder, Livets Gjenvordigheder, Sorger og Nederlag, og derfor næppe virke opløftende eller forfriskende paa Sindet.

En ældre Herre, der var ude paa Morgenvandring, kom forbi; vi diskuterede Vejret og kom derfra ind paa andre Themaer. Hans Træk kunde jeg ikke mindes. Han forklarede senere, at han havde været bosat her i otte og tyve Aar. Følgelig var han at henregne til den nyere Tid, og det var altsaa naturligt, at jeg ikke kjendte ham. Saa gjorde jeg ham en Del Spørgsmaal; det første angik en af mine Søndagsskole-Venner — hvad var der mon bleven af ham?

„Han tog sin Examen med stor Bravour i en af de østlige Højskoler, drog ud i Verden som et eller andet og havde Uheld med sig overalt; allerede for mange Aar siden forsvandt han for sine tidligere Bekjendte, og man antager almindeligt, at han er gaaet fuldstændigt i Hundene."

„Og dog var han et opvakt og lovende ungt Menneske, efter hvad jeg har hørt sige?"

„Ja, men der ser De alligevel, hvad der er kommen ud af hans Opvakthed."

Jeg spurgte videre om en anden Dreng, den allerflinkeste i vor Skole i mine egne Drengeaar.

„Ogsaa han gjennemgik Gymnasiet med al Hæder; men tabte Slaget i Livets Malstrøm, kunde aldrig vinde Fodfæste noget Steds. Han er nu forlængst død ude i de vestlige Territorier som et sørgeligt Vrag."

Endnu en Gang vovede jeg at forhøre mig om en anden af de „Flinkes" senere Skjæbne.

„Aa, han har gjort stormende Lykke; han har jo altid været paa en grøn Gren og bliver der vel ogsaa i Fremtiden, antager jeg."

Saa forhørte jeg mig om en ung Fyr, der kom til vor By for at studere, medens jeg endnu var en lille Dreng.

„Ja han — han tog fat paa noget nyt, inden han blev færdig med det gamle. Slingrede fra Jurist til Mediciner, tilbage igjen til Jussen, derfra til noget Tredie; rejste bort et Aarstid, kom tilbage med en ung Hustru, begyndte at drikke, forfaldt derefter saa smaat til Spil, bragte saa omsider Konen og et Par Smaabørn tilbage til hendes Forældre, rejste bort til Mexiko, kom stadig dybere og dybere i Forlegenhed og endte langt om længe sit Liv dernede uden at eje saa meget som en Skilling til at blive begraven for."

„Herregud, det bedrøver mig oprigtigt; det var dog den godmodigste, fornøjeligste og flinkeste Fyr, jeg nogen Sinde har kjendt."

En anden Skolekammerat kom paa Tale.

„Han har det saamænd godt nok. Bor her i Byen endnu, har Kone og Børn og Lykken med sig."

Det samme fik jeg heldigvis at høre om flere af mine tidligere Venner.

Dernæst drejede jeg Talen hen paa tre Skolepiger af mit Bekjendtskab.

„To af dem leve her endnu, ere gifte og have Børn; den tredie er forlængst død — ugift."

Med bankende Hjerte nævnede jeg en af mine tidligste Flammer:

„Hun! Jo hun er sikker nok. Været gift tre Gange, begravet to Mænd og skilt fra den tredie; for Resten siger man, at hun ret nu er i Færd med at gifte sig for fjerde Gang et Steds ude i Colerado. Børn har hun faaet i Massevis, spredt saadan alle Vegne."

Svaret paa flere af mine efterfølgende Spørgsmaal lød kort nok:

„Falden i Krigen."

Endelig nævnede jeg min Hjertensven fra Drengeaarene:

„Ja hør nu, hvor løjerligt det kan gaa! Der var ikke eet Menneske her i Byen, som jo ikke var paa det rene med, at den Fyr var en fuldstændig Døgenigt; et rent Fæ, saa dum som en Hest, som man siger. Nu vel, og hvis nu dette selv samme Menneske ikke er den første Advokat i hele Staten Missouri, saa maa De kalde mig en Demokrat.*

---

* De to store politiske Partier i Nordamerika, som staa meget skarpt overfor hinanden, benævnes „Demokraterne" og „Republikanerne." D. A.

„Nej virkelig?"

„Ja, saaledes forholder det sig imidlertid, Ord til andet."

„Hvorledes forklarer De det?"

„Forklarer? Det lader sig aldeles ikke forklare, undtagen paa den Maade, at hvis man sender dem det største Ærkefæhoved paa Halsen i St. Louis og just ikke ligefrem skriver uden paa ham, hvad han er for en Person, saa opdager de ham saagu' aldrig. Den Ting er sikker nok. Havde jeg saadan en Dumrian at anbringe, saa ved jeg nok, hvad jeg vilde gjøre. Sporenstregs afsted med ham til St. Louis; der er Markedet aabenbart bedst. Finder De ikke, at det er løjerligt, naar De rigtig tænker over Sagen?"

„Jo, ganske vist. Men er det aldrig faldet Dem ind, at det muligen var dem herhjemme, der toge fejl og ikke de St. Louis Folk?"

„Aa — hvor vil De hen! Vi have jo alle kjendt ham lige fra den Tid, han laa i Vuggen, og Hundrede Gange bedre end nogen i St. Louis kunde have kjendt ham. Nej, den Ting er tydelig nok; vil de have et Torskehoved frem i Verden, saa følg kun troligt mit Raad — og send ham ind til St. Louis."

Senere spurgte jeg ham om Miss X—.

„Hun døde i Galehuset for tre eller fire Aar siden, kom sig aldrig fra den Dag, hun kom derind, og led meget. Hun fik aldrig et eneste lyst Øjeblik tilbage, Staklen."

Hvis dette var Sandhed, saa var det virkelig en forfærdelig sørgelig Historie, her forelaa. Sex og tredive Aar tilbragte i en Daarekiste, blot for at skaffe nogle

andre lidt Løjer. Den Gang, det hændte, var jeg en lille Purk og saae med egne Øjne de flanede Pigeborn, der kom listende ind i Værelset, hvor Miss X. ved Midnatstid sad og læste ved en Lampe. Forrest i Skaren kom en ung Pige, der havde hyllet sig i et Lagen og taget en Maske paa; hun listede sig hen bag sit Offer, berørte hendes Skulder og fik hende til at se op. Et Skrig og hun faldt besvimet om, fik Krampe og kom sig aldrig efter Skrækken, men blev vanvittig. Nej, i vore Dage lyder det næsten utroligt, at nogen for saa kort Tid tilbage kunde tro i den Grad paa Spøgelser; ikke desto mindre forholder det sig alligevel saaledes.

Efter at jeg omsider havde faaet min Nysgjerrighed tilfredsstillet og havde gjennemgaaet hele min Bekjendtskabskreds, endte jeg med at spørge om mig selv:

„Aa, ham er det saamænd gaaet godt nok — endnu et Exempel paa, hvor let disse Døgenigter kunne komme frem i Verden. Var han bleven sendt til St. Louis, havde han vel endnu hurtigere gjort sin Lykke."

Det var med ublandet Tilfredshed, jeg erkjendte min Fremsynethed, da jeg i Begyndelsen af Samtalen fortalte denne aabenhjertige Herre, at mit Navn var Smith.

Fem og tyvende Kapitel.

Før og nu.

Atter overladt til Ensomheden, gav jeg mig nu til at udfinde blandt Byens Huse mine fordums Bekjendte,

medens Tankerne samtidig vandrede til deres længst afdøde Beboere. Lim Hackets Faders Hus var et af de første, mit Blik faldt paa. Det kaldte mig strax et helt Slægtled tilbage i Tiden, midt i en Tidsalder, hvor Livets Hændelser ikke fremgik som logiske eller naturlige Virkninger af almengyldige Love og Principper, men meget mere af personlige Initiativ, med særdeles utvetydige om end fjerne Endemaal — tildels korporlige, tildels moralske, men næsten altid med lokal Anbringelse.

Da jeg selv endnu var en ung Purk, hændte det, at Lim Hacket druknede — paa en Søndag. Han dumpede over Bord fra en tom Pram, hvori han legede, og var saa haardt ladet med Synder af alskens Art, at han gik til Bunds som en Sten. Sikkerlig var han den eneste Dreng i hele Byen, der sov den Nat, der fulgte paa. Alle vi andre laa lysvaagne, fortabte i Anger. For vort Vedkommende havde det sandelig ikke været nødvendigt at udtale fra Prædikestolen, hvorlunde der her forelaa et umiskjendeligt Bevis paa Herrens Straf — det vidste vi alle som een. Hele Natten igjennem rasede der en voldsom Storm med Lyn og Torden, og først henad Morgendæmringen stillede den atter af. Blæsten hvinede, Vinduerne klirrede, Regnen skyllede ned fra Tagene i stride Strømme, hvert Øjeblik gjennemkrydsedes den bælgsorte Nat af Lyn, og Gjenboernes Huse tindrede da saa meget som et Sekund med en skærende, spøgelseagtig Hvidhed, hvorefter de atter forsvandt i et uigjennemtrængeligt Mørke, medens Tordenbølgerne oven over rullede og bragede, som om alting skulde rives i Stumper og Stykker. Jeg sad oprejst i min Seng, rystende og bævende i Troen paa, at Verdens sidste Dag var kommen, og ventende Udgangen med hvert

Minut. Det forekom mig særdeles naturligt, at Himlen tog saaledes paa Veje i Anledning af Lim Hacket. Hvorledes skulde den vel ellers have modtaget ham. Jeg bildte mig ind at kunne se alle Englene deroppe samlede i Grupper, ivrigt drøftende Drengens Sag og iagttagende vor usle lille Bys Bombardement med idel Selvtilfredshed og udelt Bifald; navnlig kunde jeg paa ingen Maade komme fra den uhyggelige Tanke, at denne Koncentrering af alle de himmelske Magter paa vort lille Samfund let kunde føre til, at Jagttagernes Opmærksomhed henledeles paa visse andre Individer blandt os, der ellers muligen kunde være slupne upaaagtede forbi deres Blik i adskillige Aar. Og jeg maatte tilstaa, naar jeg skulde være ærlig, at jeg selv nærmest maatte henregnes til disse „andre Individer", ja maaske var den af dem, der desto værre havde allermest Udsigt til at blive opdaget. Opdagelsen kunde kun have eet Udfald; jeg var selvskreven til at komme lige paa Hovedet i Ilden bagefter Lim, og det saa hurtigt, at han maaske næppe vilde faae Tid til at blive lunket igjennem efter sin kolde Død i Floden. Ak ja, det følte jeg tydeligt, anderledes kunde det umuligt gaa, saafremt Ret og Retfærdighed skulde herske. Hvad værre var, saa forøgede jeg hele Tiden mine daarlige Chancer ved det bitre Nag, hvormed jeg laa og tænkte paa Lim, der ved sin ubetimelige Død havde faaet Opmærksomheden i de højere Regioner henledet paa mig, men uagtet jeg tydeligt indsaae det syndige i denne min Sindsstemning, formaaede jeg dog ikke at forandre den. For hvert Lyn, der foer knitrende ned fra Himlen, holdt jeg mit Aandedræt tilbage og ventede min sidste Time. I min grænseløse Elendighed fandt jeg paa det sjofle Fif at anklage andre

Drenge og omtale visse af deres Handlinger, der formentlig vare endnu slettere end mine egne og som kunde fortjene en særlig Afstraffelse — og jeg forsøgte tillige endog at skuffe mig selv med den Undskyldning, at de blot saadan tilfældigt faldt mig i Tanker, og at det ingenlunde var min Hensigt at hendrage Himlens Opmærksomhed derpaa og derved muligen selv slippe fri. Med dyb Snedighed valgte jeg endogsaa den Form at lade, som om jeg følte mit Hjerte bekymres ved disse Erindringer om mine Kammeraters Daarligheder og ikkun formaaede at bede Himlen have Barmhjertighed med dem, at deres Synder kunde gaa ubemærket forbi for denne Gang: muligen vilde de jo forbedre sig. — „Sandt nok var det Jim Smith, der slog Vinduesruden ind forgangen Dag og som løj i den Anledning, — men han mente maaske ikke noget Ondt dermed. Og skjøndt Tom Holm bander værre end nogen anden Dreng i hele Byen, saa er det dog vistnok hans Hensigt at gaa i sig selv, — uagtet han rigtignok aldrig har ladet sig forlyde dermed. Og medens det desto værre er en uomstødelig Kjendsgjerning, at John Jones var ude paa Fiskeri sidste Søndag, saa kan det maaske komme i Betragtning, at han ved den Lejlighed næsten ikke fangede noget — bare en eneste lille værdiløs Skalle, saa at han maaske kunde have sluppet for denne Gang, hvis han havde kastet den ud i Vandet igjen, hvilkte han paastod at have gjort — men rigtignok ikke gjorde. Hav Barmhjertighed med dem for disse Synder, som de jo dog burde have angret — og vel ogsaa nok engang angre."

Medens jeg paa denne skammelige Maade søgte at hendrage Forsynets særlige Opmærksomhed paa mine stakkels

Kammerater, i samme Stund disse formodentlig viste mig den samme Tjeneste — noget, der den Gang ikke faldt mig ind — havde jeg i min Forvirring ladet Lyset staa og brænde. Det var ikke Omstændigheder, under hvilke man tør glemme selv de mindste Forsigtigheds-Foranstaltninger, heller ikke var der nogen Grund til at forøge Udsigterne til min Opdagelse — derfor skyndte jeg mig at puste det ud.

Ja, det var en lang Nat for mig og maaske den drøjeste, jeg nogen Sinde har oplevet. Jeg pintes af Sjælekvaler baade for Synder, jeg bevidst havde begaaet, og for andre, hvorpaa jeg ikke var ganske sikker, men som dog muligvis kunde være blevne førte til Bogs af Engle, der var klogere end jeg og ikke udelukkende stolede paa den blotte Hukommelse. Bagefter kom jeg dog i Tanke om, at jeg egentlig havde baaret mig rent forkert ad i een Retning: Ikke nok med, at jeg havde forøget mine egne daarlige Udsigter ved at optræde som Anklager mod mine Kammerater, men nu havde jeg vel desuden gjort det rent af med dem! Maaske laa de allerede dræbte af Lynet i deres respektive Senge. Og den Angst og Lidelse, denne Tanke bragte over mig, overvældede mig i den Grad, at alle tidligere Kvaler syntes forsvindende i Sammenligning dermed.

Det saae rent galt ud. Jeg tog den uigjenkaldelige Beslutning: strax at begynde et helt nyt Levnet; tillige besluttede jeg at træde i et langt intimere Forhold til Kirken, end jeg hidtil kunde rose mig af at have gjort, og det allerede næste Dag, saafremt jeg blot oplevede den. Jeg vilde aflade fra Synden i alle dens Former, føre en ren, pletfri Vandel fra nu af og til min Død. Punktligt vilde jeg for Fremtiden indfinde mig ved Søndagsskolen;

jeg vilde besøge de Syge, bringe Kurve med Levnetsmidler til de Fattige (dette dog kun for ikke at afvige fra de engang fastslaaede Regler, thi jeg vidste meget godt, at der i vor Omegn ikke var nogen saa fattig, at man jo ikke vilde give mig Kurvene i Hovedet til Tak for min Ulejlighed); jeg vilde fremdeles vejlede andre Drenge i Retning af at gjøre det Rette og tage deraf følgende Overhalinger med Blidhed og Resignation; jeg vilde mætte min Aand udelukkende med gudelige Skrifter, hjemsøge Brændevinshandlernes Butikker og hæve min advarende Røst mod Drukkenskaben, samt endelig — og under Forudsætning af, at jeg undgik den Skjæbne, der i Almindelighed tilfalder dem, der ere altfor gode for denne Verden — drage ud i Verden som Missionær.

Uvejret lagde sig henad Morgenstunden og jeg faldt omsider hen i en Slags Søvn med en Følelse af, at jeg skyldte Forbindtligheder til salig Lim Hacket, der saa pludselig var gaaet ind til den evige Pine og derved havde forhindret en langt større Ulykke: min egen Tilintetgjørelse. —

Men da jeg atter vaagnede med nye Kræfter og efterhaanden kom til det Resultat, at alle de andre Drenge fremdeles levede og ligeledes befandt sig i bedste Velgaaende, saa opstod der hos mig en Slags dunkel Anelse om, at det Hele maaske havde været blind Allarm, og at Kanonaden udelukkende havde gjældt Lim. Verden saae fremdeles saa straalende, fredelig og sikker ud, at det næsten forekom mig unødvendigt at slaa ind paa den ovenomtalte nye og besværlige Livsbane. Maaske var jeg nok i de nærmeste Dage efter en Kjende mere afdæmpet end sædvanlig, men derved blev det da ogsaa; Beslutningen gik

lidt efter lidt ud af Erindringen, og jeg havde paany en fredelig, fornøjelig Periode — indtil den næste Storm indtraf.

Det varede akkurat tre Uger, og den forekom mig som noget af det mest uforstaaelige for ikke at sige meningsløse, jeg nogen Sinde havde oplevet. Samme Dag var vor lille „Hollænder", som vi kaldte ham, gaaet i Vandet og var druknet. Han hørte til samme Søndagsskole, som jeg selv. Det var en tysk Dreng, saa kejtet og ubehjælpsom, at han ikke selv kunde bjerge sig et Ly i Regnvejr; men han var væmmelig artig og i Besiddelse af en ganske god Hukommelse. En Søndag Formiddag havde han gjort alle os andre brandgule af Misundelse og sig selv til Centrum for hele Byens Beundring ved at opramse tre Tusind Vers af Biblen uden at glemme et eneste Ord; Dagen efter gik han sporenstregs hen og druknede.

De nærmere Omstændigheder ved hans Død vare af den Art, at vi ikke saa let skulde glemme dem. Alle Kammeraterne havde samlet sig ved et mudret Vandløb for at bade sig. Ude i Strømmen fandtes et dybt Hul, og i dette havde en Bødker sænket en Stabel friske Tøndestaver for at faae dem vandtrukne. Vor Sport gik ud paa at dykke derned og se, hvem der kunde blive længst Tid under Vandet, hvilket de fiffigste naaede ved at holde sig fast ved Staverne. Hollænderen kom saa daarligt fra sine Forsøg, at vi alle modtoge ham med Latter og Spot, saa snart han viste sig med Hovedet under Vandet. Endelig blev han vred over vore Drillerier, bade os om at stille os paa Bredden een Gang endnu og vise Retfærdighed mod ham, naar han nu forsøgte sig igjen; vi blinkede til

hverandre og svarede: „Ja vel, Hollænder, kil bare paa, vi skulle ikke narre Dig denne Gang."

Ud sprang Fyren og gik til Bunds, men vi andre — i Stedet for at tælle, hvor mange Sekunder han blev dernede, fulgte vi en af Lederne og skjulte os bag nogle Solbær-Buske i Nærheden. Vi forestillede os levende, hvor flov han vilde blive, naar han nu efter en yderste Anstrængelse atter kom op og saa fandt Stedet forladt og stille, uden nogen til at yde ham Anerkjendelse. Ja vi vare ligefrem saa stærkt ladede med Latter indvendig over dette Indfald, at den endogsaa exploderede paa en eller anden, der ikke formaaede at dy sig længer. Imidlertid gik der en Stund, indtil omsider en af os kigede ud over Buskene og med Forbavselse udraabte:

„Nu har jeg aldrig set Magen; han er ikke kommen op endnu!"

Latteren hørte pludseligt op.

„Hør, Drenge, det er ellers brillant dykket, hvad?" sagde En.

„Lige meget," sagde en Anden, „Spøgen er lige god for det."

Der faldt endnu en Bemærkning eller to, saa tav vi alle. Alles Øjne stirrede nu igjennem Bladene; det varede ikke længe, saa blev Selskabet øjensynlig ilde til Mode, derefter urolig, tilsidst forfærdet. Men Vandets Overflade var bestandig lige glat og rolig; en og anden begyndte at blegne, Hjerterne bankede, saa man kunde se det uden paa de nøgne Skikkelser. Stille listede vi os frem og stode langs Bredden; vore skrækslagne Blikke søgte forgjæves efter Trøst ved at stirre paa hverandre.

„En af os maa ned og se efter ham!"

Ja, det var klart nok, men ingen vovede at gjøre Forsøget.

„Lad os trække Lod om, hvem det skal være."

Som sagt, saa gjort — skjøndt vore Hænder rystede, saa vi næppe formaaede at holde paa Halmstraaene. Loddet faldt paa mig og jeg gik ned. Vandet var saa grumset, at jeg havde ondt ved at se noget; men ved at famle mig frem mellem Bundterne lykkedes det mig dog tilsidst at faae fat i en kraftesløs Haand, der ikke gav noget Tegn paa Liv; — selv om saa havde været, vilde jeg formodentlig næppe have tænkt derover, saa hurtig slap jeg den igjen i min forfærdelige Angst.

Staklen var bleven fanget mellem Træstablerne og var hjælpeløs indviklet. Hurtigst muligt foer jeg atter op til Overfladen og bragte de andre det sørgelige Budskab. Nogle blandt os vare iøvrigt ikke uvidende om, at Drengen maaske endnu kunde bringes til Live igjen, saafremt han øjeblikkelig blev bjerget, men ikke en af os tænkte derpaa ved denne Lejlighed. Vi tænkte over Hovedet slet ikke og handlede endnu mindre; — kun de mindste iblandt os stak i at græde af fuld Hals, og saa skyndte vi os alle sammen i Klæderne, rodende dem imellem hverandre, saa at hver fik paa, hvad der laa bekvemmest for ham at snuppe, enten med Retten eller Vrangen ud. Derpaa jog hele Klyngen hjemad og raabte om Hjælp, hvorimod ikke en eneste gik med tilbage til Aastedet for at se Enden paa Tragedien. Tiden var for kostbar dertil; det gjaldt blot hurtigst muligt at naae Hjemmet og uden at spilde et Minut begynde paa Forberedelserne til et nyt og bedre Levnet.

Natten var snart forhaanden. Og saa var det, at denne føromtalte voldsomme, men uforklarlige Orkan kom

ansættende. Jeg var fuldstændig aandelig lammet og Forstanden stod bomstille. Mon det skulde være en Fejltagelse, tænkte jeg. Elementerne vare slupne løs og rasede nu paa den gyseligste, afsindigste Maade. Hver Gnist af Haab forlod mig og kun en eneste Tanke stod lyslevende i min stakkels Hjernekiste: „Dersom en Dreng, der kan tre Tusinde Vers af Biblen udenad, ikke er god nok, hvilke Udsigter mon der da er for nogen af os andre?"

Det faldt mig naturligvis ikke noget Øjeblik ind, at Uvejret muligen ikke var fremkaldt i Anledning af Hollænderens Endeligt, lige saa lidt som jeg nærede den fjerneste Tvivl om, at han eller enhver som helst anden Dødelig kunde være værdig til en saadan Demonstration fra oven; Moralen af det Hele var for mig kun den lidet lystelige Overbevisning, at dersom der ikke var Glæde i Himlen over Hollænderen med alle hans Fuldkommenheder, saa vilde det være ganske forgjæves for mig at begynde paa det omtalte nye og bedre Liv, al den Stund jeg i ethvert Tilfælde vilde komme tilkort i Retning af Dyder, hvor haardt jeg end anstrængte mig. Alligevel tog jeg paany den faste Beslutning at gjøre et Forsøg — Angsten, dreven op til sin højeste Spænding, bevægede mig let dertil; men ak! efterfølgende Dage fulde af Solskin og Livsglæde kom atter og reagerede imod, og inden en Maaned var forløben, var jeg atter dreven saa haabløst bag ud for mine gode Forsætter, at jeg atter maatte betragtes som lige saa evig fortabt, men temmelig vel til Mode som nogen Sinde tidligere.

Medens disse Barndoms-Erindringer langsomt passerede forbi mig, var Frokosttiden imidlertid kommen, dens Krav satte en Stopper for alle Tankebølgerne og kaldte mig til-

bage til det virkelige Liv med dets Fornødenheder. Følgelig samlede jeg mig atter sammen og gik ned ad Højen.

Paa Vejen gjennem Byen til Hotellet passerede jeg Huset, hvori jeg havde boet som Dreng. Efter Nutidens Beregning ere dets nuværende Beboere ikke mere værd end jeg; i forrige Tider havde Forholdet stillet sig ganske anderledes, de vilde da have oversteget mig med mindst fem Hundrede Dollars Stykket — det var nemlig Kulørte.

Efter endt Maaltid drev jeg atter ud for at opsøge nogle Søndagsskoler og undersøge, hvorledes den nuværende Slægts Skoledrenge monne falde ud, sammenlignede med deres Forgængere, der havde siddet med mig paa disse selvsamme Bænke og som formodentlig dengang toge mig til Forbillede — skjøndt jeg egentlig ikke mindes noget Bevis derpaa nu. Paa Torvet havde der i min Tid staaet en fattig lille Murstenskirke kaldet: „Zions gamle Skib", hvori jeg havde været Elev; Stedet fandt jeg let nok igjen, hvorimod Kirken selv var forsvunden; en pyntelig, skjøndt noget skrigende, ny Bygning laa nu paa dens Plads. Drengene derinde vare bedre klædte og saae pænere ud end i mine Dage, følgelig lignede de ikke deres Forgængere, og der var altsaa ikke meget, der vakte Minder i mig ved Gjensynet. Alligevel betragtede jeg dem med levende Interesse og Nysgjerrighed; havde jeg været Pige vilde jeg have grædt, thi de vare jo Frugterne og repræsenterede mange af de Drenge og Pigebørn, der dengang havde været Gjenstand for mine heftigste Følelser, enten Kjærlighed eller Had, men som nu alle for de Minder, der knyttede mig til dem, vare mig inderlig kjære — ak, hvor mon de nu selv færdedes ude i Verden!

I min bevægede Sindsstemning vilde jeg naturligvis

have været taknemmelig, om man havde ladet mig være i Fred og tilladt mig at samle mine Indtryk uforstyrret; men en skaldet Tilsynsmand, der i forrige Tider havde været min Klassekammerat i ovennævnte Søndagsskole, — en slet begavet Dreng for Resten, — var saa uheldig at gjenkjende mig, og saa blev da Enden derpaa, at jeg vrøvlede en Masse Nonsens til Børnene for at skjule mine virkelige Tanker, der ikke godt kunde komme frem uden at forraade en Sentimentalitet, der kun daarligt vilde have passet med den Opfattelse, Publikum nu engang har faaet af mit Væsen.

At holde Taler uforberedt har aldrig været min stærke Side, og jeg var derfor besluttet paa at undgaa lignende Anledninger; men i den næste og større Søndagsskole, hvori jeg kom ind, gjenfandt jeg mit udtrykte Billede allernederst i Klassen og var derfor meget villig til at betræde Talerstolen for desto bedre at kunne betragte Eleverne. Lige da jeg skulde til at aabne Munden, kunde jeg imidlertid til alt Uheld ikke huske en eneste af de mange idiotiske Vaase-Taler, hvormed Besøgende plejede at pine og plage mig, da jeg selv sad dernede paa Skolebænken. Det gjorde mig for saa vidt ondt, som jeg derved ellers vilde have fundet en plausibel Undskyldning for at være i Længden og Breden, og havde haft desto længere Tid til at se mig mæt paa Forsamlingen med dens ungdommelige, friske Ansigter.

Hvis denne exemplariske Mønsterdreng, der jo findes i enhver Skole, var tilstede i disse to, saa saae jeg ham i al Fald ikke. Mønsterdrengen i min Barndom — vi havde aldrig mere end een — var fuldkommen: i Væsen, i Klædedragt, Opførsel, sønlig Ærbødighed og udvortes Godhed; men paa Bunden af Sjælen var han alligevel

en Laps, og hvad hans Hjerneskals Indhold angik, saa kunde den godt have byttet Plads med en Postej, uden at nogen vilde have haft Skade deraf — undtagen Postejen. Denne Fyrs Pletfrihed var en staaende Bebrejdelse mod alle de andre Drenge i Byen, en stadig Gjenstand for Mødrenes Beundring og deres Sønners indædte Foragt. Jeg erfarede senere, hvorledes det var gaaet ham; men da det var mig en Skuffelse, vil jeg ikke gaa nærmere ind derpaa. Han blev virkelig til noget.

Syv og tyvende Kapitel.

Flere Barndoms-Erindringer.

I de tre Dage, jeg opholdt mig i Byen, vaagnede jeg hver Morgen med Indtrykket af, at jeg endnu var Dreng, thi i Drømme havde jeg set alle Ansigter med deres ungdommelige Træk, saaledes som de saae ud i fordums Tid; — naar jeg derimod gik til Sengs, følte jeg mig som en hundredaarig Olding, thi i Dagens Løb havde jeg følt Forskjellen og følt den tungt.

Endel Overraskelser undgik jeg jo heller ikke, førend jeg fik mig vænnet til Forholdene. Saaledes mødte jeg flere Gange unge Damer, for hvem Tiden syntes at have staaet ganske stille; de viste sig imidlertid senere at være Døtre af dem, jeg antog dem for — ja undertiden Børnebørn. Naar En fortæller Dig, at en fremmed Person paa halvtredssindstyve Aar er Bedstemoder, saa er

der i og for sig intet mærkeligt derved; naar Du derimod personlig har kjendt Vedkommende, da hun var en lille Pige, saa slaar det Dig uvilkaarligt. Man siger til sig selv: Hvorledes kan denne lille Pige være Bedstemoder? Det varer en Stund, inden man faaer sig det klaret, at medens man selv er bleven gammel, have ens Barndomsbekjendte ikke staaet stille.

Størst var Forandringen at mærke paa Kvinderne. Blandt Mændene traf jeg flere, paa hvem tredive Aar ikke havde gjort synderligt Indtryk; deres Hustruer vare i Mellemtiden blevne gamle og graa. Jo bedre de havde været, som Kvinder bør være, desto mere havde Alderen tæret paa dem.

En vis Sadelmager ønskede jeg meget at træffe, men han existerede ikke mere. Allerede for mange Aar siden var han død, fortalte man. I min Tid plejede han en eller to Gange om Dagen at komme løbende i fuld Fart ned ad Gaden i Færd med at trække sin Frakke paa; saa vidste enhver, at en Damper var under Opsejling. Enhver vidste tillige, at John Stavely ikke ventede noget som helst med Skibet, hverken Passagerer eller Gods, og John selv kunde ejheller være uvidende om, at enhver vidste dette; men det var ham ligegyldigt; han holdt nu af at indbilde sig, at han ventede et Par Hundrede Millioner Sadler med hver Paket, og dermed vedblev han hele Livet igjennem, mødte troligt hver Gang, parat til at modtage og kvittere for Sendingen i det Tilfælde, at Miraklet skulde ske. En ondskabsfuld Avis i Nabobyen plejede i lang Tid kun at omtale vor By som „Stavelys Landingsplads". Denne Sadelmager var Gjenstand for min tidligste Beundring; jeg misundte ham den Energi, hvormed han besørgede sin

imaginære Forretningsvirksomhed, og den Dygtighed, hvormed han kunde indbilde Fremmede, hvad han var for en optaget Person, naar han kom pilende ned gjennem Havnegaden, altid kæmpende med sit flagrende Frakkeærme.

Men Tømmermanden omme i Sidegaden var dog en langt mægtigere Skikkelse i mine Tanker. Det var en af de mest uforbedrelige Ærkelognere, der nogen Sinde har existeret; men derom havde jeg selvfølgelig ingen Anelse den Gang. Jeg troede ham som Evangeliet. I Virkeligheden var han en romantisk, sentimental og affekteret Nar, men dette Væsen imponerede mig netop. Hvor levende mindes jeg ikke den første Gang, han betroede sig til mig. Han stod da og høvlede paa et Brædt, men hvert Øjeblik standsede han, drog et dybt Suk og lod nogle uafbrudte Sætninger ligesom ufrivillig undslippe sig. Et og andet Ord opfangede jeg dog imellemstunder, og det bragte mig til at gyse og bæve af Bevægelse, saaledes som: „O Gud, hans Blod var det altsaa!" Hvor beundrede jeg ham ikke i Ydmyghed og Oprigtighed og troede ham fuld af de gyseligste Forbrydelser, medens jeg sad der stille og krøb sammen paa hans Værktøjskasse. Endelig henvendte han sig direkte til mig og spurgte hviskende:

„Min lille Ven, kan Du holde paa en Hemmelighed?"

Jeg forsikrede med uforstilt Iver, at det var min mindste Kunst.

„Selv om den ogsaa er skummel og forbryderisk?"

Ogsaa dette formaaede jeg.

„I saa Fald vil jeg fortælle Dig nogle af mit Livs Hændelser, thi, oh! jeg føler, det bliver mig en Nødvendighed at lette min betyngede Sjæl for En eller Anden, hvis jeg ikke skal gaa til Grunde."

Derefter besvor han mig at være „tavs som Graven," og saa betroede han mig, at han var den bekjendte „Morder med den røde Haand"; han slap Brædtet, holdt Hænderne frem foran sig, betragtede dem med dyb Bedrøvelse og sagde:

„Se, — betragt! Med disse Hænder har jeg taget Livet af tredive menneskelige Skabninger!"

Virkningen, dette Udraab havde paa mig, inspirerede ham, og med Grundighed og Liv kilede han nu videre i den engang begyndte Tone. Fra de store Træk, kom vi nærmere ind paa de enkelte Biomstændigheder: — begyndte med første Mord, beskrev det nøje, drøftede de Forholdsregler, han havde taget for at bortlede Mistanken, gik saa over til Drab Nr. to, tre, fire og saaledes fremdeles. Myrderierne vare alle begaaede med hans Bovieknив, og han bragte Haarene til at rejse sig paa mit Hoved ved pludselig at trække den frem for Næsen af mig.

Efter denne første Séance drog jeg hjem med sex af hans allerværste Hemmeligheder stuvede paa min Samvittighed, og fandt snart, at de hjalp mægtig paa mit Drømmemaskineri, der just paa den Tid havde arbejdet lovlig trægt. Naturligvis søgte jeg atter og atter tilbage til ham Lørdageftermiddag, saa snart jeg var fri; i Virkeligheden var det vel ikke langt fra, at største Delen af Sommeren gik i hans Selskab — og, hvor skattede jeg det ikke højt! Fortryllelsen mindskede aldrig; der var bestandig nye Forfriskninger i Retning af det Rædselsfulde ved hans Mordhistorier, alt eftersom jeg fik dem tillivs. Og saa var der baade Navne, Datoer, Steder — intet manglede. Ved Hjælp af disse Data kom jeg efterhaanden paa det Rene med tvende Omstændigheder: at han havde dræbt

sine Ofre i alle mulige forskjellige Lande paa Jorden, og at bemeldte Ofre alle sammen havde baaret Navnet Lynch. De oprindelige tredive vare efterhaanden voxede til tredsindstyve — der var desuden mange endnu til Rest; men saa vandt tilsidst Nysgjerrigheden Sejr over Frygten og jeg rettede et Spørgsmaal om Aarsagen til, at alle de afstraffede Personer havde baaret samme Navn.

Min Helt svarede, at her forelaa en Hemmelighed, og at endnu aldrig nogen Dødelig havde faaet Lov til at løfte Sløret; men nu, da han havde faaet Indtrykket af, at han kunde stole paa mig, vilde han heller ikke skjule denne for mig, selv dette fatale Vendepunkt i hans usle, glædesløse Liv skulde jeg faae Lov til at se. Han havde elsket en Skabning „med hele den dybe Kjærlighed, en saadan ædel og ren Karakter formaaede at nære." Imidlertid havde han haft en Rival, en „lavsindet Skurk" ved Navn Archibald Lynch, der havde svoret, at Pigen enten skulde blive hans eller han skulde „vaske sine Hænder i hendes Blod". Tømmermanden havde dog i sin lyksalige og uskyldige Kjærlighedsrus ikke tillagt Truselen nogen Vægt; han skyndte sig med at føre sin „guldlokkede Engel til Alteret", hvor de forenedes for Evigheden. Der var det saa, just som Præsten med udstrakte Hænder lyste Velsignelsen over dem, at den skjæbnesvangre Daad blev fuldbragt — med en Bovieknив — og hans Brud som Lig segnede i hans Arme. Hvad gjorde saa hendes Ægtefælle? Han trak den selvsamme Kniv ud, og — knælende ved hendes afsjælede Legeme svor han at hellige Resten af sit Liv til Udryddelse af alt det Menneskebærme, der bar det forhadte Navn Lynch.

Saaledes var det gaaet til. Derfor havde han jaget

Lyncherne og slagtet løs paa dem, fra selvsamme Bryllupsdag af gjennem tyve Aar. Den samme indviede Kniv havde været benyttet hver Gang, med den havde han nedlagt hele Rækken af sine Lyncher og med den havde han ogsaa efterladt et særligt Mærke — et dybt Kors — paa hvert Offer.

„Den hemmelighedsfulde Hævner," fortsatte han, „er vel kjendt i Evropa, Amerika, Kina, i Siam, Troperne, i Polaregnene, i Asiens Ørkener — kort sagt over hele Jorden. Hvor som helst i de ødeste Egne en Lynch har søgt sig et Tilflugtsted, har man ogsaa set dette mystiske Kors, og hver den, der har set det, har uvilkaarligt maattet gyse, medens han sagde: „Det er hans Mærke, han har været her igjen!" Ogsaa Du har sikkert hørt Tale om den natlige Hævner — se op, Dreng, han staar for Dig i dette Øjeblik! Men vogt Dig, lad ikke et Ord derom undslippe Dine Læber. Vær tavs og vent. En Morgenstund ville denne Bys Indvaanere flokkes forfærdede om et blodigt Lig; paa dets Ansigt vil man paany finde det hemmelighedsfulde Tegn, de ville skjælve og hviske til hverandre: „Han har atter været iblandt os — her finde vi atter hans skjæbnesvangre Tegn, den frygtelige Nattens hævnende Dæmon!" Du vil da maaske ile herhen for at finde mig, men jeg vil da være forsvunden sporløst, og vi ville aldrig tiere mødes."

Dette Asen havde formodentlig faaet Hovedet proppet fuldt af den værste Slags Røverromaner og var derved bleven rent fortumlet; jeg, som imidlertid endnu ikke havde gjort Bekjendtskab med den Slags Litteratur, jeg tog naturligvis Ordene for den bogstavelige Sandhed og anede ikke, at han simpelthen plagierede sine Forfattere.

Da vi imidlertid havde en Mr. Lynch levende i vor By, saa kunde jeg ikke lade være med at spekulere paa den overhængende Fare, han var udsat for; tilsidst formaaede jeg ikke engang at sove om Natten af Angst for, hvad der vilde komme. Jeg syntes, at min ligefremme Pligt nødede mig til at frelse denne Mands Liv, og at en ikke mindre bydende Pligt opfordrede mig til at sørge for min egen Nattero; endelig tog jeg da den Beslutning at opsøge Mr. Lynch og betro ham Historien under dybeste Tavsheds Løfte. Jeg raadede ham indstændigt at flygte, og ventede, at han vilde have fulgt Raadet uden at spilde Tiden; men han lo mig bare ud, ja værre endnu, tog mig med hen til Tømmermandens Værksted, skammede Manden ordentlig ud for hans tossede Indfald, slog ham i Ansigtet og tvang ham til at bede om Forladelse paa sine Knæ. — Dermed gik han og lod mig blive for at betragte det ynkelige, sønderknuste Vrag, min fordums straalende Helt. Tømreren tog paa Veje i sin sædvanlige højtravende Stil, svingede sin Kniv og udtalte Dødsdomme over Lynch, lige saa gyselige i Ord som nogen Sinde før; men det var spildt Ulejlighed, hans Glorie var forsvunden og han blev i mine Øjne kun en vitterlig, ynkelig og narragtig Bedrager. Jeg skammede mig paa hans Vegne, men ikke mindre paa mine egne, tabte Interessen for ham og besøgte ham aldrig tiere. Alligevel var det mig et smerteligt Tab, thi han var min ypperste Helt lige til den Dag. Fyren maa utvivlsomt have haft en Del Talent; flere af hans Røverhistorier vare saa levende og drastiske, at jeg endnu den Dag i Dag tydeligt mindes alle Enkelthederne derved.

Befolkningen i Hannibal have i Tidens Løb for-

andret sig mindre end selve Byen. Denne er nu langt fra nogen Landsby, snarere en stor Stad; den har en Mayor, et Byraad, Vandværker og sandsynligvis ogsaa Gjæld. Den beboes nu af over femten Tusende Mennesker, Trafikken er levende og bringer Velstand med sig; dens Brolægning er, som man finder den i Vesten og Syden, hvor en vel brolagt Hovedgade og farbare Sidegader ere saa sjældne, at man tvivler om Sandheden af, at de existere, selv om man ser dem med egne Øjne. Som sædvanligt munder ogsaa fem eller sex forskjellige Jernbanelinier ud her; der findes et Depot, som har kostet Hundred Tusende Dollars. I min Tid havde Byen ingen Specialiteter lige saa lidt som Handelsindflydelse; den daglige Paketbaad landsatte gjerne een Passager og solgte een Havkat, samt tog en anden Passager med sig tilligemed en Hatfuld Gods, men nu er der efterhaanden fremvoxet en mægtig Handel med alskens Varer og livlig Omsætning er fulgt i dens Kjølvand.

Bjørne-Aaen, — formodentlig saaledes benævnet, fordi man aldrig nogen Sinde har fundet mindste Spor af Bjørne i den, — ligger nu ganske skjult bagved flere nydannede Der og Vare-Stabler; der skal en velbekjendt Person til at finde den nu. Jeg plejede regelmæssigt hver Sommer at drukne i den; en eller anden ildesindet Person fiskede mig op igjen i det yderste Øjeblik, fik mig pumpet læns og sat ud i Verden paany; nu til Dags er der næppe Plads nok til at drukne Folk i. Samme Vandløb var et slemt Arnested for Feberfygdomme. Jeg mindes en Sommer, da hele Byens Befolkning havde Feberen paa engang. Skorstenene faldt ned og Byen blev saa forfalden, at den bagefter maatte bygges

helt om. En Bjærgkløft vesten for Staden er af Videnskabsmænd bleven antaget for at skrive sig fra Isperioden. Deri tage de dog fejl.

Udenfor Mundingen af Bjørne-Aaen laa i gamle Dage det nu forsvundne Arresthus, som almindeligt gik under Navn af „Kallebassen". En Mand gjorde mig en Dag det Spørgsmaal: „Kan De huske den Dag, da Jemmy Finn, Drukkenbolten, brændte ihjel inde i Kallebassen?"

Læg nu engang Mærke til, hvorledes Historien bliver forvansket i Tidens Løb paa Grund af Menneskehedens Mangel paa Hukommelse. Jemmy Finn brændte ikke i Kallebassen, men døde tværtimod en naturlig Død i et Garverskur, dels af Delirium tremens og dels som Følge af en akut indvendig Forbrænding. Naar jeg siger „naturlig Død", saa mener jeg naturligvis kun, at den var meget naturlig for ham. Offeret i Kallebassen var derimod en Fremmed, en stakkels uskadelig Vagabond, der havde faaet lovlig megen Whisky tillivs. Jeg kjender endel mere til de nærmere Omstændigheder ved hans Endeligt end de fleste andre, egentlig altfor meget til, at jeg havde Lyst at tale derom — i al Fald dengang. Det var en kølig Aftenstund, man saae ham vandre om i Gaderne med en Pibe i Munden, bedende om Ild hos enhver, han mødte, men Staklen fik hverken Ild eller noget andet Godt; derimod fik han efterhaanden en Skare Unger i Hælene, der morede sig med at pine og plage ham paa alle mulige Maader. Jeg tør ikke benægte, at jeg jo befandt mig i dette respektable Selskab; men efter at Vandringsmanden havde rettet en indtrængende Opfordring til os om at lade ham i Fred, i Forbindelse med en Henvisning til hans sørgelige og forladte Tilstand og Stilling,

rørtes der dog i mig nogle svage Spor af Anger og Medlidenhed; jeg skaffede ham Svovlstikkerne, hvorefter jeg begav mig hjem, lettet i min Samvittighed og glad til Mode. Et Par Timer senere blev Manden arresteret og lukket inde i Kallebassen af Marskallen — en højtklingende Titel for en Politibetjent, men saaledes var den nu engang. Klokken to ud paa Morgenstunden begyndte Kirkeklokken at klemte for Ildebrand, alle Mennesker tørnede ud naturligvis og jeg med. Fyren havde været uforsigtig med Svovlstikkerne og havde stukket Ild paa sit Halmleje, hvorved tillige Egetræes Panelerne i Arresten vare blevne antændte. Da jeg kom tilstede, saae jeg to Hundrede Personer, Mænd, Kvinder og Børn, der stode som lamslaaede og stirrede paa de jerngitrede Vinduer. Staklen selv befandt sig indenfor disse; han ruskede krampagtigt i Stængerne og skreg om Hjælp. Saa lys og glødende var Baggrunden, at han tog sig ud som en lille mørk Gjenstand, der betragtes over et med Solen. Marskallen var ikke til at finde og han var den eneste, der havde Nøgle til Fængslet. En Murbrækker blev i en Fart skaffet tilveje og bemandet, dens drønende Slag mod Porten løde saa opmuntrende, at Tilskuerne hvert Øjeblik brøde ud i vilde Glædeshyl og troede Slaget vundet. Men destoværre, det var ikke saa, Tømrene vare for stærke og vilde ikke give efter. Man fortalte bag efter, at Manden i Dødskampen endnu havde klamret sig til Gitteret og at han blev fortæret af Flammerne i den Stilling. Hvad det angaar, kan jeg imidlertid ikke optræde som Øjenvidne. Alt hvad der skete fra det Øjeblik, jeg havde gjenkjendt det fortvivlede Ansigt, der anraabte

om Hjælp inde bag Vinduet, blev set af andre, ikke af mig.

I lang Tid derefter stode disse Træk endnu levende for mig, og jeg betragtede mig lige saa skyldig i hans Død, som om jeg havde givet ham Svovlstikkerne med det bestemte Maal for Øje, at han skulde indebrænde sig selv ved Hjælp af dem. Og jeg tvivlede ikke et Minut paa, at Galgen jo vilde være mig vis, saafremt det blev oplyst, i hvilket Forhold jeg stod til denne Mands sørgelige Skjæbne. Den Tids Hændelser og Indtryk staa endnu fast indgroede i min Erindring, Studiet af dem har mangen Gang senere underholdt mig paa en lige saa fængslende Maade som de dengang virkede nedtrykkende. Saa snart Nogen talte om Katastrofen, var jeg lige strax lutter Øre og sad som paa Naale for at høre, hvad der vilde komme frem, idet jeg bestandig gik i en bævende Angst for at blive opdaget; ja, saa levende var min Følelse af Brøde, at jeg ofte troede at spore Mistanke i de ligegyldigste Bemærkninger, i Blikke, Fagter, Øjenspil, der i og for sig ikke havde nogen som helst Betydning, men som ikke desto mindre bragte hele mit Nervesystem i det heftigste Oprør. Og hvor elendig følte jeg mig ikke, naar En eller Anden lod falde en let henkastet Ytring om, at Mord dog altid komme for en Dag! For en tiaars Dreng var det sandelig ikke nogen ringe Samvittighed-Byrde at gaa og slæbe paa.

I hele denne Periode gik jeg imidlertid rundt, lykkeligt uvidende om een Egenskab hos mig: — at jeg uafladelig talte i Søvne. Men en skjønne Nat vaagnede jeg pludseligt og opdagede min Sovekammerat — min

yngre Broder — siddende overende i Sengen, ivrigt betragtende mig ved Maaneskinnet. Forskrækket spurgte jeg:

„Hvad er der i Vejen?"

„Du snakker saa ivrigt, at jeg ikke kan falde i Søvn."

I en Fart var jeg selv overende, med Hjertet helt oppe i Halsen og Haarene rejste som Børster.

„Hvad sagde jeg da? — Hurtigt! Ud med Sproget; hvad hørte Du?"

„Aa ikke saadan noget videre."

„Det er Løgn — Du veed alt!"

„Alt — om hvilket?"

„Plag mig ikke — om det, Du veed nok."

„Jeg veed ikke, hvad Du vrøvler om. Du maa jo være forstyrret i Hovedet; men, lige meget: nu, Du er vaagen, vil jeg benytte Lejligheden og prøve at falde i Søvn."

Han faldt virkelig i Søvn, medens jeg laa der i en kold Sved, med denne nye Skræk hvirvlende rundt inden i det Kaos, der for Tiden gjorde Tjeneste som Hjerne hos mig. Hvor meget vidste han egentlig? Derom drejede det hele sig; — men hvor utaalelig var ikke Uvisheden. Endelig fik jeg en Ide: jeg vilde vække min Broder og sende en Prøveballon op; Resultatet maatte da snart vise sig.

„Halloi, Du! — Hør, hvis nu nogen antastede Dig drukken —"

„Hvad er det for noget Sludder; jeg er aldrig drukken!"

„Jeg mener naturligvis ikke, at Du skulde være drukken, Din Idiot! men den anden. Hvis nu saadan

en Mand kom til Dig og laante en Kniv, eller en Tomahavk eller en Pistol, og Du glemte at sige ham, at den var ladt."

„Hvorledes bærer Du Dig ad med at lade en Tomahavk?"

„Jeg bærer mig slet ikke ad dermed, Dit Fæ! jeg mente og sagde en Pistol. Lad nu være at afbryde mig med Dine dumme Vittigheder; det er i ramme Alvor jeg taler. Det drejer sig om et Menneske, der er bleven slaaet ihjel."

„Hvorledes! Her i Byen?"

„Netop, her i Byen."

„Gaa videre — jeg skal ikke sige et Ord mere."

„Nuvel. Sæt altsaa, at Du glemte at minde ham om at iagttage Forsigtighed, fordi den var ladet, og saa Manden gik hen og skød sig — af Vanvare, forstaar Du, bare fordi han var drukken. Vilde det da være Drab?"

„Snarere Selvmord."

„Ak, nej! Jeg mener begribeligvis ikke hans Handling, men Din. Vilde Du være Drabsmand, fordi Du havde givet ham Pistolen?"

Efter moden Overvejelse kom endelig Svaret:

„Ja, ser Du, noget maatte jeg vel være, maaske Drabsmand, maaske noget mildere — rimeligvis dog Drabsmand."

Dette var just ikke beroligende. Imidlertid passede Tilfældet jo ikke nøjagtigt til mit eget. Jeg maatte øjensynlig ud med Sproget, der var ingen anden Udvej; men jeg vilde dog tage mine Forsigtighedsregler og gaa gradevis frem. Altsaa fortsatte jeg:

„Hvad jeg sagde nys, var kun et tænkt Tilfælde;

nu kommer jeg derimod til noget, der virkelig er hændet. Er det Dig bekjendt, hvorledes det gik til, at Manden brændte ihjel inde i Kallebassen?"

„Nej!"

„Ikke mindste Anelse?"

„Ikke Spor!"

„Tør Du sige „ved Gud" paa det?"

„Ved Gud!"

„Vel, saa skal jeg fortælle Dig det. Manden bad om nogle Svovlstikker til at tænde sin Pibe med. En af Drengene skaffede ham dem. Manden stak senere Ild paa Huset med de selvsamme Svovlstikker og indebrændte derved."

„Er dette virkeligt?"

„Ja vel. Sig mig nu Din Mening. Er denne Dreng Drabsmand, tror Du?"

„Lad mig se. Manden var jo fuld?"

„Ja, han var fuld."

„Meget?"

„Voldsomt."

„Og det vidste Drengen?"

„Ja vel."

En lang Pause efterfulgte. Saa faldt Dommen:

„Da Manden var fuld og utilregnelig, og da Drengen vidste Besked hermed, saa har ogsaa Drengen dræbt Manden. Derom er der ingen Tvivl."

Det løb mig koldt ned ad Ryggen. Jeg følte tydeligt, hvorledes et Menneske maa være til Mode, naar han hører sin egen Dødsdom udtalt fra Dommersædet. Ængsteligt ventede jeg paa, hvad min Broders næste Ord

vilde blive, skjøndt jeg egentlig ikke længer havde nogen Tvivl. Han fortsatte:

„Jeg kjender Drengen."

Jeg havde intet at svare hertil; følgelig tav jeg. Men det gyste alligevel i mig.

„Førend Du var kommen Halvvejs til Ende med Historien, vidste jeg paa en Prik, hvem det drejede sig om. Det er Ben Coontz!"

Som en Døende, der pludselig føler Livskraften vende tilbage, hævede jeg atter Hovedet. Med uforstilt Beundring spurgte jeg:

„Hvor i Alverden kunde Du gjætte det?"

„Du har selv nævnt ham i Søvne."

Jeg sagde for mig selv: „Det er mageløst! Den Vane maa jeg se at faae udviklet yderligere."

Imidlertid traskede Broderen videre i det engang optagne Spor:

„Medens Du laa og snakkede i Søvne, hørte jeg Dig hele Tiden mumle noget om Svovlstikker, som jeg dog ikke rigtigt forstod; men nu, da Du begyndte at tale om Manden i Kallebassen og Svovlstikkerne, saa faldt det mig ind, at Du ogsaa havde nævnt Ben Coontz flere Gange, og ved at lægge sammen og trække fra, kan Du nok forstaa, var det mig en let Sag at finde ud af Sammenhængen og begribe, at Ben maatte være Gjerningsmanden."

Naturligvis roste jeg ham i stærke Udtryk for hans sjeldne Kombinationsevne. Lidt efter spurgte han:

„Er det Din Hensigt at angive ham?"

„Næ—æ," svarede jeg, „jeg tror det vil være ham en Lære for Fremtiden. Naturligvis vil jeg vedblive at

holde et vaagent Øje med ham, det er jo min Pligt; men hvis han lader det blive herved og forbedrer sig, saa skal det ikke siges om mig, at jeg har forraadt hans Hemmelighed."

„Du er dog en god Dreng."

„Jeg gjør i al Fald mit Bedste; mere kan ingen forlange af mig i denne Verden."

Og nu, da Vægten af mit Synderegister var bleven løftet over paa andre Skuldre, varede det heller ikke længe, inden min Frygt fuldstændig forsvandt.

Dagen førend vi rejste bort fra Hannibal, erfarede jeg noget, der hidtil ganske havde undgaaet min Opmærksomhed, nemlig den forbavsende Variation, Middeltiden er underkastet paa dette Steds Længde. Og det var endda en meget ulærd og fordringsløs Person, der optraadte som Læremester: en kulørt Kusk hos en af mine Venner, der boede tre Mil ude i Landet. Han skulde have hentet mig i „Park Hotel" Klokken halv otte om Aftenen for at kjøre mig ud. Men Fyren kom lidt for sent — Klokken ti. Han undskyldte sig paa følgende Maade:

„Klok' meget mere langsom paa Land end her i By, Massa, næsten halvanden Time. Gjør ingen Ting, Massa, tidsnok endda. Som'tider kjøre vi tidlig hjemme fra til Præken om Søndag; komme altid midt i Præstens Tale alligevel. Fanden gale i den Klokke; ikke til at regne ud i Forvejen."

Jeg havde ganske vist spildt halvtredie Time med at vente; men jeg gjorde paa den anden Side en ny Erfaring, der magelig var fire værd.

Otte og tyvende Kapitel.

En Erkeengel.

Rejsen fra St. Louis og Nord efter frembyder lutter Tegn paa Tilstedeværelsen af en driftig, handlekraftig, oplyst og praktisk Befolkning, der har forstaaet at følge med Tiden. Man drømmer ikke i disse Egne, men arbejder. Resultatet viser sig rundt omkring; alt ser vel vedligeholdt og solidt ud og tyder paa, at her føres en sund og behagelig Tilværelse.

Jeg besøgte paa denne Strækning Byerne Quincy, Marion City, La Grange og Canton; derimod gik jeg Glip af Alexandria. Man sagde, at den var under Vand for Tiden; i Løbet af Sommeren, mente man dog, vilde den komme op igjen og trække Luft.

Ogsaa Keokuk gjenfandt jeg uden Vanskelighed. I 1857 havde jeg boet der — et Aar, i hvilket Staden netop slog sig svært op ved Omsætning af faste Ejendomme.

Det var en „Hausse" man sjeldent har set Magen til; alle vilde kjøbe, alle solgte — med Undtagelse af Enker og Præster; de holde bestandig paa, hvad de have. Enhver Plet, lige meget hvorledes den end laa, var salgbar, og det til en Pris, der vilde have været høj, selv om Jordbunden havde været fuld af Papirspenge.

Efter at have tilbragt et Par Timer i Selskab med gamle Venner og Bekjendte, fortsatte vi Rejsen Nord paa. Keokuk er for Resten bleven bekjendt for jevnligt at være Tilflugtsted for et af Amerikas største Talenter i Retning

af Veltalenhed, Henry Clay Dean. Jeg mindes kun at have set ham een Gang, men hans Navn var paa Alles Læber.

Hans Liv begyndte i Armod og Uvidenhed; men han forstod at opdrage sig selv — paa Keokuks Fliser. Der sad han med sin Bog, aldeles ubekymret for Spektaklet fra Mennesker og Vogne, der trampede og raslede omkring ham; timevis forblev han siddende, fortabt i sine Studier og kun skiftende Stilling, naar en Fragtvogn kom saa nær forbi ham, at han nødtes til at trække Benene til sig. Naar Bogen da var læst til Ende, saa stod dens Indhold, hvor indviklet det end monne være, med uudslettelig Skrift indpræget i hans Hukommelse og var for Resten af hans Liv til hans øjeblikkelige Disposition. Paa den Maade erhvervede han sig efterhaanden lidt Kjendskab til alle mulige Ting, og Kundskaberne vare bestandig saaledes klarede ud fra hverandre, at han aldrig behøvede at lede efter dem.

I Klædedragten adskilte han sig ikke fra de alminde- „Værftsrotter"; det skulde da være, at han var endnu mere pjaltet, endnu mere planløs i Valget af Stof og Farver (følgelig endnu mere malerisk) og mulig ogsaa endnu noget mere snavset end hine. Ingen Mennesker skulde have sluttet fra dette Hylster til Geniet, der sad inden i Hylsteret.

Han var født Taler. Senere udvikledes han end yderligere ved den Færdighed, han lidt efter lidt erhvervede sig. Naar han tog sig for at agitere for nogen eller noget, saa var hans blotte Navn en Magnet, der drog Landmændene til Møderne i et halvt Hundrede Miles Omkreds. Emnerne, han talte over, vare i Reglen

politiske. Han benyttede ved sine Foredrag aldrig nogen Sinde skrevne Noter, lige saa lidt som en Vulkan benytter Noter. I 1862 gav Mr. Claggett, Søn af Keokuks i sin Tid saa bekjendte Borger, følgende Beskrivelse af Dean:

Det var i 1861, at Stemningen for Krigen var i stærk Stigning, og i den Anledning skulde der paa en bestemt Dag afholdes et Massemøde i Byens nye Athenæum. En fremragende fremmed Politiker havde lovet at holde Foredrag. Endnu en Stund efter, at Huset var fyldt saa tæt, som det var muligt at stuve Folk sammen, viste der sig imidlertid ingen paa Talerstolen. — Sagen var den, at Foredragsholderen i sidste Øjeblik havde faaet Forfald. Mængden begyndte saa smaat at tabe Taalmodigheden, blev dernæst fornærmet og endte med at gjøre Tumult. Netop paa dette Stadium opdagede en af Indbyderne Dean siddende ude paa Fortovet; han forklarede ham, hvilken Forlegenhed Komiteen var bleven sat i, trak Bogen ud af Hænderne paa ham, halede ham ind i Huset ad en Bagdør og bad ham at gaa op paa Talerstolen og frelse sit Fædreland.

Strax blev Publikum stille, de oprørte Bølger lagde sig. Alles Øjne søgte mod det samme Maal: den store, udekorerede Scene, der tjente som Talerstol. Paa denne fremtraadte i det samme en Skikkelse, der vel næppe var kjendt af en halv Snes blandt de Tilstedeværende. Det var Fugleskræmselet Dean, iført Sko, der slubrede om Hælene, Sokker af forskjellig Farve, iturevne Benklæder, rene Sjældenheder i Retning af Alder og Slid og naturligvis altfor korte, saa at man fik rigelig fri Udsigt over de nøgne Ankler, utilknappet Vest, der ligeledes var altfor lille og paa den anden Side gav fri Udsigt til

det snavsede og krøllede Linned, Skjortekraven smækket paa vid Gab, langt sort Halstørklæde, der laa surret om Halsen som en Bandage, blaa Snipkjole med Ærmer, der stumpede fire Tommer for Haandleddene, en lille, bræmmet Soldaterhue, der nok saa kjækt red paa en Bule i Hovedet. Denne Fremtoning kom nu altsaa til Syne paa Scenen og tren ud med værdige, langsomme Skridt til Lamperækken, hvor den standsede og stod som hensunken i drømmende Betragtning af Publikum, men uden at ytre et eneste Ord. En kort Tid holdt Overraskelsen Publikum tilbage, saa begyndte der hist og her en undertrykt Fnisen, der rullede som en Bølge frem over hele Forsamlingen. Skikkelsen deroppe stod fremdeles ubevægelig. Nu brød Latteren løs, det gik Slag i Slag — tilsidst brølede hele Selskabet af Lystighed.

Den ukjendte Taler traadte et Skridt tilbage, tog Huen af, kastede den ind mellem Koulisserne og begyndte sit Foredrag med stor Koldblodighed, uden at nogen hørte efter, hvad han sagde, og medens Lattersalverne endnu rungede gjennem Huset. Han vedblev ganske ufortrøden, slog omsider igjennem med et Stikord, der bragte Tavshed tilveje, benyttede behændigt det vundne Terrain ved at anbringe andre vellykkede Sætninger, blev efterhaanden varm og lod nu Ordene strømme frem i Stedet for at lade dem falde enkeltvis; blev mere begejstret og slyngede sin Torden- og Lynilds-Tale lige i Hovedet paa Forsamlingen. — Bifaldet udeblev nu heller ikke. Hertil tog Taleren imidlertid intet Hensyn; han vedblev at dundre løs, løste sin lange Halsklud op og kylede den bort; lidt efter flængede han Kjolen af sig og lod den gaa samme Vej; hver Gang steg hans Begejstring en Grad; endelig foer

ogsaa Vesten ned blandt Tilhørerne, og nu stod han der — ingen vidste bagefter, hvor længe det havde varet — som en anden Vesuv, væltende sin Veltalenheds Lava og Askeregn frem, rystende hele Samfundet med sine aandrige Lynglimt, der foer frem Slag i Slag, alt imedens det ellevilde Publikum stode paa Fodspidserne alle som en, besvarende hans Tilraab med orkanagtige Bifaldssalver og viftende med Lommetørklæderne, som om der rasede en Storm i Lokalet.

„Da Dean kom frem," sagde Claggett, „troede Folk først, at de havde et undsluppet Galehuslem for sig, da han bagefter gik hjem, troede de snarere, han var en undsluppen Ærkeengel."

Vi fik ikke Tid til at standse ved Byen Muscatine, men ved Dagens Lys fik jeg et Glimt af den at se fra Skibet. Jeg opholdt mig for mange Aar siden en Tid lang paa Stedet; men den syntes ikke i nogen Maade at have bevaret sit fordums Udseende; formodentlig er denne By voxet helt ud over den, jeg i tidligere Tid kjendte. Det mest levende Indtryk, jeg har bevaret, er en Scene, der engang hændte mig med en gal Mand, som greb fat i mig ude paa en Mark en Søndag og trak en stor Slagterkniv frem, som han tilbød at sprætte mig op med, med mindre jeg vilde anerkjende ham som Djævlens eneste Søn. Jeg prøvede paa at affinde mig med Manden paa Basis af, at han var det eneste Medlem af Familien, jeg personlig havde gjort Bekjendtskab med; men han vilde ikke lade sig nøje med halve Indrømmelser; jeg skulde udtrykkelig erklære ham for den eneste Søn eller — han begyndte at hvæsse Kniven paa sin Støvlesaal. Under disse Omstændigheder var der ingen Grund til at være

meget paastaaelig; følgelig svingede jeg rundt, gik over til hans Standpunkt og reddede derved min Pels. Kort Tid efter aflagde han et Besøg hos sit præsumtive Ophav, og da han senere ikke har vist sig, formoder jeg, at han er bleven anerkjendt og har taget fast Bopæl samme Steds.

Men jeg mindes ogsaa for Resten Muscatine — og det paa en behageligere Maade — ved dens dejlige Solnedgang. Hverken paa den ene eller den anden Side af Atlanterhavet har jeg nogen Sinde truffet paa noget skjønnere, eller blot noget, der kunde sammenlignes dermed. Den majestætiske, spejlklare Flod, var det Lærred, der modtog Farverigdommen, som varierede i alle tænkelige Nuancer, lige fra Opalens blege, flammende Klarhed til det mest henrivende, blændende Purpur og Karmoisinrøde. Langs hele den øvre Mississippi finder man iøvrigt hyppigt et lignende Skue. Det er netop det rette Land for Solnedgange; ingen anden Plet paa Jorden kan vise Magen dertil. Solopgangene skulle nok ogsaa være særdeles maleriske. Jeg har ikke personlig Erfaring i saa Henseende.

Ni og tyvende Kapitel.

Langs den øvre Flod.

Hurtigt, Slag i Slag, komme vi nu fra den ene store By til den anden; Mellemrummene optages af driftige Landmænd, der forlængst havde gjort det af med disse Egnes tidligere Stilhed og Øde. Timevis ploejer Damperen

sig dybere og dybere ind i det store, folkerige nordvestlige Land; ved hver ny Del — efterhaanden som det kommer frem — stiger Beskuerens Forbavselse og Agtelse. Et Folk med saadanne Egenskaber, som dette lægger for Dagen, aftvinger Enhver Beundring. Det er en selvstændig, uafhængig Race, der tænker for sig selv og er i Stand dertil, fordi den baade besidder Opdragelse og Kundskaber; den tilegner sig alt, holder sig stadig paa Højde med Verdens nyeste og bedste ledende Tanker, styrker og befæster hvert svagt Punkt i Landet med en Skole, en Højskole, et Bibliothek og Blade, og den lever et lovbundet Liv. For dette Samfunds Fremtid er der i Sandhed ingen Aarsag til at nære Frygt.

Landet er nyt, saa splinternyt, at man endnu godt kan sige, det lever i sin grønneste Barndom. Men fra det, der allerede er præsteret, endnu inden det har skiftet sine Mælketænder, kan man let slutte sig til, hvilke Vidunderе det vil være i Stand til, naar Manddoms- og Modenheds-Alderen engang indtræder. Det er saa flunkende nyt, at endnu ingen fremmed Turist have hørt Tale om det eller besøgt det. I tredsindstyve Aar have de udenlandske Rejsende dampet op og ned ad Floden mellem St. Louis og New Orleans, have saa vendt Næsen hjemad og have skrevet Bøger i den gode Tro, at de havde set alt, hvad der var værd at se eller omtale. Af alle disse mange Rejsebeskrivelser er der ikke sex, hvori den øvre Flods Stater blot nævnes; Grunden er simpelt hen den, at de fem eller sex Turister, der have været den Vej, have gjennemrejst Egnen, forinden alle Byerne bleve paabegyndte. Den eneste Beskriver herovre fra Amerika (1878) tog nøjagtig samme Vej som alle hans Forgængere; han

havde endnu ingen Anelse om, at der var noget at kige efter Nord for St. Louis.

Men det var der nu alligevel. Der var et Landskab, propfuldt af mægtige Byer, grundlagte i Forgaars og byggede i Gaar — om jeg saa maa sige. Man finder dem i Snesevis af Størrelse mellem femten Hundrede og fem Tusend Indbyggere; desuden Muscatine, Winona, Rock-Island og La Crosse paa ti Tusende, Burlington og Dubuque fem og tyve, Davenport tredive, St. Paul og Mineapolis tredsindstyve Tusende og derover.

Udlændingene, der skrive Rejsebøger, have maaske aldrig hørt Tale om disse; der findes i al Fald intet i deres Værker, som tyder derpaa. Men de ere jo ogsaa sprungne fuldt færdige frem i Nattens Løb. Paa den Tid, jeg blev født, havde St. Paul en Befolkning paa tre Personer, Mineapolis kun en Trediedel af dette Antal. Saa døde Mineapolis' Urbefolkning for to Aar siden; men inden han døde, havde han formeret sig betydeligt i de forløbne fyrretyve Aar, nemlig til: ni og halvtredsindtyve Tusende ni Hundrede og ni halvfems. Han maa have formeret sig stærkere end en Frø.

For Resten maa jeg ikke undlade her at gjøre den Bemærkning, at mine Opgivelser om Størrelsen af St. Paul og Mineapolis nu allerede ere adskillige Maaneder gamle. I dette Øjeblik ere Byerne langt større. I en Avis, jeg har faaet fat paa for nylig, anslaas den ene til syv og halvfjerds den anden til otte og halvfjerdssindstyve Tusende. Og naar denne Bog nu engang naaer ud blandt Publikum, ville Tallene formodentlig allerede være forældede.

Vi saae et flygtigt Glimt af Davenport, en anden

blomstrende Stad, der ligger paa Toppen af en Bakke — noget, man for Resten kan sige om dem alle sammen, thi de ere uden Undtagelse blomstrende, velbyggede, renlige og smukt beliggende, alle tilvejrs paa Højdedraget. Jeg skal derfor heller ikke mere plage Læserne med denne Betegnelse. Indianerne have et Sagn om, at det var her ved Davenport, at Joliet og Marquette sloge Lejr i Aaret 1673. Den næste hvide Mand, der viste sig paa Egnen, kom henved Hundrede og halvfjerdsindstyve Aar bagefter, nemlig i 1834. Byen har faaet sin nuværende Befolkning samlet i Løbet af de sidste tredive Aar. Dens Skoleungdom er talrigere nu end hele Befolkningen for tre og tyve Aar siden.

Lige overfor Davenport ligger den livlige By Rock Island ved Foden af de Øvre-Hvirvler. En mægtig Jernbanebro forbinder begge Byerne; foruden denne findes tolv lignende mellem St. Paul og St. Louis, til stor Gene for Floden og dens Lodser.

Selve Øen Rock Island, der er tre Mile lang og en halv Mil bred, tilhører de forenede Stater. Regeringen har omdannet den til en henrivende Park ved at tage Naturen og Kunsten i sin Tjeneste; gjennem de prægtige Skove, der alt fandtes fra Fortiden, slynger sig nu et milelangt Net af Alleer og Veje. Omtrent midt paa Øen opdager Øjet uden Vanskelighed gjennem Træerne ti kæmpemæssige, fire Etager høje Bygninger, der hver rækker over en Acre Land. Det er Regerings-Værksteder; Rock Island er nemlig det nationale Vaabendepot og Arsenal.

Vi sejle videre op ad Floden forbi de skjønneste Landskaber, — hele Egnen er nemlig malerisk og smuk, — passere Moline, Centrum for en mægtig Industri, komme

dernæst til Clinton og Lyons store Handelspladse og naae kort efter Dubuque, beliggende i en Egn, rig paa Mineralier. Dens Blyminer ere meget indbringende og omfangsrige. Dubuque har en Mængde store Fabrikker, deriblandt en Plovfabrik, som forsyner Landmænd over hele Kristenheden. I det mindste forsikrede en Agent fra Etablissementet mig derom. Han sagde:

„Nævn mig blot et eneste Land under Solen, hvor man da forstaar den Kunst at pløje; hvis De ikke finder vort Mærke paa Plovene der, saa vil jeg paatage mig at æde dem alle sammen, og det uden Sauce til, om det skal være."

Hele denne Strækning af Floden er rig paa Sagn og Minder fra Indianernes gyldne Tid. Høvdingen Sorte Høg var engang en saare mægtig Mand i disse Egne, ligesom Keokuk længere Syd paa. Nogle faa Mil indenfor Dubuque ligger et bekjendt Forbjærg Tête de Mort, — til hvis yderste Spids Franskmændene i fordums Dage fordrev en Flok Rødhuder. De bleve omringede og havde ingen anden Udvej end Døden, kun Valget af Maaden at dø paa stod dem frit; de fleste styrtede sig i Floden. Sorte Høg optog senere endel Manerer efter de Hvide, navnlig paa sine sidste Dage. Da han døde, blev han begravet i Nærheden af Des Moines paa kristen Vis, kun en Kjende modificeret efter indianske Skikke: klædt i militær Uniform, med en Spadserestok i Haanden, og i en siddende Stilling. Tidligere havde man altid plejet at begrave Høvdinge sammen med en Hest; at man nu i Stedet for gav ham en Stok, viser tydeligt, at Sorte Høgs hovmodige Natur i Tidens Løb var bleven en Del stækket, og at han har været forberedt paa at gaa til Fods i den anden Verden.

De majestætiske Forbjerge, der lude frem over Floden langs denne Strækning, henrykke den Rejsende med deres skuffende og maleriske Former og deres Farvepragt. De stejle, græsklædte Skraaninger, der ende helt nede i Strandkanten, krones foroven af vilde, forrevne Klippebrystværn, som ligeledes skifte i Farver, som oftest mellem mørkebrunt og grønt, men med utallige Nuancer. Føj dertil den skinnende, blanke Flod, der snor sig ud og ind, begrænset af Smaaøer i Grupper, hvis mørke Skove staa skarpt imod de sølvklare Stræder og Kanaler imellem dem, og føj endelig dertil de flygtige Glimt af fjerne Landsbyer, lullede i Søvn inde i fredelige Vige eller stukne fast som Fuglereder tilvejrs oppe paa Bjergtinderne, de lydløse Tømmerflaader, der glide forbi i Slagskyggerne af de mægtige Skove og de tridhvide Dampbaade, der lege Smut omkring i Flodens Krumninger, — alt dette tyder paa en Ro og Fred som i selve Drømmenes Feland og har intet med denne Verdens Rastløshed og Higen at skaffe.

Men saa kommer Toget susende — det fredsforstyrrende Jernbanetog, og det river den andagtsfulde Hvile og Fred til lutter Pjalter og Laser. Dets bragende, raslende Hjul vække et Spektakkel som et Krigsraab blandt de Vilde — og strax er man tilbage i Nutiden med alle dens Sorger og Bekymringer paa Haanden; særlig dog een, thi meget nøje mindes man, hvorlunde netop dette Jernbaneselskab har den Egenskab, at dets Aktier altid gaa ned, saa snart man har kjøbt nogle af dem, og altid op igjen, saa snart man har solgt dem. Ja, det gyser formelig i mig endnu i Dag, naar jeg tænker paa, hvor nær jeg engang var ved at blive hængende ved disse

Aktier. Det maa være rædsomt at være Jernbaneaktionær her paa Egnen.

Lokomotiverne holde sig i Sigte fra Damperen næsten paa hele Strækningen fra St. Louis til St. Paul, det vil sige paa en Strækning af otte Hundrede engelske Mil. Det er ingen ringe Ødelæggelse, de have forvoldt Dampskibstrafiken. Forvalteren om Bord paa vort Skib havde været i Tjenesten, førend Jernbanerne bleve anlagte; han fortalte, at Indvandringen i de Dage havde været saa stor, at Damperne umuligt kunde tilfredsstille de Krav, der fra forskjellige Sider stilledes til deres Lasteevne. Følgen deraf var naturligvis, at Kaptejnerne følte sig lovlig uafhængige og „hovne", som Onkel Remus vilde have kaldt det. Han gav i faa Ord en ret træffende Skildring af Forskjellen mellem Datiden og Nutiden paa følgende Maade:

„Damperen lægger til Land — Kaptejnen paa Orkandækket — yderst stiv og tilknappet — slugt en Linial — Glacéhandsker, sort Silkehat, Skilning i Nakken. — Landmanden nede paa Broen tager sin Hat ærbødigt af og siger:

„Her kommer jeg med otte og tyve Tons Hvede, Hr. Kaptejn — vilde være Dem meget forbunden, om De vilde have den Godhed at tage det med Dem."

Hvortil Kaptejnen svarer:

„De to Tons kunne komme med" — og nedlader sig ikke engang til at se paa Ansøgeren.

Nu til Dags derimod er det Kaptejnen, der tager sin gamle forsjaskede Hat af, smiler op til begge Ørerne og gjør en Reverens, der tydeligt nok viser, at der ikke længer er Spor tilbage af Linialen, idet han siger:

„Fornøjer mig at se Dem, Smith, fornøjer mig virkelig, — saa sund og rask — De kommer til at se yngre ud for hvert Aar, der gaar — naa, hvad har De saa til os denne Gang?"

„Nix — min Gode," svarer Smith, beholder Hatten paa og vender ham Ryggen for at fortsætte Samtalen med en anden.

O ja; for otte Aar siden var det Kaptejnerne, der førte det store Ord, nu er det bleven Smiths Tur. Den Gang gik Damperne op og ned med hver en eneste Separatkahyt besat og med Folk stuvede i fem eller sex Lag inde i Salonen foruden en forsvarlig Dæksladning Udvandrere og Høstarbejdere nede i Lasten. For at komme i Betragtning til en første Klasse Separatkahyt maatte man mindst kunne opgive sexten adelige Aner og en Familie paa fire Hundrede Aars Alder eller være personlig Bekjendt af den Neger, der børstede Kaptejnens Støvler. Men det hører nu altsammen til det Forbigangne: Masser af Kahytsplads, ikke Spor af Høstarbejdere i Rummet — der staar nu maaske en Patent-Bindemaskine dernede i Stedet for; selve Arbejderne have søgt andet Steds hen, til Skovegnene, og selv dertil drage de pr. Jernbane.

Heroppe i denne Egn mødte vi hyppigt vidtstrakte Tømmerflaader, der kom ned med Strømmen — dog ikke paa den gammeldags Maade: drivende afsted og bemandet med Skarer af støjende, forsorne, syngende, whisky-drikkende Spektakkelmagere. Nej, tværtimod. Hele Tingesten bugseredes hurtigt afsted af en kraftig Hjul-Slæbedamper af nyeste Konstruktion; den faatallige Besætning bestod af lutter pæne, alvorlige Mennesker, der havde mest Lighed

med adstadige Forretningsfolk, uden fjærneste Spor af Romantik.

Paa enkelte Steder udførte vi i de mørke Nætter nogle særligt vanskelige og indviklede Besejlinger af Indlands-Kanalerne ved Hjælp af elektrisk Belysning. Bag-ved os et Mørke, saa tykt og tæt, som om det var en fast Masse, foran os en smal Stribe Vand, bugtende sig mellem de tætte Skovmasser, hvis Grene næsten slirede langs Skibssiden paa begge Sider; i den forunderlige Belysning stod alt, baade Løvet og Menneskene, saa spøgelseagtigt skarpt og tydeligt, at Virkningen paa alle Tilskuere blev yderst slaaende.

Vi passerede fremdeles Prairie du Chien, endnu en af Fader Marquettes Lejrpladser, og efter et Par Timers fortsat Dampen gjennem et yndigt vexlende Landskab, naaede vi Byen La Crosse. Denne By, der har tolv til fjorten Tusend Indbyggere, er nu forsynet med elektrisk Belysning og har mange saavel anselige som arkitektonisk skjønne Bygninger. Den gjorde i det hele taget et godt og elegant Indtryk i de to fornøjelige Timer, vi gjennemstøvede den, og det til Trods for, at Regnen var stærkere end strængt nødvendigt.

Tredivte Kapitel.

En Foredragsholder.

I La Crosse kom en Del flere Passagerer om Bord, deriblandt en ældre Herre, der for mange Aar siden havde

slaaet sig ned i denne Del af Landet sammen med det første Hold Nybyggere og som derfor kjendte hele Egnen ud og ind, hvilket han — meget tilgiveligt — var særdeles stolt af. Han sagde:

„Udsigter vil de finde overalt herfra og til St. Paul, og det Udsigter, der magelig kunne tage det op med Hudson Point. Der er nu først Queens Bluff — syv Hundrede Fod høj og dertil meget imponerende; dernæst Trempeliau-Den, der ikke har Magen til sig i hele Amerika, saa kæmpemæssig er den, med lodrette Sider og propfuld af Indianersagn, i gamle Dage tillige af Klapperslanger; ser De den D i den rette Belysning bare een Gang, saa glemmer De den aldrig, svarer jeg for. Ovenfor Winona vil De finde de yndigste Engdrag, senere kommer De til Tusind-Derne, der næsten ere altfor smukke at omtale; et Grønsvær, Kjære! De finder ingen Steder i Verden saadant Løv og Græs — det ligner mest et Tusinde grønne Flojelspuder oven paa et Spejl — at sige naar Vandet er stille, og saa de vældige Bjerge, der rage lige lodret ud af Vandet paa begge Sider, saa furede, forrevne og skumle — just en passende Ramme, der kan faae det nydelige inden i den til at træde frem paa en smagfuld Maade."

Den Gamle fortalte os ogsaa nogle rørende Indianersagn — men strax efter kom han tilbage til sine Landskaber, hvilke han beskrev i den Grad vidtløftigt lige fra Derne til St. Paul, at jeg var aldeles imponeret. Alle Navnene flø fra hans Læber med saadan en Lethed, det Hele laa i den Grad rullet op paa Tungen, selv de vanskeligste Ord klarede han med saadan en selvtilfreds Mine af „Naada—tror—De—kanske—det—koster—mig—

Ulejlighed — jeg — kunde — gjøre — det — saa — tidt — det — skulde — være;" dertil forstod han saa skjønsomt at indflette passende Strøbemærkninger, at jeg efterhaanden begyndte at fatte Mistanke om —

Men lige meget, hvad jeg mistænkte ham for. Lad ham heller selv faae Ordet:

„Ti Mile ovenfor Winona træffe vi Fountain City liggende sødeligt skjult som en Fuglerede ved Foden af de skumle Klipper, der lude ud over Floden og som hæve deres Guddoms-agtige Bryn højt op i den rene blaa Æther, badende dem i denne Atmosphære, der ellers kun har følt Berøringen af Englenes Vingeslag.

Derfra glide vi langsomt videre over det sølvhvide Vandspejl, mellem vexlende, yndefulde og betagende Udsigter, der lettelig formaa at stemme Hjertet til jublende Beundring; omtrent tolv Mil derfra naae vi Mount Vernon, sex Hundrede Fod højt, med romantiske Ruiner af et fordums første Klasses Hotel, højt oppe i de svimlende Skyregioner — ak! Det er alt, hvad der er tilbage af det engang saa blomstrende Vernon, Fortidens By, nu øde og aldeles forladt.

Og saaledes gaar Rejsen bestandig videre; vi komme forbi de majestætiske Bjergkupler, Sukkertoppen og den vidunderlige Jomfru-Klippe, hvilken sidste Sagnet har forlenet med menneskelig Røst; thi ofte hænder det, naar Kanoen glider tæt forbi i det tavse, fortryllende Maaneskin, at Roerkarlen indbilder sig at høre den forlængst henfarne Winonas bedaarende Sang: det skjønneste, Indianerne have ejet af Melodi og Poesi.

Atter skifter Udsigten; nu er det Frontenacs Tinde, der fængsler vort Blik, dette lovpriste Tilflugtssted for

Sommerturister; derefter i Rækkefølge Røde-Vinge, Diamantbjerget og St. Croix, indtil omsider de fængslende Kupler og Tinder ved St. Paul med et drage Opmærksomheden paa sig, Kæmpeklipperne i Norden, syv Mile lange i uafbrudt Kjæde — disse, den højeste og ypperste Civilisations Bannerbærere, der hugger Vej med Oplysningens Tomahawk for Handelsaanden, lader den kristne Kulturs frydefulde Krigsraab gjalde vidt ud over Landet, afriver Overtroens og Lediggangens blodrygende Skalp for at plante i dens Sted alle Nutidens gediegne Velsignelser, Dampploven og Skolen, førende Folkeslagene frem mod Lovløshed, Uvidenhed og Forbrydelse, bringende i sit Skjød Fængsler, Galger og Prædikestole, evigt —"

„De skulde vel ikke tilfældigt have været ansat som Foreviser ved et Panorama?"

„Jo, meget rigtigt — tidligere."

Mistanken var altsaa ikke uden Grund.

„Er De fremdeles i den Stilling?"

„Nej, det er gjemt hen, til Regntiden begynder. For Øjeblikket samler jeg Materiale til en ny Rejsehaanbog, som St. Louis Paket-Selskabet agter at udgive næste Sommer til Brug for de Ærede, der agte at rejse med dens Baade."

„Da De omtalte Jomfruklippen, nævnede De ogsaa Winona, det Skjønneste, Indianerne eje af Sang og Melodi. Er hun maaske den Jomfru, Klippen har taget Navn efter, og er der ellers nogen Forbindelse imellem dem?"

„Ja — en meget sørgelig Forbindelse. Det allermest bekjendte og gribende af Indianernes Sagn er netop knyttet hertil."

Vi bad ham fortælle det. Strax faldt han ud af den naturlige Samtaleform og slog atter ind paa Foredragsstilen uden mindste Forberedelse.

„Et kort Stykke Vej ovenfor Lake City ligger det bekjendte Forbjerg, der bærer Navnet „Jomfruklippen," ikke alene berømt for sin maleriske Skjønhed, men tillige for de romantiske Begivenheder, der knytte sig til dets Navn. For ikke mange Aar siden var Klippen et yndet Tilflugtssted for Sioux-Indianerne paa Grund af det fortrinlige Fiskeri og den rige Jagt, de altid forefandt der omkring. Iblandt de Familier, der saaledes holdt til her, tilhørte een Wabasha-Stammen. We-no-na (den Førstefødte) hed en ung Jomfru, der havde skjænket sin Tro til en Elsker af samme Stamme; hendes strenge Forældre havde imidlertid lovet hende bort til en Anden, en berømt Kriger, og de holdt nu ubønhørligt paa, at hun skulde følge deres Valg. Bryllupsdagen blev allerede berammet til Pigens grænseløse Fortvivlelse. Hun lod da, som hun gav efter og ledsagede dem ud paa Klippen for at sanke Blomster til Festen. Da de naaede Toppen, løb We-no-na foran dem helt op paa Spidsen og oppe derfra foreholdt hun nu sine Forældre, hvilken grusom Uret de havde begaaet imod hende, hvorefter hun sang et Dødskvad og styrtede sig ned fra Tinden lige oven paa dem, saa at de knustes med det samme —

„Knustes! — Hvem? Forældrene?"

„Ja vel."

„Det var i Sandhed en sørgelig og gribende Begivenhed, som De før sagde. Hvad mere er, saa forekommer Udfaldet af Historien mig at være særdeles overraskende, om jeg saa maa sige. Det nøgterne Indianersagn

er langt interessantere ved denne Opløsning. Der er vel henved et halvt Hundrede Elsker-Spring langs Mississippifloden, fra hvis Toppe mer eller mindre fortvivlede Piger have sprunget ud; men dette her er dog utvivlsomt det eneste i hele Bunken, hvor det er gaaet rigtigt og retfærdigt til. Hvad blev der siden af Winona?"

„Ja, hun var jo naturligvis bagefter temmelig øm og forslaaet selv; men hun kom sig dog atter og fik Lejlighed til at gjøre sig usynlig, inden Fogeden arriverede for at optage Forhør; man fortæller, at hun senere opsøgte og giftede sig med sin rigtige Elsker og med ham udvandrede til et fjernt Land, hvor hun skal have levet længe og lykkelig; hendes bløde Gemyt var bleven lutret ved dette sørgelige Tilfælde, der saa tidligt og brat berøvede hende en Moders ømme Kjærlighed og en Faders beskyttende Haand og som saa uventet kastede hende venneløs ud i den hjerteløse og strængt dømmende Verden."

Det fornøjede mig meget at høre Foredragsholderens Beskrivelse; jeg kunde bagefter ganske anderledes beundre, hvad jeg saae, og i Fantasien udmale mig det, der, skjult af Mørket, ikke kunde ses.

Som Manden meget rigtigt bemærkede, er denne Egn i en særlig Grad rig paa Sagn og Fortællinger fra Indianernes Tid. Men jeg tillod mig at gjøre ham opmærksom paa, at Folk i Reglen kun løseligt omtale dette Faktum — netop saa meget, at de faae andre Folks Tænder til at løbe i Vand — og saa klogeligen stoppe op. Hvorfor? Fordi de derved lade Tilhøreren forstaa, at disse Sagn ere fulde af Romantik, noget, der hurtigt vilde tabe sig, saafremt de gik nærmere ind paa

dem. Jeg viste ham en hel Bunke Fortællinger, jeg efterhaanden havde samlet, og han maatte indrømme mig, at det kun var en tarvelig Kost at byde Folk paa; ja jeg tillod mig endog at antyde, at de Prøver, han selv havde leveret, ikke havde været synderligt meget bedre — ene med Undtagelse af den fortræffelige Historie om Winona. Ogsaa dette maatte han give mig Ret i, men han tilføjede dog, at dersom jeg kunde faae fat paa en vis Mr. Schoolcrafts Bog, et Værk, der formodentlig dog nu for længst var ude af Boghandelen, vilde jeg sikkert deri finde en Del, der baade havde Romantik og virkelig Interesse i sig, at f. Ex. Sagnene i Hiawatha alle vare saadanne, ja saa gode, at en Longfellow ikke vilde have betænkt sig paa at sætte dem paa Vers.

Denne Bog er det senere lykkedes mig at opdrive, og jeg ser nu, at Manden havde Ret i sin Paastand. Jeg hidsætter som en Prøve paa dem: „Peoban og Seegwun, en allegorisk Fortælling om Aarstiderne," der er taget fra Hiawatha, men som forøvrigt hellere burde læses i sin oprindelige Form, om end kun for at se, hvor virkningsfuldt et saadant umiddelbart Digterværk kan være uden Hjælp af Metrik og Rim.

Peoban og Seegwun.

En Olding sad ene i sin Wigwam, rejst i Nærheden af en Flod. Det var henimod Slutningen af Vinteren; hans Ild var nær ved at dø ud. Hans Lokker vare hvidnede i Tidens Løb, hans Lemmer skjælvede af Kraftesløshed. Dagen kom og gik for ham i dyb Ensomhed;

ikkun Stormens Susen lød for hans Øren, naar den fejede den friske Sne foran sig i tætte Driver.

En Dag, da netop de sidste hendøende Gnister ulmede paa Arnestedet, nærmede en ung Mand sig Hytten og traadte ind. Paa hans Kinder blussede Ungdommens Roser, i hans Blik spillede Ungdommens Liv og et muntert Smil lyste over hans Aasyn; hans Gang var let og svævende. Omkring Panden snoede sig en Krans af friske Blomster i Stedet for Krigerens sædvanlige Fjerprydelse, og han holdt en duftende Buket i Haanden.

„Min Søn," sagde Oldingen, „mit Hjerte frydes ved at betragte Dig. Kom indenfor. Lad mig høre Dig fortælle om Dine Hændelser og om de fremmede Egne, Du har besøgt. Lad os tilbringe Natten sammen. Jeg skal fortælle Dig om, hvad jeg har oplevet, og om, hvad jeg formaar; gjør Du ligesaa; Tiden vil da løbe let for os begge."

Fra sit Hynde fremtog han derefter en kunstigt forarbejdet, gammeldags Pibe, fyldte den med duftende Tobak, hvis Røg mildnedes ved en særegen Tilsætning af sjeldne Urter, og rakte den til sin Gjæst. Efter at denne Ceremoni var udført, begyndte begge at samtale.

„Jeg lader mit Aandedræt strømme ud," sagde Oldingen, „og Vandene stivne, Floderne blive haarde som Stenen."

„Jeg aander," svarede Ynglingen, „og Blomster mylre frem paa Engene."

„Jeg ryster mine Lokker," gjentog den Gamle, „og Sneen lægger sig tæt over Landet. Bladene falde fra Træerne paa mit Bud, og jeg blæser dem bort. Fuglen flyver op fra Søen og søger bort til fjerne Lande;

Dyrene skjule sig for mit isnende Aandepust, selve Jorden bliver saa haard som Flint."

„Jeg ryster mine Lokker," tog den Unge atter til Orde, „og varmende Regnbyger falde ned over Jordens Flade. Den hendøende Plante rejser paany sit Hoved, titter frem og fryder sig som Barnets Øje, naar det funkler af Glæde. Min Røst kalder Fuglestaren tilbage; mit varme Aandepust bringer Flodens Lænker til at briste. Musik og Sang voxer frem i mit Fodspor, og hele Naturen fryder sig over mit Komme."

Lidt efter lidt begyndte Solen at vise sig. En velgjørende Varme gjennemtrængte Rummet. Oldingens Tunge tav stille; men Rødhalsen og Drosselen begyndte at lade deres Stemmer høre paa Hyttens Tag. Strømmen udenfor Døren tog paa at risle, de fremspirende Blomsters Vellugt bredte sig efterhaanden, førte frem af den milde Zefyr.

I det fulde Dagslys saae Ynglingen endelig sin Værts sande Træk. Da hans Øje faldt paa ham, gjenkjendte han strax den dødskolde Peoban.* Taarerne begyndte at rinde fra de glansløse Øjne. Og som Solen steg højere og højere, svandt Oldingen mere og mere ind, indtil han var ganske bortsmeltet. Intet Spor blev tilbage paa hans Leje, undtagen Miskodedens** lille, hvide Blomst med de blegrøde Kanter, det første og tidligste af Nordens Foraarstegn.

---

* ɔ: Vinteren. ** Det krybende Jordbærtræ. F. A.

En og tredivte Kapitel.

Betragtninger og Slutning.

Vi naaede St. Paul, beliggende ved Enden af Mississippiflodens sejlbare Del, Endemaalet for Rejsen, hvis Længde fra New-Orleans havde udgjort to Tusinde engelske Mil og som havde varet akkurat ti Dage. Rimeligvis gjøres det hurtigere med Jernbanen. Jeg formoder dette af den Omstændighed, at Vejlængden fra New-Orleans til Hannibal — mindst Hundrede og tyve Mil — foregaar paa syv Timer. Den førstnævnte Befordring er dog at foretrække for Fodvandring -- med mindre man har Hastværk.

Saasom Aarstiden i New-Orleans var langt fremskreden, vare saavel Roser som Magnoliablomsterne stærkt paa Hældingen dernede, hvorimod vi i St. Paul faldt midt ind i Vintersneen. I New-Orleans havde vi af og til faaet en ubehagelig Luftning, — man kunde fristes til at tro, den kom fra et Krater; her i St. Paul fik vi af en anden Slags — det syntes som fra en Gletscher.

Det er imidlertid ingenlunde min Hensigt at ville forbavse Læseren med disse statistiske Data. Tværtimod er det jo saare naturligt, at Forskjellen i Klima maa være iøjnefaldende mellem tvende Bredegrader, der ligge saa langt fra hinanden. Jeg fastholder dette beskedne Standpunkt til Trods for alle Aviser. Bladene lade jo nemlig til at finde det alt andet end naturligt, al den Stund de regelmæssigt hver Februar med slet skjult Forundring bringe Publikum den Efterretning, at medens vi

her kæmpe mod Is og Sne, glæder Befolkningen sig Syd paa over de nys modne Jordbær og Frilufts-Callaer samt beklager sig over Varmen. Og Aviserne holde aldrig op med at falde i Forbavselse ved dette Særsyn. Det kommer over dem hver eneste Februar Maaned. Jeg har spekuleret over Grunden dertil og fundet ud, at det maa skyldes en altfor hastig Skiften af Medarbejdere. Man kan dog fornuftigvis ikke imponere den samme Person mere end højst to Gange med et og samme Mirakkel — ikke engang med dette Februar-Mirakkel; men ved bestandig at antage nye Folk paa Redaktionskontorerne og ved at undlade at vaccinere dem mod denne intermitterende Aarstids-Forbavselses-Feber lykkes det alligevel at holde Tingen gaaende. Hvert Foraar faaer den nye Redaktionssekretær da sit Anfald, og har vel i Reglen dermed overstaaet Sygdommen. Men Avisen selv reddes ikke; næste Aar: ny Mand, ny Jordbær-Forundring, og saaledes fremdeles, saalænge Verden staar. En Kongres-Beslutning — Nej, Kongressen kunde maaske vanskelig træde selvstændigt op i dette Tilfælde uden at overskride sin Myndighed; men en Forandring, en Tillægsbestemmelse i Forfatningen kunde vel klare Sagen paa den nemmeste og hurtigste Maade. Med saadan en Autoritet at støtte sig til, kunde da Kongressen dekretere en eller anden passende Fængselsstraf for første Gang begaaet Forseelse, og langsom Henrettelse i Tilfælde af Gjentagelse; derved vilde vi uden Tvivl opnaae Fred for Plageriet. Samtidig kunde da saavel de fundamentale Bestemmelser som ogsaa Bibestemmelserne angaaende Overtrædelse og Straf bringes til at omfatte en Del andre grasserende Misbrug, saasom: Den aarligt tilsynekommende

„Veteran — der — har — været — med — til — at — stemme — for — alle — Præsidenterne — ligefra — Washingtons — Tid — og — som — endnu — igaar — med — faste — Skridt — saaes — at — træde — frem — ved — Valgurnen — med — Øjet — tindrende — af — Kraft — og — Mod," samt: „den ældste levende Frimurer," „den ældste Bogtrykker," „den ældste Baptist-Præst," de bekjendte „Trillinger, der alle saa vel som Moderen befinde sig i bedste Velgaaende" o. s. fr. Følgen af et saadant Skridt vilde snart blive, at andre Lande fulgte Exemplet; England vilde saaledes utvivlsomt snart udstede en Lov, der forbød Folk at koge salig Sidney Smiths gamle Vittigheder op igjen, og samtidig nedsætte en Kommission til at fabrikere nogle nyere og bedre. Livet vilde da blive til en Velsignelse og en Lyst for Menneskeheden, og Folk vilde ophøre med at længes efter Himlen.

Men jeg kommer efterhaanden paa Afveje, mærker jeg. St. Paul er en mageløs By; den bestaar af saa massive og svære Murstens Bygninger, at man tydeligt faaer Indtrykket af, at den er bygget med Fremtiden for Øje. For sex og tredive Aar siden oprettedes dens Postkontor, og naar det da engang imellem hændte, at Postmesteren modtog et Brev til Besørgelse, saa plejede han gjerne at stige til Hest og ride til Washington for at forhøre sig om, hvorledes der skulde forholdes med det. Saaledes lyder i al Fald Sagnet. Samme Aar, her omtales, forøgedes Byen med to Bindingsværkshuse og Befolkningen tiltog med adskillige Individer. Et nyligt udkommet Exemplar af St. Pauls ledende Organ „Pioneren" meddelte en Del Data, der give et ganske andet Billede af Tingenes Tilstand for Øjeblikket og som danner

en ret kuriøs Modsætning til hine gammeldags, rolige Tilstande: Befolkning ifjor Efteraar: 71,000, Antal af udleverede Breve: 1,200,000, Antal af Nybygninger: 989, deres Værdi: 3,200,000 Dollars.

Staden er forsynet med en storartet Toldbod og er for Tiden i Færd med at opføre et kostbart Kapitolium — al den Stund den er en Grevskabsstad. Antallet af Kirker er legio og det ikke af den gode gamle, billige Slags, men rige Pragtbygninger af den Slags, Nutidens velhavende Protestanter i Amerika bekoste sig. Der findes desuden i denne By en Jernbanestation, saa umaadelig i Dimensioner og Anlæg, at man fra første Færd egentlig betragtede den som en Urimelighed. Faa Maaneder efter dens Fuldførelse opdagedes det imidlertid, at den vel ikke svarede til Trafikkens Behov, men Fejlen laa rigtignok i den modsatte Retning af den først formodede; Fejlen blev da hurtigt rettet.

Ja, denne By er i Sandhed mærkelig i adskillige Henseender. Alle Gaderne ligge fulde af Bygningsmaterialier, der omsættes til Huse saa hurtigt, sligt overhovedet lader sig gjøre for at skaffe Plads — Plads til endnu flere Huse; thi aldrig saa snart dannes der en Del Husejere, saa benytte disse øjeblikkelig Gaderne til Oplagsplads for deres Materialier for atter at opføre endnu flere.

Hvor skjøn og opløftende er dog ikke den Tanke, at Civilisationens allerførste Banebryder, dens Fortrav — om jeg saa maa sige — det er aldrig Dampskibet, Jernbanen, Aviserne, Søndagsskolerne eller Missionærerne — men Whiskyen! Dette har ubestrideligt været Tilfældet overalt i det nye Amerika. Missionæren kommer anstigende efter Whiskyen — jeg mener naturligvis bag-

efter — i Rækkefølgen; saa kommer den fattige Udvandrer med sin Øxe, sin Riffel og Hakke, i hans Kjølvand følger Detailhandleren og i hans hele denne Sværm af blandet Selskab: Spillere, Lykkeriddere og Røvere med alle deres Laster for begge Kjøn. Saa viser der sig en eller anden Fiffikus, som har det Fremsyn at opkjøbe Grundarealerne; hans Tilsynekomst bringer atter en Skare Forretningsfolk, Kommissionærer og Sagførere til Stedet, Velfærdskomiteen, der snart af sig selv dannes, sørger for Bedemænd. Alle disse forskjellige Interesser avle uvilkaarligt Aviser, Aviserne bringe politiske Interesser og Jernbaneprojekter paa Bane, alle Hænder forene sig dernæst i Opførelsen af en Kirke og et Fængsel — og se! Inden Nogen egentlig aner, hvorledes det er gaaet til, staar Civilisationen fastplantet i Landet for aldrig mere at lade sig fordrive. Men Whiskyen har alligevel været det ledende Princip. Saaledes er det sket overalt, og saaledes er det ogsaa gaaet til i St. Paul i det Herrens Aar 1837. Paa den Tid var det, Canadieren Pierre Parrant opførte den første Hytte, traf Proppen af sin første Flaske og begyndte at sælge Ildvand til Indianerne. Hvad deraf senere er resulteret, det viser nokfom Figura i 1882.

Alt, hvad jeg har sagt om Nyheden, Farten, Fremskridtet, Velstanden, Intelligensen, den arkitektoniske Skjønhed og Energien ved St. Paul, passer ogsaa paa en Prik paa dens nærliggende Nabo, Mineapolis — kun bør det tilføjes, at denne er noget større end hin.*

---

* Mineapolis er bekjendt i Danmark som Opholdssted for en stor Mængde af vore Landsmænd. O. A.

Disse tvende opblomstrende Byer laa for nogle Maaneder siden ti engelske Mile adskilte fra hinanden; de udvide sig imidlertid med en saadan rivende Fart, at de maaske i dette Øjeblik allerede have naaet hinanden og kun udgjøre een Kommune. I ethvert Tilfælde vil der sikkert, inden fem Aar ere forløbne, existere et saa fast Bindeled af Huse mellem dem, at en Fremmed skal have ondt ved at afgjøre, hvor den ene af disse siamesiske Tvillinger ender og hvor den anden begynder. Tilsammen ville de da udgjøre en Befolkning paa halvtredie Hundrede Tusende Mennesker, saafremt Tilvæxten bliver ved med samme Fart som hidtil. Og dette Centrum for Mississippi-Sejladsen oppe ved dens nordlige Begyndelse vil da, hvad Størrelsen angaar, blive en farlig Rival til det andet store Centrum ved Flodens modsatte Ende — New-Orleans.

Mineapolis ligger lige ud for Vandfaldene ved St. Anthony, der strække sig tværs over Floden i femten Hundrede Fods Brede og som have en Faldhøjde af to og firssindstyve Fod: en Vandkraft, der ved Kunst er bleven udnyttet til en uvurderlig Værdi som Motor for en Mængde Fabriksanlæg; rigtignok er det ikke løbet af uden Skade for den maleriske Virkning, de tidligere vare i Besiddelse af, ejheller kan det nægtes, at de i deres nuværende Tilstand egne sig mindre som Baggrund for Fotografier af tilrejsende Turister.

Ikke færre end tredive Vandmøller drives nu ved Vandkraften og producere aarlig to Millioner Tønder Hvedemel af aller fineste Kvalitet; desuden tyve Savværker, der aarligt frembringe to Hundrede Millioner Fod Brædder; foruden disse kunde man nævne Uld- og Bomuldsspinderier, Papir- og Oliemøller, Sømfabrikker, Finerskærerier,

Møbel-Snedkerier, Bødkerværksteder og utallige andre Fabrikanlæg. De store Melmøller benytte sig nu alle af den nye Methode; de knuse Kornene med Valser i Stedet for at male dem.

Sexten forskjellige Jernbanelinier mødes i Mineapolis; dagligt expedere de tilsammen fem og tredsindstyve Passagertog.

I Byen findes et Universitet, der besøges af fire Hundrede Studenter; dets Virksomhed er nu forlængst udstrakt til ogsaa at belære kvindelige Studerende; der haves desuden sexten offentlige Skoler med tre Tusende Elever og henved halvandet Hundrede Lærere. Syv Kirker ere allerede opførte og en Mængde nye ere under Arbejde.

I St. Pauls og Mineapolis' Omegn findes adskillige seværdige Punkter. For Exempel kunde nævnes Fort Snelling, en Fæstning paa Toppen af et Forbjerg, over Hundrede Fod højt, Vandfaldene ved Minnehaha, Hvidbjørnesøen og flere andre. Vandfaldene ere i Amerika altfor berømte for deres Skjønhed, til at de behøve nogen nærmere Omtale fra min Side; Hvidbjørnesøen derimod er mindre velbekjendt. Den danner et nydeligt Bassin, og benyttes som et yndet Sommer-Tilflugtssted for Statens velhavende Kredse. Der findes en Klubbygning samt et Hotel, udstyret med alle Nutidens Bekvemmeligheder og Forbedringer, mange smukke Villaer, stor Rigdom paa Fisk, god Jagt i Omegnen og talrige nydelige Kjøreveje. Der findes i St. Pauls og Mineapolis' Nærhed desforuden fem eller sex lignende mindre Landligger-Byer, men Hvidbjørnesøen bærer dog ubestrideligt Prisen blandt dem alle. I nær Forbindelse med dens Navn staar et yderst idiotisk Indianersagn. Jeg vilde gjerne have modstaaet

Fristelsen til at bringe det frem i denne Bog; men formaar det desto værre ikke. Rejsehaandbogen nævner Navnet paa den Mand, der har gjenopdaget Sagnet, og gjør ham en Kompliment for hans letflydende Stil. Uden nærmere Kommentar eller Ophold vil jeg derfor springe i det og servere Læseren hans Frembringelse ordret:

Sagnet om Hvidbjørnesøen.

I mere end et Aarhundrede har en lille Ø, beliggende midt i Hvidbjørnesøen, regelmæssigt hvert Foraar været besøgt af en Indianerstamme, som der høstede rigeligt Mapple-Sukker til sit Vinterforbrug.

Sagnet beretter, hvorlunde for mange Aar siden en ung Kriger paa Øen bejlede til Stammehøvdingens Datter; den fortæller tillige, at Datteren ogsaa elskede Krigeren. Hendes Forældre havde imidlertid flere Gange nægtet at anerkjende deres Forbindelse; den gamle Høvding gjorde det under Paaskud af, at Bejleren endnu ikke havde udmærket sig ved nogen Krigerdaad, hans Ægtehalvdel erklærede ligefrem den Unge for en kvindagtig Person.

Den nedgaaende Sols sidste Straaler brød gjennem Grenene af Sukkerbusken og den klare Maane begyndte at tindre højt paa den rene, blaa Himmel, da den unge Kriger greb sin Rørfløjte og traadte ud af sit Telt for endnu engang at synge sit Elskovskvad. Den milde Aftenbrise viftede sagtelig hans Hovedprydelses tvende spraglede Fjer, og idet han steg op i et skraat voxende Træ, faldt den tunge Tøsne fra hans Fødder. Som han vilde hæve Fløjten til sine Læber, gled Tæppet, hvori han havde

svøbt sig, bort fra de velformede Skuldre og faldt ned paa Sneen under Træets Stamme. Han begyndte da sin klagende, vilde Elskovssang, men Kulden bragte ham snart paa andre Tanker. Da han bøjede sig for at tage Tæppet op, mærkede han pludselig en Haand, der blidt berørte hans Skulder; det var hans Elskede, hans Skytsengel. Hun tog nu Plads ved hans Side og de berusede sig begge i Øjeblikkets Lyksalighed over at være sammen, thi Indianerens Hjerte elsker stærkt og fyrigt, og Bevidstheden herom gjør ham lige saa stolt som Tanken om den ubundne Frihed, han nyder som Skovens retsmæssige Søn. Ifølge Sagnet havde en mægtig stor Hvidbjørn, der stod i den fejlagtige Formening, at Polarvinteren strakte sig saa langt, det skulde være, begivet sig Syd paa. Den naaede omsider den nordlige Bred af Søen, der senere blev opkaldt efter den, og fortsatte nu lydløst gjennem den tunge Sne sin Vej over mod Øen. Dette skete netop i Foraaret efter de Elskendes første Stævnemøde. De havde i Mellemtiden forladt deres oprindelige Samlingssted og sade nu netop ved hinandens Side under et stort Elmetræ, hvis Grene ludede ud over Vandet (Samme Træ staar endnu paa samme Plet, og opvækker bestandig de Rejsendes udelte Interesse og Beundring). Af Frygt for at blive opdagede, talte de Unge sammen med hviskende Stemmer. De skulde just, for ikke at vække Mistanke ved deres altfor længe Fraværelse, til at bryde op og liste sig tilbage til Lejren, da Pigen pludselig udstødte et gjennemtrængende Skrig, der lød ud over hele Byen, og foer frem imod Krigeren med udbredte Arme. Hun naaede imidlertid kun at faae fat i hans Tæppe, men gled i det samme ud med Foden og faldt om, saa at sige lige i Favnen

paa det graadige Rovdyr, stadig med Tæppet i Haanden. I samme Nu var hele Stammen paa Benene og oppe paa Brinken, men destoværre ubevæbnet. Raab og Klager lode fra alles Munde. Hvad skulde man gribe til. Imedens dette blev overvejet, holdt Dyret fremdeles sit skjønne Bytte fast omklamret og famlede med det, som om det alt længe havde været vant til lignende Scener. Gjennem alle Klageraabene hører man da pludseligt et eneste højtlydende Skrig fra den fortvivlede Elsker; han styrter til sin Wigwam, griber sin Dolk, sin trofaste Følgesvend paa Krigsstien, farer tilbage, næsten i et eneste Spring, løber ned ad den hældende Træstamme lige over Stedet, hvor hans Skat er falden, og kaster sig med en tirret Panthers Raseri ned over sin Modstander. Denne vender sig om, og med et Slag af sin uhyre Lab bringer den begge de Elskende Bryst mod Bryst, men i næste Øjeblik har Krigerens Dolk aabnet de blodrøde Sluser for dens Livskraft, og døende slipper Bjørnen atter sit Tag.

Den Nat blev der hverken Ro til at sove eller til at holde Stævnemøder, og medens Unge og Gamle dansede rundt om Udyrets døde Krop, fik den tapre Ungersvend en tredie Fjer til sin Hovedprydelse overrakt af Stammens Ældste; endnu inden næste Maaned var forløben, kunde han trykke en dyrebar Hustru til sit trofaste Hjerte. I mange Aar derefter legede deres Børn paa den dræbte Bjørns Pels — denne Bjørn, efter hvem Søen senere er bleven opkaldt — og endnu længere frem i Tiden mindedes Parret med sød Gysen den frygtelige Kamp, hvis lykkelige Udfald havde bevirket deres Forening; aldrig glemte Kis=se=me=pa og Ka=go=ka det frygtelige Uhyre,

hvis jernhaarde Favntag saa nær havde sendt dem begge til de lykkelige Jagtegne.

Historien er ikke let at faa Rede paa. Først faldt hun ned — ud af Træet, med samt Tæppet, og Bjørnen fik hende fat — og tumlede med hende — og Tæppet; dernæst faldt hun atter, — denne Gang op i Træet, — efterladende Tæppet hos Bjørnen. I Mellemtiden drager Elskeren hjem under vilde Krigshyl, kommer tilbage i en Fart, kravler op i Træet, springer ned paa Bjørnen — Pigen bagefter, — saavidt man da kan forstaa; — hun indtager paany sin Plads i Bjørnens Arme, Side om Side med det ofte omtalte Tæppe, Elskeren borer sin Kniv i Bjørnen og frelser derved — Tæppet? Ingenlunde! Man bliver efterhaanden ganske betaget af Spænding over dette Tæppes endelige Skjæbne; og saa, lige med et, just som man synes at have det lykkelige Udfald næsten lige i Haanden, kommer den ynkelige Slutning: det er kun Pigen, der bliver frelst. Og dette til Trods for, at det slet ikke er Pigen, man egentlig har sin Interesse samlet om, hun er jo aldeles ikke Fortællingens Hovedperson. Imidlertid maa man slaa sig til Taals alligevel; om man saa ventede i Tusende Aar, faaer man ikke allerringeste Besked om, hvad der til syvende og sidst kom ud af Tæppet.

Toget hjemad passede vi op i rette Tid, og faa Timer derefter vare vi allerede i Chicago — denne forunderlige By, hvor Alladdins Lampe altid bliver poleret om igjen og nye mægtige Aander bestandig mylre frem, parate til at udføre nye Mirakler. For en tilfældig Rejsende er det haabløst at forsøge paa at finde ud af Chicago: — hurtigere end han kan profetere, voxer den i alle tænkelige og utænkelige

Retninger. Den er bestandig ny; ingen træffer atter det Chicago, han sidst forlod. Pensylvania-Toget førte os derfra med Stormens Hurtighed til New York uden at bruge et eneste Minut mere end den fastsatte Tid, og dermed endte da en af de mest fornøjelige fem Tusend Mils Rejser, jeg nogen Sinde har faaet det gode Indfald at udføre.